

**KRAJINA V TVORBĚ UMĚLCŮ
OLOMOUCKÉHO KRAJE**

MALBA, KRESBA, GRAFIKA

**THE LANDSCAPE AS CREATED BY ARTISTS
OF THE OLOMOUC REGION**

PAINTINGS, DRAWINGS AND GRAPHICS

**LANDSCHAFTEN VON KÜNSTLERN AUS
DER OLMÜTZER REGION**

MAHLERISCHE, ZEICHNERISCHE UND GRAPHISCHE KUNST

1900–2008

KRAJINA V TVORBĚ UMĚLCŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE

MALBA, KRESBA, GRAFIKA / 1900–2008

THE LANDSCAPE AS CREATED BY ARTISTS OF THE OLOMOUC REGION

PAINTINGS, DRAWINGS AND GRAPHICS / 1900–2008

LANDSCHAFTEN VON KÜNSTLERN AUS DER OLMÜTZER REGION

MAHLERISCHE, ZEICHNERISCHE UND GRAPHISCHE KUNST / 1900–2008

KRAJINA V TVORBĚ UMĚLCŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE

MALBA, KRESBA, GRAFIKA / 1900–2008

THE LANDSCAPE AS CREATED BY ARTISTS OF THE OLOMOUC REGION

PAINTINGS, DRAWINGS AND GRAPHICS / 1900–2008

LANDSCHAFTEN VON KÜNSTLERN AUS DER OLMÜTZER REGION

MAHLERISCHE, ZEICHNERISCHE UND GRAPHISCHE KUNST / 1900–2008

I Koncept / Concept / Konzept: Jiří Hastík

I Texty / Text / Text: Jiří Hastík, Josef Maliva

I Medailony / Profiles / Ausgewählte: Ladislav Daněk (LD), Josef Maliva (JM)

I Překlad do angličtiny / English translation / Englische Übersetzung: Mike Esson, Robert Patrik McMullin

I Překlad do němčiny / German translation / Deutsche Übersetzung: Jiří Černý

I Jazyková redakce českého textu / Czech Text Editor / Editor tschechischer Text: Zdeňka Vychodilová

I Jazyková redakce anglického textu / English Text Editor / Editor, Englischer Text: Mike Esson

I Jazyková redakce německého textu / German Text Editor / Editor, Deutscher Text: Jiří Černý, Ludvík Václavěk, Zdeňka Vychodilová

I Podklady k reprodukcím / Materials for reproductions / Grundlagen für die Reproduktionen: archivy autorů, Rudolf Červenka, David Dvorský, David Dušík, Miroslav Griga, Jitka Hanáková, Tomáš Jemelka, Moravská galerie v Brně, Markéta Ondrušková, Jan Pospíšil, Ivo Přeček, Jiří Rudolf, Zdeněk Sodoma, Oldřich Šembera

I Obálka a grafická úprava / Cover and Graphic Design / Umschlag und Graphischer Entwurf: Jiří Hastík

I Předtisková příprava / Pre-printing Preparation / Vordruck Vorbereitungen: David Dušík, Palec Comedia Olomouc

I Tisk / Printed by / Gedruckt von: Epava Olomouc

I Náklad / Printing / Druck: 1000

I Vydání první / First Edition / Erste Auflage

ISBN 978-80-254-3005-7

Texty © Ladislav Daněk, Jiří Hastík, Josef Maliva, 2008

Foto © Rudolf Červenka, David Dvorský, David Dušík, Miroslav Griga, Jitka Hanáková, Tomáš Jemelka,

Moravská galerie v Brně, Markéta Ondrušková, Jan Pospíšil, Ivo Přeček, Jiří Rudolf, Zdeněk Sodoma, Oldřich Šembera, 2008

Obálka a grafická úprava © Jiří Hastík, 2008

Pro Olomoucký kraj vydala v roce 2008 © Agentura GALIA

OBSAH / CONTENTS / INHALT

8	ÚVODEM AN INTRODUCTION DIE EINFÜHRUNG
	Josef Maliva
9	OD POČÁTKU 20. STOLETÍ DO KONCE DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY
17	FROM THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY TILL THE END OF THE SECOND WORLD WAR
25	VON ANFANG DES 20. JAHRHUNDERTS BIS ENDE DES ZWEITEN WELTKRIEGS
	Josef Maliva
	35 A. BERGER / 36 G. BRAUNER / 37 B. DVORSKÝ / 42 A. FIŠÁREK / 44 L. GÖDELOVÁ BRANDHUBEROVÁ / 45 K. GRÖGER 48 K. HALLEGGER / 50 V. HOHAUS / 51 K. HOMOLA / 52 A. HRABAL / 55 O. HUBŠIL / 56 E. HÜRDEN / 59 A. KUČERA 62 O. LASÁK 63 J. LENHART / 66 S. LOLEK / 70 A. MERVART / 74 V. PUKL 75 M. ROŽÁNKOVÁ DRÁBKOVÁ / 76 F. SCHÖN / 79 K. WELLNER
	Jiří Hastík
81	FENOMÉN KRAJINY V TVORBĚ UMĚLCŮ OLOMOUCKÉHO KRAJE PO ROCE 1945
94	THE PHENOMENON OF LANDSCAPE IN THE WORKS OF ARTISTS OF THE OLOMOUC REGION AFTER 1945
104	DAS PHÄNOMEN DER LANDSCHAFT IM WERK DER KÜNSTLER AUS DEM OLMÜTZER KREIS NACH 1945
	Ladislav Daněk
	117 L. BARTOŠ / 123 J. CHMELÁŘ / 125 L. JALŮVKA / 131 J. JEMELKA / 133 M. JEMELKA 138 J. JEMELKOVÁ / 140 M. KOVAL / 144 A. KOVALOVÁ / 148 S. KOVAŘÍK / 152 V. KOZÁK 155 J. KRTIČKA / 159 J. LINDOVSKÝ / 162 J. SEDLÁČEK / 168 E. SIBLÍKOVÁ CHMELÁŘOVÁ 170 K. SNÁŠELOVÁ / 172 O. ŠEMBERA / 176 J. ŠKUBNA / 178 M. ŠMÍD / 180 F. ŠNAJDR 184 M. ŠNAJDR ST. / 190 Z. VACEK / 194 I. ZACHOVAL / 196 P. ZLAMAL / 200 W. ZLAMAL
206	SEZNAM ZKRATEK / LIST OF ABBREVIATIONS / ABKÜRZUNGEN
207	PODĚKOVÁNÍ / IN APPRECIATION / MIT DANKBARKEIT

Vážení čtenáři, přátelé výtvarného umění, berete do rukou reprezentativní publikaci „Krajina v tvorbě umělců Olomouckého kraje“, která je výsledkem snahy autorů o vytvoření uceleného souboru tvůrců věnujících se této tematice na území kraje od roku 1900 do současnosti. Kritériem zařazení tvůrců do této knihy byla kvalita jejich díla, význam krajinomalby v jejich tvorbě, vztah k Olomouckému kraji, ať už osobní nebo prostřednictvím námětů jejich uměleckých děl. Jedním ze sledovaných cílů tohoto projektu bylo rovněž poukázat na krajinnou pestrost našeho kraje, na jehož území se nachází nejvyšší moravský horský masív Jeseníků, část malebného pohoří Dražanské vysočiny a úrodná rovina Hané. Jistým specifickým publikace pak je zařazení tvorby malířů a grafiků německé národnosti.

Věřím, že tato publikace, kromě svých nepopíratelných historiografických a výtvarných odborných hodnot, umožní i širší veřejnosti hlouběji a dnes do jisté míry netradičně vnímat identitu míst v nichž trvale žijí nebo přechodně působí. Svou přidanou hodnotu získává kniha také překlady textových částí do německého a anglického jazyka. Vážení čtenáři, v podobě „Krajina v tvorbě umělců Olomouckého kraje“ získáváte výpravnou a vizuálně efektní publikaci a současně kvalitní studijní materiál. Ať už je motiv vašeho zájmu jakýkoliv, přeji vám, aby čas strávený s touto knihou, jejíž vznik ideově a poté významně finančně podpořil Olomoucký kraj, byl časem příjemným a obohacujícím.

Ivan Kosatík

hejtman Olomouckého kraje
Chief administrator of the Olomouc region
Bezirkleiter Olmützer Bezirk

Dear Readers and Friends of the Fine Arts,
You are now holding in your hand the representative publication „Landscape as Created by Artists of the Olomouc Region“ which is the result of the efforts of the author to create a complete set of the creative people who are devoting themselves to this thematic area here in this region from the year 1900 up to the present. The criteria for the classification of this book was the quality of their works, the significance of landscape painting in their overall production, their relationship to the Olomouc region, whether at the personal level or via the subjects of their artistic works.
One of the goals of this project was also to show that the region is quite varied and that within it we can find the highest mountain range in Moravia, the Jeseníky mountains, a part of the beautiful Drahan highlands and the fertile lowlands of the Hana. A particularity of the publication is also the inclusion of the work of painters and graphic artists of German origin.

We trust that this publication, in addition to its undeniable historiographic and scholarly artistic value, makes it possible for the general public to understand more deeply, in a nontraditional way, the identity of places in which they permanently or temporarily live or work. It is even more valuable for the fact that it also contains translations of its texts into the German and English languages. Dear Readers, In the form of „Landscape as Created by Artists of the Olomouc Region“, you are acquiring a very telling and visually effective publication and, at the same time, high quality study material. Whatever the focus of your interest is, we wish you a pleasant and enriching experience spending time with this book, which was produced thanks to the idea and later the significant financial support of the government of the Olomouc region.

Liebe Leser und Freunde der schönen Künste, Sie halten jetzt in Ihrer Hand die Repräsentativpublikation, „Landschaften von Künstlern aus der Olmützer Region“, die das Resultat der Bemühungen des Autors, einen kompletten Satz der kreativen Leute herzustellen ist, die diesem thematischen Bereich hier in dieser Region vom Jahr 1900 bis zum Geschenk sich widmen. Die Kriterien für die Klassifikation dieses Buches waren die Qualität ihrer Arbeiten, der Bedeutung des Landschafts in ihrer Gesamtproduktion, ihres Verhältnisses zur Olmütz Region, ob auf dem persönlichen Niveau oder über die Themen ihrer künstlerischen Arbeiten. Eins der Ziele dieses Projektes war auch, zu zeigen, dass die Region ziemlich mannigfaltig ist und im Rahmen dieses Gebiets wir die höchsten Gebirgszug in Mähren, die Jeseníky Bergen, ein Teil der schönen Drahan Hochländer und die fruchtbaren Tiefländern der Hana finden können. Eine Besonderheit der Publikation ist auch die Einbeziehung der Arbeit der Maler und der grafischen Künstler des deutschen Ursprung. Wir vertrauen, dass diese

Publikation, zusätzlich zu seinem unleugbaren historiographic und gelehrten künstlerischen Wert, es möglich macht, damit die Öffentlichkeit tiefer, auf eine nicht traditionelle Art, die Identität der Umgebung versteht, in denen sie dauerhaft oder vorübergehend leben oder arbeiten. Sie ist für die Tatsache sogar wertvoller, dass sie auch Übersetzungen dieser Texte in die deutschen und englischen Sprachen enthält.

Liebe Leser, In Form von „Landschaften von Künstlern aus der Olmützer Region“, erwerben Sie eine sehr klar und sichtlich wirkungsvolle Publikation und gleichzeitig Qualitätsstudienmaterial. Was auch immer der Fokus Ihres Interesses ist, wünschen wir Ihnen eine angenehme und Anreicherung von Erfahrung mit diesem Buch, dass dank die Idee und später die bedeutende finanzielle Unterstützung der Regierung der Olomouc Region produziert war.

ÚVODEM / INTRODUCTION / EINFÜHRUNG

Cílem publikace, kterou právě otevíráte, je představit na dílech desítek umělců vývoj krajinářské tvorby od počátku minulého století až po dnešek na území kraje v jeho současných hranicích.

Autoři knihy však v rámci zvoleného tématu nesledují jen umělecké ztvárnění konkrétních přírodních lokalit, nebo poměrně pestré krajinné typologii jednotlivých oblastí, které vymezuje od severu drsný horský masiv Jeseníků, něžněji zvlněný reliéf Dražanské vysočiny, lemující územní celek v jeho západní části, či poklidnou rovinu Hané rozprostírající se v centrálním prostoru kraje.

Jejich snahou je totiž především zprostředkovat čtenáři poměrně ucelenou představu o vývoji uměleckého vnímání sledovaného tématu v historických souvislostech, a to – pokud je mi známo – v doposud nebývalém rozsahu jak co do rozmanitosti uměleckých přístupů, tak jejich prozatím málo prozkoumané námětové souvztáhnosti.

Zmíněným aspektům je přirozeně podřízen také výběr autorů a reprodukováných prací, který respektuje zejména kvalitativní umělecké zřetel a význam jednotlivých tvůrců v rámci regionů, v nichž působili.

Zdaleka ne všichni umělci, jejichž práce jsou v publikaci zveřejněny, na území kraje trvale žili, nebo byli vyhraněnými krajináři. Některé z nich zavedla do sledovaného území jen náhoda, či jiné okolnosti. Mnozí si v rámci zvoleného námětu jen ověřovali obecnou platnost tvárnosti vlastních uměleckých principů.

Dalším cílem, který autoři knihy sledovali, je připomenout a namnoze i rehabilitovat výrazný podíl umělců německé národnosti a příslušníků židovské menšiny, působících na území dnešního Olomouckého kraje před druhou světovou válkou. Právě v důsledku poválečných událostí a přehnaně patetizovaným kultem národní kultury v období komunistické totality ztratil nejen námi sledovaný geografický prostor, nýbrž celé území státu, někdejší, po staletí cítěnou a budovanou, středoevropskou kulturní identitu.

Doufáme, že k jejímu znovunalezení, přirozenému vnímání kulturní paměti a oprávněné hrdosti na příslušnost k centrálnímu evropskému prostoru přispěje i tato publikace.

The purpose of the publication you are about to open is to, through the works of dozens of artists, introduce the development of the landscape works from the beginning of the last century until today in the area of this region.

The authors of the book within the frame of the chosen topic, however, do not follow only the artistic depiction of the specific country localities, or the quite diverse countryside typology of the individual regions, which are defined in the north by the rough mountain mass of the Jeseník mountains, the more gently curled relief of the Dražanska Highlands, lining the whole region in its western part, or the calm flatness of the Hana spread out in the central part of the region.

Their principal endeavor is to show the reader a somewhat self-contained idea about the development of the artistic perception of the topic at hand within a historical context, and this, as far as I know, has not been done until this day in such an unusual extent from the diversity of artistic approaches, to their so far little investigated topical reciprocity.

The aforementioned aspects have naturally driven the selections of the authors and the reproduced works. This work especially respects the qualitative artistic facets and the significance of the individual creators within the framework of the regions they created in.

In no way did all the artists, whose works have been published in this publication, live permanently in this region, or have been solely landscape artists. Some of them were brought to this select area by only an accident or other circumstances. Many of them only tested within the framework of the chosen topic the general validity of tractability of their own artistic principles.

Another goal the authors pursued was to remind and oftentimes rehabilitate the substantial participation of artists with German ethnicity and the members of the Jewish community working within today's Olomouc region before the Second World War. Especially as a result of the events following the war and the overly pathetic cult of national culture during the Communist totalitarianism, not only did the geographic area selected by us, but also the entire area of the state lose, the old, for centuries felt and built, Central European cultural identity.

We also hope that this publication will assist with its rediscovery, natural perception of the cultural memory and rightful pride of membership in the Central European region.

Der Zweck der Publikation, die Sie im Sinn Begriff, um sich zu öffnen, ist zu, durch die Arbeiten von Dutzenden Künstlern, vorstellen die Entwicklung der Landschaftsarbeiten vom Anfang des letzten Jahrhunderts bis heutigen Tag im Bereich dieser Region.

Die Autoren des Buches innerhalb des Rahmens des ausgesuchten Themas jedoch folgen nicht nur der künstlerischen Beschreibung der spezifischen Landstellen oder der ziemlich verschiedenen Landschaftstypologie der einzelnen Regionen, die im Norden durch die raue Gebirgsmasse der Jeseník Berge, die leichter gekrümmte Entlastung der Dražanska Hochländer definiert werden und die vollständige Region in seinem westlichen Teil oder die ruhige Flachheit der Hana zeichnen, die heraus im zentralen Teil der Region verbreitet wird.

Ihre Hauptbemühung ist, dem Leser eine ein wenig selbstständige Idee über die Entwicklung der künstlerischen Vorstellung des Themas zu zeigen, das innerhalb eines historischen Zusammenhangs zur Hand ist, und dieses, insoweit ich weiß, ist nicht bis diesen Tag in solch einem ungewöhnlichem Umfang von der Vielfalt der künstlerischen Ansätze, an ihre bis jetzt wenig nachgeforschte aktuelle Reziprozität getan worden.

Die vorher erwähnten Aspekte haben natürlich die Vorwähler der Autoren und der reproduzierten Arbeiten geleitet. Diese Arbeit respektiert besonders die qualitativen künstlerischen Facetten und die Bedeutung der einzelnen Schöpfer im Rahmen der Regionen, die sie innen verursachten.

Tat keineswegs alle Künstler, deren Arbeiten in dieser Publikation veröffentlicht worden sind, dauerhaft in dieser Region lebten oder nur Landschaftskünstler gewesen sind. Einige von ihnen wurden zu diesem auserwählten Bereich durch nur einen Zufall oder andere Umstände geholt. Viele von ihnen prüften nur im Rahmen des ausgesuchten Themas die allgemeine Gültigkeit von Folgsamkeit ihrer eigenen künstlerischen Grundregeln.

Ein anderes Ziel die Autoren, die ausgeübt wurden, war, die erhebliche Teilnahme der Künstler mit deutscher Ethnie und der Mitglieder der jüdischen Gemeinschaft zu erinnern und oftmals zu rehabilitieren, die innerhalb der heutigen Olomouc Region vor dem zweiten Weltkrieg arbeitete. Besonders resultierend aus den Ereignissen, die dem Krieg und dem übermäßig pathetischen Kult der nationalen Kultur während des kommunistischen Totalitarismus, tat nicht nur der geographische Bereich folgen, der von uns vorgewählt wurde, aber auch der gesamte Bereich des Zustandes verlieren, das alte, jahrhundertlang glaubten und errichteten, mitteleuropäische kulturelle Identität.

Wir hoffen auch, dass diese Publikation mit seiner Wiederentdeckung, natürlichen Vorstellung des kulturellen Gedächtnisses und rechtmäßigen Stolz der Mitgliedschaft in der mitteleuropäischen Region unterstützt.

The background of the entire page is a dark, textured oil painting. It depicts a landscape with a bridge in the upper center, a waterfall cascading down the left side, and a body of water at the bottom. The colors are muted, consisting of various shades of brown, grey, and black, with some lighter areas where the waterfall and the bridge are. The brushstrokes are visible, giving it a rough, expressive feel.

Josef Maliva

OD POČÁTKU 20. STOLETÍ
DO KONCE DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

FROM THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY
TILL THE END OF THE SECOND WORLD WAR

VON ANFANG DES 20. JAHRHUNDERTS
BIS ENDE DES ZWEITEN WELTKRIEGS

V olomouckém regionu se setkávají tři rozdílné typy životního prostředí. Od Uničovska na severu k Prostějovsku a Přerovsku na jihu a odtud do Pobečví směrem k Hranicím se táhne úrodná krajina obilných polí převážně rovinatá Hané. Odlišným typem zdejší krajiny jsou zalesněné a kopcovité svahy Oderských vrchů, západních úbočí Nízkých Jeseníků, pohorí Hrubého Jeseníku, o něž se kraj dělí se sousedním krajem, a Rychlebské hory, oddělené od Jeseníků údolím říček Branné a Staříče. K tomu lze přiřadit též útvar Kralického Sněžníku, z něhož do našeho regionu spadá jen vrchol a východní úbočí. Třetí typ krajiny vytváří civilizační prostředí měst, krajina přetvořená potřebami obyvatel, síť ulic, domů a historických monumentů.

Horské oblasti byly od středověku osídlovány německým obyvatelstvem, kterému se zde nabízela práce při těžbě nerostného bohatství země a mýcení lesů. V rovinatých částech převažovalo české zemědělské obyvatelstvo a ve větších městech žila obě etnika spolu s bilingvními židovskými menšinami. Je proto přirozené, že po dlouhá léta, až do konce druhé světové války, reflektovali horskou krajinu především německy hovořící umělci a rovinatý kraj i svéráz Hané se odrážel hlavně v tvorbě českých malířů. Městské prostředí zaznamenávali umělci všech skupin.

K tomu, aby se člověk povznese nad pouhé utilitární zájmy a vnímal své životní prostředí v jeho estetické struktuře a malířské kráse, vedla delší cesta, která začínala v kulturním centru regionu. V olomouckém měšťanském prostředí dob rakousko-uherského mocnářství se počala formovat na počátku 20. století díky Společnosti přátel umění (Gesellschaft der Kunstfreunde in Olmütz), která první příznivce výtvarného umění nacházela v řadách zdejší inteligence a majetnějších vrstev německého a židovského obyvatelstva podporovaných uměnímilovným knížetem Johannem II. z Liechtensteina. Povědomí výtvarné kultury se souběžně šířilo i díky snahám českých vzdělavců, duchovních a několika pedagogů, učitelů kreslení na středních školách a ve výchovně vzdělávací instituci českých dívek, založené kanovníkem hrabětem Emanuelem Pötting-Persingem. Třetím ohniskem české výtvarné kultury bylo Prombergerovo knihkupectví. Od roku 1907 se výtvarně-organizační a vzdělávací iniciativy chopili moravští umělci ze Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně (dále SVUM) a spolku Vereinigung deutsch-mährischer bildender Künstler.

Úředním jazykem zmíněné Společnosti přátel umění byla němčina, činnost spolku byla však národnostně indiferentní. Smyslem spolku bylo všeobecné povznesení výtvarné kultury regionu prostřednictvím přednášek, výstav, výprav za památkami, a rovněž akvizicemi, jejichž cílem bylo vybudování olomoucké umělecké galerie. Již na první spolkové výstavě v květnu roku 1900, navštívené bezmála dvěma a půl tisíci zájemců, sešla se díla německých i českých autorů,

práce místního původu i cizí, díla starších umělců 19. století i výtvary nejmladší generace, malby profesionálů i amatérů. Širší výtvarný obzor rozevíraly a vyšší uměleckou kvalitu poskytovaly i další výstavy, na nichž se diváci seznamovali s pracemi vzdálených kulturních center, především Vídně, i s tvorbou místních autorů a rodáků.

Díky těmto iniciativám poznali Olomoučané práce vídeňské malířky Marie Ertlové, narozené ve Sternberku, tvorbu seniora zdejší výtvarné scény, vídeňského profesora Willibalda Schulmeistera, který se v závěru života vrátil do rodné obce, Horních Loděnic (někdejších Německých Loděnic), olomouckých rodáků – slavného Adolfa Hölzela i méně známého vídeňského malíře Edmunda Kregczyho, portrétisty a krajináře Hanse Templeho, který pocházel z Litovle, vídeňského dekoratéra, krajináře, malíře žánrů i figurálních kompozic Emila Czecha, rodáka z Dlouhé Loučky, krajiny a žánry židovského malíře Oskara Hellera i začínajícího malíře a pedagoga původem z Tylova u Rýmařova Gustava Braunera.

Širší pozornosti se právem dostalo umělkyni pocházející z Vrbna pod Pradědem, malířce krajin a všestranné umělkyni Lili Gödllové-Brandhuberové, která se na svých studijních cestách Evropou obeznámila i s tvorbou Worpswedské výtvarné školy. Mezi židovským etnikem byla ceněna Hellerova tvorba, která v umělcově časném tvůrčím období vykazovala

Ludmila Stará

■ ◀ POLNÍ CESTA / FIELD PATH / DER FELDWEG

po r. / after / nach 1903

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

62,5 x 28,5 cm

s. m. / p. o. / p.

Stanislav Lolek

■ SENOSEČ / HAYMAKING TIME / HEUMACHERZEIT ▶

1923

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

80 x 95 cm

MGB

František Schön

■ ▼ DŘEVĚNÝ MOSTEK V HEJČÍNĚ

WOODEN BRIDGE IN HEJČÍN / HOLZBRÜCKE IN HEJČÍN

1930

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

33 x 44,5 cm

s. m. / p. o. / p.

znaky profesionální virtuozity. V rámci výstav vídeňských uměleckých spolků se v Olomouci objevila i díla Emanuela Baschnyho pocházejícího ze Šternberka i dalších moravských autorů žijících v centru mocnářství.

Na výstavách nechyběly práce českých malířů a grafiků, především místního výtvarného pedagoga Karla Wellnera a mladičkého a nadějného českého malíře selského žánru Edmunda Žižky. Nejširší rejstřík Moravanů, umělců české i německé národnosti, se před zraky veřejnosti rozevřel v roce 1904, kdy návštěvníci výstavy organizované německou Společností přátel umění spatřili i krajiny malíře pocházejícího z okolí Zábřeha na Moravě Stanislava Lolka, Mařákova žáka, který jako pointilista záhy zaujal přední místo v české krajinomalbě prvních desetiletí 20. století.

Široký výtvarný rozhled přinášela občanům putovní výstava pořádaná v listopadu roku 1900 Ústavem hraběte Pöttinga, na níž byly soustředěny originály asi padesáti předních českých umělců 2. poloviny 19. století. O dva roky později vystavovali v Olomouci i slovenští malíři a v době od června do července 1905 pořádali čeští umělci v Olomouci, v Engelschově dvoraně, první mimopražskou výstavu uměleckého spolku Mánes, kterou shlédlo 2800 návštěvní-

ků. K rozevření výtvarného obzoru v širším, i venkovském regionu již od konce 19. století přispívalo Prombergerovo knihkupectví, záhy rozšířené mj. též o vydavatelství i prostor pro nabídku a prodej obrazů. Kupující a abonenti několika řad ilustrovaných lidových kalendářů se tak setkávali s pracemi Hanuše Schwaigera, Adolfa Kašpara i dalších českých malířů. K první výstavě zmíněného (záhy výhradně českého) hodonínského sdružení (SVUM) v Olomouci došlo až v roce 1910. Umělci zdejšího regionu se spolkových výstav SVUM účastnili již dříve. Kromě zmíněných malířů Žižky, Kašpara a Wellnera se do spolku začlenila rovněž olomoucká malířka Ludmila Stará, Marie Gardavská z Kojetína i malíř a grafik Karel Votruba. Na kroměřížskou výstavu SVUM v roce 1908 zaslal svou práci i Vojtěch Doležil a olomouckou i kroměřížskou přehlídku krajinomalbami obeslala malířka Marta Rožánková, která v té době působila v Kojetíně.

Po první světové válce se situace na uměleckém poli v olomouckém regionu změnila. Výtvarné výstavy se konaly nejen v dalších větších městech, v Prostějově a Přerově, ale též ve vzdálenějším Šumperku, někdejší Frývaldově (Jeseníku) i jinde. Pro umělce německé národnosti poskytovala výstavní příležitosti vedle Společnosti přátel umění především olomoucká sekce „Metznerova svazu“ – Metznerbundu, založeného v roce 1922 a řadu let vedeného výtvarně mimořádně plodným olomouckým grafikem Rudolfem Matherem. V duchu snah o kulturní emancipaci českého obyvatelstva v jazykově smíšeném prostředí počal se již od 2. září 1918 formovat český Klub přátel umění, definitivně ustavený jako zájmová organizace všech druhů umění již pátého následujícího měsíce. V popředí výtvarné sekce klubu stál malíř František Hoplíček, oblíbený autor selského pracovního žánru a postav v hanáckých krojích, a rovněž malíř městských scénérií František Rek. V Olomouci již ve dvacátých letech působil též portrétista, malíř a sochař Emil Kopřiva

a výtvarní pedagogové – krajinář Jindřich Havlíček a František Smolka, inspirovaný často městskou tematikou, a František Schön (Šén), kterého po návratu z orientálních zemí, odkud si přivezl malířsky svěží, impresivně prosvětlené scenerie, lákaly hlavně krajinné motivy od řeky Moravy. Většinou šlo o tradiční realistickou, impresivně podbarvenou malbu.

Klub přátel umění vznikl záhy též v blízkém Prostějově a v Přerově. V Prostějově mezi nejstarší generaci patřila malířka Z. Vorlová-Vlčková a přední místo v této generaci zaujali též tematicky všestranně zaměřený malíř Oldřich Lasák a krajinář Hilar Václavek. Mezi autory o něco mladšími se grafikami prosadil zejména Jaroslav Votruba a Josef Paterna, dále malíři hanáckého folkloru Petr Pištělka a Josef Bělka i krajináři Viktor Hohauser a Otakar Hubšil. Poslední dva jmenování spolu s Oldřichem Lasákem, s krajináři Františkem Kubíčkem a Bohumilem Hradečným a s malířem a grafikem profesorem Antonínem Kameníkem i několika olomouckými autory založili v roce 1933 prostějovskou výtvarnou skupinu Reysek.

Od konce dvacátých let k výraznějším osobnostem v krajinářské tvorbě patřil prostějovský rodák Alois Fišárek, který vystavoval s pražským Mánesem a v poválečných letech se stal známý svými monumentálními figurálními realizacemi. Z Dobromilic na Prostějovsku pocházel grafik Vladimír Pukl. Od poloviny třicátých let působil jako asistent T. F. Šimona na grafickém oddělení pražské Akademie a po válce se stal vedoucím grafické speciálky.

Mezi přerovskými autory již od dvacátých let zaujal přední místo krajinář Augustin Mervart, snad hlavní zdejší představitel krajinomalby, která důsledně sledovala podrobnosti krajinné scenerie a náladu dané chvíle. Naopak na mnohé soudobé malířské tendence reagovali mladší umělci – přerovský středoškolský profesor, tematicky inklinující k Ostravsku, Vlastimil

Lažanský a žák Nejedlého krajinářské školy Václav Trefil, rodák z Henčlova, jehož tvorba záhy splynula s pražským prostředím.

O nový pohled na realitu a výraz niterného prožitku skutečnosti se v Olomouci ve dvacátých letech pokoušel též Ludvík Dvořáček, který zde působil počátkem třicátých let.

Širší výtvarné obzory se po cestě do Paříže v roce 1925 otevřely i Jindřichu Lenhartovi. Umělec opustil tradiční názorovou platformu a prostřednictvím přítele svého syna, zmíněného malíře Václava Trefila, navázal kontakt s žáky malířské školy Otakara Nejedlého a počal se orientovat na moderní malířství, zejména na poválečnou Vlaminckovu tvorbu.

Na počátku třicátých let vznikala řada Lenhartových prací pojednaná širokým štětcem, v sjednocující barevné tonalitě a se sumárně uchopenými tvary motivů i cílevědomě budovanými prostorovými plány. Výraznými kontrasty světla a stínů i oživením scény figurálními prvky vnášel malíř do obrazů dynamický akcent. Později, v polovině třicátých let, zachycoval panoramatické záběry od břehů Vltavy, stejně, jaké tehdy volil i Oskar Kokoschka. Dramatický neklid expresivně rozbouřené scenerie vstupoval i do Lenhartových obrazů, které oživovaly výrazné barevné akcenty.

Názorový rozptyl Lenhartovy krajinomalby dospěl k ujednacení počátkem druhé světové války, kdy umělec trávil zimní měsíce v Lošově nedaleko Olomouce. Ve svých malbách kultivoval nyní barevné odstíny a vytvářel měkce malované a poeticky laděné, mlžné scenerie zimních dnů, zalité jednotícím narůžovělým koloritem, vzdáleně připomínajícím baladické české krajiny Vlastimila Rady.

Lenhartova tvorba neustrnula ani později, když malíř dosáhl již pětadesátin. Tehdy vznikala série jeho obrazů s námětem městských periferií zbavených tísnivého příděchu existencionální beznaděje. Vládly v nich naopak šťavnaté barvy, pevná kompoziční vazba obrazového celku a především malebná stránka motivů. Ani v závěru životní dráhy, kdy se umělec stal idolem bonnardovský senzualismus, nevzdal

František Hoplíček

◀ CESTOU K VRANOVÉ LHOTĚ / THE ROAD TO VRANOVA LHOTA
DIE STRASSE NACH VRANOVA LHOTA
?

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
45 x 60 cm
VMŠ

Marta Rožánková-Drábková

◀ CHALUPY POD DRAHANSKOU VRCHOVINOU / FARMHOUSES BELOW DRAHANSKÁ VRCHOVINA / BAUERNHÄUSER UNTER DRAHANSKÁ VRCHOVINA
1912

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
85 x 110 cm
s. m. / p. o. / p.

Hilar Václavek

◀ ZIMA / WINTER / WINTER ▶
1926

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
60 x 78 cm
MPP

se Lenhart hledačského úsilí a pouštěl se i do úkolů, které již přesahovaly jeho tvůrčí síly. Lenhartovo dílo nepřekračovalo svým významem horizont olomouckého regionu, ale v krajinomalbě bylo nejvýznamnějším výtvarným přínosem k malířské tvorbě českých autorů v období do počátku druhé světové války. Olomoučtí umělci mladší generace, kteří se od počátku třicátých let počali formovat jako Skupina olomouckých výtvarníků (dále SOV), oficiálně založená 4. dubna 1937, přijali umělce mezi sebe.

Ze starší generace se do kolektivu pozdější SOV začlenila rovněž Marta Rožánková-Drábková. Zabývala se téměř výhradně krajinomalbou a postupem času se vymanila z kalvodovského pojetí reality. Snažila se zvolený úsek skutečnosti dramatizovat a dynamizovat v duchu svého vnitřního zření; tvarovou nadsázkou, zdůrazněním kontur, temperamentním vedením štětce a nanášením hutných past zádumčivé barevnosti. Učarovala jí především zvlněná krajina Oravy protkaná venkovskými chalupami, ale věnovala pozornost i krajině regionu, kde nalezla svůj domov.

Malíři, sochaři a architekti, pozdější členové SOV, vystoupili společně poprvé na olomoucké výstavě roku 1934. Za podpory jejich příznivců se v Olomouci o dva roky později prosadila první průbojnější akce – výstava pražské Umělecké besedy, na níž se zdejší veřejnost setkala mj. s díly Jos. Čapka, G. Musatova, M. Salcmana, Jos. Šímy, Frant. Tichého, V. Titelbacha a J. Zrzavého. Do svých řad SOV začlenila i umělce celostátního významu Antonína Procházku a jeho ženu i vynikajícího zdejšího rodáka, grafika a ilustrátora Karla Svolinského. K výtvarnému vzdělání mladší generace přispěli členové SOV i jako pedagogové (A. Beran, K. Homola, A. Kučera i ti, kteří na výstavách zprvu vystupovali jako hosté, například Václav Horský, Stanislav Menšík, Jaroslav Pacák a další). K výtvarně průbojnějším autorům patřil v SOV Aljo Beran svými krajinami z Bretaně vytvořenými kolem

poloviny třicátých let a figurálními kompozicemi té doby a dále Ludmila Horáková poetickými malbami zejména z rodinného prostředí, František Homola matisovskými laděnými a špálovsky stylizovanými interiéry a později barevně jiskřivými krajinami z Litovelska, a především Alois Kučera a Bohumír Dvorský, ale též Jos. Gabriel a další.

Litovelský rodák Alois Kučera vystavoval ve svém rodišti i v Olomouci již od dvacátých let, později vystupoval jako člen Moravskoslezského sdružení výtvarných umělců v Ostravě (dále MSVU). Od roku 1938 se stal součástí výtvarného života v Olomouci i jako středoškolský a později vysokoškolský učitel. „Ve 20. letech... se zformoval i jeho základní výtvarný názor, který pak dlouhodobě souvisel i se světonázorovou orientací a který vycházel z wolke-rovského poetismu, akcentovaného zpočátku sociální notou, později vzdáleně národní baladičností.“ (P. Zatloukal). Kolem poloviny třicátých let se malíř vyrovnával s podněty syntetického kubismu v zátiších a figurálních malbách chladného koloritu zvýrazňujících konturové linie. Jeho značně imaginativní, později nejednou humanisticky akcentovaná tvorba nevyhnula se ani podnětům surrealismu.

Od počátku válečných let se Kučera soustředil hlavně na krajinomalbu. Svá díla chápal často v širší významové rovině a naplňoval je niterným výrazovým podtextem, který si vynucoval zprvu jistou míru expresivní stylizace a ztichlé barevné akordizace. Teprve v neblahých letech padesátých podřizoval se malíř dobovým politicko-kulturním tlakům doby a jen v nemnohých vyzrálých dílech s motivy zátiší se vrátil ke svým výchozím kubistickým zdrojům.

Patrně nejvyšší kvalitativní příčku zaujalo v českém prostředí regionu dílo Bohumíra Dvorského, od roku 1926 člena MSVU, který se SOV navázal kontakt v roce 1935 a od záboru českého pohraničí žil v Olomouci. Již v době akademického studia ve škole Otakara

Viktor Hohaús

◀ PODZIM V OTÍNOVSI / FALL IN OTÍNOVES / HERBST IN OTÍNOVES ▶

1925

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

59 x 85 cm

MPP

Bohumír Dvorský

▽ JARO NA KOPEČKU / SPRING IN KOPEČEK / FRÜHLING IN KOPEČEK ▽

1943

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

89 x 116 cm

MUO

Jindřich Lenhart

ZIMA NA VENKOVĚ / WINTER IN THE COUNTRYSIDE / WINTER AUF DEM LANDE ▷

1936

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

44 x 59 cm

MUO

Nejdelšího se umělec odpoutal od iluzivního pojetí prostoru a od Mařákova odkazu.

Progresivnější výtvarný postoj Dvorského stimulovalo jeho členství v pražském Mánesu umožňující komparace mladých autorů a ostravská setkání s Kremličkovými a Špálovými obrazy i díly jiných výtvarných osobností doby. V počátcích Dvorského tvorby jistou roli sehrávala též tvůrčí interakce s malbami jeho ostravského přítele Vladimíra Kristina. V naznačených inspiračních souvislostech došlo v obrazech Bohumíra Dvorského v letech 1931 až 1933 ke „koloristickému vzplanutí“, které v řadě krajinných záběrů ze Slezska bylo záhy utlumeno přijetím výtvarné estetiky Paula Cézanna.

Umělcovo výtvarné hledání v polovině třicátých let završila jeho nová výtvarná orientace na tvorbu francouzských intimistů i na barevnou dramatizaci obrazů, ke které přispívaly i ostravské přehlídky tvorby šternberského malíře Kurta Grögera a Oskara Kokoschky. Poukazovaly k tomu zejména Dvorského interiérové scény a kytice, pastely rozeznělé bohatou vuillardovskou barevnou chromatikou a především osobitě ztvárněné krajiny založené na vzrušujícím souzvuku čistých i lomených tónů červených rumělek, kraplaků, odstínů žlutooranžových barev, jen místy doprovázených zelenými a modrými odstíny, které na diváka útočily z široce rozevřených panoramat, zejména žňových scenerií hanácké krajiny. Malba, traktovaná s živočišnou vitalitou malíře v tvarové volnosti a barevné svěžesti, dospěla až expresivní dramatizaci v průběhu čtyřicátých let, kdy tvůrčí kvalitou došla až ke kulminačnímu bodu a stala se výrazným fenoménem české krajinomalby a hodnotou celostátního významu.

Nejmladší z výraznějších malířských osobností třicátých a čtyřicátých let spojených s historií SOV byl Stanislav Menšík, jehož obrazy z Jeseníků patří však až poválečné době.

Drsná příroda jesenických hvozdů s bizarními tvary vývrátů a spleť kořenů i mladých letorostů i blesky a víchem roztříštěných pní lesních velikánů inspirovala mladého absolventa bohosloví, Durychova přítele Arnošta Hrabala, výtvarně vzdělaného na vídeňském grafickém učilišti. Jeho tvůrčí imaginaci podněcovala příroda i občasné pobyty v uměnímilovném prostředí třebovického zámku hraběnky Stony před polovinou dvacátých let. Motivy stromů a lesů vyvolávaly v umělci představy religiozního i obecně lidského obsahu. Své práce naplňoval vroucností a citovým rozechvěním i lyrickým a baladickým podtextem. Psychické zjitření, pocit samoty a útek od drsné životní reality sblížovaly umělce s naší druhou symbolistní generací, která vystupovala ve sdružení SURSUM. Hrabal se však neuzavíral do ryze subjektivních prožitků. Baladický živel i mírná nadsázka podtrhovaly myšlenkovou stránku jeho grafických prací.

V roce 1926 vyšlo dvaadvacet listů Hrabalova grafického cyklu Les. Soubor „postrádá studenou monumentalitu či drásavou expresi německého panteismu a je důvěrně až úsměvně polidštěný“ (V. Jůza).

Hrabalovo grafické a ilustrační dílo obohatilo celou českou grafickou tvorbu o zvláštní výrazový odstín a naznačilo možnost moderního uchopení přírodních motivů krajiny.

Hrabalův Les byl určen i obyvatelům Jesenicka, kteří převážně hovořili německým jazykem, proto jako grafická mapa vyšel podruhé s německým slovním doprovodem. Německé etnikum převládalo zde i v kulturní a výtvarné sféře, ve které ve třicátých letech vystupovalo několik malířských osobností. Se starší realisticou tradicí byla spjata tvorba malíře přírodních scenerií Hrubého Jeseníku Ericha Hürdena, který se usadil v Karlově Studánce, aby v chvějivě atmosférickém milieu realisticky zachycoval jiskřivé barevné reflexy ojíněných stromů zimního lesa nebo letní atmosféru vrcholků hor. Bohužel se již nedochovaly interiéry hotelu Hubertus, které umělec proměnil v uměleckou instalaci („Gesamtkunstwerk“), v níž se podle představ malíře spojily jeho malby s veškerým starobylým vybavením, s verši místních básníků zvěčněnými v zdejších nářečí na dřevěných kartuších s řezbami i s veškerým mobiliářem Myslivecké jizby a ostatních sálů.

Krajinomalbou se zabýval rovněž Willy Paupie, který se usadil v sousedství Jeseníku v Seči, někdejší Frankové (Frankenheim), a půvaby jesenických hor zachycoval v klasicistně střízlivé a chladné realistické malbě, nejednou ne příliš šťastně spojované i s figurálními prvky. Krajina výtvarně iritovala rovněž jesenického rodáka, autora svěžích akvarelů, středoškolského profesora Adalberta Wilmanna a řadu dalších méně známých malířů. Výtvarnou profesionalitou je převyšoval předčasně zesnulý krajinář a portrétista šternberského regionu, Arnold Berger, Rumplerův žák vídeňské Akademie, který se dopracoval až k zásadám impresionistické malby.

K hlubšímu pochopení zásad moderního malířství docházelo až v třicátých letech mezi umělci mladší generace. Někteří z nich byli účastníky výstav Prager Sezession (bruntálský malíř F. Bibus, šumperský rodák K. Hallegger, šternberský K. Gröger, olomoucký rodák R. A. Watznauer). V olomouckém regionu zveřejňovali svá díla prostřednictvím výstav místní sekce spolku Metznerbund.

Jako moderní krajinář byl v Tomanově slovníku umělců označen rodák ze Štýrského Hradce Karl Eichhoff, který žil a tvořil v Rokytnici u Přerova. Duchovní atmosféra některých jeho prací, zejména až dramatické akcentace jeho religiózně zaměřených figurálních kompozic, odrážela umělcovo studium u prof. Krattnera. Eichhoffovy rukopisně volně traktované krajiny zachycovaly přímořské partie u Jaderského moře, kde malíře zaujala problematika světla, koloristicky rozvedená do jemných tónových nuancí. K lyricky uchopeným dílům patří některé práce pocházející z Jeseníků a oblasti Kralického Sněžníku, kde se umělec scházel s výtvarnými přáteli, i studie z parků a zahrad na severní Moravě.

Vedle portrétů a zátiší stála krajina v popředí výtvarného zájmu též o dva roky mladšího malíře a grafika, rodáka z Lipníku nad Bečvou, Leo Fitze, jemuž se uměleckého vzdělání dostalo rovněž na pražské Akademii, kde studoval u prof. Thieleho. I Fitz zajížděl za krajinnými motivy na slunný jih, k břehům Dalmácie, ale zaujala jej i česká krajina a půvaby Pobečví. Jeho malbami prostupovala jemná, impresivně chvějivá atmosféra a zaplňovaly ji malířsky měkce odstupňované tvary připomínající Trampotovy pastely z Orlických hor.

Od obou uvedených malířů pouze rok byl věkem vzdálený šumperský rodák Kurt Hallegger – pozdější scénograf celoevropského významu. Lišil se od nich tvůrčím talentem, uměleckým zaměřením i progresivním výtvarným pohledem na realitu. Jeho malby získávaly zprvu uznání v portrétní oblasti. V r. 1929 získal prestižní Schichtovu cenu v soutěži o nejlepší ženský portrét. Počátkem třicátých let vstoupila do popředí tvůrčích zájmů malíře krajinomalba. Obraz Hvar byl aktuální výtvarnou reflexí na pražskou výstavu G. de Chirica z podzimu r. 1931, která uhranula více malířů v Čechách výrazem tajemna a slovy nesdělitelných pocitů. V pozdějších letech směřovala Halleggerova krajinomalba k expresivně dramatickému výrazu a v polovině třicátých let kulminovala barevnou orgií na plátně Cařihrad, evokující nám dnes vzpomínku na obraz o 30 let mladší, na Istanbul Oskara Kokoschky. Halleggerova tvorba konce třicátých let, patrně pod vlivem pobytu v Řecku, zklidnila, prostoupila ji baladická nota a jistá idealizace, snad vzdáleně spřízněná s arkadickými sceneriemi obrazů Willi Nowaka. V době, kdy se Evropa zachvěla pod zvůlí nacistického Německa, vstoupily do Halleggerových obrazů nostalgie a smutek, svírající nitro malíře, který se nedokázal smířit se ztrátou demokracie a perzekucí moderních umělců. Svůj pocit osamocení a beznaděje vkládal do zešedlých

Václav Trefil

◁ ZA HUMNY V KRÁLÍKÁCH / BE HIND THE VILLAGE BACKYARDS IN KRALIKY ■

HINTER DEN GÄRTEN IN KRALIKY

1928

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

94 x 77 cm

MUO

Augustin Mervart

PODZIMNÍ KRAJINA / AUTUMN LANDSCAPE / HERBSTLANDSCHAFT ▷ ■

1909

akvarel / akvarel / Akvarell

50 x 34 cm

MKP

Alois Kučera

▽ CESTA DO VSI / THE FIELD PATH / DER WEG I. D. DORF ■

1947

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

65 x 106 cm

MUO

obrazů smutných Pierotů a pochmurných zimních krajin své domoviny. Teprve v cizině, kam se uchýlil po válce, našel nové štěstí v scénografické tvorbě a ve vysněném světě své nefigurativní malby.

K nejvyšším tvůrčím metám dospěla rovněž tvorba šternberského rodáka, malíře Kurta Grögera. Již za studií na drážďanské Akademii si umělec osvojil metodu dramatického přepisu reality svého učitele Roberta Sterla. Odrazilo se to ve volné rukopisné faktuře jeho školních prací utvářených pastosnými barvami a traktovaných ráznými tahy štětce. Tyto práce vznikaly ve vzájemné interakci s malbami jeho kolegů a přátel ze společného ateliéru A. Liebknechta a P. Wieghardta a patrně i pod jistým vlivem Lassera Uryho. Odraz moralistního a dramatického podtextu „expresivně impresivních“ figurálních maleb pronikl i do Grögrovy časné krajinomalby.

Počátkem třicátých let se umělec vydal za dalším výtvarným poučením do Paříže, odkud se vracel v době prázdnin. V jeho tvorbě docházelo k malířskému změkčení a koloristickému zjemnění. Zvyšovala se role vzdušné atmosféry a kultivace barevných odstínů. Všednost a prostota volených motivů připomínala někdy Utrillova díla. V tomto duchu vznikaly i krajiny z domácího prostředí.

Od roku 1932 směřovala Grögrova malba k radikální dematerializaci motivů, kultivaci barevných odstínů a k světelné tékavosti v duchu cesty Bonnardova intimismu. Obrazy zalévalo bílé atmosférické světlo rozostřující kontury tvarů a malbu oživovaly krátké nervní tahy štětce. V posledních dvou předválečných letech, která umělec strávil ve svém rodišti, reagovala jeho malba nejzřetelněji na Vuillardův příklad v interiérových figurálních kompozicích ovládaných

zářivými barvami pastelových odstínů a kouzlem „la belle matière“, kdy se figurální prvek stával spíše jen záminkou k senzuálnímu opojení diváka jemnými barevnými nuancemi.

V posledních malbách vytvořených v cizině počal Gröger směřovat k sumarizaci motivů a k celkovému nadlehčení malby využitím až lazurově průzračných barev.

Další období válečných let, nejen v krajinářské tvorbě, ale v celé kulturní sféře, bylo dobou výtvarné stagnace. Umělci žijící v celém širokém teritoriu střední Evropy museli vzít na vědomí kulturně politické doktríny německé totalitní moci, která nepřipouštěla moderní výtvarné pojetí reality a perzekuovala veškeré snahy o vybočení z oficiálně uznávané výtvarné linie.

Josef Maliva

Three types of landscape meet the imagination of artists from the Olomouc region. From the town of Uničov northwards to the south featuring Prostějov and Přerov following the Bečva river towards the state border. One main feature of these landscapes is the fertility of the soil, especially the plains of Hana. Physically speaking, we see the Oderský mountain ranges on the west side of the Olomouc region connecting with the Jeseníky ranges dominating the region north of Olomouc. Neighbouring Rychlebsky mountains are split from the aforesaid by the banks of Branná and Staříč. Kralický Sněžník, on the west of the region only has a slither of its eastern side encompassed in the Olomouc region consisting of a few impressive valleys nicely complimenting the Moravian historical architecture, monuments and infrastructure. These mountainous areas, since the middle ages had been largely populated by people of German origin, involved in the industries including mineral mining and forest clearance for farming. Lowlands concentrated more on the agriculture whilst in the cities both ethnic populations lived side by side together with the bilingual Jewish minority. Looking at these ethnic trends, it's perhaps a natural consequence that the northern mountain landscape paintings were created by a largely German artistic group whilst the lowlands belonged to the ethnic Czechs. The city artistic scene naturally belonged to all groups in size and achievement. These artists transcended their identity in the local environment by empowering paintings by regional aesthetic beauty with its roots stemming from the region's cultural centre.

Prince Johanne II of Liechtenstein is worth mentioning when looking back to the era of the Czechlands within the borders of the Austrian Hungarian kingdom who supported fullheartedly the artistic achievements of the country's painters through the Gesellschaft der Kunstfreunde in Olmütz. This is however not ignoring the input of the city's academic society including the clergy, many pedagogues, teachers of drawing at state institutes of which Emanuel Pötting-Persing's school is of particular interest. When mentioning institutes of particular role-playing importance during these times, we should pay attention to that of Promberger's library. From the year 1907 art organisations and various initiatives took place within these walls assisting Moravian artists Hodonín's association of fine artists and the Vereinigung deutsch-mährischer bildender Künstler organisation.

1900 is a key year with regards to the art scene in Olomouc where interest reached the number of 2500 applauding the artistic creations of the region's painters and sculptors contributing to the university's cultural calendar with exhibitions and similar events. With German being the official language of these times, this seemed immaterial concerning the cultural background and attitudes to the creative scene within the region's borders. 19th century

artists, older and younger including amateur contributions opened up the region's creative horizons reaching the cultural institutes of Vienna where native and foreign friends shared the stage with their work. Viennese professor Willibald Schulmeister, thanks to this Moravian-Austrian cultural exchange noticed and was impressed by the work of native Šternberk born artist Marie Ertlova who, in the latter years of her life, returned to her family village of Horní Loděnice (previously German Lodenice). The list goes on including Olomouc's celebrated Adolf Hölzel and Viennese Edmund Kregczy, portrait and landscape painter Hans Temple, an artist from the local town of Litovel; Viennese decorative, landscape, figurative painter Emil Czech, from the local village of Dlouhá Loučka; landscape and genres Jewish painter Oskar Heller as well as emerging painter and pedagogue from Tylov u Rýmařova Gustav Brauner. Near this north Moravian town we should mention Vrbno pod Pradědem, home of landscape and all-round artist Lili Gödlova-Brandhuber, with study trips through the European continent apprised the work of Worpswede's art school. Jewish artists applauded by the art community and public include Heller and within the framework of Viennese art in Olomouc we have to pay attention to the painter Emanuel Baschny from

Josef Paterna

◁ PRVNÍ SNÍH / FIRST SNOW / ERSTER SCHNEE ▮

před r. / before / vor 1924

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

49 x 63 cm

MUO

Arnošt Hrabal

▽ VYHNÁNÍ Z RÁJE (detail) / EXILED FROM PARADISE (detail) ▮

VERBANNUNG VON PARADIES (Detail)

1927

dřevoryt / woodcut / Holzschnitt

238 x 321 mm

s. m. / p. o. / p.

Alois Kučera

RYBNÍK / FISH POND / DER FISCHTEICH ▷ ▮

1954

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

50 x 100 cm

MUO

Šternberk which is one of many Moravian artists celebrated throughout the former monarchy.

Czech graphic artists and painters included in the thriving art scene of these times wouldn't be complete without Karel Wellner, also a pedagogue together with the Silesian genre artist Edmund Žižka. The widest contributions marrying together Czech and German nationalities opened up in the year 1904 with the contributions of Friends of the arts association, including Zábřeh na Moravě's Stanislav Lolek, Mařák's former student, who as an artist engaged in pointalism pushed the region's art scene firmly into the 20th century.

Pötting's november exhibition in the year 1900 applauded the works of no less than 50 Czech artists from the second half of the 19th century, joined by a number of Slovaks in an Olomouc celebration two years later leading up to the year 1905 where, for the first time outside the perimeters of Prague, Mánes graced the city with its presence, courtesy of the English court exhibition hall. 2800 visitors came to enjoy the work, from which Promberger's library support encouraged the work of Hanuš Schwaiger, Adolf Kašpar to name but a couple of Czech artists.

The SVUM - Artist's association of Hodonín didn't make way in Olomouc until the year 1910 where a number of the forementioned artists including Žižka, Kašpar and Wellner joined forces with the new members Ludmila Stará, Marie Gardavská from Kojetín and painter and graphic artist Karel Votruba. Kroměříž's SVUM in the year 1908 presented the work of Vojtěch Doležil together with painter Marta Rožánková, a painter from Kojetín in its founding city as well as Olomouc.

After the close of World War I we can see a distinct change in the Moravian art scene. Shows didn't only

take place in the larger cities but branched out to the towns of Šumperk, Jeseník to name but just a couple. This healthy geographical shift presented the well established German artist friend's association with great opportunities together with Olomouc's – Metzer's union, established in 1922 led for a number of years by the Olomouc graphic artist Rudolf Mather. In the sense of creating more cultural emancipation with regards to the Czech language amongst the Czech population, Czech club's art friends set off on an artistic quest starting september 2nd 1918, presenting works from all genres for five months running. On the forefront of this organisation stood the figure of painter František Hoplíček, favourite Selesian presented in the Hana costume itself accompanied by František Rek, painter of town scenes and cityscapes. Portrait artist, painter and sculptor Emil Kopřiva; art pedagogue and landscape painter Jindřich Havlíček aswell as František Smolka joined the Olomouc scene in the 1920's. Town-scape themes inspired by the latter mentioned artists together with František Schön (Šén), who, after returning from oriental adventures added a fresh zest to works simultaneously inspired by the river Morava. Most works were carried out in figurative, impressively colour composed techniques. Artist friend's club, established in nearby Prostějov and Přerov had a number of older generation artists worth mentioning. Painter Z. Vorlová-Vlčková alongside all-round painter Oldřich Lasák and landscape artist Hilar Václavek were at the forefront. Jaroslav Votruba and Josef Paterna belong to the younger of this group engaged in the graphic arts, whilst we should not forget the Hana folklore painters Petr Pištělka and Josef Bělka. Landscape artists Viktor

Hohaus and Otakar Hubšil also contributed greatly to this group.

The Prostějov art group named Reysek active with the latter include the following artists, Oldřich Lasák, landscape painter František Kubíček, Bohumil Hradečná, painter and graphic artist professor Antonín Kameník to name but a few from the olomouc region.

Prostějov native Alois Fišárek, started making waves in the landscape painting scene around the end of the 1920's exhibiting work through Prague's Mánes to name but one of his post-war monumental figurative achievements. Meanwhile, not far away, the village of Dobromilic near Prostějov witnessed the birth and achievements of the graphic artist Vladimír Pukl, who served the mid thirties as an assistant to T. F. Šimon in Prague academy's graphics department. This position was elevated to head of the dept. After the close of World War.

Looking now at further contributions made by Přerov's artists, landscape painter Augustin Mervart is certainly worth mentioning especially as a recorder of the difficult times through the sensitivity of his genre. Contrasting contemporary attitudes to the art medium were, during this time, put into play by the younger Přerov high school professor, with thematic inclinations towards Ostrava, Vlastimil Lažanský and landscape painting student Václav Trefil. This youngster, native from Hynčlov, created work motivated by his Prague surroundings. Creating a newer vision of reality, let's now look at Olomouc's Ludvík Dvořáček, who started coming into his own during the 1930's. Fellow painter Jindřich Lenhart, after travelling to Paris in 1925 also pushed the regions artistic horizons, shrugging off the opinionated norms of

Bohuš Čížek

◀ SLUNEČNÝ DEN / SUNNY DAY / SONNIGER TAG ■

1941

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

50 x 75 cm

MUO

Jindřich Lenhart

▽ PŘEDMĚSTSKÉ DOMKY / SUBURBAN HOUSES / VORSTADTSHÄUSER ■

1934–1936

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

56 x 73 cm

MUO

Václav Trefil

KOSTELEČ / KOSTELEČ / KOSTELEČ ▷ ■

po r. / after / nach 1940

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

35 x 50 cm

MUO

that time. Together with painter Václav Trefil and students from Otakar Nejedlý's art school, orientation towards a modern art movement took hold in a post-war Vlamincky direction.

Large canvases containing sweeping brushmarks expanding plains to the frame-edge typified the identity of Lenhart's 1930's work. The dynamic use of tones, contrasting light and motifs rooted themselves in the region's cultural history of that time. Later on during the mid thirties, our artist fed his growing portfolio with scenes, inspired by Oskar Kokoschka, of Prague's Vltava river banks continuing his revitalising use of the palette.

Vlastimil Rada's ballads are reminded in the Lenhart's landscape works during the infancy of the second world war when the artist spent winter months just outside the city of Olomouc in village Lošov. The colour cultivation displaying winter moods great-

ly reflects the difficult time alongside the references to the aforementioned Rada. Works from a series displaying existential hopelessness had a profound effect on audiences displayed when the artist showed no signs of slowing after passing his 50th birthday. The colour vitality broke new grounds of energy never forgetting the sensualness of Bonnard, a neverending source of inspiration for our artist. Lenhart's artistic achievements took sources of material from solely within the olomouc region, which nevertheless doesn't go to say that the geographical border's contained the audiences of the artist's work. Quite the contrary. Lenhart was at the forefront of painters in the country up to the time of World War II which fits in with the 4th april 1937 creation of Olomouc's fine artists group (later named SOV).

Amongst a few more examples of more senior artists gaining SOV membership, let's take a look at Marta Rožánková-Drábková. Engaged primarily with landscape painting with eventually progress onto works involving Kalvodovsky's theory of reality. Marta's aim was to project a sense of dynamism stemming from the soul's inner vision using the medium of paint in exaggerated forms, blazonry contours and sweeping motions with the brush. The Orava region interwoven with it's country cottages hypnotised the artist as well as the region showing similar characteristics where she found her life's base.

Looking now at SOV events, Olomouc's exhibition in the year 1934 showed a number of newly joined painters, sculptors and architects. Two years later, the organisation saw it's first boost of artistic energy from Prague based Artist ceildh with works taking pride of place from Jos. Čapka, G. Musatova, M. Salcman, Jos. Šíma, Frant. Tichý, V. Titelbach and J. Zrzavý. During this time the SOV was proud to welcome further mem-

bers of national acclaim, Antonín Procházka, his wife and graphic artist and illustrator Karel Svolinský. Yet another wave of younger talent joined ranks with the SOV also as pedagogues: A. Beran, K. Homola, A. Kučera as well as those who firstly came to the organisation as guests including Václav Horský, Stanislav Menšík, Jaroslav Pacák to name but a few. Further painters to grace the SOV's exhibition spaces with their work included Aljo Beran with his creations from the Bretagne region during the mid 30's and Ludmila Horáková's figurative compositions poetically displayed in oils from her home region. František Homola's energetic interior creation later moving on to Litovel region landscapes with further co-artists worth mentioning including, Alois Kučera, Bohumír Dvorský and Jos. Gabriel just to name but a few.

Litovel native Al. Kučera displayed his work both at home and in Olomouc spanning over 20 years before joining the Ostrava's fine artist union of Moravia (later named MSVU). From 1938 the artist was still active in the art world teaching at both high school and institute of higher education. During the 20's the artist was asked for his opinion with regards to the arts in connection with his worldly views stemming from Wolkerovsky poetry, initially accentuated social tunes and later distant national ballads (P. Zatloukal). Around the mid 1930's the painter built on his cubistic

approaches to his work forming cooler figurative pieces featuring more lineal contours. His imagination and eventual more humanistic accents were nevertheless not devoid of a driving surrealistic undertone.

Coinciding with the break of World War II, Kučera was focusing more on landscape painting breaking borders with regards to audiences from various genres displaying clever expressive undertones with colour chords. The 1950's however was a time of political barriers preventing the artist's true expression where few works celebrated his cubist inspired sorces of energy.

Bohumír Dvorský however, member of MSVU from 1926, was acclaimed to be the fastest rising painter in the Czechlands during this time joining forces with the SOV in 1935 and living in Olomouc following the country's annexation. Already under the academic leadership of Otakar Nejedlý, the artist was making waves continuing the legacy of Mařák.

Getting on to Dvorský, the artist contributed greatly to the creative energy of Prague's Mánes gallery and establishment whilst being a member of their team, joining comparisons with Ostrava's scene with fine, scarlatinal paintings from a number of artists and genres for those times. Vladimíra Kristina was part of this interactive scene as was the artist Bohumír Dvorský between the years 1931 to 1933 with his

Václav Trefil

◁ ŠTĚRKOVNA ZA ŘEKOU / GRAVELPIT ACROSS THE RIVER ■
KRIESGRUBE JENSEITS DES FLUSSES
1930?
olej, dřevo / oil on wood / Öl auf Holz
20 x 24 cm
s. m. / p. o. / p.

Kurt Gröger

ŠTERNBERSKÁ KRAJINA / ŠTERNBERK LANDSCAPE
STERNBERGLANDSCHAFT ▷ ■
1934
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
46 x 55 cm
MUO

colour inflammation, which in the context of landscape paintings from Selesia took shape not dissimilar to the aesthetic colour formations of Paul Cézanne.

Kurt Gröger and Oskar Kokoschka from the town of Šternberk not far from Olomouc were encouraged by the french intimism form of painting which heavily took it's hold of the art scene during the mid-thirties just to give a further example of foreign albeit fellow european influences in the Czechlands leading up to the 2nd major war of the century. Dvorský's interior scenes point out these influences nicely with flower pieces, pastel works, distinguishing rich Vuillardian colour chromatics with landscapes bursting with red vermillion, swathes of yellow-orange accompanied by green and blue tones brought to the audience in an outspade panoramic composition reflecting scenes of the Hana region. This era of landscape painting in the Hana region leading into the 1940's celebrated a vitality and pure energetic freshness thus creating nothing short of a phenomena in Czech painting.

The youngest artist during these 3rd and 4th decades making the biggest impact in the SOV scene is no other than Stanislav Menšík, whose paintings taking in scenes from the Jeseníky mountains continue into the postwar era.

Powerful haunting scenes from the Jeseníky deep forests present bizarre shapes and compositions courtesy of Durych's friend the theology graduate Arnošt Hrabal. Scenes show an intricate symphony of clashing forces of nature with intricacies pushing the frame of the canvases. The imagination of this Viennese

educated artist bringing the magic of nature to the forefront also didn't neglect scenes from Třebovický chateaux when looking back at the 1920's. Spiritual motifs rooted from tree layers draw in the audience through pure human means sensitive to harmony accompanied with baladic overtones.

Psychic exasperation in hitting walls when fighting solitude and the hard picture of reality confronts us courtesy of our second symbolist generation forming the SURSUM group. Hrabal's graphic work never lost it's subjective and baladic force bringing to mind the 20 page selection of his work under the title Forest composed in 1926 found in the collection destitute monumental german pantheism expressed in human clothing (V. Jůza). We can thank Hrabal's graphic works and illustration pieces for bring a modern understanding to the audience with regards to displaying scenes from Czech nature.

Hrabal's Forest piece portrays the destination of the Jeseníky peoples with the german accompanied texts where the ethnicity predominated the 1930's cultural sphere. Looking on to an older realisation of landscapes encapturing Jeseníky scenes, we are brought to the works of Erich Hürden, settling in the mountain village of Karlova Studánka in order to immerse oneself onto the stage of seasonal colour and atmosphere abundance. Unfortunately the interior of hotel Hubertus, under the project name of art installation „Gesamtkunstwerk“ never came to completion. This centre piece took it's role in a scene of hunting lounges within a household of painted ancient wood and

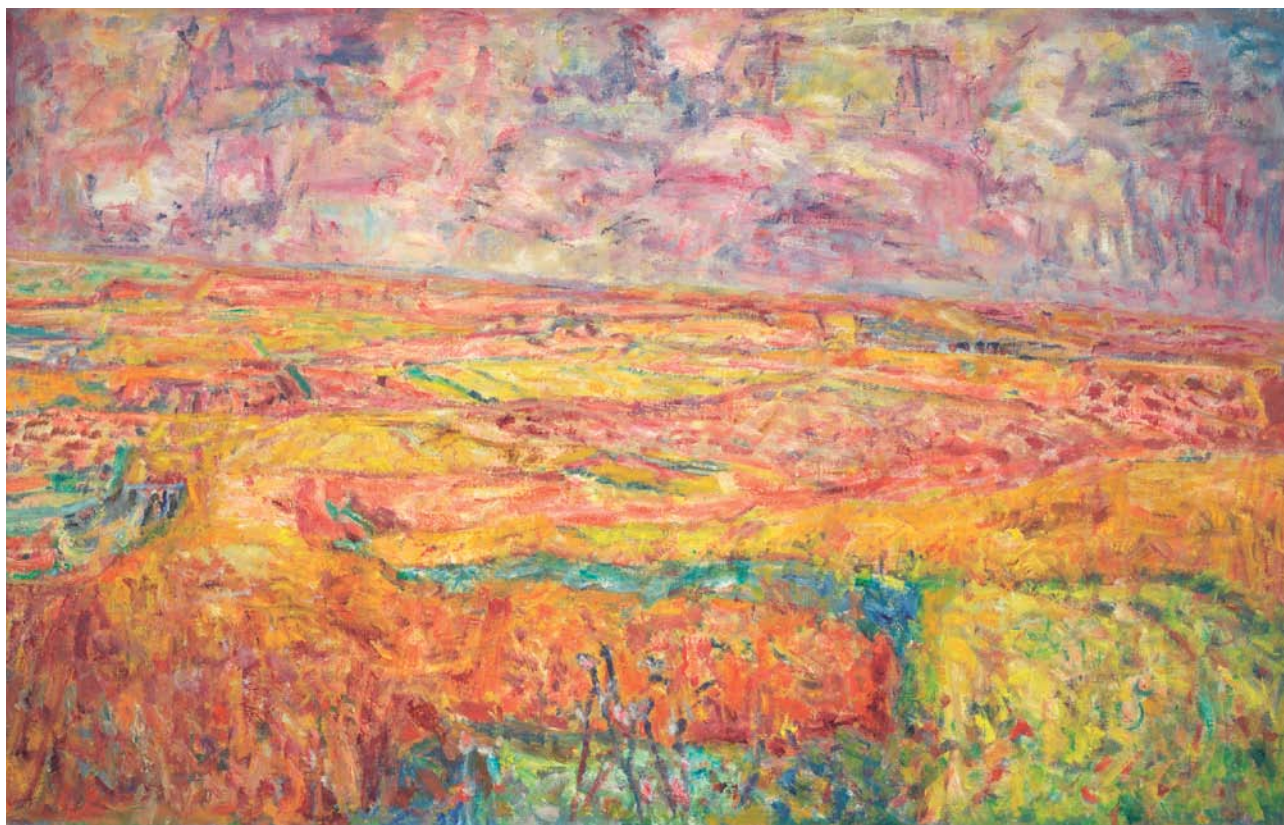
an atmosphere only our complete senses simultaneously would be able to capture. Landscape painting was, like many celebrated artists mentioned above, also the forte of Willy Paupie who settled in Jeseník's neighbouring town of Seč, formerly named Frankova (Frankenheim). The charm of the artist's immediate surroundings helped fuel an industrious creations of classic, sober, figurative pieces of work, which also itched the hand and creation of locally born professor Adalbert Wilmann with displays of vibrant acrylic pieces. The list of course doesn't stop here with regards to the local environment firing the creative curiosity of a whole line of artists yet mentioned. One artist, Arnold Berger is worth recapping on for pushing Sternberk region's landscape painting to the forefront of Czech art in particular the genre of impressionist painting. This shift in local painting traditions taking part in the European modern movement reminds us of the region's younger artists during the 1930's taking part in the Prager Sezession (Bruntál painter F. Bibus, Šumperk native K. Hallegger, Šternberk's K. Gröger, Olomouc native R. A. Watznauer) as well as the Olomouc Metznerbund.

Toman's dictionary of artists named Karl Eichhoff in place of modern landscape painter who, native of Štýrský Hradec, lived and worked in Rokytnice near Píseň. The artist's spiritual content of painting coupled with religion based figurative compositions reflected his academic rise through prof. Krattner. Eichhoff's pencil work displays a struggle taken from world related sins whilst on the Adriatic coast rich with lyrical wisdom, also demonstrated in Jeseník mountain pieces and the neighbouring Kralický Sněžník range. These venues throughout northern Moravia also witnessed the artist's social connection with fellow painters through meetings and study. Leo Fitz, native from Lipník nad Bečvou and two years younger than our latter artist, engaged himself in portrait and still-life works with help from his Prague academy background under prof. Thiele. Fitz followed a similar course of inspiration from the Adriatic coast back to the homeland of the Bečva region. Trampot's pastel works from Orlický mountains provoke the audience's memory with regards to similarities in atmosphere and play with medium.

Kurt Hallegger, in the same age group as our artists above, throughout his career built a reputation as a scenographer recognised and celebrated throughout the continent. With the artist's portrait work taking centre stage, he engaged himself in the genre of portraits keeping a firm hold on the discipline of figurative reality later in the year 1929 winning the Schicht prize for best woman's portrait. The painting he painted around the 1930's showed a shift however towards the sphere of landscape art shown amongst his work at the G. de Chirica exhibition in Prague 1931. Hallegger's landscape pieces completed during the mid thirties showed such expression and evoca-

tion where many connected Cařihrad with Istanbul by Oskar Kokoschka completed some thirty years before. The end of the decade witnessed Hallegger's work take on more subtle and calming tones not unlike Willi Nowak's influenced by short residence in Greece. This trend wasn't to continue long though, for soon a nostalgia and pensive dark mood took over paintings created through the reign of Nazi Germany. The loss of European democracy and persecution of artists inevitable took its toll on the canvases. Pierot's work understandably didn't escape the trend with his Moravian home region playing as subject matter before finding a new lease of optimism and success in the scenographic field of art. Sternberk's Kurt Gröger to name another local artist making one of the biggest waves in Czech 20th century art looks back at an early chapter in his academic career courtesy of Dresden's academy under Robert Sterl with his impasto colour vibrations ricocheting the artist to new heights. The artist's work was created alongside those of fellow A. Liebknecht and P. Wiegardt sharing the same studio celebrating the influence of Lasser Ury. Moral reverberations dramatically underlaying tunes of „expressively impressionistic“ figurative works penetrated the imagination and works of the latter artists as well as Gröger's landscapes created around the same time. The thirties witnessed Gröger's work venue in Paris returning home only during vacation where his colour compositions showed a softening increasing the role of atmospheric shades not dissimilar to those of Utrill's work. In this spirit our artist celebrated the-

Bohumír Dvorský

■ △ JARO U TOVAČOVA / SPRING IN TOVAČOV / FRÜHLING IN TOVAČOV

1946

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

74 x 115 cm

MUO

mes including regional and home surroundings. 1932 saw Gröger's work taking a radical road to dematerialisation of motifs and a running of colours reminding one of Bonnard's intimism. The white atmospheric light portrayed in the artist's paintings accompanied with bold, cutting contours and brush strokes put his work at the forefront of the region's art scene during this particular time. During the two years leading up to World War II our artist spent his creative time on home ground painting with references to the style of Vuillard's pastel example „la belle matière“, full of sensual undertones in wonderful figurative display. Gröger, during the later years of foreign painting work we can see his direction towards an accumulation of motifs complimented by a lightness in weight and lucid colour waves.

These positive trends in the painting scene were unfortunately cut short due to the war and immediate post-war years where stagnation took hold. Artists all over the continent from all genres, not only landscape painting, were forced to live in conditions according to German totalitarian doctrine. Any modern painter

daring to push the boundaries needed to keep the art scene at a healthy state could expect persecution in a variety of unimaginable ways.

Josef Maliva

In der Region von Olomouc-Olmütz begegnen sich drei verschiedene Umwelttypen. Beginnend in der Gegend von Uničov im Norden über die Gegenden von Prostějov und Přerov im Süden und von dort zu der Gegend am Fluß Bečva (Pobečví) in Richtung Hranice zieht sich eine fruchtbare Landschaft von Getreidefeldern der größtenteils ebenen Hanna. Von einem anderen Typus der hiesigen Landschaft sind die bewaldeten und hügeligen Abhänge des Odegebirges, der westlichen Berglehnen des Niederen Gesenkes, des Gebirges des Hohen Gesenkes, welches die Region von Olomouc mit der Nachbarregion teilt, und die von dem Gesenke-Gebirge durch das Tal der Flüßchen Branná und Staříč getrennten Rychlebske Berge. Dazu kann man auch die Formation von Kralický Sněžník (Glatzer Schneeberg) anreihen, wovon nur der Gipfel und das östliche Gehänge in unsere Region fallen. Den dritten Typ der Landschaft stellt das Zivilisationsmilieu der Städte dar, eine nach den Menschenbedürfnissen umgestaltete Landschaft, ein Netz von Strassen, Häusern und historischen Monumenen.

Die Berggebiete wurden seit Mittelalter von deutscher Bevölkerung besiedelt, für welche sich hier die Arbeit bei Gewinnung der Bodenschätze des Landes und bei Holzung anbot. In den Ebenen überwog tschechische landwirtschaftliche Bevölkerung und in größeren Städten lebten beide Ethnien mit den bilingualen jüdischen Minderheiten zusammen. Es ist deshalb natürlich, dass die Berggegend jahrelang, bis zum Ende des zweiten Weltkriegs vor allem von den deutschsprachigen Künstlern und die ebene Gegend sowie die Eigenart der Hannaken vorwiegend in dem Schaffen tschechischer Maler widerspiegelt wurden. Die städtische Umgebung wurde von Künstlern aller Gruppen dargestellt.

Zu dem Stadium, wo sich der Mensch über lediglich utilitäre Interessen erhebt und seinen Lebensmilieu in dessen ästhetischer Struktur und malerischer Schönheit wahrnimmt, führte ein längerer Weg, der in dem Kulturzentrum der Region angefangen hatte. In dem Bürgermilieu von Olomouc der Zeiten der österreichisch-ungarischen Monarchie begann sich die bildende Kultur am Anfang des 20. Jahrhunderts dank der Gesellschaft der Kunstfreunde in Olmütz zu formieren, welche die ersten Freunde der bildenden Kunst in den Reihen hiesiger Intelligenz sowie wohlhabenderer Schichten deutscher und jüdischer Bevölkerung fand. Die Gesellschaft wurde finanziell von dem kunstliebenden Fürsten Johann II. von Liechtenstein unterstützt. Das Bewusstsein über die bildende Kultur wurde gleichlaufend auch dank den Bemühungen tschechischer Gebildeter, Geistlicher und einiger Pädagogen, Lehrer des Zeichnens an Mittelschulen und an der von dem Domherrn, Grafen Emanuel Pötting-Persing gegründeten Erziehungs- und Bildungsanstalt tschechischer Mädchen, verbreitet. Der dritte Herd tschechischer bildender Kultur war

die Buchhandlung Promberger. Beginnend mit dem Jahr 1907 waren es mährische Künstler aus der Vereinigung bildender Künstler von Mähren in Hodonín (nachstehend SVUM) und der Vereinigung deutsch-mährischer bildender Künstler, die die Initiative ergriffen, die sich auf darstellend-organisatorische und Bildungsaufgaben konzentrierte.

Die Amtssprache der erwähnten Gesellschaft der Kunstfreunde war deutsch, jedoch die Tätigkeit des Vereins war national indifferent. Der Sinn der Organisation war eine allgemeine Entfaltung bildender Kultur der Region mittels Vorlesungen, Ausstellungen, Ausfahrten zu Merkwürdigkeiten und ebenfalls mittels Neuerwerbungen, deren Ziel die Errichtung der Kunstgalerie von Olomouc war. Schon bei der ersten Vereinsausstellung im Mai des Jahres 1900, die von beinahe zweieinhalb Tausend Interessenten besucht wurde, versammelten sich Werke deutscher sowie tschechischer Autoren, Arbeiten lokaler sowie fremder Herkunft, Werke älterer Künstler des 19. Jahrhunderts sowie Schöpfungen der jüngsten Generation, Gemälde der Berufs- sowie Amateurlünstler. Einen breiteren gestalterischen Horizont öffneten und eine höhere Kunstqualität boten auch weitere Ausstellungen, wo sich das Publikum mit den Arbeiten entfernter Kulturzentren, vor allem von Wien, aber auch mit der Schöpfung lokaler Autoren und Landschaftsleute bekanntmachte.

Dank diesen Initiativen haben die Einwohner von Olomouc die Werke der in Šternberk geborenen Wiener Malerin Marie Ertlová, die Schöpfung des Seniors der dortiger gestalterischen Szene, des Wiener Professors Willibald Schulmeister, welcher am Ende seines Lebens in seinen Heimatort Horní Loděnice (ehemals Německá Loděnice) zurückkehrte,

Emil Czech

▽ VEČERNÍ KRAJINA / EVENING LANDSCAPE / ABENDLANDSCHAFT ■

1902

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

47 x 69 cm

MUO

Lili Gödl-Brandhuberová
 < BŘEZOVÁ ALEJ U VRBNA POD PRADĚDEM-MNICHOVA ■
 BIRCH ALLEE NEAR VRBNO POD PRADĚDEM-MNICHOV
 BIRKENALLE BEI VRBNO POD PRADĚDEM-MNICHOV
 1905
 olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
 155 x 132 cm
 UMO

der in Olomouc gebürtigen Künstler, des berühmten Adolf Hölzel sowie des weniger berühmten Wiener Malers Edmund Kregczy, kennengelernt. Dank den Ausstellungen haben sich hiesige Bürger auch mit den Arbeiten des aus Litovel stammenden Porträt- und Landschaftsmalers Hans Temple, des Wiener Verzierers, Landschafts- und Genremalers, bekanntgemacht und sahen die Figuralkompositionen des in Dlouhá Loučka gebürtigen Emil Czech, die Landschaften und Genres des jüdischen Malers Oskar Heller sowie des aus Tylov bei Rýmařov stammenden Malerlehrlings und Pädagogen Gustav Brauner.

Eine breitere Aufmerksamkeit wurde mit Recht der aus Vrbno pod Pradědem stammenden Landschaftsmalerin und vielseitigen Künstlerin Lili Gödl-Brandhuber gewidmet, welche sich auf ihren Studienreisen durch Europa auch mit der Schöpfung der Wopsweder Kunstschule vertraut gemacht hatte. Bei der jüdischen Ethnie wurden die Gemälde von Oskar Hellerov geschätzt, welche, besonders in der frühen Schöpfungsphase des Künstlers, alle Zeichen einer professionellen Virtuosität aufwiesen. Im Rahmen der Ausstellungen vom Wiener Kunstverein erschienen in Olomouc auch die Werke des aus Šternberk stammenden Emanuel Baschny, sowie weiterer im Zentrum der Monarchie lebender mährischer Autoren.

In den Ausstellungen fehlten nicht Werke tschechischer Maler und Graphiker, vor allem des örtlichen Kunstpädagogen Karl Wellner und des blutjungen und viel versprechenden tschechischen Malers des Bauerngenres Edmund Žižka. Das breiteste Register von Mähnern, Künstlern tschechischer sowie deutscher Nationalität breitete sich vor den Augen der Öffentlichkeit im Jahre 1904 aus, wo die Besucher der

von der deutschen Gesellschaft der Kunstfreunde organisierten Ausstellung auch die Landschaften des aus der Umgebung von Zábřeh na Moravě-Hohenstadt stammenden Malers, Stanislav Lolek, Mařáks Schüler, erblickten, der als Pointillist früh eine Spitzenposition in der tschechischen Landschaftsmalerei erster Jahrzehnte des 20. Jahrhunderts eingenommen hat.

Eine weite Kunstaussicht brachte den Bürgern auch die im November des Jahres 1900 von der Anstalt des Grafen Pötting organisierte Wanderausstellung, wo die Originale von etwa fünfzig führenden tschechischen Künstlern der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts konzentriert waren. Zwei Jahre später stellten in Olomouc auch slowakische Maler aus und in der Zeit vom Juni bis Juli 1905 veranstalteten tschechische Künstler in Olomouc in der Englisch-Aula die erste Ausstellung des Kunstvereins Mánes auswärts von Prag, die von 2800 Besuchern besucht wurde. Zur Ausbreitung des Kunsthorizonts in der breiteren Region sowie auf dem Lande trug schon vom Ende des 19. Jahrhunderts Prombergers Buchhandlung bei, die bald u.a. auch um Verlag und Raum für Angebot und Verkauf von Gemälden erweitert wurde. Die Käufer sowie Abonnenten einiger Reihen von illustrierten Volkskalendern begegneten auf diese Weise den Werken von Hanuš Schwaiger, Adolf Kašpar und weiteren tschechischen Malern.

Die erste Ausstellung der oben erwähnten (bald ausschließlich tschechischen), Vereinigung von Hodonín (SVUM) in Olomouc hat erst im Jahre 1910 stattgefunden. Die Künstler der hiesigen Region hatten sich an den Vereinsveranstaltungen von SVUM schon früher beteiligt.

Neben den genannten Malern Žižka, Kašpar und Wellner haben sich in die Vereinigung auch die Malerin von Olomouc Ludmila Stará, Marie Gardavská aus Kojetín und der Maler und Graphiker Karel Votruba eingegliedert. Zu der Ausstellung von SVUM in Kroměříž im Jahre 1908 sandte seine Arbeit auch Vojtěch Doležil ein und die Ausstellung in Olomouc und Kroměříž beschickte mit den Landschaftsmalereien die zuerst als Zeichenlehrerin arbeitende Malerin Marta

Erich Hürden

■ VEČERNÍ NÁLADA U KARLOVY STUDÁNKY ZA SUCHÉHO PODZIMU ▷

EVENING MOOD NEAR KARLOVA STUDÁNKA AFTER A DRY FALL

ABENDSTIMMUNG BEI KARLOVA STUDÁNKA NACH DÜRRHERBST

1920

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

21 x 18 cm

s. m. / p. o. / p.

Arnold Berger

■ ▽ KRAJINA S KAMENNÝM LOMEM / LANDSCAPE WITH STONE QUARRY

LANDSCHAFT MIT STEINBRUCH

1927

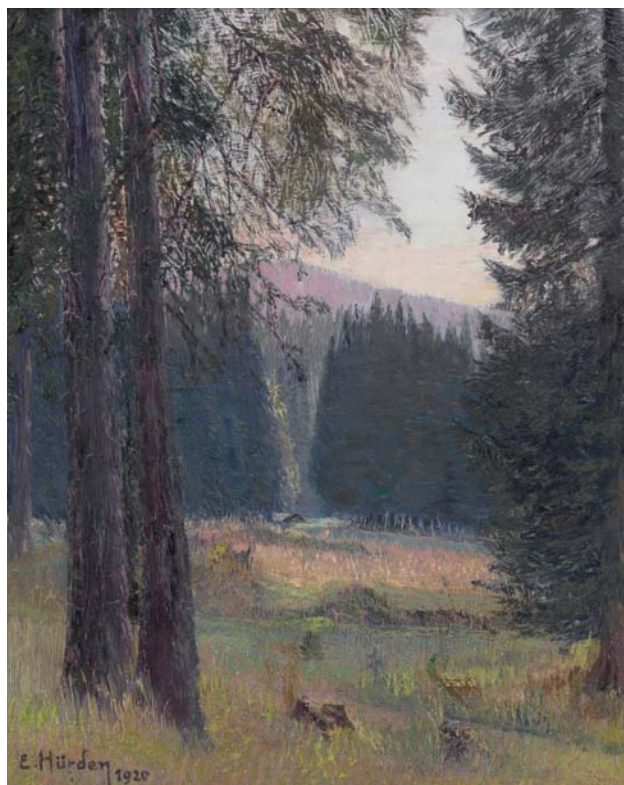
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

60 x 72 cm

UMO

Rožánková, die in dieser Zeit in Kojetín tätig war. Für die Schöpfung dieser Künstlerin auf dem Gebiet der Landschaftsmalerei hatte eine gewisse Bedeutung die Schule der Landschaftsmalerei von Alois Kalvoda, wo sich die Künstlerin ausgebildet hatte. Auch dieses Mitglied des Hodoníner SVUM wurde von manchen Motiv der Region von Olomouc verlockt.

Nach dem ersten Weltkrieg hat sich die Situation auf dem Kunstfeld in dem Milieu von Olomouc geändert. Die Ausstellungen bildender Kunst haben nicht nur in weiteren größeren Städten, in Prostějov und Přerov, sondern auch im fernerliegenden Šumperk, in einstmaligem Frývaldov (Jeseník), und anderenorts stattgefunden. Für die Künstler deutscher Nationalität bot Ausstellungsgelegenheiten neben der Gesellschaft der Kunstfreunde vor allem die Sektion des „Metznerbunds“ von Olomouc, der im Jahre 1922 gegründet und eine Jahresreihe von dem gestalterisch außerordentlich fruchtbaren Graphiker von Olomouc

Rudolf Mather geleitet wurde. Schon am 2. September 1918, im Geiste der Bemühungen um die kulturelle Emanzipation tschechischer Bevölkerung in der sprachlich vermischten Umgebung, begann sich der tschechische Klub der Kunstfreunde zu formieren, der schon am fünften des folgenden Monats definitiv als eine Interessenorganisation aller Kunstarten gestiftet wurde. Im Vordergrund der bildkünstlerischen Sektion des Klubs stand der Maler František Hoplíček, ein beliebter Autor des Arbeitsgenres des Bauernstandes und Figuren in hannakischen Trachten, und ebenfalls der Maler von städtischen Szenerien, František Rek. In Olomouc war schon in den zwanziger Jahren auch der Porträtist, Maler und Bildhauer Emil Kopřiva tätig, sowie die Pädagogen der bildenden Kunst, der Landschaftsmaler Jindřich Havlíček und František Smolka, oft von der städtischen Thematik inspiriert, und František Schön (Šén), der nach seiner Rückkehr aus dem Orient, woher er malerisch frische, impressiv ausgelichtete Szenerien mitgebracht hatte, vor allem von den Landschaftsmotiven von der Umgebung des Flusses Morava angezogen wurde. Meistens ging es um traditionelle realistische Malerei, mit impressivem Unterton.

Der Klub der Kunstfreunde entstand bald auch im nahen Prostějov-Prossnitz und in Přerov-Prerau. In Prostějov gehörte zu der ältesten Generation die Malerin Z. Vorlová-Vlčková und einen vorderen Platz nahmen unter dieser Generation auch der thematisch

Arnold Berger

◁ VĚČNÝ MASIV / ETERNAL WALL / EWIGE WAND ▮

?

olej, plátno / oil, canvas / öl, leinwand

45 x 60 cm

s. m. / p. o. / p.

Willi Paupie

ZASNĚŽENÁ KRAJINA / SNOWY LANDSCAPE ▽ ▮

SCHNEEBEDECKTE LANDSCHAFT

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

1000 x 700 mm

ÚMO

allseitig orientierte Maler Oldřich Lasák und der Landschaftsmaler Hilar Václavek ein. Unter den ein wenig jüngeren Autoren setzten sich mit ihren Graphiken namentlich Jaroslav Votruba und Josef Paterna, weiterhin die Maler der hannakischen Volkskunst Petr Pištělka und Josef Bělka sowie die Landschaftsmaler Viktor Hohaus und Otakar Hubšil durch. Die zwei letztgenannten, zusammen mit Oldřich Lasák, mit den Landschaftsmalern František Kubíček und Bohumil Hradečný und mit dem Maler und Graphiker, Professor Antonín Kameník sowie auch mit einigen Autoren von Olomouc, gründeten im Jahre 1933 die Bildnergruppe Reysek von Prostějov. Seit Ende der zwanziger Jahre gehörte zu den markanteren Persönlichkeiten in der Landschaftsmalerei der in Prostějov gebürtige Alois Fišárek, der mit dem Prager Mánes ausstellte und in den Nachkriegsjahren durch seine monumentalen Figurenrealisationen bekannt wurde. Aus Dobromilice im Gebiet von Prostějov stammte der Graphiker Vladimír Pukl. Seit Mitte der dreißiger Jahre war er als Assistent von T. F. Šimon in der Graphik-Abteilung der Prager Akademie tätig und nach dem Krieg wurde er zum Leiter des Spezialfachs Graphik.

Unter den Autoren von Přerov nahm schon seit den zwanziger Jahren einen vorderen Platz der Landschaftsmaler Augustin Mervart ein, vielleicht der wichtigste hiesige Repräsentant der Landschaftsmalerei, welche die Einzelheiten der Landschaftsszenerie sowie die Stimmung des gegebenen Moments konsequent verfolgte. Im Gegenteil auf manche derzeitige Malertendenzen reagierte ein jüngerer Mittelschulprofessor aus Přerov, der thematisch zu

der Region von Ostrava inklinierende Vlastimil Lažanský und Schüler von Nejedlýs Schule der Landschaftsmalerei, Václav Trefil, in Hynčlov gebürtig, dessen Schöpfung bald mit dem Prager Milieu zusammengewachsen ist. Aus Nejedlýs Schule der Landschaftsmalerei kam ebenfalls der in Holešov gebürtige Richard Uherek her.

Kurt Gröger

■ VEČERNÍ KRAJINA / EVENING LANDSCAPE / ABENDLANDSCHAFT ▷

1928

olej, lepenka / oil on pasteboard / Öl auf Pappe

50 x 63 cm

s. m. / p. o. / p.

Eine neue Ansicht der Realität und den Ausdruck eines innerlichen Erlebnisses der Wirklichkeit zu bringen versuchte in den zwanziger Jahren in Olomouc auch Ludvík Dvořáček, der da am Anfang der dreißiger Jahre tätig war.

Nach der Reise nach Paris im Jahre 1925 öffneten sich breitere bildkünstlerische Horizonte auch für Jindřich Lenhart. Der Künstler verließ die traditionelle Meinungsplattform und durch Vermittlung vom erwähnten Maler Václav Trefil (Freund seines Sohns Karl) knüpfte er den Kontakt mit den Schülern der Malerschule von Otakar Nejedlý an und fing an, sich auf die moderne Malerei, besonders auf die Nachkriegsschöpfung von Vlaminck, zu orientieren. Am Anfang der dreißiger Jahre entstand eine Reihe von Arbeiten von Lenhart, mit breitem Pinsel behandelt, in der vereinenden farbigen Tonalität und in den summarisch ergriffenen Motivformen sowie zielbewußt erbauten Raumplänen. Mittels ausgeprägter Kontraste von Licht und Schatten sowie mittels Belebung der Szene mit Figurenelementen brachte der Maler in die Gemälde einen dynamischen Akzent hinein. Später, in der Mitte der dreißiger Jahre, erfasste Lenhart panoramatische Sichten von den Moldauufern, dieselben, die damals auch Oskar Kokoschka wählte. Auch in seine Bilder trat die dramatische Unruhe der expressiv stürmischen Szenerien ein, die durch ausgeprägte farbige Akzente belebt wurden.

Der verschiedenartige Bereich der Anschauungen in Lenharts Landschaftsmalerei gelangte zur Einigung am Anfang des zweiten Weltkriegs, wo der Künstler die Wintermonate in Lošov unweit von

Olomouc verbrachte. In seinen Gemälden kultivierte er jetzt farbige Schattierungen und gestaltete weich gemalte und poetisch gestimmte, dunstige Szenerien der Wintertage, von der einigenden rosaroten Farbgebung umflossen, die im Entferntesten an die balladenhaften tschechischen Landschaften von Vlastimil Rada erinnerten.

Lenharts Schaffen ist auch später nicht erstarrt, nachdem der Maler schon fünfundsechzig Jahre alt geworden war. Damals entstand eine Serie seiner Gemälde mit dem Thema der Stadtperipherien, von dem bedrückenden Anhauch der existenziellen Trostlosigkeit befreit. Es herrschten darin im Gegenteil saftige Farben, eine feste Kompositionsbindung des Gemäldegesamtheit und vor allem der Farbenreichtum der Motive. Sogar am Ende seiner Lebensbahn, wo für den Künstler der Sensualismus der Schule Bonnard zum Idol wurde, hat Lenhart die Bemühungen eines Suchers nicht aufgegeben und ließ sich auch auf Aufgaben ein, die schon über seine Schöpfungskräfte hinausgingen. Lenharts Werk hat in seiner Bedeutung den Horizont der Region von Olomouc nicht überschritten, jedoch in der Landschaftsmalerei stellte es den bedeutendsten gestalterischen Beitrag zu der Malerschöpfung tschechischer Autoren in dem Zeitraum bis zum Anfang des Zweiten Weltkriegs dar. Die Künstler von Olomouc jüngerer Generation, die sich vom Anfang der dreißiger Jahre als Gruppe Olomoucer Bildner (nachstehend SOV) zu formieren anfangen, offiziell gegründet am 4. April 1937, haben den Künstler in ihrer Kreis aufgenommen.

Von der älteren Generation hat sich in das Kollektiv der späteren SOV auch Marta Rožánková-Drábková

eingegliedert. Sie hat sich fast ausschließlich mit der Landschaftsmalerei beschäftigt und im Verlaufe der Zeit sich von der Kalvoda-Auffassung der Realität befreit. Sie hat sich bemüht, den gewählten Abschnitt der Wirklichkeit im Geiste ihres innerlichen Schauens zu dramatisieren und zu dynamisieren; mittels Formhyperbel, Betonung der Konturen, temperamentvoller Führung des Pinsels und Auftragens dichter Pasten trübsinniger Farbigkeit. Sie wurde vor allem von der durch Bauernhäuser durchwebten gewellten Landschaft von Orava bezaubert, doch sie widmete ihre Aufmerksamkeit auch der Landschaft von Olomouc, wo sie ihr Zuhause gefunden hat.

Die Maler, Bildhauer und Architekten, die späteren Mitglieder von SOV, sind zum ersten Mal gemeinsam in der Ausstellung in Olomouc im Jahre 1934 aufgetreten. Unter Beihilfe ihrer Förderer setzte sich zwei Jahre später die erste schlagkräftigere Veranstaltung – die Ausstellung des Prager Kunstvereins (Umělecká beseda) – durch, wo hiesige Öffentlichkeit u. a. den Werken von Josef Čapek, G. Musatov, M. Salcman, Josef Šíma, František

Tichý, V. Titelbach und J. Zrzavý begegnete. In ihre Reihen hat die SOV auch Künstler von landesweiter Bedeutung, Procházka und seine Frau, sowie das ausgezeichnete hiesige Stadtkind, den -Graphiker und Illustrator Karel Svolinský, eingegliedert. Zu der gestalterischen Ausbildung jüngerer Generation trugen die Mitglieder von SOV sowie die Pädagogen (A. Beran, K. Homola, A. Kučera) und ebenfalls diejenigen bei, die in den Ausstellungen zuerst als Gäste auftraten (zum Beispiel Václav Horský, Jaroslav Pacák und andere). Zu den gestalterisch schlagkräftigeren Autoren gehörte in der SOV Aljo Beran mit seinen um die Mitte der dreißiger Jahre geschaffenen Landschaften aus Bretagne, mit den Figurenkompositionen der Zeit, und weiter Ludmila Horáková mit poetischen Gemälden besonders aus dem Familienmilieu, František Homola mit den im Matisse-Stil gestimmten und im Špála-Stil geschaffenen Interieurs und später mit den farbig funkelnden Landschaften aus der Gegend von Litovel, und vor allem Alois Kučera und Bohumír Dvorský, aber auch Jos. Gabriel und weitere.

Der in Litovel-Littau geborene Alois Kučera stellte in seinem Geburtsort und auch in Olomouc schon seit den zwanziger Jahren aus, später trat er als Mitglied des Mährisch-Schlesischen Vereins bildender Künstler in Ostrava (Mährisch-Ostrau) (nachstehend MSVU) auf. Vom Jahre 1938 wurde er zum Bestandteil des Lebens bildender Künstler in Olomouc als Mittelschulprofessor und später Hochschullehrer. „In den 20. Jahren... formierte sich auch seine grundlegende gestalterische Ansicht, welche dann langfristig auch mit der weltanschaulichen Orientierung zusammenhing, und welche sich aus dem Poetismus auf den Spuren des Dichters Wolker ergab, zu Beginn mit der Sozialnote, später im entfernten mit dem nationalen balladenhaften Gepräge akzentuiert wird.“ (P. Zatloukal). Um die Mitte der dreißiger Jahre fand sich der Maler mit Impulsen des synthetischen Kubismus in Stilleben und Figurengemälden eines kühlen Kolorits mit ausgeprägten Konturenlinien ab. Seine ziemlich phantasievolle, später manchmal humanistisch akzentuiertes Schaffen vermied selbst Impulse des Surrealismus nicht.

Von seit Beginn der Kriegsjahre konzentrierte sich Kučera vorwiegend auf die Landschaftsmalerei. Seine Werke verstand er oft in einer breiteren Bedeutungsebene und füllte sie mit einem innerlichen Ausdrucks-Unterton, der zu Beginn ein gewisses Maß expressiver Stilisierung und still gewordener farbiger Akkordisierung erzwang. Erst in den verhängnisvollen fünfziger Jahren unterordnete sich der Maler dem zeitgemäßen politisch-kulturellen Druck der Zeit und nur in seltenen ausgereiften Werken mit Stillebenmotiven kehrte er zu seinen kubistischen Ausgangsquellen zurück.

Die wahrscheinlich höchste qualitative Stufe nahm in dem tschechischen Milieu der Region das Werk von Bohumír Dvorský ein, welcher seit dem Jahre 1926 Mitglied von MSVU war und mit SOV schon im Jahre 1935 den Kontakt anknüpfte und seit der Okkupation der Grenzgebiete in Olomouc lebte. Schon in der Zeit seines akademischen Studiums an der Schule von Otakara Nejedlý löste sich der Künstler von der illusorischen Auffassung des Raumes und von Mařáks Vermächtnis los.

Eine progressivere gestalterische Einstellung von Dvorský wurde durch seine Mitgliedschaft in dem Prager Verein Mánes stimuliert, welche Vergleiche junger Autoren untereinander ermöglichte, sowie durch die Treffen in Ostrava, wo er sich mit den Gemälden von Kremlička und Špála sowie mit den

Werken anderer gestalterischer Persönlichkeiten der Zeit bekanntmachte. In den Anfängen des Schaffens von Dvorský spielte eine gewisse Rolle auch die schöpferische Interaktion mit den Gemälden seines Freundes aus Ostrava Vladimír Kristin. In den angedeuteten Inspirationszusammenhängen kam es in den Bildern von Bohumír Dvorský in den Jahren 1931 bis 1933 zu einer „koloristischen Aufflammung“, die in manchen Landschaftsaufnahmen aus Schlesien bald durch Aufnahme der gestalterischen Ästhetik von Paul Cézanne gedämpft wurde.

Das gestalterische Suchen des Künstlers um die Mitte der dreißiger Jahre wurde mit seiner neuen künstlerischen Orientierung auf das Schaffen französischer Intimisten sowie auf die farbige Dramatisierung der Gemälde gekrönt, zu welcher auch die Ausstellungen in Ostrava beitrugen, wo das Schaffen des Malers Kurt Gröger aus Šternberk und Oskar Kokoschka zu sehen waren. Es wiesen dazu besonders Dvorskýs Interieurszenen und Blumensträüße hin, durch die reiche Vuillardsche farbige Chromatik erklingende Pastellgemälde und vor allem eigenartig gestaltete Landschaften, gegründet auf dem erregenden Einklang reiner Töne und Pudertöne roten Zinnobers, Kraplücke, Töne von gelborangen Farben, nur stellenweise von grünen und blauen Tönen begleitet, die den Beschauer aus den weit aufgeschlagenen Panoramen, besonders von Ernteszenarien, der hannakischen Landschaft attackierten. Das mit einer animalischen Vitalität des Malers behandelte Malen in der Formfreiheit und Farbenfrische gelangte bis zur expressiven Dramatisierung im Verlauf der vierziger Jahre, wo es mit der Schöpfungsqualität zu dem Kulminationspunkt kam und zu einer markanten Erscheinung tschechischer Landschaftsmalerei und einem Wert von landesweiter Bedeutung wurde.

Der jüngste der ausgeprägteren, mit der Geschichte von SOV verbundenen Malerpersönlichkeiten der dreißiger und vierziger Jahre, war Stanislav Menšík, dessen Gemälde aus dem Gesenkegebirge jedoch schon zu der Nachkriegsperiode gehören.

Die rauhe Natur der Forste im Gesenke mit bizarren Formationen der Baumbrüche und des Wurzel-durcheinanders sowie junger Triebe und der von Blitzen und Stürmen zersplitterten Stämme von Waldriesen, inspirierte den jungen Absolventen der Theologie, Durychs Freund, den an der Wiener graphischen Lehranstalt gestalterisch gebildeten Arnošt Hrabal. Seine schöpferische Imagination wurde von der Natur sowie von zeitweiligen Aufenthalten in dem kunstliebenden Milieu des Schlosses von Třebovice der Gräfin Stona vor Mitte der zwanziger Jahre angeregt. Die Motive der Bäume und Wälder lösten in dem Künstler Ideen vom religiösen sowie allgemein menschlichen Inhalt aus. Seine Werke füllte der Künstler mit Inbrunst und emotionaler Erregung sowie mit lyrischem und balladenhaftem Untertext.

Karl Eichhoff

◀ V PARKU / IN THE PARK / IM PARK

po r. / after / nach 1935

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

66 x 55 cm

MGB

Kurt Hallegger

◀ KRAJINA NA ŠUMPERSKU V ZIMĚ / WINTER LANDSCAPE OF ŠUMPERK ▷

WINTERLANDSCHAFT ŠUMPERK

1941

kvaš, papír / gouache on paper / Gouache auf Papier

33 x 47 cm

s. m. / p. o. / p.

Das psychische Reizen, das Einsamkeitsgefühl und die Flucht vor der rauen Lebensrealität brachten den Künstler unserer zweiten Symbolistengeneration nahe, die in dem Verein SURSUM auftrat. Doch Hrabal schloss sich nicht allein in lauter subjektive Erlebnisse ein. Die balladenhafte Naturgewalt sowie eine mäßige Hyperbel betonten die Gedankenseite seiner graphischen Arbeiten.

Im Jahre 1926 erschienen zweiundzwanzig Blätter des Hrabalschen graphischen Zyklus Der Wald. Die Kollektion „vermisst kalte Monumentalität oder reißen Expression des deutschen Pantheismus und ist vertraulich oder sogar lachend vermenschlicht“ (V. Jůza). Hrabals graphisches und Illustrationswerk bereicherte die gesamte tschechische graphische Schöpfung um eine besondere Ausdrucksnuance und deutete die Möglichkeit einer modernen Ergreifung von Naturmotiven der Landschaft an. Hrabals Wald war auch für die vorwiegend deutschsprachige Bevölkerung der Gegend von Jeseník bestimmt, deshalb erschien er als eine graphische Landkarte mit deutschem Geleitwort.

Die deutsche Ethnie überzog im Norden der Region auch in der kulturellen und bildenden Sphäre, wo in den dreißiger Jahren einige Malerpersönlichkeiten

auftraten. Mit der älteren realistischen Tradition war die Schöpfung des Malers von Naturszenarien des Hohen Gesenkes, Erich Hürden, verbunden, der sich in Karlova Studánka niederließ, um in dem zitternd atmosphärischen Milieu funkelnde farbige Reflexe bereifter Bäume des Winterwaldes oder die Sommeratmosphäre der Berggipfel realistisch zu erfassen. Leider haben sich die Interieurs des Hotels Hubertus nicht mehr erhalten, welche der Künstler zu einer Kunstinstallation („Gesamtkunstwerk“) verwandelte, worin sich nach den Vorstellungen des Malers seine Gemälde mit einer gesamten altertümlicher Ausstattung, mit den im örtlichen Dialekt auf den Holzkartuschen mit Schnitzarbeiten verewigten Versen lokaler Poeten sowie mit gesamtem Mobiliar der Jägerstube und der anderen Säle zusammenschloßen.

Mit der Landschaftsmalerei befasste sich auch Willy Paupie, der sich in der Nachbarschaft von Jeseník in Seč, ehemaligem Franková (Frankenhein) niederließ, und die Anmut des Gesenkegebirges erfasste er in der klassizistisch nüchternen und kühlen realistischen Malerei, manchmal, nicht allzu glücklich, mit Figurenelementen verbunden. Die Landschaft irritierte gestalterisch ebenfalls den in

Gesenke geborenen Autor frischer Aquarellmalereien, den Mittelschulprofessor Adalbert Wilmann und eine Reihe weiterer weniger bekannter Maler. Durch die gestalterische Professionalität wurden sie von dem vorzeitig verstorbenen Landschaftsmaler und Porträtisten der Šternberk-Region, Arnold Berger, Rumplers Schüler an der Wiener Akademie, überstiegen, der sogar die Grundprinzipien der impressionistischen Malerei erarbeitet hatte.

Zu einem tieferen Verständnis der Grundprinzipien moderner Malerei kam es erst in den dreißiger Jahren unter den Künstlern jüngerer Generation. Einige von ihnen waren an den Ausstellungen der Prager Sezession (der Bruntaler Maler F. Bibus, der in Šumperk geborene K. Hallegger, K. Gröger aus Šternberk, der in Olomouc geborene R. A. Watznauer und Richard Schrötter aus Přerov) beteiligt. In der Region von Olomouc haben sie ihre Werke mittels Ausstellungen der lokalen Sektion des Vereins Metznerbund veröffentlicht.

Als moderner Landschaftsmaler wurde in Tomans Künstlerlexikon der in Graz geborene Karl Eichhoff bezeichnet, der in Rokytnice bei Přerov lebte und schuf. Die geistige Atmosphäre einiger seiner Arbeiten, namentlich fast dramatische Betonungen

seiner religiös gerichteten Figurenkompositionen, spiegelte des Künstlers Studium bei Prof. Krattner wider. Eichhoffs handschriftlich frei behandelte Landschaften nahmen Küstenpartien am Adriatischen Meer auf, wo der Maler von der Problematik des Lichtes gefesselt wurde, die koloristisch in feine Tonnuanzen weitergeführt wurde. Zu den lyrisch gefassten Werken gehören einige aus dem Gesenke und der Gegend des Grulich stammende Werke, wo sich der Künstler mit bildenden Freunden zusammentraf, sowie Studien aus den Parkanlagen und Gärten im Nordmähren.

Neben Porträts und Stilleben stand die Landschaft im Vordergrund des gestalterischen Interesses auch des um zwei Jahre jüngeren Malers und Graphikers, in Lipník nad Bečvou geborenen Leo Fitze, der seine künstlerische Bildung ebenfalls an der Prager Akademie erhielt, wo er bei Professor Thiele studierte. Auch Fitz fuhr oft bei seinem Suchen der Landschaftsmotive in den sonnigen Süden, an die Küsten von Dalmatien, doch wurde er auch von tschechischer Landschaft und von der Anmut von Pobečví, der Gegend am Fluss Bečva, gefangen genommen. Seine Gemälde wurden von einer feinen, impressiv zitternden Atmosphäre durchgesetzt

und von malerisch weich abgestuften, an Trampotas Pastellgemälde aus dem Adlergebirge erinnernden Formen, ausgefüllt.

Von beiden erwähnten Malern nur um ein Jahr mit seinem Alter entfernt war der in Šumperk geborene Kurt Hallegger – der spätere Bühnenbildner von gesamteuropäischer Bedeutung. Er unterschied sich von ihnen durch schöpferisches Talent, künstlerische Orientation sowie progressive bildende Ansicht der Realität. Seine Gemälde erhielten zuerst die Anerkennung auf dem Gebiet des Porträts. (Im Jahre 1929 erhielt er den Prestige-Schichtpreis, in der Preiskonkurrenz für das beste Frauenporträt.) Anfang der dreißiger Jahre trat in den Vordergrund schöpferischer Interessen des Malers die Landschaftsmalerei ein. Das Gemälde Hvar war eine aktuelle bildende Reflexion der Prager Ausstellung von G. de Chirico aus dem Herbst des Jahres 1931, von welcher mehrere Maler in Tschechien mit dem Ausdruck der Heimlichkeit und mit Worten nicht mitteilbarer Gefühle bezaubert wurden. In späteren Jahren zielte Halleggers Landschaftsmalerei an den expressiv dramatischen Ausdruck hin und in der Mitte der dreißiger Jahre kulminierte sie mit der farbigen Orgie auf der Leinwand Cařihrad (Konstantinopel), die heute in uns eine Erinnerung an das um 30 Jahre jüngere Gemälde, an Istanbul von Oskar Kokoschka evoziert. Halleggers Schöpfung des Endes der dreißiger Jahre, offensichtlich unter dem Einfluss des Aufenthaltes in Griechenland, wurde ruhiger. Sie wurde von einer balladenhaften Note und einer gewissen Idealisierung durchsetzt, im Entferntesten vielleicht mit arkadischen Szenerien der Gemälde von Willi Nowak verwandt. In der Zeit, wo Europa unter der Willkür Nazideutschlands erzitterte, traten in Halleggers Gemälde das Innere des Malers beklemmte Nostalgie und Trauer ein; er vermochte nicht, sich mit Verlust von Demokratie und Persekution moderner Künstler abzufinden. Sein Gefühl der Isolation und Hoffnungslosigkeit legte er in ergraute Gemälde von traurigen Pierrots und trüben Winterlandschaften seiner Heimat. Erst im Ausland, wohin er sich nach dem Krieg zurückzog, fand er neues Glück in der Szenographieschöpfung und in einer erträumten Welt seiner nichtfiguralen Malerei.

Zu den höchsten Schöpfungszielen gelangte ebenfalls das Schaffen des in Šternberk geborenen Malers Kurt Gröger. Schon während seiner Studien an der Dresdner Akademie machte sich der Künstler die Methode dramatischer Überschreibung der Realität seines Lehrers Robert Sterl zu eigen. Sie spiegelte sich in der freien „handschriftlichen Faktur“ seiner mit pastosen Farben gestalteten und mit energischen Pinselzügen behandelten Schularbeiten wider. Diese Arbeiten entstanden in einer gegenseitigen Interaktion mit Gemälden seiner Kollegen und Freunde aus dem gemeinsamen Atelier, A. Liebknecht und P. Wieghardt und offensichtlich auch unter gewissem

Einfluss von Lasser Ury. Eine Widerspiegelung des moralistischen und dramatischen Untertexts „der expressiv impresiven“ figuralen Gemälde drang sogar in Grögers frühe Landschaftsmalerei ein.

Anfang der dreißiger Jahre machte sich der Künstler auf den Weg wegen weiterer bildender Belehrung nach Paris, woher er in der Ferienzeit zurückkehrte. In seiner Schöpfung kam es zu malerischer Erweichung und koloristischer Verfeinerung. Es erhöhte sich die Rolle luftiger Atmosphäre und Kultivierung farbiger Töne. Die Alltäglichkeit und Einfalt gewählter Motive erinnerte manchmal an Utrillos Werke. In diesem Geiste entstanden auch Landschaften aus dem heimatlichen Milieu.

Vom Jahre 1932 zielte Grögers Malerei an radikale Dematerialisierung der Motive, Kultivierung farbiger Töne und Lichtflüchtigkeit im Geiste des Weges von Bonnard Intimismus hin. Die Gemälde waren mit weissem atmosphärischem, die Konturen der Formen in Unschärfe ziehendem Licht verschmolzen und die Malerei wurde mit kürzen nervigen Pinselzügen belebt. In den letzten zwei Vorkriegsjahren, welche der Künstler in seinem Heimatort verbrachte, reagierte seine Malerei am deutlichsten auf Vuillards Beispiel in den von strahlenden Farben der Pastelltöne und mit Zauber von „la belle matière“ beherrschten Interieurfigurenkompositionen, wo das figurale Element eher nur zu einem Vorwand zur sensuellen Berausung des Beschauers mit feinen Farbennuanzen wurde. In seinen letzten, nach dem Ausbruch des zweiten Weltkriegs schon im Frankreich geschaffenen Gemälden fing Gröger an, an die Summierung der Motive und allgemeine Erleichterung der Malerei durch Verwendung von fast lasurblauen durchsichtigen Farben hinzuzielen. Der weitere Zeitraum der Kriegsjahre, nicht nur in dem landschaftsmalerischen Schaffen, sondern auf der ganzen Kulturszene, war eine Zeit der Stagnation. Die auf dem weitem Territorium Mitteleuropas lebenden Künstler mussten die kulturell-politischen Direktiven deutscher totalitärer Macht zur Kenntnis nehmen, welche die moderne bildende Auffassung der Realität nicht zuließ und sämtliche Bemühungen um Abweichung von der offiziell anerkannten Linie bildender Kunst verfolgte.

Josef Maliva

■ ▲ PODVEČER / EARLY EVENING / DÄMMERUNG

1919

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

66 x 96 cm

MUO

Arnold Berger (25. 6. 1886 Horní /dříve Německá/ Loděnice – 16. 6. 1931 Šternberk). Umělec se výtvarně vzdělával v letech 1905 až 1909 u prof. Franze Rumplera na vídeňské Akademii. Účastnil se I. světové války, kdy byl na východní frontě zajat a ze zajetí uprchl. Po válce si výtvarné vzdělání údajně doplňoval na berlínské Akademii. Žil ve Šternberku a občasně pobýval u svého strýce v Olomouci. Ve své tvorbě zpočátku usiloval o vystižení osobité nálady místa (Hotel Goliatsch), později v jeho obrazech zesiloval senzualistický přístup k realitě (Krajina s lomem, 1927), až dospěl k impresivnímu skvrnovitému pojetí výrazných kontrastů mezi prudkým světlem a stínem (Autoportrét). Zabýval se rovněž portrétní tvorbou a figurálními kompozicemi (Boj sv. Jiří s drakem). Tvůrčí rozlet malíře přerušila náhlá smrt uprostřed společnosti.

JM

Lit.: Karl Fischer, *Arnold Berger*, Olomouc 1931; Karl Fischer: Ein bedeutender nordmährischer Landschaftsmaler. Arnold Berger zum Gedächtnis, *Nordmährerland*, roč. 43, 1941 s. 214–215, příl. XII, XIII.

Arnold Berger (25. 6. 1886 Horní Loděnice – 16. 6. 1931 Šternberk). Berger acquired his professional qualifications during the years 1905 to 1909 under prof. Franz Rumpler at Vienna Academy. Was involved in World War I where he was captured only to escape later on. After the war ended, Berger continued his academic Art studies at the Art Academy in Berlin. After completing his studies, Berger later lived in Šternberk occasionally living at his uncle's in Olomouc as well. In his earlier work it is evident that he drew into his work the mood of his immediate environment as seen in the work Hotel Goliatsch, later Berger strenghtened his sensualistic approach as seen in his work, Mining country 1927. Looking further on in the development of Berger's work, we witness a maturity in acute contrasting forms and use of shade with light displayed in the self-portrait piece of work. Engaged simultaneously with the creation of compositional figure work, St. George's dragon slay. We are able to come into contact with work through the creation of one focusing on the subject of death within our society.

Arnold Berger (25. 6. 1886 Horní Loděnice /früher Deutsch Lodenitz/ – 16. 6. 1931 Šternberk). Seine bildnerische Ausbildung absolvierte der Künstler in den Jahren 1905 bis 1909 bei Prof. Franz Rumpler an der Wiener Akademie. Er nahm am ersten Weltkrieg teil, geriet an der Ostfront in Gefangenschaft, aus welcher er jedoch entfliehen konnte. Nach dem Krieg vervollkommnete er seine bildnerische Ausbildung vermutlich an der Berliner Akademie. Er lebte in Šternberk und auch zeitweilig bei seinem Onkel in Olmütz. In seinem Schaffen bemühte er sich anfangs, die charakteristische Atmosphäre von Orten einzufangen (Hotel Goliatsch), später wurde die sensualistische Herangehensweise an die Realität in seinen Bildern stärker (Krajina s lomem /Landschaft mit Steinbruch/, 1927), bis er schließlich bis zu einer impressiven fleckenhaften Auffassung der starken Kontraste zwischen grellem Licht und Schatten gelangte (Autoporträt). Er befasste sich auch mit dem Porträtschaffen sowie figuralen Kompositionen (Boj sv. Jiří s drakem /Kampf des hl. Georg mit dem Drachen/). Der schöpferische Höhenflug des Malers wurde durch seinen plötzlichen Tod inmitten einer Gesellschaft abgebrochen.

Gustav Brauner

◀ ZIMNÍ PODVEČER / WINTER EARLY EVENING ■
WINTERVORABEND
1938
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
50,5 x 70 cm
MUO

Gustav Brauner (16. 10. 1880 Tylov – 3. 3. 1966 Memmingen). Otec malíře, Wilhelm Brauner, pracoval na své selské usedlosti v Tylově. Jeho syn v letech 1899–1909 absolvoval studium na vídeňské Akademii u prof. J. V. Bergera, Julia Schmiedta a Sigmunda L'Allemanda. Po studiu se věnoval malířské tvorbě a současně vyučoval na německých středních školách v jižních Čechách (Český Krumlov, České Budějovice). Po odchodu do důchodu se usadil v Uničově a věnoval se výhradně umělecké tvorbě. Vyhledával malebné náměty z prostředí, kde působil, maloval rázovitá dřevěná stavení na severní Moravě a ve Slezsku (Severomoravská selská jizba, 1935), v realistickém duchu zachycoval široce rozevřenou krajinu se vzdálenými kopci a kvetoucími loukami v popředí. Maloval i v okolí Vrbna pod Pradědem a Karlovy Studánky. Po 2. světové válce byl odsunut a usadil se v Bavorsku, kde dále maloval. Pobýval ve Španělsku, kde realizoval několik svých výstav (v Madridu, Barceloně aj.) a vystavoval i v zámoří (New York, San Francisco). Po návratu ze Španělska v r. 1958 se usadil obci Höchstädt (při Dunaji, severovýchodně od Dillingenu).

JM

Lit.: Franz Tusch, *Römerstadt und die Römerstadter Ländchen*, Wolfrathausen 1964, s. 173 a 174.

Gustav Brauner (16. 10. 1880 Tylov – 3. 3. 1966 Memmingen). Father Wilhelm Brauner a painter, worked at his own private workshop in Tylov, Silesia while his son studied at a German technical school in Brno following on to the years 1899–1909 where he graduated at Vienna's Academy (J. V. Berger, Jul. Schmiedt a Sigm. L'Allemand). After his study programme he engaged in painting whilst teaching at a German high school in Southern Bohemia (Čes. Krumlov, Čes. Budějovice). After the year 1924 Brauner based himself in the North Moravian town of Uničov and with his retired status, devoted his time solely to the Fine Arts. Brauner's source of subject matter came from his surroundings, especially the wooden local architecture of the north Moravian and Silesian countryside. North Moravian house place 1935, is an example of work breathing the local environment with distant rolling countryside. Alongside the immediate environment, painted in the surrounds of Vrbno pod Pradědem a Karlova Studánka until, after the end of the second World War, was forced to leave and resettled in Bavaria where he nevertheless continued to paint. Later resided in Spain where Brauner accomplished a number of his exhibitions in Madrid and Barcelona to name just a couple. This was one more step before reaching Art galleries over the ocean in New York and San Francisco. Eventually returned to Höchstädt (by the Danube north east of Dillingen) in the year 1958 and put down roots in Memmlingen.

Gustav Brauner (16. 10. 1880 Tylov – 3. 3. 1966 Memmingen). Der Vater des Malers, Wilhelm Brauner, arbeitete auf seiner Bauernwirtschaft in Tylov. Sein Sohn absolvierte in den Jahren 1899–1909 ein Studium an der Wiener Akademie bei Prof. J. V. Berger, Julius Schmiedt und Sigmund L'Allemand. Nach dem Studium widmete er sich dem malerischen Schaffen und unterrichtete gleichzeitig an deutschen Mittelschulen in Südböhmen (Český Krumlov, České Budějovice). Nachdem er in den Ruhestand getreten war, ließ er sich in Uničov nieder und widmete sich ausschließlich dem künstlerischen Schaffen. Er bevorzugte malerische Motive aus der Umgebung seines Schaffens, malte die urwüchsigen Holzbauten in Nordmähren und in Schlesien Nordmährische Bauernstube 1935, hielt im Geiste des Realismus die sich weit öffnende Landschaft mit entfernten Hügeln und blühenden Wiesen im Vordergrund fest. Er malte auch in der Umgebung von Vrbno pod Pradědem und Karlova Studánka. Nach dem 2. Weltkrieg wurde er ausgesiedelt und ließ sich in Bayern nieder, wo er auch weiterhin malte. Er verweilte in Spanien, wo er einige seiner Ausstellungen realisierte (in Madrid, Barcelona u.a.) und stellte auch in Übersee aus (New York, San Francisco). Nach seiner Rückkehr aus Spanien im Jahre 1958 ließ er sich in der Gemeinde Höchstädt (a. d. Donau, nordöstlich von Dillingen) nieder.

■ △ JARO V LOŠOVĚ / SPRING IN LOŠOV
FRÜHLING IN LOŠOV
1942
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
90 x 146 cm
s. m. / p. o. / p.

Bohumír Dvorský (21. 10. 1902 Paskov – 11. 1. 1976 Olomouc). Malíř pocházel z osmi dětí dělnické rodiny chudého regionu Ostravska. Otec, dělník místní šatovky, dal jej vyučit u firmy Steibitz fyzicky méně náročnému povolání kniháře. Chlapec měl vlohy pro kreslení a malování a v tomto směru nezanechal jedinou příležitost k sebezdokonalování. Houževnatost, sebedůvěra, pracovní elán, píle a cílevědomost jej dovedly v roce 1924 do krajinářské školy pražské Akademie k prof. Otakaru Nejedlymu. Budoucí malíř postrádal zprvu širší kulturní orientaci a, jak sám uvedl, dlouho mu zůstávala cizí celá oblast postimpresivního umění. Obdivoval se dílům francouzských plenérístů a Julia Mařáka. Naznačilo to i jeho první výstavní vystoupení v roce 1926 s kolektivem členů MSVU v Ostravě. Dvorského výtvarný názor se postupně tříbil v kolektivu spolužáků a na základě poznatků získaných pobytu školy na Korsice a francouzském jihu. Obrazem, jako byl například olej Domy v Pont de Suve z r. 1930, doby kdy malíř ukončil výtvarné vzdělání, vrcholila jeho časná tvorba. Lyrické odstínění některých prací jej sblížovalo s R. Kremlíčkovou.

V r. 1929 se Dvorský sdružil s ostravskými umělci, malířem Janem Sládkem, sochařem Augustinem Handzelem a s odchovancem vídeňské Akademie Vladimírem Kristinem (se kterým tvořil ve vzájemné tvůrčí interakci), v neoficiální skupině „čtyř“, která se chtěla názorově odlišit od většiny tradičně zaměřených umělců MSVU. Po ukončení školy se Bohumír Dvorský na tři roky usadil poblíž Ostravy v obci Stará Bělá, kde byl nájemcem hostince. Zde se odpoutával od výtvarně průměrné tvůrčí hladiny a od r. 1932 se jeho malba, jako člena SVU Mánes, rozvíjela v náročné názorové komparaci. Obrazy z ostravského prostředí (např. Důl Trojice, Hlubina, Motiv s lokálkou, Krajina se splavem, Pohořílky), z let 1931 až 1933 působí zneklidňujícím dojmem expresivně vyhocené malby. Vypovídají o dramatu proměny krajiny v pusté civilizační prostředí, ve kterém tušíme pocity odcizení. Vnitřní vztah autora k námětům podtrhovalo jeho hutné malířské podání výrazných barevných tónů.

V době, kdy se Dvorský se svojí ženou Emilií, roz. Vítkovou a dcerou Xénií přestěhoval do Bítova, kde žila i rodina jeho manželky, došlo

Bohumír Dvorský

ke změně v umělcově pojetí reality. Do popředí malířova výtvarného zájmu vstoupilo řešení krajiny členěné nyní na zřetelné prostorové plány, utváření její kompoziční konstrukce a snaha o barevně úspornou harmonizaci obrazu v dvojakordu okrově hnědavých a modrozelenavých tónů (Cesta do bítovského dvora, Most v Bravantcích atd.). Umělec se v té době organizačně začlenil i do SVU v Brně (1934–1938), a od r. 1935 navázal úzký kontakt i se Skupinou olomouckých výtvarníků.

Od poloviny třicátých let opouštěla tvorba Bohumíra Dvorského chladnou a střízlivou barevnou tonalitu a počala se obohacovat o hutné a živé barevné akordy. Obrazy se rozehrály zvuknými tóny barev, červených rumělek, kraplaků, sytých žlutí, oranží a doprovodnými odstíny, byly naplněny až živočišnou vitalitou tvůrce, jeho mužnou silou a osobitostí volného a hutného malířského přednesu. Kolem roku 1937, kdy umělec uskutečnil svojí druhou cestu do Paříže, kulminovalo jeho dílo v řadě krajinomaleb (Krajina ve Slezsku, Obilná pole, Morávka atd.).

Po okupaci našeho pohraničí v roce 1939 musel Dvorský s rodinou opustit svůj domov. Usadil se v obci Svatý Kopeček, pozdější součást Olomouce. Zde si vybudoval ateliér s výhledem na hanáckou rovinu, která se stala častým námětem jeho panoramatických a do šíře rozevřených, krajin prosycených hřejivou atmosférou žňového léta. Některé Dvorského interiérové scénérie s kyticemi a figurálními motivy, malované často pastelem, připomínou Vuillardovy obrazy či časné Bonnardovy práce. To neplatí o krajinomalbách, ve kterých autor našel osobité výtvarné pojetí, směřující k univerzální a nadčasové platnosti. Malíř opustil pravdu osobní, aby pronikl k všeobecným pravdám. Vyjádřila to i slova R. Chadraby: „Zatím co ... intimista Bonnard jakoby přenášel ozvuší kultivovaného soukromí i do svých zahrad ... Dvorský naopak ... přepodstatňuje vše i věci soukromého světa ... do velkého světa přírody a slunce.“ (R. Ch.: Barevný svět B. D., Olomouc 1959, nestr.).

Po válce se tematický okruh krajin Bohumíra Dvorského rozšířil i na motivy z Prahy a cest po cizině (1955 Moskva, Petrohrad, Rumunsko, 1957 Paříž, 1958 Itálie, 1961 Bulharsko, atd.), zejména z tříměsíčního pobytu v Číně v roce 1956. Svou paletu a štětku opustil malíř teprve v posledních měsících svého života, kdy byl již pronásledován krutou chorobou. Jeho dílo bezpochyby rozhojnilo českou krajinomalbu o specifický malířský fenomén trvalé hodnoty.

JM

Bohumír Dvorský (21. 10. 1902 Paskov – 11. 1. 1976 Olomouc. Painter's family background is one of 8 siblings belonging to an agricultural family from a poor part of the Ostrava region. Father, an agricultural labourer decided not to burden his son with the same vocation where he was given the opportunity to learn book binding. As a young child Dvorský enjoyed drawing and painting which give him a rare opportunity to point away from the labouring tradition. Persistence, self confidence and a clear aim was the ingredient needed for him to succeed in entering Prague's Academy in the year 1924 under prof. O. Nejedlém. This future Artist armed with resources of international influences together with opportunities diverted his energy away from post-impressionist Art to wider pastures. Inspired by the work of the French Artists including Julia Mařáka which no doubt influenced work which was later to be represented in a 1926 show together with members from the Ostravian group MSVU. Dvorský's artistic approaches and opinions were cultivated partly by his contact with fellow colleagues later awarding him with a stipendium at a Corsican institute south of the French coast. The oil work Houses at Pont de Suve from the year 1930 is a good example of his painting peak during this time. This peak of artistic creativity was encouraged and influenced by R. Kremlíčka.

In the year 1929 Dvorský joined forces with the Ostravian Artists Jan Sládký (Painter), the Sculptor Augustin Handzel and pupil at the Viennese Academy Vladimír Kristin (with whom created the popular work interaction). These Artists formed a group named Four, which had the challenge of diverting the path chosen by the majority of MSVU. Art members. After completing academic studies Bohumír Dvorský spent 3 years based in the region of Stará Bělá not far from the city of Ostrava where he took over the running of an inn. Here he was given the opportunity to break free of the confining norms of the majority of Artists which caused conflicting feedback when we refer to the year 1932 as a member of 1932. Paintings taken from the Ostravian environment Trinity mine, Depths, Local motif, Countryside with weir, Pohořilky, from the year 1931 to 1933 shows un-nerving expressive undertones. References in the substance of Dvorský's work sees estangement amongst the sources of regional environment compositions together with strong statements by means of expressive colour tones.

During the time when Dvorský moved to Bítov with wife Emílie and daughter Xénie, there begins a note-worthy time in his painting career where there are notable changes in Dvorský's concept of Artistic reality I focusing primarily on the latticed structure of regional compositions with alliegence to grey ochre and blue green tones Journey to Bítov court, Bravantice bridge to name but a couple. From this time in his Artistic career, Dvorský widened his circle by joining the Art group SVE in Brno (1934–38), and from the year 1935 widened contact with the Olomouc Artist association.

From the mid thirties Dvorský abandoned his choice of cold, sober tones for ones of vitality including vermillions, vibrant yellows and warm oranges which gave an overall performance encompassing his masculinity by reference to his application. Around the year 1937, the time when the Artist set off on his second trip to Paris, the work worth noting encompassing environmental painting are Silesian countryside, Corn field, Morávka just to name a few. With the occupation of our border regions in the year 1939, Dvorský with family were forced to evacuate their home moving to Svatý Kopeček under the duristiction of Olomouc city. Here he set up an Art studio favouring a view of the typical flat plains becoming an aspect in his paintings during that time. The works of Vuillard and Bonnard are reminded when viewing Dvorský's interior scenes accompanied with flower and figurative scenes often applied by pastel. This comparison doesn't apply however to the landscape works containing more personal motifs directed towards a more universal and timeless parallel. The painter forsook individual truths in order to create that of a more widespread meaning and just to quote the words of R. Chadraba: „Whilst Bonnard's intimism was embodying his personal atmosphere, Dvorský on the other hand was producing work from a personal perspective thrown into a wide world of nature and sunshine“ (R. Ch.: Ref. Colourful world B. D., Olomouc 1959).

Post War work was undoubtedly influenced by foreign travels as well as motifs from closer cities like Prague. Travels further afield include 1955 in Moscow, St. Petersburg, Romania, 1957 in Paris, 1958 in Italy and 1961 in Bulgaria just to name a few also not forgetting a 3 month stay in China during the year of 1956. The Artist parted ways with brush and easel only during the last month of his life due to an accute affliction. Nevertheless it undoubtedly goes to say that Bohumír's landscape work takes it's right place in Art history with longterm reference riches.

Lit.: H.: NE, dodatky, s. 183–184 (J. Maliva, D. B., slovníkové heslo s další literaturou).

PODVEČER / EARLY EVENING / VORABEND △ ■

1919

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

66 x 96 cm

MUO

Bohumír Dvorský

Bohumír Dvorský (21. 10. 1902 Paskov – 11. 1. 1976 Olomouc). Der Maler ist eines von acht Kindern einer Arbeiterfamilie aus der armen Ostrauer Region. Der Vater, eine Arbeiter der örtlichen Schamottefabrik, gab ihn bei der Firma Steibitz in die Lehre, wo er den physisch weniger anspruchsvollen Beruf eines Buchbinders erlernen sollte. Der Junge hatte Talent zum Zeichnen und Malen und ließ in dieser Hinsicht keine einzige Gelegenheit aus, um sich selbst zu vervollkommen. Beharrlichkeit, Selbstvertrauen, Elan, Fleiß und Zielstrebigkeit führten ihn im Jahre 1924 in die Landschaftsmalerschule der Prager Akademie zu Prof. Otakar Nejedlý. Anfangs fehlte dem künftigen Maler eine breitere kulturelle Orientierung und ihm blieb, wie er selbst anführte, lange Zeit der gesamte Bereich der postimpressionistischen Kunst fremd. Er bewunderte die Werke der französischen Pleinairisten sowie von Julius Mařák. Dies deutete auch sein erster ausstellerischer Auftritt im Jahre 1926 mit einem Kollektiv von MSVU-Mitgliedern in Ostrava an.

Dvorskýs bildnerische Auffassung feilte sich allmählich im Kollektiv seiner Mitschüler und auf der Grundlage von Erkenntnissen aus, die er durch den Aufenthalt der Schule auf Korsika und im Süden Frankreichs erworben hatte. In Bildern wie z.B. dem Ölgemälde *Domy v Pont de Suve* (Häuser in Pont de Suve) aus dem Jahre 1930, einer Zeit, in der der Maler seine bildnerische Ausbildung beendete, fand seine frühe Schaffensperiode ihren Höhepunkt. Die lyrische Schattierung einiger seiner Arbeiten brachten ihn R. Kremlíčka näher.

Im Jahre 1929 vereinte sich Dvorský mit einigen Ostrauer Künstlern, dem Maler Jan Sládek, dem Bildhauer Augustin Handzel und dem Zögling der Wiener Akademie Vladimír Kristin (mit welchem er in gemeinsamer schöpferischer Interaktion zusammenarbeitete), in der inoffiziellen Gruppe „der Vier“ (*Skupina „čtyř“*), die sich in ihrer Ansicht von der Mehrheit der traditionell ausgerichteten MSVU-Künstler unterscheiden wollte. Nach Abschluss der Schule ließ sich Bohumír Dvorský für drei Jahre in der Nähe von Mährisch-Ostau, in der Gemeinde Stará Bělá, als Mieter der Gastwirtschaft nieder. Hier machte er sich frei von dem bildnerisch durchschnittlichen Schaffenspegel, ab dem Jahre 1932 entwickelte sich seine Malerei, als einem Mitglied des Vereins bildender Künstler SVU Mánes, in einer anspruchsvollen Meinungskomparation. Die Bilder aus der Ostraver Umgebung (z.B. Bergwerk Dreifaltigkeit, Tiefe, Motiv mit Lokalbahn, Landschaft mit Wehr, *Pohořilky*) aus den Jahren 1931 bis 1933 hinterlassen einen beunruhigenden Eindruck einer expressiv pointierten Malerei. Sie erzählen vom Drama der sich verändernden Landschaft in eine öde von der Zivilisation gekennzeichnete Umgebung, in der wir Gefühle der Entfremdung errahnen können. Die innere Beziehung des Autors zu den Motiven wird durch seine ausgeprägte malerische Darstellung starker Farbtöne unterstrichen. Zu der Zeit, als Dvorský mit seiner Frau Emilie, geb. Vítková, und seiner Tochter Xénie nach Bítov, wo auch die Familie seiner Frau leb-

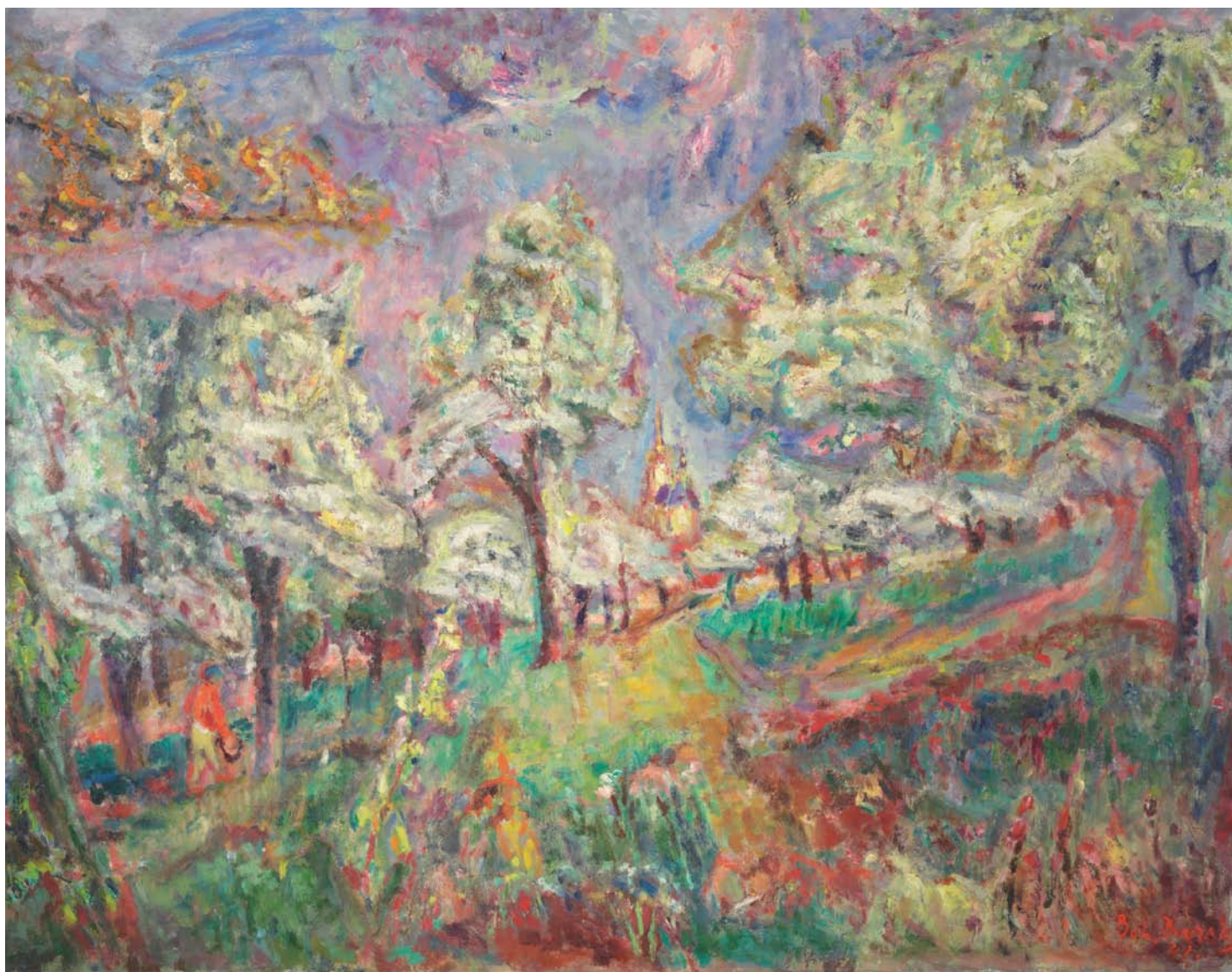
te, übersiedelte, kam es zu einer Veränderung im Realitätsverständnis des Künstlers. In den Vordergrund des bildnerischen Interesses des Malers trat die nun räumlich deutlich gegliederte Landschaft, die Gestaltung ihrer kompositionellen Konstruktion sowie die Bemühung um eine farblich sparsame Harmonisierung des Bildes im Zweiklang ockerbrauner und blaugrünlischer Farbtöne Weg zum Bítover Hof, Brücke in Bravantice usw.). Während dieser Zeit reihte sich der Künstler organisatorisch auch in den Verband bildender Künstler (SVU) in Brno ein (1934–38), ab dem Jahre 1935 knüpfte er ebenfalls einen engen Kontakt zur Gruppe Olomoucer bildender Künstler.

Ab der zweiten Hälfte der 30er Jahre verließ Bohumír Dvorský in seinem Schaffen die kühle und nüchterne farbliche Tonalität und begann diese um kräftige und lebendig farbliche Akkorde zu bereichern. Die Bilder begannen in klangvollen Farbtönen zu spielen, in Zinnober- und Krapplackröten, in satten Gelb- und Orangetönen sowie in den begleitenden Schattierungen, sie waren angefüllt mit einer fast animalischen Vitalität des Künstlers, seiner Manneskraft und Individualität eines freien und starken malerischen Vortrags. Um das Jahr 1937, als der Künstler seine zweite Reise nach Paris unternahm, kulminierte sein Werk in einer Reihe von Landschaftsgemälden Landschaft in Schlesien, Getreidefelder, Morávka usw.

Nach der Okkupation des tschechischen Grenzgebietes im Jahre 1939 musste Dvorský mit seiner Familie seine Heimat verlassen. Er ließ sich in der Gemeinde Svatý Kopeček nieder, die später zu Olomouc gehörte. Hier richtete er sich ein Atelier mit Blick auf die Haná-Ebene ein, die zu einem häufigen Motiv seiner panoramatischen, sich in sie Breite öffnenden, von der erwärmenden Atmosphäre des Erntesommers durchsättigten Landschaften wurde. Einige Interieurszenarien Dvorskýs mit Blumensträußen und figuralen Motiven, oft Pastellmalereien, erinnern an die Bilder von Vuillard oder an frühe Arbeiten von Bonnard. Dies gilt nicht für die Landschaftsmalerei, für die der Autor sein individuelles bildnerisches, zur universalen und zeitlosen Gültigkeit strebendes Verständnis fand. Der Maler verließ die individuelle Wahrheit um zu allgemeinen Wahrheiten vorzudringen. Die drückten auch die Worte R. Chadrabas aus: „Während ... der Intimist Bonnard die Atmosphäre des kultivierten Privaten sozusagen auch in seine Gärten übertrug ... verwesentlicht dagegen Dvorský ... alles, auch die Dinge der privaten Welt, ... in die große Welt der Natur und der Sonne.“ (R. Ch.: *Bunte Welt B. D.*, Olomouc 1959).

Nach dem Krieg erweiterte sich der thematische Kreis der Landschaften Bohumír Dvorskýs auch um Motive aus Prag und von Reisen ins Ausland (1955 Moskau, Petersburg, Rumänien, 1957 Paris, 1958 Italien, 1961 Bulgarien, usw.), insbesondere von seinem dreimonatigen Chinaaufenthalt im Jahre 1956. Pinsel und Palette verließ der Künstler erst in den letzten Monaten seines Lebens, als er bereits von einer grausamen Krankheit heimgesucht wurde. Sein Werk bereicherte die

tschechische Landschaftsmalerei zweifelsfrei um ein spezifisches malerisches Phänomen von dauerhaftem Wert.

KRAJINA Z HANÉ / LANDSCAPE FROM THE HANA △ ■
REGION/ LANDSCHAFT VON DER HANA
1949
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
65 x 98 cm
MUO

Alois Fišárek

Alois Fišárek (16. 7. 1906 Prostějov – 5. 2. 1980 Praha). Umělec se narodil v rodině krejčího. Na reálce získal, jako talentovaný chlapec v hodinách kreslení základní poučení o malířství. V roce 1919 přišel do Prostějova žák Vlado Bukovace a Františka Ženíška, Antonín Kameník, který Fišárkovi doporučil studium na Akademii. Mladý adept malířství nepřišel z kulturně zaostalého regionu, jak uvádí jeho monografie. Ve svém rodišti se setkával s díly Jana Preislera i Františka Bílky, s výtvarnými výstavami a oslovovala ho i nádherná nástropních barokních fresek Sebastiniho. V r. 1924 vykonával Fišárek zkoušky na Akademii a vstoupil do krajinářské školy Otakara Nejedlyho.

Společně s ostatními studenty jel Fišárek již r. 1925 přes Benátky a Florencii na plenéristický pobyt na jih Francie a setkal se s moderním světovým malířstvím. V roce 1926 dostal stipendium k pobytu v Paříži. Zde jej zaujala tvorba Paula Cézanne a osvojil si tu i malířsky volné ztvárnění skutečnosti. Jeho malby na závěrečné školní výstavě r. 1929 zaujaly natolik, že mladý malíř byl pozván jako host na výstavu SVU Mánes. Po opakované účasti stal se v r. 1932 řádným členem spolku. Později se stal i členem brněnské SVU.

Před 2. svět. válkou odešel Fišárek z Prahy a usadil se v Opočně. Zde externě spolupracoval se Sochorovou textilní továrnou, kde byl zaměstnán i Alois Wachmann. Ve své tvorbě se tu věnoval hlavně krajinomalbě. Po válce, v roce 1945 byl povolán do Prahy na Uměleckoprůmyslovou školu, kde působil jako profesor užitého umění a dekorativní malby. V r. 1967 přešel na pražskou Akademii. Jistou dobu vykonával Fišárek i funkci předsedy Svazu čs. výtvarných umělců. Za své realizace získal Velkou cenu a Zlatou medaili na výstavě EXPO 58 v Bruselu.

Ve Fišákově tvorbě zprvu převažovala zátiší. V nich se malíř zmocňoval tématu s poetickou imaginací. Prosté předměty zachycoval s neokázalostí, tvarově volně a barevně kultivovaně. Se samozřejmostí pracoval s kubistickou skladebností, ale jeho tvorba se pohybovala v rovinách malířského sensualismu. Smyslově vnímaná barva jeho prací se rozvíjela v něžně lomených odstínech navozujících poetickou atmosféru. Až k pohádkově snové oblasti zabíhal i ve svých krajinomalbách. Byly to obrazy kompozičně sevřené, vyběsněné jako jakési oázy ticha a slovy neuchopitelné nálady. Fišákovu pozdější tvorbu proslavily složité figurální kompozice realizované v technikách gobelínu, keramiky, leptaného skla apod. (Hotel Internacional, Praha-Bubeneč 1954; Čs. velvyslanectví v Moskvě 1955; Čs. pavilon na EXPO v Bruselu 1958; brněnské divadlo 1965; EXPO 67 Montreal).

JM

Alois Fišárek (16. 7. 1906 Prostějov – 5. 2. 1980 Prague). Artist from a tailor's family, who as a youngster at drawing class showed his first sign of a painter in waiting. In the year 1919 arrived in the city of Prostějov as a student under the direction of Vlado Bukovace, Fr. Ženíška and Ant. Kameník who gave his recommendation for Fišárek to continue studies at the academy. From looking at his monograph it's clear that Fišárek's background is not devoid of culture, where through family came into contact with the works of Jan Preisler and František Bílek by means of Sebastian's baroque style fresco. In the year 1924 accomplished entrance to the academy and started attending the school of Otakar Nejedly.

Accompanied with fellow students in 1925 under an apprenticeship, Fišárek travelled to Venice, Florence and during his way in southern France, came into contact with Artists from the Modern Art movement. We now follow on to the year 1926 when Fišárek gains a stipendium to continue his Art career in Paris where the forms of Paul Cezanne greatly influence his work. In the year 1929 the young painter's work was congratulated to the extent where Fišárek was made guest of honour at the SVU Mánes exhibition. Further connection led on to membership of SVU Mánes in the year 1932 leading on to membership of the Brno SVU.

Before the commence of World War II Fišárek moved to Opočna from Prague where he worked in conjunction with a billet mill only to return when the fighting ceased. In Prague Fišárek acquired the job of professor of Fine and decorative Arts at the Industrial Arts institute. During this time he continued to produce work in the form of landscape painting. Now we go ahead to the year 1967 where Fišárek returns to the Prague Academy adding to his resume chairman of Czechoslovakian Association of Fine Artists. At this time Fišárek goes on to receiving the golden prize at EXPO 58 in Brussels.

Looking at Fišárek's work, we can see still life with a poetic flair, showing a composition of free movement combined with colour vibrations. Cubist forms were not devoid in his work however the sensual side of the paint strokes is more evident in his work. Fišárek's work stands out due to the atmosphere he can hold with colour schemes which is evident in many of his landscape works eventually leading on to more complicated figurative compositions with the medium of choice being that of tapestry, ceramic techniques as well as etching on glass amongst others. Fišárek's work has been given pride of place at Hotel Internacional, Praha-Bubeneč (1954), Czechoslovakian embassy in Moscow (1955), Czechoslovakian pavillion at EXPO in Brussels (1958), Brno's theatre (1965) and EXPO 67 in Montreal.

MLÝNSKÁ ULICE V PROSTĚJOVĚ ▷

MILL STREET IN PROSTĚJOV

MÜHLENSTRASSE IN PROSTĚJOV

1925?

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

40 x 59 cm

MPP

Lit.: H.: NE A-M, s. 182 (J. Maliva, F. A., slovníkové heslo s další literaturou).

Alois Fišárek (16. 7. 1906 Prostějov – 5. 2. 1980 Prag). Der Künstler wurde in der Familie eines Schneiders geboren. An der Realschule erwarb er als begabter Junge in den Zeichenstunden die Grundlagenlehre über die Malerei. Im Jahre 1919 kam der Schüler von Vlado Bukovac und František Ženíšek, Antonín Kameník, nach Prostějov, der Fišárek ein Studium an der Akademie empfahl. Der junge Malereiadept kam aus keiner kulturell zurückgebliebenen Region, wie in seiner Monographie angeführt wird. In seiner Heimat war er auf die Werke Jan Preislers und František Bíleks sowie auf bildnerische Ausstellungen gestoßen, ebenfalls wurde er von der Schönheit der barocken Deckenfresken Sebastinis angesprochen. Im Jahre 1924 legte Fišárek die Aufnahmeprüfungen für die Akademie ab und trat in die Landschaftsmalerschule von Otakar Nejedlý ein. Gemeinsam mit anderen Studenten fuhr Fišárek bereits im Jahre 1925 über Venedig und Florenz zu einem Pleinairistenaufenthalt in den Süden Frankreichs, wo er sich mit der modernen Weltmalerei bekannt machte. Im Jahre 1926 erhielt er ein Aufenthaltstipendium für Frankreich. Hier wurde er von dem Schaffen von Paul Cézanns eingenommen und hier erlernte er die malerisch freie Darstellung der

Wirklichkeit. Seine Malereien erregten auf der Abschlussausstellung der Schule im Jahre 1929 ein solches Aufsehen, dass er als Gast zur Ausstellung des SVU Mánes (Verband bildender Künstler) eingeladen wurde. Nach wiederholter Teilnahme wurde er im Jahre 1932 ordentliches Mitglied des Verbandes. Später wurde er auch Mitglied des Brünner Verbandes bildender Künstler.

Vor dem 2. Weltkrieg ging Fišárek von Prag weg und ließ sich in Opočno nieder. Hier arbeitete er extern mit der Textilfabrik Sochor zusammen, wo auch Alois Wachmann beschäftigt war. Sein Schaffen widmete er hier vor allem der Landschaftsmalerei. Nach dem Krieg wurde er im Jahre 1945 nach Prag an die Schule für angewandte Künste berufen, wo er als Professor angewandter Kunst und dekorativer Malerei wirkte. Im Jahre 1967 wechselte er in die Prager Akademie über. Für einige Zeit übte Fišárek auch die Funktion des Vorsitzenden des Verbandes tschechoslowakischer bildender Künstler aus. Für seine Realisationen erhielt er auf der Ausstellung EXPO 58 in Brüssel den Großen Preis sowie die Goldene Medaille.

In Fišáreks Schaffen überwogen anfangs Stilleben. In ihnen bemächtigte sich der Maler des Themas mit poetischer Imagination.

Einfache Gegenstände wurden von ihm nüchtern, von der Form her frei und farblich kultiviert festgehalten. Mit Selbstverständlichkeit arbeitete er mit der kubistischen Zusammensetzung, sein Schaffen bewegte sich jedoch in den Ebenen des malerischen Sensualismus. Die sinnlich wahrgenommene Farbe seiner Arbeit entwickelte sich in zart gebrochenen Schattierungen, die eine poetische Atmosphäre schufen. Bis in märchenhaft träumerische Bereiche drang er auch in seiner Landschaftsmalerei vor. Dies waren kompositionell abgeschlossene Bilder, fabuliert als eine Art Oasen der Ruhe und einer von Worten kaum erfassbaren Atmosphäre. Fišáreks späteres Schaffen wurde durch komplizierte figurale Kompositionen berühmt, die in Gobelin-, Keramik-, Ätztglastechniken u. ä. realisiert wurden: Hotel Internacional, Prag-Bubeneč (1954), Tschechosl. Botschaft in Moskau (1955), Čs. Pavillon auf der EXPO in Brüssel (1958), Brünner Theater (1965), EXPO 67 Montreal.

Lili Gödelová-Brandhuberová

Lili Gödelová-Brandhuberová (30. 10. 1875 Vrbno pod Pradědem – 1953 Mnichov). Malířka a grafička (volná a užitá grafika), sochařka (plakety, portréty). Působila v Olomouci, Praze a Mnichově. Soukromé studium v ateliérech A. Kaufmanna, H. Leflera a K. Meroda ve Vídni, dále soukromá studia malby a grafiky u Hermíny Loukotové a Václava Jansy v Praze, potom v Mnichově u Richarda Kaisera a Hanse Groebera a rovněž na Kunstgewerbeschule in München u profesorů Adadera a Berndla, nějaký čas studovala také na Akadémii de la grande Chamierie v Paříži u Antoina Boudella. Byla mj. členkou spolku Verein deutscher bildenden Künstler in Prag, Klub deutscher Künstlerinnen in Prag (kde vystavila 65 prací) a brněnské Scholle. V Olomouci vystavovala od r. 1900, v Mnichově od r. 1906. V Praze vícekrát vystavovala s Krasoumnou jednotou (Kunstverein für Böhmen) v pražském Rudolfinu a se spolkem Vereinigung deutsch-mährischer bildender Künstler. Zastoupena je ve sbírkách Národní galerie v Praze, Moravské galerie v Brně, Albertiny ve Vídni, v soukromých i veřejných sbírkách v Mnichově a v majetku Úřadu města Olomouce.

LD

Lit.: T.: NS I, s. 262 s další literaturou.

Lili Gödel-Brandhuber (October 30, 1875 Vrbno pod Pradědem – 1953 Munich). Painter and graphic artist (free and applied graphics), sculptor (plaques, portraits). She worked in Olomouc, Prague, and Munich. Private studies in the ateliers of A. Kaufmann, H. Lefler and K. Merod in Vienna; furthermore, private studies of painting and graphics with Hermína Loukotová and Václav Jansy in Prague, and then in Munich with Richard Kaiser and Hans Groeber and also at the Kunstgewerbeschule in Munich with professors Adader and Berndl, for some time she also studied at the Akadémie de la grande Chamierie in Paris with Antoine Boudelle. Among other things, she was the member of the Verein Deutscher Bildenden Künstler in Prague, Klub Deutscher Künstlerinnen in Prague (where she showed 65 works) and at the Scholle in Brno. She exhibited from 1900 in Olomouc, in Munich from 1906. In Prague she showed her works repeatedly with the Kunstverein für Böhmen in the Prague Rudolfinum and with the company Vereinigung Deutsch-Mährischer Bildender Künstler. Represented in the collections of the National Gallery in Prague, the Moravian Gallery in Brno, Albertina in Vienna and in the private and public collections in Munich and those in the possession of the Office of the City of Olomouc.

Lili Gödel-Brandhuber (30. 10. 1875 Vrbno Hůlse Pradědem – München 1953). Maler und grafischer Künstler (freie und angewandte Grafiken), Bildhauer (Plaketten, Portraits). Sie arbeitete in Olomouc, in Prag und in München. Private Studien in den Ateliers von A. Kaufmann, H. Lefler und K. Merod in Wien; außerdem private Studien der Malerei und der Grafiken mit Hermína Loukotová und Václav Jansy in Prag, und dann in München mit Richard Kaiser und Hans Groeber und auch beim Kunstgewerbeschule in München mit Professoren Adader und Berndl, eine Zeitlang studierte sie auch am Akadémie de la grande Chamierie in Paris mit Antoine Boudelle. Unter anderem war sie das Mitglied des Verein Deutscher Bildenden Künstler in Prag, Klub Deutscher Künstlerinnen in Prag (wo sie 65 Arbeiten zeigte) und beim Scholle in Brno. Sie stellte von 1900 in Olomouc, in München von 1906 aus. In Prag zeigte sie ihr Arbeiten und beim Scholle in Brno. Sie stellte von 1900 in Olomouc aus, in München von 1906. In Prag zeigte sie ihr Arbeiten wiederholt mit dem Kunstverein für Böhmen im Prag Rudolfinum und mit der Firma Vereinigung Deutsch-Mährischer Bildender Künstler. Dargestellt in den Ansammlungen des National Gallery in Prag, die Moravian Galerie in Brno, Albertina in Wien und in den privaten und allgemeinen Ansammlungen in München und in denen im Besitz des Büros der Stadt von Olomouc.

■ ◀ MLHAVÉ JITRO / FOGGY MORNING
NEBLIGER MORGEN

1903

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
59 x 77 cm.

MGB

■ KRAJINA S TOVÁRNOU A ZÁMKEM ▷
LANDSCAPE WITH FACTORY AND PALACE
LANDSCHAFT MIT FABRIK UND SCHLOSS

1928

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
76 x 69 cm

MUO

Kurt Gröger (22. 1. 1905 Šternberk – 11. 9. 1952 Paříž, Boulogne – Billancourt). Umělec se narodil v rodině továrníka Hermanna Grögera a jeho ženy Margarety roz. Beutlové, jako první ze tří dětí. Ve škole vynikal ve všech předmětech, nejraději však maloval a kreslil. Po maturitě v r. 1922 začal studovat v Drážďanech technický vysokoškolský obor, po roce však přešel na uměleckou Akademii, kde od školního roku 1924/25 byl žákem mistrovské školy Roberta Sterla. Koncem roku 1926 navštívil studijně Paříž, kde se seznámil se svojí pozdější ženou, Simonou Driayovou. Francouzské malířství jej ovlivnilo až po ukončení studia. Od roku 1930 střídal pobyt v Paříži s pobytem o Vánocích a v létě ve Šternberku. Materiální zabezpečení z domova dovolovalo Grögerovi věnovat se výhradně žánrové, portrétní a krajinářské tvorbě. V malbě opustil dramatický přepis reality, sterlovský sociálně podbarvený „expresivní impresionismus“ a jeho díla se stávala zprvu záznamem dojmů z předměstských ulic, někdy zachycených

s jistým nostalgickým příděchem, záhy se stala především intimní výpovědí o životě rodiny a nejbližších osob. Jejich barevně kultivované a světelně chvějivé podání nepopíralo podněty francouzských autorů, mezi něž patřil i jeho přítel Albert André, Jean Puy a další.

Za 2. světové války se Gröger dobrovolně začlenil do československé odbojové armády ve Francii a po jejím rozptýlení bojoval dále s jednotkou marockých střelců až do kapitulace Francie. Pak pobýval na jihu země, pracoval v ilegálním odboji i v humanitární sféře a působil pod falešným jménem Richard Gouffet v městě Salon de Provence a později ve Villeneuve-les-Avignon.

Po válce žádal umělec o zachování československého občanství, jeho žádost byla kladně vyřízena až v r. 1949, ale nedoručena. Téhož roku na podzim stal se však malíř francouzským občanem. Mezi tím byla jeho Šternberská rodina vystěhována a asi 350 obrazů v domě rodičů zabaveno a v Olomouci rozprodáno za zanedbatelné ceny. Umělec

se svojí ženou se vrátil do Paříže bez majetku. Postupně se jejich situace stabilizovala. Malíř se zúčastňoval Podzimních Salonů a Salonů Nezávislých a v r. 1949 realizoval vlastní výstavu třiceti obrazů. Bohužel bez většího ohlasu. Jeho dílo zůstávalo stranou aktuálního uměleckého vývoje a jeho předválečná tvorba zmizela v nedostupném soukromém majetku ve vzdálené zemi. Příjmy rodiny zajišťovala pouze umělcova žena. Kurt Gröger podléhal postupně deziluzi a vnitřní krizi, která vyvrcholila v r. 1952, kdy svůj osud sám definitivně uzavřel.

JM

Lit.: H.: NE, A-M, s. 229, (J. Maliva, G.K., slovníkové heslo s další literaturou).

Kurt Gröger

Kurt Gröger (22. 1. 1905 Šternberk – 11. 9. 1952 Paris, Boulogne – Billancourt). Artist was born into the factory owning family Hermann Gröger (with wife Margaret (former Beutlova) as the first of three children. At school excelled in all subjects with painting and drawing belonging to the favourites. After graduating in the year 1922, Gröger continued his academic programme at Dresden's technical institute of higher education. The next step was only the matter of a year later when he joined the Art academy where, during years 1924 to 1925 studied under the direction of Robert Sterl. At the close of 1926 Gröger travelled to Paris on a study programme where he met his future wife to be Simona Driayove. The french influence in his painting stayed strongly with him whilst keeping two addresses, one being in Paris and the second during the easter and summer seasons in the small city of Šternberk.

Thanks to a solid state of affairs with regards to finance, Gröger was able to devote his talents

entirely to his work mostly of which included portraits and landscape paintings. He was able to hold a strong transcription of reality in his dramatic method of painting giving undertones of expressive impressionism. There's no doubt that these works were able to capture the moods and spirit of the environment giving testimony to those around his whether they be family, friends or fellow citizens. When studying the works during this time there is no denial that the french fellow artists greatly influenced Gröger's usage of colour and light, amongst these his friends Albert André, Jean Puy just to name a couple.

With the arrival of World War II Gröger joined Czechoslovakian fighting forces based in France later to continue serving with Moroccan troops. This was until the capitulation of France where he started serving in an underground means helping the cause in a humanitarian sphere under his new falsified name of Richard Gouffet. The scene of this life's chapter took place in the environment of

Villeneuve-les-Avignon. After the war ended, Gröger applied for Czech citizenship again which was authorised up to the year 1949 but not on a permanent basis. This inevitably caused him problems later down the line when his family from Šternberk were moved out of their home with possessions sold off at a fraction of their true value. Gröger and his wife had no alternative than to move back to Paris without any material means of support. This uncomfortable situation improved with time and spirit however, where Gröger showed 30 pieces of his work at the Autumn salon gallery as well as the Independent salon. His work was nevertheless not received by audiences in a way expected and in order to keep a stable existence, his wife's income was paramount. This state of affairs was one ingredient of Gröger's inner crisis which lead up to him taking his own life in the year 1952.

■ **JITRO U LESNÍ TŮNĚ** △
MORNING AT A FOREST POOL
MORGEN AN EINEM WALDTEICH
1936?
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
24 x 60 cm
s. m. / p. o. / p.

■ **KRAJINA U ZÁBŘEHU**
LANDSCAPE AROUND ZÁBŘEH
LANDSCHAFT B. D. ZÁBŘEH
1931
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
65 x 92 cm
MUO

Kurt Gröger (22. 1. 1905 Šternberk – 11. 9. 1952 Paris, Boulogne – Billancourt). Der Künstler wurde in der Familie des Fabrikanten Hermann Gröger und seiner Frau Margarete, geb. Beutl, als erstes von drei Kindern geboren. In der Schule ragte er in allen Fächern hervor, am liebsten malte und zeichnete er jedoch. Nach dem Abitur im Jahre 1922 begann er in Dresden eine technische Hochschulefachrichtung zu studieren, ging jedoch nach einem Jahr auf die künstlerische Akademie über, wo er ab dem Schuljahr 1924/25 Schüler der Meisterschule Robert Sterls war. Ende des Jahres 1926 weilte er zu Studien in Paris, wo er seine spätere Frau Simone Driay kennen lernte. Die französische Malerei beeinflusste ihn erst nach Beendigung des Studiums. Ab dem Jahre 1930 wechselten sich seine Aufenthalte in Paris mit seinen Aufenthalten zu Weihnachten und im Sommer in Šternberk ab.

Die materielle Absicherung durch seine Familie erlaubte es Gröger, sich ausschließlich dem Genre-, Porträt- und landschaftsmalerischen Schaffen zu widmen. In der Malerei verließ er die dramatische Überschreibung der Realität, den nach Sterl-Art sozial untermalten „expressiven Impressionismus“ und seine Werke wurde anfangs eine Aufzeichnung von Eindrücken aus den Vorstadtstraßen, manchmal eingefangen mit einem gewissen nostalgischen Anflug, bald darauf wurden sie jedoch vor allem zu einer intimen Aussage über das Leben der Familie und nahe stehender Personen. Ihre farblich kultivierte und lichtflimmernde Wiedergabe verbarg nicht die Anregung durch französische Autoren, zu welchen auch sein Freund Albert André, Jean Puy und weitere gehörten.

Während des 2. Weltkrieges reichte sich Gröger freiwillig in das Heer der tschechoslowakischen Widerstandsarmee in Frankreich ein, nach deren Zerschlagung kämpfte er weiter mit einer Einheit marokkanischer Schützen bis zur Kapitulation Frankreichs. Danach verweilte er im Süden des Landes, arbeitete im illegalen Widerstand sowie im humanitären Bereich und wirkte unter dem falschen Namen Richard Gouffet in der Stadt Salon de Provence und später in Villeneuve-les-Avignon.

Nach dem Krieg beantragte der Künstler die Beibehaltung der tschechischen Staatsbürgerschaft, seinem Antrag wurde im Jahre 1949 stattgegeben, jedoch wurde er nicht zugestellt. Im Herbst des gleichen Jahres wurde der Künstler jedoch französischer Staatsbürger. Inzwischen war seine Šternberker Familie ausgesiedelt und etwa 350 Bilder im Hause seiner Eltern beschlagnahmt und in Olomouc zu einem geringfügigen Preis verkauft worden. Der Künstler kehrte mit seiner Frau ohne Mittel nach Frankreich zurück. Nach und nach stabilisierte sich ihre Situation. Der Maler nahm an den Herbstsalons sowie an den Salons der Unabhängigen teil und realisierte im Jahre 1949 mit dreißig Bildern eine eigene Ausstellung. Leider ohne größeren Widerhall. Sein Werk blieb abseits der aktuellen künstlerischen Entwicklung und sein Vorkriegsschaffen verschwand in unzugänglichem Privateigentum in einem entfernten Land. Die Einkünfte der Familie wurden nur von der Frau des Künstlers sichergestellt. Kurt Gröger unterlag nach und nach einer Desillusion und inneren Krise, die im Jahre 1952 zum Höhepunkt kam, als er seinem Schicksal definitiv selbst ein Ende bereitete.

Kurt Hallegger

Kurt Hallegger (8. 7. 1901 Šumperk – 10. 10. 1963 Mnichov). Umělec se narodil v rodině šumperského fotografa. Po ukončení studia na německém gymnáziu v Šumperku přivedl jej jeho výtvarný talent v r. 1919 na vratislavskou akademii, kde byl žákem malíře Otty Muellera. Ve studiu pokračoval u prof. Hanse Tichého a K. Sterrera ve Vídni. Výtvarné studium dokončil v Praze v letech 1923–1926 u prof. Franze Thieleho. Již za studia procestoval Itálii. (Prostředky k cestám získával hlavně portrétní tvorbou, jak o tom vypovídá například obraz *Dáma s kožešinovou šálou*, delikátně barevně laděný olej, datovaný již rokem 1921.) Po ukončení studia si malíř zřídil v Praze ateliér a působil zde až do roku 1945. V Praze se oženil s malířkou Annemarie, rozenou Bunzlovou (* 1906), absolventkou pražské Uměleckoprůmyslové školy, která též vystudovala u Thieleho.

Po celé období meziválečných let patřil Hallegger ke skupině německy mluvících, demokraticky smýšlejících a moderně umělecky citících umělců organizovaných ve skupině Prager Sezession. Na výstavách skupiny, k níž se malíř připojil po návratu z pobytu v Řecku v roce 1930, dostávalo se mu tvůrčí komparace v rovinách celostátních i nadnárodních souvislostí. Výtvarnou prestiž si Hallegger vytvořil získáním 1. ceny v soutěži o nejlepší ženský portrét v ČSR, svými návrhy na fresky a scénické návrhy pro německé pražské divadlo i portréty významných osobností, jako byl rektor pražské univerzity, PhDr. et MUDr. Karl Cori. Svůj talent uplatnil i jako ilustrátor, který přispíval do časopisů *Simplizissimus*, *Querschnitt* i do denního tisku. Výraznou práci v oblasti knižní ilustrace je i jeho kresebný doprovod knihy *Blitz, Nebel, Reif* od jihočeského spisovatele Hanse Watzlika (1879–1948) proslulého románem *Farář z Dornlohu*.

V malířské tvorbě hledal Hallegger poučení v aktuálních zdrojích moderního malířství od podnětů tzv. metafyzické malby až po expresivně dramatické polohy blízké Kokoschkově tvorbě. Pobyt v Řecku ve 2. polovině třicátých let vnesl do umělcovy tvorby úsilí o klasickou harmonizaci díla a o pregnantní uchopení námětového celku (*Pobřežní slavnost v Naxu*, *Lovantské ženy*, *Řečtí rybáři* atd.).

V době války byl umělec navržen na profesuru v pražské Akademii, leč pro jeho demokratické politické postoje bylo jmenování zamítnuto. Po válce malíř dobrovolně odešel z ČSR. Zprvu působil jako scénograf v Norimberku a od r. 1948 byl činný jako scénograf v Bavorském státním divadle v Mnichově. V roce 1962 získal v Paříži „Cenu národů“ za nejlepší scénickou práci (k dramatu M. Lampella: *Die Mauer* pro mnichovské Residenztheater). Souběžně se Hallegger věnoval i snově fantaskní i nefigurativní malířské tvorbě, která názorově korespondovala s jeho scénografickým dílem i aktuálními trendy malířství padesátých a šedesátých let.

JM

Lit.: J. Maliva: Kurt Hallegger, *Severní Morava. Vlastivědný sborník svazek 94*, Šumperk 2008.

Kurt Hallegger (8. 7. 1901 Šumperk – 10. 10. 1967 München). Born into a family of photographers from the small city of Šumperk. Joined the Vratislav Art academy under the direction of Otto Mueller in the year 1919 after completing studies at the local German grammar school. The next step was in Vienna under the direction of Hanse Tichy and K. Sterrer. Prof. Franz Thiele guided Hallegger through the years 1923–1926 in Prague to complete his Art study programme. Travels abroad started in Italy where he concentrated mainly on portraits, for example *Lady in fur scarf*, delicately worked with oils dated 1921. Prague sets the scene for the following years up to 1945 where Hallegger establishes himself in his own studio. Prague is also the venue of his meeting with wife to be Annemarie, nee Bunzlava (* 1906), graduating from the city's Industrial Art school under Thiele.

Hallegger belonged to the german speaking community during the between war years and took part in organising the group of Artists Prager Sezession which took modern attitudes towards politics and Art alike. His reputation as an Artist put him into super-national status during his years in Prague before and after his brief base in Greece during the year 1930. After winning the national portrait prize, Hallegger went on to paint personalities from the German Prague theatre as well as the university's president PhDr. et MUDr. Karl Cori to name but one. His talent was recognised by the magazine publisher *Simplizissimus*, *Querschnitt* as well as further daily editions. Hallegger also has his illustrations taking pride of place in the books *Blitz, Nebel, Reif* and from the southern Bohemian author Hans Watzlik (1879–1948) the renowned novel *Priest from Dornloh*.

With regards to painting, sources of inspiration were taken from the metaphysical to the dramatic, expressive forms reminded in Kokoschkov's work. tvorbě. Based in Greece during the later half of the thirties. Hallegger's work showed strong associations with Classicism with the works Nax's coastal celebration, *Woman from Lovant*, Greek fishermen to name but a few.

During the War years Hallegger undertook the position of professor at Prague's academy. These years were not comfortable however as his democratic stances and attitudes met with some disapproval ending up with him voluntarily leaving the country a few years later. Immediately after the war Hallegger took the position of scenographic artist in Nurnberg followed by the Bavarian state theatre in 1948. This scenographic work bore fruits in Paris, 1962 winning the national prize for best scenographic work (for drama M. Lampell: *Die Mauer* for Munchen Residenztheater). Hallegger concurrently didn't neglect his dreamscape and non-figurative painting work which reflected his scenographic style as well as the mood and trends of the fifties and sixties.

Kurt Hallegger (8. 7. 1901 Šumperk – 10. 10. 1963 München). Der Künstler wurde in der Familie eines Šumperker Fotografen geboren. Nach Abschluss des deutschen Gymnasiums in Šumperk brachte ihn sein bildnerisches Talent im Jahre 1919 an die Breslauer Akademie, wo er Schüler des Malers Otto Mueller wurde. Sein Studium setzte er bei Prof. Hans Tichý und K. Sterrer in Wien fort. Sein bildnerisches Studium beendete er in den Jahren 1923–1926 bei Prof. Franz Thiele in Prag. Bereits während des Studiums unternahm er eine Reise durch Italien. (Die Mittel zur Reise erwarb er hauptsächlich durch Porträtmalerei, wovon z.B. das Bild *Dame mit Pelzschal*, ein farblich delikat gestimmtes Ölgemälde, datiert bereits mit dem Jahr 1921, zeugt.) Nach Abschluss des Studiums richtete sich der Maler in Prag ein Atelier ein, wo er bis zum Jahre 1945 wirkte. In Prag heiratete er die Malerin Annemarie, geb. Bunzl, (* 1906), eine Absolventin der Prager Schule für angewandte Kunst, die ebenfalls bei Thiele studiert hatte. Während der gesamten Zeit zwischen den beiden Weltkriegen gehörte Hallegger zu einer Gruppe deutsch sprechender, demokratisch denkender und modern künstlerisch fühlender Künstler, die sich in der Gruppe Prager Sezession organisiert hatten. Auf Ausstellungen der Gruppe, welchen sich der Maler nach seiner Rückkehr von einem Griechenlandaufenthalt im Jahre 1930 anschloss, floss ihm Schaffenskomparation auf gesamtstaatlicher und übernationaler Ebene zu. Sein bildnerisches Prestige schuf sich Hallegger durch den Erwerb des 1. Preises in einem Wettbewerb um das schönste Frauenporträt der Tschechoslowakei, mit seinen Freskenentwürfen und den szenischen Entwürfen für das deutsche Prager Theater sowie durch Porträts bedeutender Persönlichkeiten, wie z.B. des Rektors der Prager Universität, PhDr. et MUDr. Karl Cori. Sein Talent brachte er auch als Illustrator zur Geltung, er arbeitete für die Zeitschriften *Simplizissimus* und *Querschnitt* sowie für Tageszeitungen. Eine herausragende Arbeit im Bereich der Buchillustration stellen auch seine das Buch *Blitz, Nebel, Reif* des südböhmischen Schriftstellers Hans Watzlik (1879–1948) begleitenden Zeichnungen dar, der durch den Der Pfarrer von Dornloh berühmt wurde.

In seinem malerischen Schaffen suchte Hallegger Lehre in den aktuellen Quellen der modernen Malerei, von Motiven der sog. metaphysischen Malerei bis hin zur expressiv dramatischen, dem Schaffen von Kokoschka nahen, Einstellung. Der Aufenthalt in Griechenland in der 2. Hälfte der dreißiger Jahre brachte in das Schaffen des Künstlers Bemühungen um eine klassische Harmonisierung des Werkes sowie um eine prägnante Ergreifung der Themeneinheit ein Küstenfest in Naxos, *Lovanter Frauen*, *Griechische Fischer* usw. Während des Krieges wurde der Künstler für eine Professur an der Prager Akademie vorgeschlagen, wegen seiner demokratischen politischen Gesinnung wurde jedoch

■ ▲ ZIMA V SUDETECH / WINTER IN SUDETENLAND
WINTER IN SUDETENLAND
1945
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
95 x 111 cm
VMŠ

die Ernennung abgelehnt. Nach dem Krieg verließ der Maler die ČSR freiwillig. Anfangs wirkte er als Bühnenbildner in Nürnberg, ab dem Jahre 1948 war er als Bühnenbildner am Bayrischen Staatstheater tätig. Im Jahre 1962 erhielt er in Paris den „Preis der Völker“ für die beste Bühnenbildnerische Arbeit (zum Drama M. Lampells: Die Mauer für das Münchner Residenztheater). Gleichzeitig widmete sich Hallegger auch dem traumhaft fantastischen und nicht figurativen malerischen Schaffen, das mit dem Ausdruck seines Bühnenbildnerischen Werks und den aktuellen Trends der Malerei der fünfziger und sechziger Jahre korrespondierte.

Vítězslav (Viktor) Hohaus

▣ ▴ KRAJINA S VĚTRNÝM MLÝNEM

LANDSCAPE WITH A WINDMILL

LANDSCHAFT MIT DER WINDMÜHLE

1949

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

70 x 50 cm

MPP

Vítězslav (Viktor) Hohaus (30. 8. 1889 Brno – 12. 1. 1981 Prostějov). Malíř, kreslíř a grafik. Studoval soukromě u Samuela Brunnera v Brně a u Aloise Kalvody (1914). Samostatně i ve skupině vystavoval od r. 1923. Byl členem ve spolcích: Tovaryšstvo výtvarných umělců Tatran v Košicích (1924–1929) a Spolek výtvarných umělců Aleš v Brně (od r. 1930). Je zastoupen ve sbírkách Muzea Prostějovska v Prostějově.

LD

Vítězslav (Viktor) Hohaus. Born 30. 8. 1889 in Brno – died 12. 1. 1981 in Prostějov. Painter, draughtsman and graphic artist.

Studies: Private art training under Samuel Brunner in Brno and following instruction under Alois Kalvoda (1914). Independent art shows taking place from 1923 (CZ), and participation in group shows from 1923 (CZ, SK).

Represented in the following collections: Prostějov museum in the said city.

Membership in art organisations are as follows: Tovaryšstvo výtvarných umělců Tatran (Art group) in Košice (predicted 1924–1929), Aleš's group of fine artists in Brno (predicted 1930).

Vítězslav (Viktor) Hohaus geboren 30. 8. 1889 in Brno – gestorben 12. 1. 1981 in Prostějov. Maler, Zeichner, Grafiker. Studium: Privatstudien in bildender Kunst bei Samuel Brunner in Brno und Alois Kalvoda (1914). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1923 (CZ), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1923 (CZ, SK).

Vertretung in den Sammlungen: Museum der Region Prostějov in Prostějov. Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Gesellschaft bildender Künstler Tatran in Košice (ungefähr 1924–1929), Verein bildender Künstler „Aleš“ in Brno (ungefähr ab 1930).

Lit. T.: NS I, s. 353, Josef Dolívka, *Výtvarníci prostějovského regionu*, Prostějov 2007, s.44-45.

■ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT ▷
1939
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 90 cm
MUO

Karel Homola (3. 10. 1897 Český Bohdík – 26. 7. 1972 Olomouc). Umělec studoval na pražské Uměleckoprůmyslové škole u prof. Emanuela Dítěte, pak byl žákem Maxe Švabinského na AVU v Praze. Vedle malby věnoval se pedagogickému povolání. Zprvu učil v Uherském Brodě, po získání plné aproby učil jako profesor kreslení do r. 1943 v Litovli, pak i v Olomouci. V závěru života žil nedaleko Olomouce, v obci Štěpánov. Zařadil se mezi členy olomouckého spolku SOV. V malířské tvorbě čerpal zprvu z podnětu prostorového řešení obrazů Paula Cézanna i z kubismu, záhy jej zaujal fauvistický přístup v uplatnění razantní barevnosti v obrazech. Věnoval se jak malbě krajín, tak i zátiší, ojediněle i portrétní tvorbě. Jeho obrazy zaujaly volným malířským pojednáním námětů a svěžím koloritem.

JM

Lit.: T.: NS I., s. 364, (Heslo H. K. s uvedením další literatury).

Karel Homola (3. 10. 1897 Český Bohdík – 26. 7. 1970 Olomouc). Under the direction of prof. Emanuela Dítěte, started study programme at Prague's Industrial Art school continuing under Max Švabinsky at the city's AVU (Academy of Fine Arts). Pedagogy was one main interest alongside painting. Careerwise, Uhersky Brod is where Karel started teaching continuing to the town of Litovel as drawing professor up to 1943 before leaving for Olomouc. This was where Homola made his home or rather the village of Štěpánov whilst retaining active membership of the city's SOV (Association of Olomouc's Artists). Paul Cézanne alongside Cubism feature greatly in the artist's inspiration as well as his appreciation of the Fauvist movement's penetrative colour schemes. Work consisted mostly of landscape paintings alongside still-lives occasionally doing portraits. Work was warmly received and impressed with its freshness and vitality.

Karel Homola (3. 10. 1897 Český Bohdík – 26. 7. 1972 Olomouc). Der Künstler studierte an der Prager Schule für angewandte Kunst bei Prof. Emanuel Dítě, danach war er Schüler von Max Švabinský an der AVU (Akademie der bildenden Künste) in Prag. Neben der Malerei widmete er sich beruflich der Pädagogik. Anfangs unterrichtete er in Uherský Brod, nach Erlangung der vollständigen Approbation unterrichtete er bis 1943 in Litovel als Zeichenprofessor, danach auch in Olomouc. Am Ende seines Lebens lebte er weit entfernt von Olomouc in der Gemeinde Štěpánov. Er reihte sich unter die Mitglieder des Olomoucer Vereins SOV ein. In seinem malerischen Schaffen schöpfte er anfangs aus der Inspiration der räumlichen Lösung der Bilder Paul Cézanns sowie aus dem Kubismus, bald darauf nahm ihn die fauvistische Herangehensweise im Gebrauch rasanter Farblichkeit in Bildern für sich ein. Er widmete sich sowohl der Landschaftsmalerei als auch Stillleben, vereinzelt auch dem Porträtschaffen. Seine Bilder fesselten durch freie malerische Gestaltung der Sujets und einen frischen Kolorit.

Arnošt Hrabal

◀ BAKCHANTI / BACCHANTS / BACCHANTEN ■

1925

dřevoryt / wood cut / Holzschnitt

230 x 286 mm

s. m. / p. o. / p.

PIETA / PIETA / PIETA ▷ ■

1924

dřevoryt / wood cut / Holzschnitt

126 x 167 mm

s. m. / p. o. / p.

Arnošt Hrabal (4.12.1886 Buchlovice – 30. 12. 1969 Buchlovice). Grafik a kněz Arnošt Hrabal se narodil ve venkovské rodině žijící v harmonickém souladu a hluboké křesťanské víře. Po letech si uchoval prožitky z dětství, vzpomínky na dlouhé obchůzky po okolí s otcem, listonošem při jeho práci, na starou bibli s dřevorezbami, kterým se obdivoval, u svého strýce Jana a na chrámový zpěv doprovázený strýcem Lukášem hrou na varhany. Dřevorez, hudba a příroda jej fascinovaly celý život. Po dokončení gymnázia v Uher. Hradišti studoval Hrabal v letech 1906 až 1910 bohosloví na teologické fakultě v Olomouci. Jeho přímá a bezelstná povaha ani jeho grafická tvorba nemávaly vždy pozitivní odezvu u kléru. Jako kaplan byl často překládán a odeslán do nejdálejších koutů severního pohraničí. Výtvarný talent přivedl jej v r. 1912 na vídeňskou grafickou školu, kde se po dva roky věnoval především technice dřevorezu.

K výtvarnému studiu se Arnošt Hrabal vrátil po 1. světové válce, kdy jeden semestr strávil studiem u prof. Jakuba Obrovského na pražské Akademii a půl roku se ještě zdokonaloval u prof. Hofbauera na vídeňské grafické škole. V duchovní správě působil v Libině, Malíně, Branně, v Šilperku, Křenové, Ostravici, Vesce i jinde až do okupace našeho pohraničí. V tvorbě, která kulminovala v letech 1924 až 1927, jej posilovalo přátelství s Jakubem Demlem a Jaroslavem Durychem i pobyty

v intelektuálním prostředí střebovického (třebovického) zámku, kam majitelka, po vzoru humanistické šlechty, zvala vzdělance, umělce i vědce.

První výstavu grafické tvorby uskutečnil Arnošt Hrabal ve vídeňském Künstlerhausu v roce 1925. Jeho dílo vyzdvihla kritika prestižního rakouského časopisu Die graphischen Künste. Později umělec vystavoval častěji jako člen SVUM v Hodoníně. Jeho vrcholným dílem se stal cyklus 22 dřevorezů vydaných v r. 1926 pod názvem „Les“. Lesy a drsná jesennická příroda Hrabalovi – jak píše – učarovala: „Pod Pradědem se mi zjevila monumentalita, mohutnost a původní síla pralesa. Studoval jsem organismus lesních stromů... učil jsem se poznávat k čemu se každý strom hodí, co představuje, jakou má tvář... v pralese... uvidí člověk strom dobra i strom zla, tragédii života i svůj pohřeb.“

Ve volné grafické tvorbě hledal Hrabal odpověď na otázky lidského bytí, vyjadřoval láskyplný vztah k přírodě, své vyznání a mravní zánícení. Jeho práce jsou parafrází na události, dění, lidské vztahy. Jsou obestřeny tajemstvím, a vybízejí k meditaci. Umělec vytvořil i na sta drobné užité grafiky a věnoval se rovněž knižním ilustracím pro více než třicet titulů. Obsáhla byla i jeho kresebná tvorba, která však později nedosahovala již dřívější výtvarné úrovně.

JM

Lit.: H.: NE A-M, s.287, (J. Maliva, H. A. slovníkové heslo s další literaturou).

Arnošt Hrabal (4. 12. 1886 Buchlovice – 30. 12. 1969 Buchlovice). Graphic designer as well as clergyman, brought up in a harmonious physical and psychological environment with family of deep religious faith. Time spent with his father poring over the old bible's wood-etching prints made quite an impression on the young boy. Together with further members of his family, markedly uncle Jan and Lukáš, Hrabal sang at church and the impressions made by his youth of wood-carving, music and nature fascinated him during his whole life. The Olomouc theological faculty features as the artist's academic journey starting point after graduating Uher. Hradiště's grammar school. From 1906 to 1910 he studied theology continuing to serve as a chaplain in the furthest corners of the country. Choice of location was influenced by the occasional character conflict between him and the clergy, with his innocent, direct ways not always appreciated. 1912 in Vienna's graphic school contributed to Hrabal's fruit bearing spending two years with wood-carving as main discipline.

Returning to his academic art studies at the close of the war, he studied under prof. Jakub Obrovsky at Prague's academy and prof. Hofbauer at Vienna's school of graphics for one semester and three months accordingly. In a clerical sphere, he served in the towns of Libina, Malín, Branná, Šilperk, Křenov, Ostravice, Véska just to name a few up to the occupation of the border regions. Work during the years 1924 to 1927 coincided with the new friendship with Jakub Deml and Jaroslav Durych taking place in the intellectual scene of Třebovicka castle whose proprietor attracted academics, artists and scientists alike. Vienna's Künstlerhaus in the year 1925 was the artist's first graphic show venue given a critique by the prestigious magazine *Die graphischen Künste*. Further shows were established as member of SVUM in Hodonín (city artist association). *Cyklus 22* remains his most prized piece of work at that time, a 1926 wood-carving under the title *Wood*. The surrounding mountains and forests bewitched the artist with the following quote capturing his passi-

on, „Under the Praděd mountains I witness the pure grandiosity and natural energy of the ancient forest. I studied the organisms of trees where I'm familiar with each one's form from good to bad up to the tragedy of burial.“

The artist asked many questions about human existence through his application of his graphic medium. People's existence and connection with nature looking for answers through ethical devotion. We can paraphrase his work as events, happenings and human relation enveloped in mystery towards a meditative existence. Over thirty books display Hrabal's illustrations in pride of place not forgetting the graphic work he created alongside this discipline.

Arnošt Hrabal

◀ BILÁ HORA / WHITE MOUNTAIN / WEISSENBERG ■

1925

dřevoryt / wood cut / Holzschnitt

244 x 302 mm

s. m. / p. o. / p.

Arnošt Hrabal (4. 12. 1886 Buchlovice – 30. 12. 1969 Buchlovice). Der Grafiker und Geistliche Arnošt Hrabal wurde in einer auf dem Lande in harmonischem Einklang und in tiefem christlichen Glauben lebenden Familie geboren. Über die Jahre blieben für ihn die Erlebnisse aus seiner Kindheit wach, seine Erinnerungen an lange Rundgänge in der Umgebung mit dem Vater, einem Briefträger, bei dessen Arbeit, an die alte Bibel mit Holzschnitten, die er bei seinem Onkel Jan bewunderte, und an den Kirchengesang, der von seinem Onkel Lukaš durch das Spiel auf der Orgel begleitet wurde. Holzschnitt, Musik und Natur faszinierten ihn sein ganzes Leben lang. Nach Abschluss des Gymnasiums in Uher. Hradiště studierte Hrabal in den Jahren 1906 bis 1910 Theologie an der theologischen Fakultät in Olomouc. Weder sein direkter und unverfälschter Charakter noch sein grafisches Schaffen fanden immer positiven Anklang beim Klerus. Als Kaplan wurde er oft versetzt und in die entlegensten Winkel des nördlichen Grenzgebietes geschickt. Sein bildnerisches Talent brachte ihn im Jahre 1912 auf die Wiener Graphikschule, wo er sich zwei Jahre lang vor allem der Technik des Holzschnitts

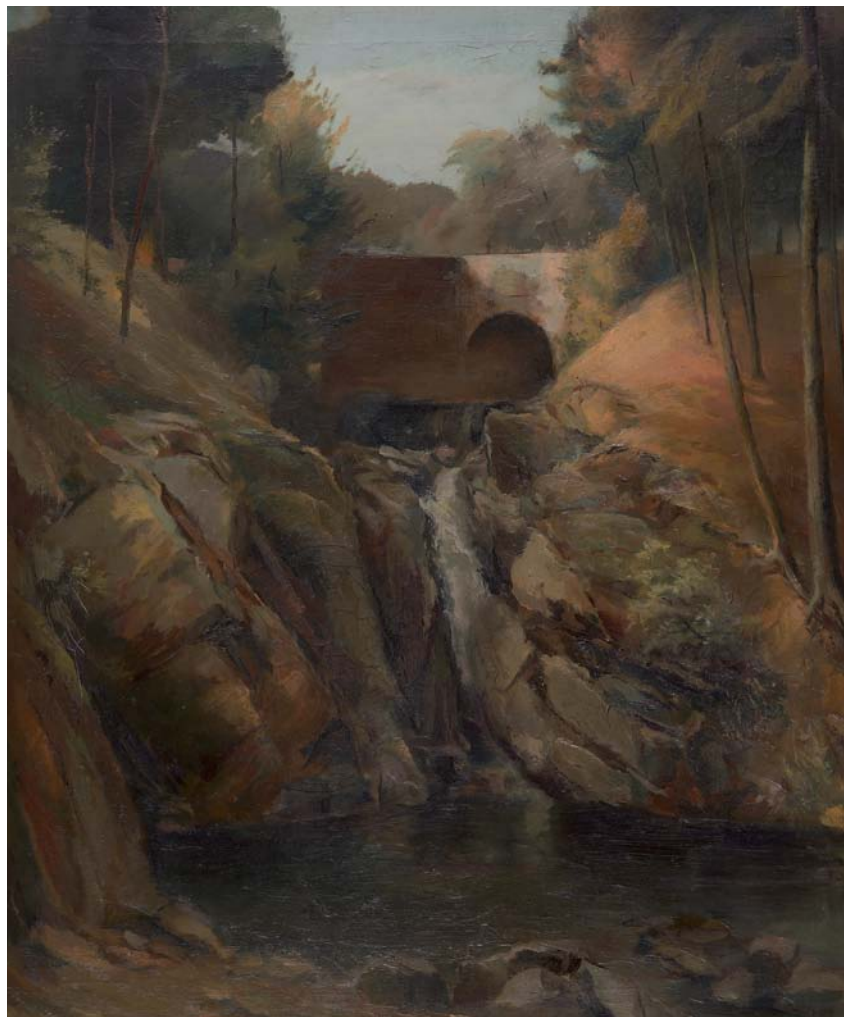
widmete. Zum bildnerischen Studium kehrte Arnošt Hrabal nach dem 1. Weltkrieg zurück, als er ein Semester mit Studien bei Prof. Jakub Obrovský an der Prager Akademie verbrachte und sich ein halbes Jahr bei Prof. Hofbauer an der Wiener Graphikschule vervollkommnete. In der Kirchenverwaltung wirkte er in Libina, Malína, Branná, in Šilperk, Křenová, Ostravice, Vesec und anderswo bis zur Okkupation unseres Grenzgebietes. In seinem Schaffen, das in den Jahren 1924 bis 1927 kulminierte, bestärkten ihn die Freundschaft mit Jakub Deml und Jaroslav Durych sowie die Aufenthalte im intellektuellen Umfeld des Schlosses Střebovice (Třebovice), wohin die Besitzerin, nach Beispiel des humanistischen Adels, Gebildete, Künstler und Wissenschaftler einlud.

Die erste Ausstellung graphischen Schaffens verwirklichte Arnošt Hrabal im Jahre 1925 im Wiener Künstlerhaus. Sein Werk hob die Kritik der prestigeträchtigen österreichischen Zeitschrift Die graphischen Künste hervor. Später stellte der Künstler häufiger als Mitglied des Verbandes SVUM in Hodonín aus. Der Höhepunkt seines Schaffens stellt ein Zyklus von 22 Holzschnitten dar, der im Jahre 1926 unter dem Namen Wald herausge-

geben wurde. Die Wälder und die raue Natur des Altvatergebirges hatten Hrabal – wie er schrieb – bezaubert: „Unterhalb des Altvaters erschien mir die Monumentalität, Mächtigkeit und ursprüngliche Kraft des Urwaldes. Ich studierte den Organismus der Waldbäume... ich habe gelernt zu erkennen, wozu ein jeder Baum gebraucht werden kann, was er darstellt, was für ein Gesicht er hat... im Urwald... sieht der Mensch den Baum des Guten, aber auch den Baum des Bösen, die Tragödie des Lebens und seine Beerdigung.“

Im freien graphischen Schaffen suchte Hrabal die Antwort auf die Frage des menschlichen Seins, drückte seine liebevolle Beziehung zur Natur aus, seinen Glauben und moralischen Enthusiasmus. Seine Arbeiten sind Paraphrasen von Ereignissen, Geschehnissen, menschlichen Beziehungen. Sie sind umwoben von Geheimnissen und fordern zur Meditation auf. Der Künstler schuf auch an die Hundert kleinere angewandte Graphiken und widmete sich ebenfalls der Illustration von Büchern für mehr als dreißig Titel. Umfangreich war auch seine Zeichnungsschaffen, das jedoch später das frühere bildnerische Niveau nicht mehr erreichte.

■ PODHRADSKÝ RYBNÍK ▷
FISH POND IN PODHRADÍ
TEICH I. GEBIET PODHRADÍ
1925?
olej, překližka / oil on plywood / Öl auf Sperrholz
82,5 x 100 cm
MPP

Otakar Hubšil (22. 9. 1897 Prostějov – 26. 1. 1928 Prostějov). Malíř, kreslíř a grafik. Studoval v letech 1920–1924 u Vlado Bukovace a Maxe Švabinského na pražské Akademii. Samostatně vystavoval od r. 1926, na kolektivních výstavách od r. 1927. Obdržel 1. cenu na výroční výstavě Akademie v r. 1921. Zastoupen ve sbírkách Muzea umění Olomouc a Muzea Prostějovska v Prostějově.

LD

Otakar Hubšil. Born 22. 9. 1897 in Prostějov – died 26. 1. 1928 in the city of birth. Painter, draughtsman and graphic artist. Studies: Prague's academy of fine art (1920–1924, under Vlaho Bukovac and Max Švabinský). Independent shows taking place from the year 1926 (CZ), and participation in group shows from 1927 (CZ). Represented in the fol-

lowing collections: Olomouc's museum of art – Museum of modern art, Prostějov's city museum. Prizes and awards: 1st prize for the annual exhibition of AVU (1921).

Otakar Hubšil. Geboren 22. 9. 1897 in Prostějov – gestorben 26. 1. 1928 in Prostějov. Maler, Zeichner, Grafiker. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1920–1924, Vlaho Bukovac, Max Švabinský). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1926 (CZ), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1927 (CZ). Vertretung in den Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Muzeum Prostějovska (Museum der Region Prostějov) in Prostějov. Preise: 1. Preis auf der Jahresausstellung an der Akademie der bildenden Künste (1921).

Lit.: T.: NS I, s. 386; Jaroslav Ryška (text), *Otakar Hubšil. Kresby a grafika* (kat. výst.), Okresní vlastivědné muzeum v Šumperku, Šumperk 1981; Josef Dolívka, *Výtvarníci prostějovského regionu*, Prostějov 2007, s. 53–54.

Erich Hürden

Erich Hürden (22. 8. 1884 Vídeň – 27. 4. 1969 Salcburk). Malíř, po otci českého původu, vlastním jménem Erich Hlavacek, získal základní výtvarné poučení u svého otce, rakouského krajináře a výtvarného pedagoga. Umělecké vzdělání si doplnil na vídeňské Akademii. Zprvu společně s otcem zachycoval krajinné scenérie z rakouských Alp i z Istrie. V době, kdy jeho otec učil v Brně, zajížděl za náměty i na severní Moravu, do Jeseníků. Po r. 1917 se trvale usadil v Karlově Studánce a stal se vyhledávaným krajinářem zdejšího horského prostředí. Vedl i letní malířské kurzy pro lázeňské hosty. Krajinu zachycoval realisticky, často na obrazech miniaturních formátů. Soustředil se zejména na zaznamenání krajinného půva- bu v letním i zimním období, jak v olejomal-

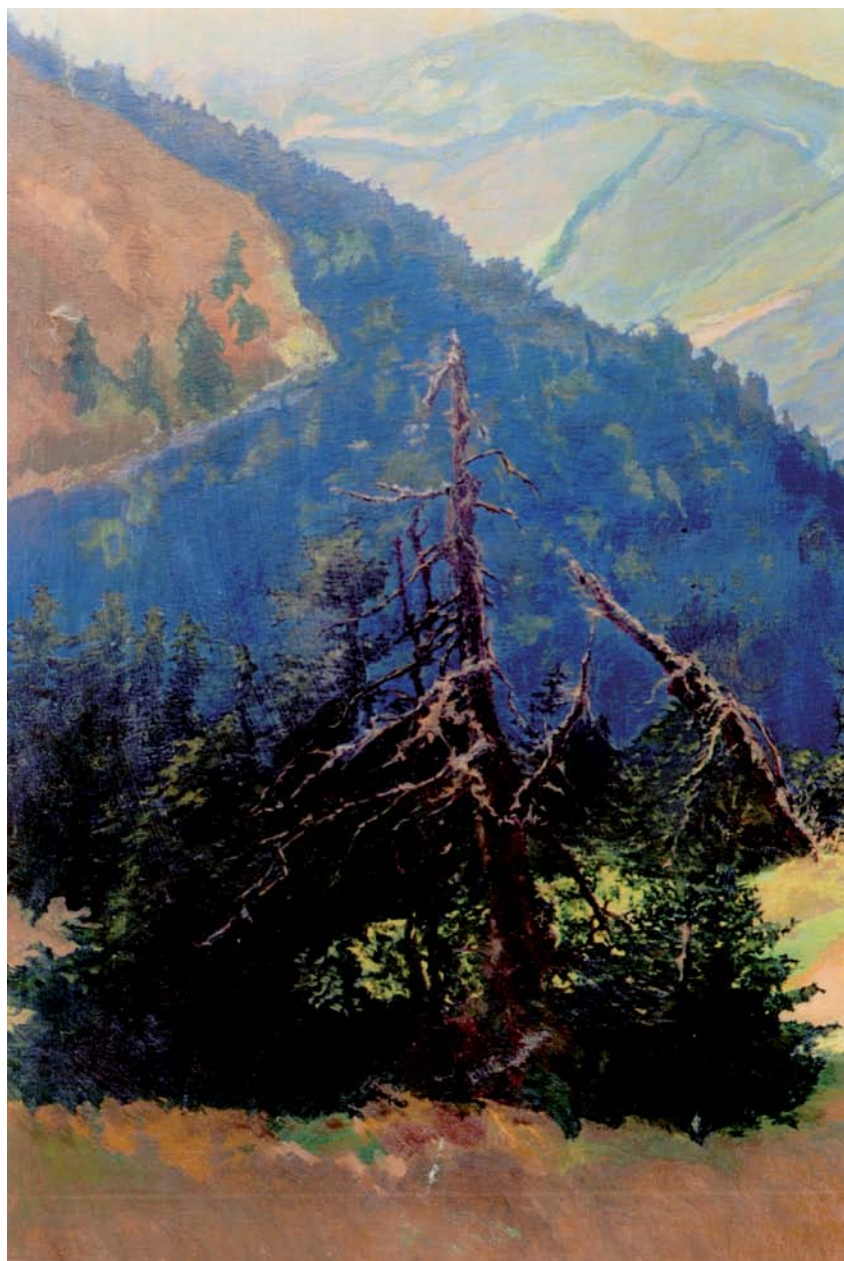
bách, tak i v grafických listech, zpravidla vytvořených v technice akvatinty. Podle Hürdenova projektu byly vybaveny, bohužel nedochované, interiéry hotelu Hubertus v Karlově Studánce, které souzněly s umělcovými obrazy. Po odsunu Němců po druhé světové válce žil pod jménem Hlavacek v obci Obertrum (v domě č. 115), při obertrumském jezeře, severovýchodně od Salzburku. Umělcovy obrazy a grafiky se dochovaly v muzeích v Opavě, Bruntále a Klosterneuburgu v Rakousku.

JM

Lit.: J. Maliva, V tichu horských samot. Několik poznámek k dílu malíře Hrubého Jeseníku, Ericha Hürdena, *Sborník bruntálského muzea*, Bruntál 2008, (uvedena další literatura).

■ ◁ PODZIMNÍ ZÁPAD SLUNCE V JESENÍKÁCH
AUTUMN SUNSET IN JESENÍKY
HERBSTSONNENUNTERGANG IN JESENÍKY
1935
olej, překližka / oil on plywood / Öl auf Sperrholz
94x85 cm
s. m. / p. o. / p.

■ HORSKÉ SVAHY / MOUNTAIN SLOPES ▷
BERGLAND SENKEN
1919
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
28x30 cm
s. m. / p. o. / p.

Erich Hürden (22. 8. 1884 Vienna – 27. 4. 1969 Salzburg). Painter whose father Erich Hlavacek of Czech origin influenced his creative maturity whilst working as an Austrian landscape painter and pedagogue. Graduated from Vienna's Art academy and developed his artistic talents by joining his father recording the physical beauty of the Austrian Alps and the Istrian peninsula. His father also enabled Hürden to appreciate the scenery of the Jeseníky mountains in northern Moravia through his teaching work position in Brno. After 1917 Hürden based himself in the recreational town of Karlova Studanka engaging himself in landscape painting alongside running painting courses for summer guests in the town. Form

of artistic work took shape often in miniature formats concentrating on the regions main attractions in oils and graphic medium. Hotel Hubertus's interior adorned his work which remained but a chapter when, under the name Hlavacek, moved to Obertrum (house no. 115) after the northern Moravian area was taken over in the war. The town's located by the lake of the same name by Salzburg. Hürden's painting and graphic work is preserved and may be viewed in the museums of Opava, Bruntál and Klosterneuburg in Austria.

Erich Hürden

◁ KRÄUTERGEBIRGE / KRAUTER MOUNTAIN RANGE ■
KRÄUTERGEBIRGE
1919
akvatinta / aquatint / Aquatinta
112 x 112 mm
MB

◁ KRÄUTERGEBIRGE / KRAUTER MOUNTAIN RANGE ■
KRÄUTERGEBIRGE
1919
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
28 x 30 cm
s. m. / p. o. / p.

Erich Hürden (22. 8. 1884 Wien – 27. 4. 1969 Salzburg). Der Maler, vonseiten des Vaters tschechischer Herkunft, ursprünglichen Namens Erich Hlavacek, erhielt seine bildnerische Grundlehre von seinem Vater, einem österreichischen Landschaftsmaler und bildnerischen Pädagogen. Seine bildnerische Ausbildung ergänzte er an der Wiener Akademie. Anfangs fing er gemeinsam mit seinem Vater die landschaftliche Szenerie der österreichischen Alpen und Istriens ein. Während der Zeit, in der sein Vater in Brno lehrte, fuhr er auch nach Nordmähren, ins Altvatergebirge, um neue Motive zu erschließen. Nach 1917 ließ er sich dauerhaft in Karlova Studánka nieder und wurde zu einem beliebten Landschaftsmaler des hiesigen Gebirgslandes. Er leitete auch Sommermalkurse für Kurgäste. Die Landschaft hielt er auf realistische Art und Weise fest, oft auf Bildern in Miniaturformat. Er konzentrierte sich vor allem auf die Aufzeichnung der reizvollen Landschaft in der Zeit des Sommers und des Winters, sowohl auf Ölgemälden als auch auf graphischen Blättern, in der Regel unter Verwendung der Aquatintatechnik. Nach Hürdens Projekt wurde das leider nicht erhalten gebliebene und ganz im Einklang mit seinen Gemälden stehende Interieur des Hotels Hubertus in Karlova Studánka ausgestattet. Nach der Aussiedlung der Deutschen nach dem zweiten Weltkrieg lebte er unter dem Namen Hlavacek in der Gemeinde Obertrum (im Haus Nr. 115), am Obertrumer See, nordöstlich von Salzburg. Die Gemälde und Grafiken des Künstlers blieben in Museen in Opava, Bruntál sowie in Klosterneuburg in Österreich erhalten.

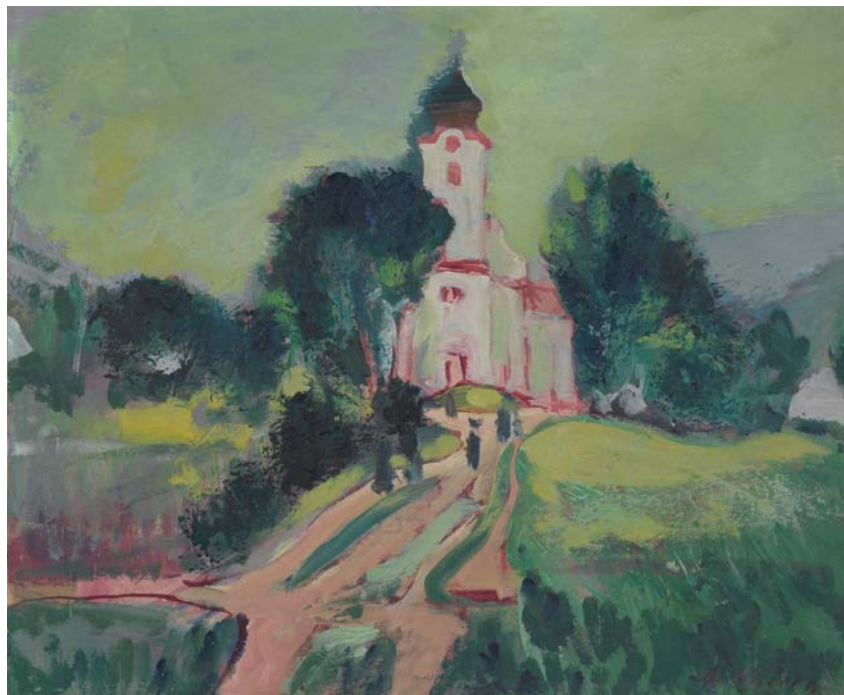
■ U KOSTELA / AT THE CHURCH / BEI DER KIRCHE ▷

1941

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

58 x 97 cm

s. m. / p. o. / p.

Alois Kučera (28. 1. 1905 Litovel – 28. 3. 1962 Olomouc). Otec malíře, stejného křestního jména, byl vyučen stolařem a pracoval později v dělnické profesi na litovelské pile. Jeho syn, nejstarší ze tří dětí, projevoval od mládí výtvarný talent a sklon ke studiu. Proto se měl věnovat pedagogické dráze. V letech 1925–1926 se Alois Kučera skutečně připravoval na povolání učitele kreslení studiemi na Českém vysokém učení technickém v Praze. Jeho výrazný výtvarný talent jej záhy odvedl na pražskou Uměleckoprůmyslovou školu (k V. H. Brunnerovi), kterou ukončil v r. 1930. Souběžně si rozšiřoval teoretické vzdělání na pražské filozofické fakultě. Zprvu učil na střední škole, kam jezdil z Litovle. Za pobytu v Litovli založil se svojí ženou, Františkou (roz. Uličnou), rodinu. Později, až roku 1938, působil Kučera na českém gymnáziu v Opavě, kam se i s rodinou přestěhoval. Po okupaci našeho pohraničí musel odejít do českého vnitrozemí. Krátce učil ve Strážnici a pak se s rodinou usadil v Olomouci. Zprvu vystavoval jako člen s MSVU v Ostravě a Sdružení výtvarných umělců Purkyně, později patřil k aktivním členům SOV.

Jako malíř překračoval Alois Kučera průměr malířské tvorby moravského regionu jak svými obrazy zátiší, hlav a postav, reflektujícími soudobé proudy evropského malířství, tak již některými časnými, expresivně podbarvenými, krajinami. Zájem malíře o moderní výtvarný výraz i jeho sklony k umělecké stylizaci souznívaly s tvorbou představitelů avantgardy a nevyhnuly se ani ohlasu na estetiku

purismu, poetismu a na podněty tvorby Jos. Čapka i Jos. Šímy. Kučerovy malby těchto let charakterizoval Jaroslav Pacák v jubilejní brožurce Mladé umění na Hané slovy „... podnikl výzkum ... do snového pásma nadrealismu, představy, zbavené logických spojů, se tu prolínají přímo s reflexy, dávající v těžkých, horečnatých stavech zaznívat citům a potlačovaným pudům ze dna podvědomí“. Kučerova díla konce 30. let nejednou skrývala také narážky a podtexty reflektující politické události, zašifrované i v scénách s hravým klaunem, žongléřem a cirkusovým koněm. V dramatické naléhavosti byla dobová atmosféra naznačena například na obraze Ukřižovaný. Za 2. světové války věnoval se Kučera převážně krajinomalbě. Některé jeho malby z doby po r. 1948 se podřizovaly požadavkům popisného realismu, obrazy, zejména malby zátiší, ze závěru umělcova života, se však vracely ke kubistickému tvarosloví.

Od r. 1948 působil Alois Kučera až do své smrti jako docent (od r. 1951/52 vedoucí katedry), Ústavu výtvarné výchovy pedagogické fakulty zdejší univerzity. Učil malbě a malířské technologii a podílel se na rozvoji talentu pozdějších středoškolských profesorů kreslení i na počátcích tvůrčí cesty svého syna, sochaře a grafika.

JM

Lit.: H.: NE, s. 421 (J. Maliva: K. A., slovníkové heslo s další literaturou).

Alois Kučera

◁ Z VERNÍŘOVIC / FROM VERNÍŘOVICE ■
VON VERNÍŘOVICE
1946
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
49,5 x 60 cm
MUO

ÚVOZ / FARM TRACK / HOHLWEG ▷ ■
1945?
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
80 x 118 cm
s. m. / p. o. / p.

Alois Kučera (28. 1. 1905 Litovel – 28. 3. 1962 Olomouc). Father a painter of the same christian name qualified as a carpenter later to take up labouring work at the local saw-mill. Alois junior, oldest of three siblings, was advised towards the pedagogical field from an early age relected in the boy's talent. 1925–1926 saw Alois Kučera prepare for the position of Art teacher through studies at the technical institute of higher education in Prague followed by the city's Industrial Art school under V. H. Brunner in 1930. At the time Alois undertook theoretical studies at the philisophical faculty before moving to the town of Litovel the following year where he started teaching. This chapter of his life, together with wife Františka (nee Ulična) takes us up to the year 1938 where, moving to northern Moravia, he took a teaching position at Opava city's grammar school. After a brief teaching post in the village Strážnice where the family moved resulting from occupying forces in the north, they settled in the city of olomouc. With regards to Artist organisations, Alois Kučera showed work in Ostrava through the MSVU (Artist's association) and Sdružení výtvarných umělců Purkyně (Artist's association) later becoming an active member of the SOV (Artist's Union).

The Moravian region set the scene for Kučera's creations, from his still-lifes to expressive landscapes reflecting the European Art scene stream at that time. Kučera's strong connection with modern artists ranging from the genres

of poetic purism to th avant-garde are reminded by those including Jos. Čapka and Jos. Šímy. During these years we have to be reminded by the words of Jaroslav Pacák who nicely summed up Kučera's work: in the jubilee edition of Region Hana's young generation of Art „...fully researched... through the threads of neo-realism, evocation, delocation of logistics pervaded through reflexes, pulling through the struggle into the vibrations of the subconscious.“ Works displaying the figures of a clown, juggler and circus horse give a political tone through it's layers refecting the mood and situation of the people during the 1930s. One example worth mentioning indicating the atmosphere during this part of the 20th century sums up the country's mood through the work Crucifixion. After the second world war Kučera's landscape work took the form of distinctive realism whilst his still-life pieces painting up to the time of his death took on a more cubist form. From the year 1948 Kučera served as dean of the local university's pedagogical faculty (1951–1952 as head of dept.) up until the time of his death. Kučera taught a line of future teachers and also helped pave the way for his son's future career of sculpture and graphics.

Alois Kučera (28. 1. 1905 Litovel – 28. 3. 1962 Olomouc). Der Vater des Malers, gleichen Vornamens, war Schreiner von Beruf und arbeitete später in einem Arbeiterberuf im Sägewerk von Litovel. Sein Sohn, der älteste von drei Kindern, zeigte bereits früh bildnerisches Talent und eine Neigung zum Studium. Deshalb sollte er sich der pädagogischen Laufbahn widmen. In den Jahren 1925–1926 bereitete sich Alois Kučera auch tatsächlich auf den Beruf eines Zeichenlehrers durch ein Studium an der Tschechischen Technischen Hochschule in Prag vor. Sein starkes bildnerisches Talent führte in schon bald an die Prager Schule für angewandte Kunst (zu V. H. Brunner), die er im Jahre 1930 abschloss. Gleichzeitig erweiterte er seine theoretische Ausbildung an der Prager philosophischen Fakultät. Anfangs unterrichtete er an einer Mittelschule, wohin er von Litovel aus fuhr. Während seines Aufenthaltes in Litovel gründete er mit seiner Frau Františka (geb. Uličná), eine Familie. Später, erst im Jahre 1938, wirkte Kučera am tschechischen Gymnasium in Opava, wohin er auch mit seiner Familie umzog. Nach der Okkupation des tschechischen Grenzgebietes musste er in das Landesinnere abwandern. Er unterrichtete kurz in Strážnice und ließ sich dann mit sei-

ner Familie in Olomouc nieder. Anfangs stellte er als Mitglied des Verbandes MSVU Ostrava und des Sdružení výtvarných umělců Purkyně (Verbandes bildender Künstler Purkyně) aus, später gehörte er zu den aktiven Mitgliedern des Verbandes SOV.

Als Maler überschritt Alois Kučera den Durchschnitt des malerischen Schaffens der mährischen Region sowohl mit seinen Stillleben von Köpfen und Gestalten, die die zeitgenössischen Strömungen der europäischen Malerei reflektierten, als auch bereits mit seinen frühen, expressiv untermalten Landschaftsbildern. Das Interesse des Malers am modernen bildnerischen Ausdruck sowie seine Neigung zur künstlerischen Stilisierung standen im Einklang mit dem Schaffen von Vertretern der Avantgarde und wichen auch dem Widerhall auf den ästhetisch Purismus, Poetismus und den Anregungen aus dem Schaffen von Jos. Čapek und Jos. Šíma nicht aus. Kučeras Malerei jener Jahre charakterisierte Jaroslav Pacák in der Jubiläumsbroschüre *Mladé umění na Hané* (Junge Kunst in der Haná-Region) mit den Worten „...er unternahm Forschungen ...in die Traumwelt des Überrealistischen, von logischen Verbindungen befreite Vorstellungen vermischen sich direkt mit Reflexen, die in

schweren, fieberhaften Zuständen Gefühle und unterdrückte Triebe aus dem untersten Unterbewusstsein anklängen lassen“. Kučeras Werke vom Ende der 30er Jahre verbargen oftmals auch Andeutungen und Untertöne, die die politischen Ereignisse reflektierten, auch verschlüsselt in Szenen mit einem verspielten Klauf, einem Jongleur und einem Zirkuspferd. In dramatischer Dringlichkeit wurde die zeitgenössische Atmosphäre z.B. im Bild *Ukřižovaný* (Der Gekreuzigte) angedeutet. Während des 2. Weltkrieges widmete sich Kučera vor allem der Landschaftsmalerei. Einige Gemälde aus der Zeit nach 1948 unterwarfen sich den Anforderungen des beschreibenden Realismus, die Bilder, vor allem Stillleben, die gegen Ende des Lebens des Künstlers entstanden, kehrten jedoch zur kubistischen Formenlehre zurück.

Ab dem Jahre 1948 bis zu seinem Tode wirkte Alois Kučera als Dozent (ab 1951/52 als Lehrstuhlleiter), des Instituts für bildende Kunst der pädagogischen Fakultät der hiesigen Universität. Er unterrichtete Malerei und Malertechnologien und beteiligte sich an der Entwicklung von Talenten späterer Mittelschulzeichenlehrer sowie an den Anfängen des Schaffensweges seines Sohnes, eines Bildhauers und Graphikers.

Oldřich Lasák

◁ PARTIE Z DRAHANSKÉ VRCHOVINY ■
SCENERY FROM DRAHANSKÁ VRCHOVINA
LANDSCHAFT DRAHANSKÁ VRCHOVINA
1925?
olej, lepenka / oil on Pasteboard / Öl auf Pappe
39 x 50 cm
MPP

ZIMA V LOŠOVĚ / WINTER IN LOŠOV ▷ ■
WINTER IN LOŠOV
1937
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 140 cm
UMO

Oldřich Lasák narozen 19. 12. 1884 v Běleckém Mlýně u Zdětína na Moravě (okr. Prostějov) – zemřel 26. 11. 1968 v Ostravě. Malíř, kreslíř, karikaturista, grafik, scénograf, věnoval se rovněž literární činnosti (básně, vzpomínkové prózy). Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1905–1910, Bohumil Roubalík, Vlaho Bukovac, Hanuš Schwaiger). Samostatně vystavoval od roku 1923 (CZ), společně od roku 1911 (CZ, A). Zastoupení ve sbírkách: Moravská galerie v Brně, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Muzeum Prostějovska v Prostějově, Galerie výtvarného umění v Ostravě a soukromé sbírky (CZ). Ceny: Umělecká zemská cena za malířské dílo (1947, Ostrava). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně (od 1913), Moravsko-slezští výtvarní umělci v Ostravě (od 1929).

Oldřich Lasák. Born 19. 12. 1884 in Bělecký Mlýn near Zdětín na Moravě (Prostějov region) – died 26. 11. 1968 in Ostrava. Painter, draughtsman, cartoonist, graphic artist, scenographer and engaged in literature (poems and prose work). Studies: Prague's academy of the fine arts (1905–1910, under Bohumil Roubalík, Vlaho Bukovac and Hanuš Schwaiger). Work shown in independent exhibitions from 1923 (CZ), and in group shows from 1911 (CZ, A). Work represented in the following collections: Moravian gallery in Brno, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art, City museum of Prostějov, Gallery of fine arts in Ostrava as well as private collections (CZ). Prizes and awards: Fine art national prize for painting (1947, Ostrava). Membership in art organisations: Union of Moravian fine artists in Hodonín (from 1913), Moravian – Silesian fine artists in Ostrava (from 1929).

Oldřich Lasák. Geboren 19. 12. 1884 in Bělecký Mlýn bei Zdětín in Mähren (Bezirk Prostějov) – gestorben 26. 11. 1968 in Ostrava. Maler, Zeichner, Karikaturist, Grafiker, Bühnenbildner, er widmete sich ebenfalls der literarischen Tätigkeit (Gedichte, Erinnerungssprosa). Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1905–1910, Bohumil Roubalík, Vlaho Bukovac, Hanuš Schwaiger). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1923 (CZ), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1911 (CZ, A). Vertretung in den Sammlungen: Moravská galerie in Brno, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Muzeum Prostějovska (Museum der Region Prostějov) in Prostějov, Galerie der bildenden Kunst in Ostrava und Privatsammlungen (CZ). Preise: Künstlerischer Landespreis für das Malerwerk (1947, Ostrava). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der mährischen bildenden Künstler in Hodonín (ab 1913), Mährisch-Schlesische bildende Künstler in Ostrava (ab 1929).

LD

Lit: *Výtvarníci Ostravska. Oldřich Lasák*. [Katalog výstav]. Text J. B. Svrček. Ostrava, Krajská galerie 1955. – Toman, Prokop: *Nový slovník československých výtvarných umělců, I. díl, A–K*. Výtvarné centrum Chagall 1993, s. 10. – Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 128–133. – Dolívka, Josef: *Výtvarníci prostějovského regionu*. Prostějov, Klub přátel výtvarného umění 2007, s. 83–84.

Jindřich Lenhart (6. 4. 1878 Vídeň – 14. 9. 1955 Olomouc, Svatý Kopeček), pocházel z železničářské rodiny, která po otcově smrti žila ve skrovných poměrech. Jindřich se vyučil řemeslu, které bylo blízké jeho výtvarným zájmům a talentu. Po vyučení byl zaměstnán ve Vídni a v Praze. Při zaměstnání navštěvoval večerní kurzy malby. V roce 1902, již jako mistr, přišel do Velkého Týnce malovat kulisy pro ochotnické divadlo. Pak získal zakázky v Litvli a v Olomouci, kde si založil písmomalářskou a dekorátorskou dílnu a dále se zdokonaloval v malbě u zdejších profesorů Karla Wellnera a Jindřicha Havlíčka. Do výstavní síně německého spolku přátel umění se pokusil proniknout jako neprofesionál již v r. 1902 pod fiktivním jménem Ehler, jeho úskok byl však odhalen. Pod smyšleným jménem Jindřich Havlasa zaslal své malby opět v r. 1910 na olomouckou VII. výstavu hodonínského SVUM. Jako „malíř-natěrač“ byl Lenhart místní veřejností dlouho odmítán. Teprve když se v r. 1923 počal vydávat za rodáka z Nymburka, byl přijat za člena Sdružení výtvarných umělců severočeských (od r. 1929 přejmenovaném na SVU v Pra-

ze), počal pronikat i na olomouckou výtvarnou scénu. Řadu působivých kreseb i olejů vytvořil Lenhart již za první světové války na frontě v Haliči a v severní Itálii (zařazen jako důstojnický sluha). O jeho časně malířské citlivosti svědčí např. koloristicky jemně laděná podhorská krajina Cordenons, řešená v něžně narůžovělých a modrozelenavých tónech nanášených impresivně chvějivými doteky štětce. V poválečných letech započala Lenhartova hledačská malířská cesta reflektující zprvu podněty Kalvodovy tvorby, později vlivy malby Ant. Slavička, A. Mervarta i dalších umělců. Teprve po návštěvě Paříže, kam malíř jel se svým častým objednavatelem reklamních úkolů, velkoobchodníkem J. Andreem asi v r. 1925, zaujalo jej soudobé francouzské malířství, zejména tvorba Mořice Utrilla a později expresivně podbarvená Vlaminckova díla z počátku dvacátých let. Klíčový význam měl pro umělce rok 1927, kdy pobýval v okolí Poličky a maloval spolu s Václavem Trefilem, Bořivojem Žufanem a Bohumírem Dvorským. Již následujícím rokem předal živnost svému synovi Otovi a nadále se věnoval výhradně malířství.

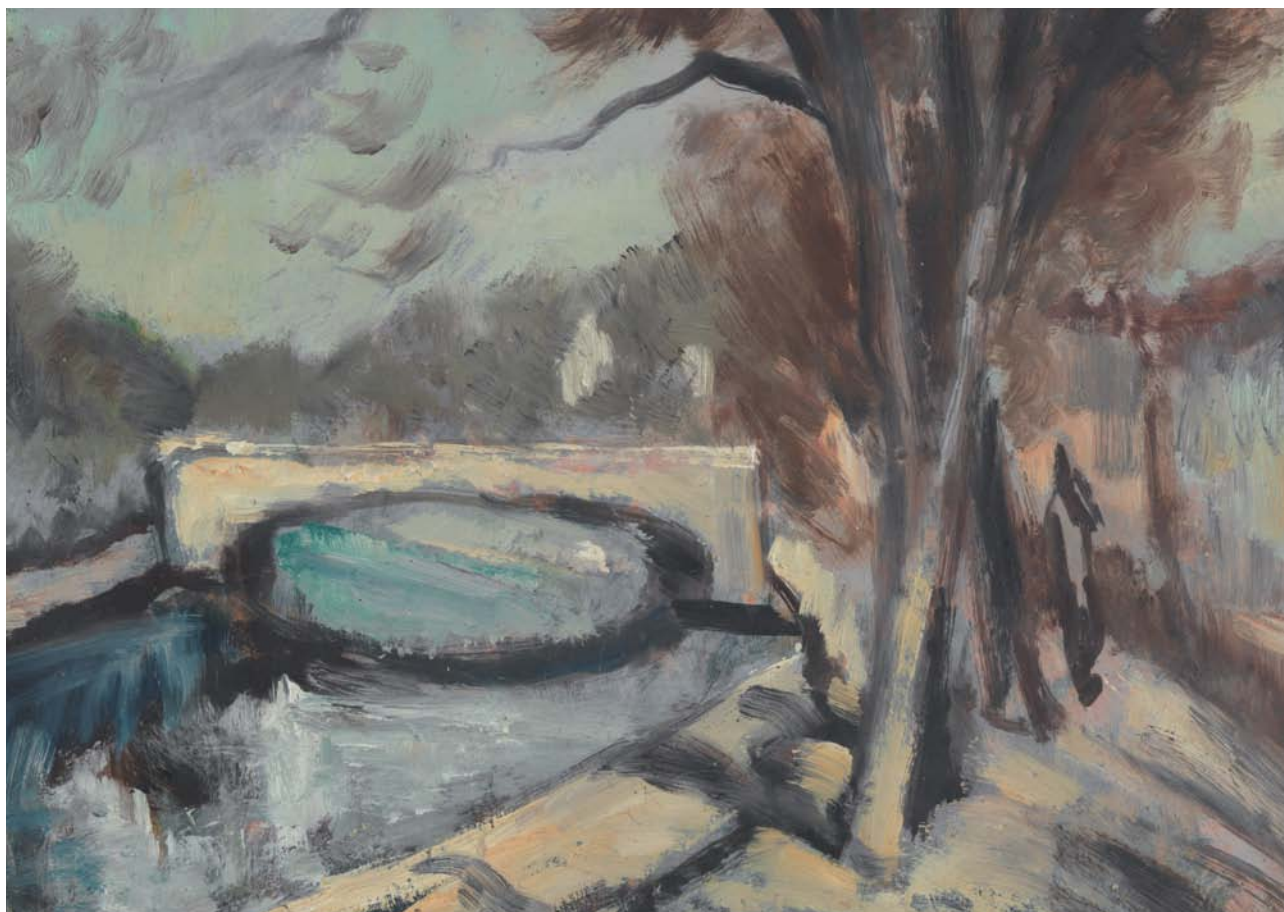
Kompilativní a učenlivou povahu Lenhartovy tvorby dokládá celá řada jeho kresebných kopií (například v jeho monografii o Derainovi z r. 1931 – z doby kdy Lenhart navazoval kontakt s žáky Nejedlého krajinářské školy – i vlastní kresby a barevné parafráze, které si Lenhart vlepil do Vlaminckovy monografie od F. Felse, a podobné záznamy z pozdějších let, kdy umělec pronikal tvůrčím stylem tvorby Vlastimila Rady, Willi Nowaka nebo Pierra Bonnarda). V malířově pozůstalosti nechyběly ani doklady o výtvarných pokusech kubistického charakteru.

Význam krajinářského díla Jindřicha Lenharta spočívá především v tom, že se vzepřel výtvarnému tradicionalismu olomouckého regionu a vnášel do zdejšího prostředí aktuální podněty západoevropské malířské tvorby.

JM

Lit.: H.: NE, str. 444 (J. Maliva: L. J., slovníkové heslo s další literaturou).

Jindřich Lenhart

Jindřich Lenhart (6. 4. 1878 Vídeň – 14. 9. 1955 Olomouc, Svatý Kopeček), comes from a family working for the railways where after the death of his father, had a meagre existence. Lenhart learned the trade of craftsman which worked in nicely with his person area of interest and talent. Vienna opened a chapter of his life after finishing his studies continuing to employment there following on to Prague. This didn't deter him from continuing his art in the form of evening painting lessons. In the year 1902 painted coulisses for the Velký Týnec amateur dramatics theatre before taking on further commissions in Litovel and Olomouc eventually setting up a practice lettering and decorating. With local artists and professors K. Wellner and J. Havlíček Lenhart started making waves with painting to the extent of penetrating the German artist forum under the false identity of Ehler where in 1902 he was found out. 1910 was the year the same trick was tried whilst attempting to represent work at Olomouc regi-

on VII. Hodonín's SVUM, under the name of Jindřich Havlas. This was due to the fact that he had in the past been turned down due to his decorating background not fitting the clique. It wasn't until 1923 when he eventually succeeded in entering Fine artist's group of the northern Czech region (from 1929 name changed to SVU Prague), giving him the opportunity to finally penetrate the Olomouc art scene. Now we enter World War I when, serving on the Italian front as an officer, Lenhart nevertheless was able to complete a range of impressive oils and drawings. The Cordenon region was, under his brush, treated with soft tones of blue-green and red in a style warmly received. After the war ended, the artist was determined to continue painting in the direction of Kalvoda's inspiration later to be influenced by the work of Ant. Slavička, A. Mervarta and a number of other artists. J. Andre, his manager accompanied Lenhart around the year 1925 to Paris and got involved with the art sce-

ne there, especially concerning the works of M. Utrilla and later Vláminckova's. After returning, a key moment started in the year 1927 when the artist settled in Poličky and painted with V. Trefil, B. Žufan and B. Dvorský. The following year he handed over his business to his son and emerged himself totally into his painting career. Derain's monography from 1931 as well as further works from Vlastimil Rada, Willi Nowak and Pierre Bonnard were subject matter for Lenhart in his style of contemplation and careful study not devoid of course from cubist elements.

To conclude this passage, it goes to say that Lenhart's engagement in painting was able to side-step the traditionalist mood of the time of the Hana region and rather draw fruit from the scene in Western Europe.

■ < MOST PŘES ŘEKU MORAVU / BRIDGE ACROSS THE MORAVA/BRÜCKE ÜBER DIE MORAVA
1920?

olej, papír / oil on Paper / Öl auf Papier
25 x 32,5 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ZIMA V LOŠOVĚ / WINTER IN LOŠOV >
WINTER IN LOŠOV

1942
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
63 x 77 cm
MUO

Jindřich Lenhart (6. 4. 1878 Wien – 14. 9. 1955 Olomouc), Svatý Kopeček), stammte aus einer Eisenbahnerfamilie, die nach dem Tode des Vaters in bescheidenen Verhältnissen lebte. Jindřich erlernte ein Handwerk, das seinem bildnerischen Interessen und seinem Talent nahe stand. Nach der Lehre war er in Wien und in Prag angestellt. Nach der Arbeit besuchte er abendliche Malkurse. Im Jahre 1902, bereits als Meister, kam er nach Velkého Týnce, um die Kulissen für das Laientheater zu malen. Danach bekam er Aufträge in Litovel und in Olomouc, wo er eine Schriftenmaler- und Dekorateurwerkstatt gründete sowie sich bei den Professoren Karl Wellner und Jindřich Havlíček in der Malerei weiterbildete. Bereits im Jahre 1902 versuchte er unter dem fiktiven Namen Ehler als Amateur in den Ausstellungssaal des deutschen Vereins der Künstlerfreunde vorzudringen, seine List wurde jedoch entdeckt. Unter dem erfundenen Namen Jindřich Havlasa sandte er seine Malereien 1910 an die VII. Ausstellung des Verbandes SVUM in Olmütz. Als „Maler und Lackierer“ wurde Lenhart von der örtlichen Öffentlichkeit lange abgelehnt. Erst als er im Jahre 1923 begann, sich als Landsmann aus Nymburk auszugeben, wurde er als Mitglied in den Verband nordböhmischer bildender

Künstler (Sdružení výtvarných umělců severočeských) (seit 1929 umbenannt in SVU Prag) aufgenommen, er begann auch in die Olomoucer Szene der bildenden Künstler vorzudringen.

Eine Reihe beeindruckender Zeichnungen und Ölgemälde schuf Lenhart bereits während des 1. Weltkrieges an der Front Halič und in Norditalien (eingestuft als Offiziersdiener). Von seiner frühen malerischen Empfindsamkeit zeugt z.B. die koloristisch fein abgestimmte Landschaft von Cordenons, in zarten Rosa- und blaugrünen Tönen, aufgetragen mit impressiv flimmernden Pinselberührungen. In den Nachkriegsjahren begann Lenharts malerische Suche, die anfangs die Motive des Schaffens von Kalvoda reflektierte später dann die Einflüsse der Malerei von Ant. Slaviček, A. Mervart und weiterer Künstler. Erst nach einem Besuch von Paris, wohin er mit seinem häufigen Auftraggeber für Reklamearbeiten, dem Großhändler J. Ander etwa im Jahre 1925 fuhr, nahm ihn die zeitgenössische französische Malerei für sich ein, insbesondere das Schaffen von Maurice Utrillo und später die expressiv untermalten Werke von Vlaminck vom Anfang der zwanziger Jahre. Eine Schlüsselbedeutung hatte für den Künstler das Jahr 1927, als er sich in der Umgebung von

Polička aufhielt und gemeinsam mit Václav Trefil, Bořivoj Žufan und Bohumír Dvorský malte. Bereits das nachfolgende Jahr übergab er sein Geschäft seinem Sohn Ota und widmete sich weiterhin ausschließlich der Malerei.

Den kompilativen und gelehrigen Charakter des Schaffens von Lenhart belegen eine ganze Reihe seiner Zeichenkopien (zum Beispiel in seiner Monographie über Derain aus dem Jahre 1931 – aus der Zeit, in der Lenhart Kontakt mit den Schülern aus Nejedlýs Landschaftsmalerschule aufnahm – und auch eigene Zeichnungen und farbige Paraphrasen, die Lenhart in Vlamincks Monographie von Fels klebte, und ähnliche Aufzeichnungen aus späteren Jahren, in denen der Künstler in den Schaffensstil von Vlastimil Rada, Willi Nowak oder Pierre Bonnard eindrang). Im Nachlass des Malers befanden sich auch Belege von bildnerischen Versuchen kubistischen Charakters.

Die Bedeutung der landschaftsmalerischen Werke Jindřich Lenharts besteht vor allem darin, dass er dem bildnerischen Traditionalismus der Olomoucer Region Widerstand leistete und in die hiesige Atmosphäre aktuelle Anregungen des westeuropäischen malerischen Schaffens einbrachte.

Stanislav Lolek

Stanislav Lolek (13. 11. 1873 Polonín u Zábřehu na Moravě – 9. 5. 1936 Uherské Hradiště). Získal první podněty k malování u svého otce, vlastivědného pracovníka, řídícího nadučitele místní školy, který rozpoznal výtvarný talent syna. Ten na okamžiky z dětství v úvodu k Loveckému deníku vzpomíná: „Byl jsem ještě mrňavý kluk, snad ve druhé třídě obecné školy, když mi otec ... dával kreslit nejtěžší předlohy ... červená nebo modrá tužka, zelený nebo červený inkoust, nějaká živá barva, to mi působilo skoro fyzickou rozkoš“.

Po ukončení čtvrté třídy reálky v Prostějově navrhoval mladému Lolkovi jeho otec studium na pražské Akademii. Chlapec se však rozhodl pro svojí druhou životní vášeň, lásku k přírodě. Nastoupil lesnickou praxi ve Veselí na Moravě, kde pobyl rok. Pak mu otec zajistil místo na jihu Čech, v Blatné. Odtud Lolek přešel na lesnické učiliště do Písku. Po ukončení školy nastoupil jako adjunkt do kanceláře panství v Lnářích. Talent mladíka zde podpořil jeho nadř-

zený Th. Mokřý i majitel panství. Když Lolek r. 1895 nastoupil na pražskou Akademii do krajinářské školy Julia Mařáka, měl bezmála 22 let. Výtvarné poznatky čerpal nejen od učitele, ale též od zkušenějších kolegů, zejména F. Kavána, B. Dvořáka, A. Kalvody a A. Slavička. U Mařáka získal i první poučení o grafických technikách, které si po ukončení Akademie doplnil za dvouletého studia z Hlávkovy stipendia v Mnichově. Pražské studium Lolek ukončil po Mařákově smrti v r. 1901 u Rudolfa Ottenfelda. Po návratu z Mnichova, v letech 1903–1907, pobýval malíř střídavě na severní Moravě, v Nemile i v Lošticích a v Čechách, v Blatné a Lnářích. Teprve v r. 1907 si pořídil ateliér v Praze na Vinohradech. V Lolkově tvorbě to byl významný rok; spolu s Ant. Slavičkem a K. Minářem již v dubnu odjžděl na tři týdny do Paříže. Umělec byl od r. 1900 členem SVU Mánes, Klubu přátel umění v Brně, od r. 1907 členem SVUM v Hodoníně a Jednoty umělců výtvarných v Praze.

Malířské dílo Stanislava Lolka se rozvíjelo ve dvou hlavních tematických okruzích. Jednu vrstvu představovaly obrazy se stromovou klenbou, zpravidla ožívované barevnými akcenty oděvu figurálního komparsu. Zaznamenávaly aleje s prosvětlenými průzory a s výraznými kontrasty slunečního svitu a zastíněných partií (Ve stínu kaštanů, před r. 1907, V hostinské zahradě, 1909, V hradištském parku 1917, V zámecké aleji, 1923 atd.). Neskrývaly poučení prosluněnými obrazy letních restaurací a alejí Maxe Liebermanna z počátku 20. století příznačnými robustně usazenými impresivními skvrnami. Tuto skupinu Lolkových obrazů předcházely malby volně otevřené krajiny, ve kterých převažoval zprvu realistický pohled malíře na krajinu a jeho zájem pojednat motivy v duchu plenérismu a náladovosti konce století. V těchto malbách autor nejednou reagoval na časně Slavičkovy práce (Pasoucí se ovce, 1901, Na pastvě, 1903, Smutek v lese, 1906). Po návratu z Paříže se Lolkův malířský

■ ◀ ŽLOUTNOUCÍ LISTÍ
TURNING OF THE LEAVES
FARBENWENDEPUNKT DER BLÄTTER
1910?
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
96 x 121 cm
MUO

■ KRAJINA PŘED BOUŘÍ ▶
LANDSCAPE BEFORE THE STORM
LANDSCHAFT VOR DEM STURM
1897
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
98 x 81,5 cm
MUO

rukopis stal subtilnějším, celkový výtvarný projev bezprostřednějším a barevně jiskřivějším. Na obraze Lásky mateřská (1908), jsou barvy do sebe navzájem zapuštěny, nanášeny vervnými úhozy štětce. Dílo má atmosféricky odhmotněné pozadí a pastózní reliéf v popředí. Vrcholným dílem malíře se stal obraz Na pastvě (též Slunný den), vytvořený na Telčsku v r. 1911 bezmála v pointilistickém duchu, jako okouzující harmonická souhra samostatných barevných skvrn a úhozů štětce. V letech 1903 až 1907 pobýval Lolek krátkodobě v obcích Nemile a Loštice. I později trávil v Lošticích, kde měl blízkého přítele, Adolfa Kašpara (Pod stromem, 1909–1910; Lom, 1909; V hostinské zahradě, před 1909 a další). Již na počátku své malířské dráhy navštívil umělec Olomouc, aby panu Prombergovi předal sérii svých akvarelů pro zhotovení pohlednic. Pro olomouckou rad-

nici maloval v r. 1918 olej Orloj – pohled na radnici při západu slunce, který, spolu s obrazem Pohled na jezdeckou sochu Césarovu od Adolfa Kašpara, byl určen pro zasedací síň. V roce 1925 mu Klub přátel umění uspořádal v Olomouci soubornou výstavu uvedenou na plakátě s motivem panoramatu města. Na jihu Moravy si umělec oblíbil zejména Luhačovice a Uherské Hradiště, kde se později trvale usadil.

Do obecného povědomí se Lolek vepsal svými obrazy lesní zvěře a knižními ilustracemi, zejména kresbami, ze kterých vzešla Těsnohlídkova Liška Bystrouška a známé hudební dílo Leoše Janáčka.

JM

Lit.: H.: NE s. 456 (J. Sedlář: L. S., slovníkové heslo s další literaturou).

Stanislav Lolek

Stanislav Lolek (13. 11. 1873 Polonín near Zábřeh na Moravě – 9. 5. 1936 Uherské Hradiště) given first stimuli by his father, a homeland study worker who, through the local school realised his son's potential talent. The artist remembers a prologue from his childhood reading hunting diary: „I was just a kid, probably 2nd grade, when we were given the impossible task of choosing between a red and blue pencil, green or red ink, some kind of living colour, it just gave me pure delight.“

The young artist's father offered him the opportunity to continue studies at Prague's academy after finishing 4th grade. Attractive as it was, Stanislav nevertheless choose to engage in his second passion, nature. This took him to Veselí na Moravě for a year where he undertook forest practice. Southern Bohemia was next stop followed by Písek town's forestry school. Th. Mokřý and state owner in Lnáři helped develop the young artist's talents while he worked for them before continuing to Prague academy's Julia Mařáka landscape painting dept. He was merely 22 years of age at this time. Colleagues F. Kavána, B. Dvořák, A. Kalvoda and A. Slavička helped alongside teachers in the growth of the 22 year old's artistic talent. U Mařáka presented him with his first taste in the sphere of technical graphics where he continued to the Wolf and Heinemann school in Munich to complete 2 years of these studies. After the death of Mařák, Stanislav continued under Rudolf Ottenfeld in 1901 before spending 2 years in Munich and returning to Moravia for the duration of 1903–1907. These years were spent in the villages Nemile, Loštice and Blatná followed by Lnáře in Bohemia. From the year 1907 Lolek took a studio in Prague's Vinohrady area where he concluded the year on a high note with regards to the success of his painting coinciding with a three week trip to Paris with Ant. Slavičkem and K. Minářem.

On a biographical note, 1900 saw our artist join the SVU Mánes group, Brno's group of artist friends and from 1907 SVUM in Hodonín (Hodonín's fine art group) and Prague's unity of fine artists.

Lolek's work can be put into two departments, firstly when we look at compositions with receding tree forms compared with anatomy. Secondly when we look at the contracting shades and usage of light in the alley works. In the shade of the chesnut tree before 1907, In the inn-keeper's garden 1909, Hradiště castle park 1917, In chateaux alley 1923 to name but a few. It has to be reiterated that the landscape works of the artist complete with soul and motifs took large steps in the world of this genre towards the end of the century. Further works worth mentioning the following pieces Shepherd with sheep, 1901, Meadow 1903, Sadness in the forest, 1906. Returning from Paris, there was an evident crispness in the artist's work as seen in the paintings Maternal love 1908, colours are engaged with one another in a fluid, vibrant way with the spreading brushmarks together with nice effects regarding pasto reliefs foreground and background. The relief Sunny day painted in Telč 1911 remains

one of the artist's more celebrated works of that time practically conducted in a more pointillistic way with magical colour interplay.

The years 1903 to 1907 saw Stanislav live a short while in Nemile a Loštice where, with friend Adolf Kašpar spent time and encouraged the pieces Under the tree 1909–1910, Mine 1909, In the beergarden 1909 just to name a few. Mr Promberger in Olomouc commissioned the artist to produce a series of aquarelle paintings for postcards and with work from the town hall, 1918 Astronomical clock, sun setting over the town hall together with a postcard work of Caesar's sculpture (with Adolf Kašpar) which was given pride of place in the premises chamber. Art friends organisation set up an exhibition of his work under the title City panorama before leaving for Luhačovice and Uherské Hradiště in the south, favourite places in which he eventually settled down in and retired.

The folk Fox of the Bystrouška together with Leoš Janáček's famous music pieces celebrated the artist's illustrations in pride of place under the public eye.

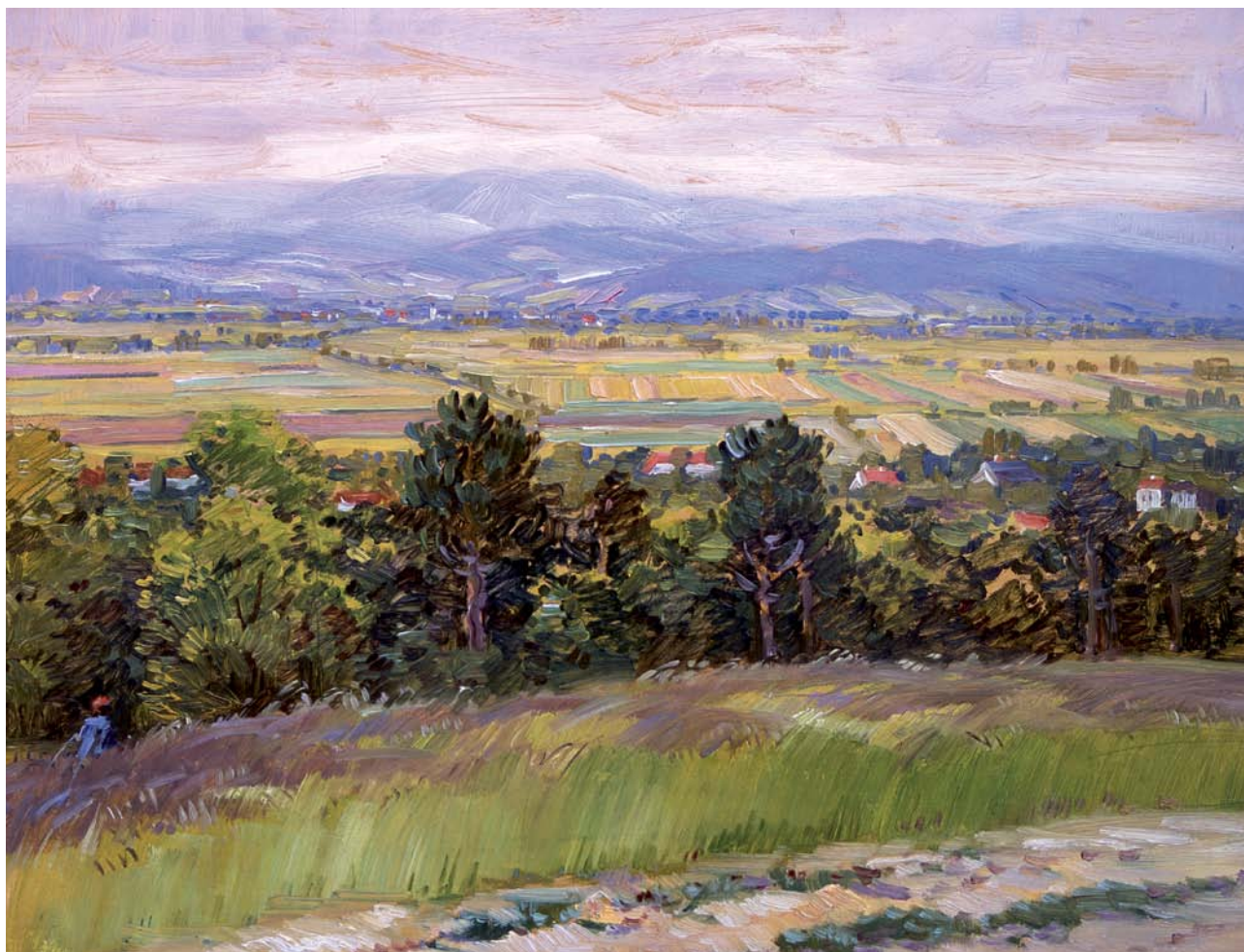
Stanislav Lolek (13. 11. 1873 Polonín bei Zábřeh in Mähren – 9. 5. 1936 Uherské Hradiště). Erhielt die ersten Anregungen zum Malen von seinem Vater, einem heimatkundlichen Mitarbeiter, leitender Oberlehrer der örtlichen Schule, der das bildnerische Talent seines Sohnes erkannt hatte. Dieser erinnert sich an Augenblicke seiner Kindheit in der Einleitung zu seinem Jagdtagebuch: „Ich war noch ein ganz kleiner Junge, vielleicht in der zweiten Klasse der Volksschule, als mir mein Vater...die schwersten Vorlagen zum Zeichnen gab...rote oder blaue Stifte, grüne oder rote Tinte, irgendeine lebendige Farbe, dies bereitete mir fast physische Lust“.

Nach Abschluss der vierten Klasse der Realschule in Prostějov wurde dem jungen Lolek von seinem Vater ein Studium auf der Prager Akademie vorgeschlagen. Der Junge entschied sich jedoch für die zweite Liebe seines Lebens, für die Liebe zur Natur. Er trat zu einem Forstpraktikum in Veselí na Moravě an, wo er ein Jahr blieb. Danach verschaffte ihm sein Vater eine Stelle in Südböhmen, in Blatná. Von dort aus ging Lolek an die Forstberufsschule in Písek. Nach Abschluss der Schule trat er eine Stelle als Adjunkt im Büro der Herrschaft Lnáře an. Das Talent des jungen Mannes unterstützten hier sein Vorgesetzter Th. Mokřý sowie der Besitzer der Herrschaft. Als Lolek im Jahre 1895 in die Prager Akademie in die Landschaftsmalerschule von Julius Mařák eintrat, war er schon fast 22 Jahre alt. Seine bildnerischen Erkenntnisse schöpfte er nicht nur von seinem Lehrer, sondern auch von erfahrenen Kollegen, insbesondere von F. Kaván, B. Dvořák, A. Kalvoda und A. Slaviček. Bei Mařák erhielt er auch die ersten Lehren über graphische Techniken, die er nach Abschluss der Akademie durch ein zweijähriges Studium mit einem Hlávka-Stipendium in München ergänzte. Das Prager Studium beendete

Lolek nach Mařáks Tod im Jahre 1901 bei Rudolf Ottenfeld. Nach seiner Rückkehr aus München, in den Jahren 1903 – 1907, lebte der Maler abwechselnd in Nordmähren, in Nemile, sowie in Loštice und in Böhmen, in Blatna und Lnáře. Erst im Jahre 1907 richtete er sich ein Atelier in Parg-Vinohrady ein. In Loleks Schaffen war dies ein bedeutendes Jahr; gemeinsam mit Ant. Slaviček und K. Minář fuhr er bereits im April für 3 Wochen nach Paris. Der Künstler war seit 1900 Mitglied des Verbandes SVU Mánes, des Klubs der Kunstfreunde Brünn, seit 1907 Mitglied des Verbandes SVUM Hodonín und der Einheit der bildenden Künstler (Jednota umělců výtvarných) in Prag.

Das malerische Werk Stanislav Loleks entwickelte sich in zwei wichtigen Themenkreisen. Eine Schicht stellten Bilder mit einem Baumgewölbe dar, in der Regel belebt durch farbliche Akzente der Bekleidung der figuralen Statisten. Sie zeichneten Alleen mit lichtdurchfluteten Durchblicken und mit einem ausdrucksvollen Kontrast des Scheins der Sonne und der Partien im Schatten auf. Im Schatten der Kastanien, vor 1907, Im Gasthausgarten, 1909, Im Park von Hradiště 1917, In der Schlossallee, 1923 usw. Sie verbargen nicht die Lehre der sonnenbeleuchteten Bilder der Sommerrestaurants und Alleen von Max Liebermann vom Anfang des 20. Jahrhunderts durch charakteristisch angebrachte impressive Flecken. Diese Gruppe von Loleks Bildern gingen Malereien offener Landschaften voraus, in denen anfangs der realistische Blickpunkt des Malers auf die Landschaft sowie sein Interesse, die Motive im Geiste des Pleinairismus und der Launenhaftigkeit des Endes des Jahrhunderts zu behandeln, dominierte. In diesen Malereien reagierte der Maler des Öfteren auf frühe Arbeiten Slavičeks Weidende Schafe, 1901, Auf der Weide, 1903, Trauer im Wald, 1906. Nach der Rückkehr aus Paris wurde Loleks malerische Handschrift subtiler, der bildnerische Ausdruck insgesamt unmittelbarer und farblich funkelnder. Auf dem Bild Mutterliebe (1908) wurden die Farben ineinander eingelassen, aufgetragen mit entschiedenen Anschlägen des Pinsels. Das Werk ist im Hintergrund atmosphärisch idealisiert und hat im Vordergrund ein pastöses Relief. Das wichtigste Werk des Künstlers wurde das Bild Auf der Weide auch Sonnentag genannt, das im Jahre 1911 in der Umgebung von Telč in fast pointillistischem Geiste, als bezauberndes harmonische Zusammenspiel selbstständiger Farbflecken und Pinselanschläge entstand.

In den Jahren 1903 bis 1907 verweilte Lolek kurzzeitig in den Gemeinden Nemile und Loštice. Auch später verbrachte er Wochen in Loštice, wo sein ihm nahe stehender Freund Adolf Kašpar Unter einem Baum, 1909–1910, Steinbruch, 1909 Im Gasthausgarten, vor 1909 und weitere wohnte. Bereits zu Beginn seiner Malerlaufbahn besuchte der Künstler Olomouc, um Herrn Promberger eine Serie seiner Aquarelle zur Anfertigung von Ansichtskarten zu übergeben. Für das Olomoucer Rathaus malte er im Jahre 1918

▣ ▴ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT
 1923
 olej, lepenka / oil on pasteboard / Öl auf Pappe
 50 x 66 cm
 MUO

die astronomische Uhr Astronomische Uhr – Blick auf das Rathaus bei Sonnenuntergang, das Bild war, gemeinsam mit dem Bild Blick auf die Reiterstatue Cesars von Adolf Kašpar, für den Versammlungssaal bestimmt. Im Jahre 1925 veranstaltete für ihn der Klub der Kunstfreunde in Olomouc eine Ausstellung gesammelter Werke, die auf einem Plakat mit Motiven des Panoramas der Stadt eingeführt wurde. In Südmähren liebte der Künstler insbesondere Luhačovice und Uherské Hradiště, wo er sich später für immer nieder ließ.

In das allgemeine Bewusstsein gelangte Lolek durch seine Bilder von Waldtieren und seine Buchillustrationen, vor allem seine Zeichnungen, aus denen Těsnohlídek's Die Füchsin Bystrouška und das bekannte Musikwerk Leoš Janáček's hervorgingen.

Augustin Mervart

Augustin Mervart (30. 12. 1889 Valašské Meziříčí část města, dříve obec Krasno n. B. – 15. 6. 1968 Přerov). Uměleckou tvorbu malíře předurčilo rodinné prostředí. Mervartův otec pracoval jako litograf u krasenských sklárů, jeho nejstarší syn tamtéž pracoval jako malíř skla. Výtvarnou zálibu nejmladšího syna Augustina otec chápal, neboť sám se ve volném čase věnoval řezbářství a jeho chlubou byly početné figurky Betlému. Bylo proto přirozené, že po ukončení základního vzdělání se Augustin Mervart přihlásil na valašskomeziříčskou Státní odbornou školu pro zpracování dřeva, na méně navštěvované oddělení řezbářství. Jeho učitelem byl ve Vídni školený František Hrachovec (1867–1923) a profesorem kreslení, žák pražské a mnichovské Akademie, Václav Hoffrichter (*1864). Nedostižnou autoritou byl chlapci malíř a grafik Bohumír Jaroněk, který bydlel ve stejné ulici jako Mervartova rodina se kterou přátelil. Mladému Mervartovi byl skutečným rádcem a školitelem v malířství. V oddělení školy měl Augustin Mervart tři spolužáky, spřátelil se však se svým vrstevníkem, sochařem Miloslavem Bublíkem (1889–1961), pozdějším profesorem téže školy. S ním se účastnil několika pobytů na evropském jihu a společně malovali.

Životním mezníkem se Mervartovi stalo září 1907. Prof. Hrachovec vzal své žáky na výstavu nově založeného SVUM v Hodoníně, kde měl své řezby Vodníka a Krysaře. Jeho žáka tu uhranuly Kalvodovy oleje ze Zbečna (Statek pod strání a Stará ulička ve Zbečně), i náladová plátna Zimní večer v lese a Samota i barevně živý Mostar od Romana Havelky. Mervart, který školu dokončil o rok později, rozhodl se již tehdy zasvětit svůj život výhradně malířství. Kresbě a malbě se věnoval i za války na frontě v Polsku, Ukrajině a v Rumunsku a již v roce 1919 byl na Jaroňkovo doporučení přijat za člena hodonínského SVUM.

V prvních poválečných letech nacházel Mervart inspirační podněty v okolí Přerova, kam se v r. 1919 přestěhoval, v širokém okruhu Hané i v městském prostředí Hradce Králové, kde uspořádal již v roce 1922 svůj první výstavu. O dva roky později jej inspirovalo okolí Náměště na Hané, kde realizoval rovněž jednu ze svých prvních výstav. Řadu menších, barevně svěžích a rukopisně volně traktovaných obrazů si umělec přivážel z letních pobytů v Itálii (Benátky, Florencie, Neapol, Řím), a z jihoslovanského jihu (Dubrovník, Korčula, Mostar, Split). Nechyběly mezi nimi ani pohledy na moře a na pobřeží. Byly to práce vytvořené uvolněným štětcovým přednesem, které vynikaly kresebnou jistotou, pevnou tvarovou výstavbou a barevnou harmonií.

Druhou, záhy bezmála výlučnou tematickou oblast Mervartových prací tvořily obrazy kopcovité krajiny Beskyd s malebnými samotami i široká krajinná panoramata. Způsob malby se postupně měnil ve prospěch krajinných detailů a práce s jemným štětcem, kterým autor dokázal vykouzlit doslova iluzi skutečnosti a atmosférického dění.

Většina pamětníků vzpomíná na malíře již jako na bělovlasého pána distinguovaného chová-

ní, který v dokonalém oděvu a s noblesou přijímal pocty při vernisážích, stejně jako ve společnosti například v hotelu „Na Zavadilce“, kde trávil letní dny při pilné práci.

Jakkoliv malířské dílo Augustina Mervarta nebylo akceptováno odborným fórem kritiků, stalo se neodmyslitelnou součástí místní výtvarné kultury a osobitým fenoménem v oblasti krajinářské tvorby.

JM

Lit.: T.: NS, s. 132; Jan Andrýs, *Augustin Mervart*, (kat. výst.), Dům umělců v Hodoníně, 1959; Josef Maliva, *Výstava díla Augustina Mervarta*, (kat. výst.), Dvanáctiletá střední škola, Rožnov pod Radhoštěm 1965

Augustin Mervart (30. 12. 1889 Valašské Meziříčí city borough, former municipality Krasno n. B. – 15. 6. 1968 Přerov). Mervart was introduced to the art world thanks to his home environment with his father employed as a lithographer at a glassmakers with son following suit as a glass painter. His father understood his son's art passion well and memories of him carving his son Bethlehem figures no doubt influenced greatly. State school of woodwork combined with extra wood-carving courses in Valašské Meziříčí was the young man's next step under prof. Frant. Hrachovec (studied in Vienna) (1867–1923) and prof. Václav Hoffrichter (*1864) (studied at Prague and Munich academies). Painter and graphic artist Bohumír Jaroněk, neighbour and friend was a peer for the young artist playing the role as painting teacher together with fellow colleague Miloslav Bublík (1889–1961), later taking position as teacher at the same school. These two young men spent quite a time travelling around Europe painting together.

Prof. Hrachovec took Augustin and co. To the SVUM Hodonín Art show (displaying the teacher's work) in september 1907 which serves as one of the main turning points in his life. Water-sprite and rat-catcher, Manor under Zbečna's old lane, Forest winter evening and Solitude together with the colourfully vibrant Mostar by Romana Havelka bewitched the young man consolidating his determination to become a full-time painter, even whilst on the war front in Poland, Ukraine and Romania. With Jaroňka's recommendation, made membership with Hodonín's Art group SVUM in the year 1919.

Hradec Králové 1922 was the venue of Mervart's first show displaying works inspired by the environment around Přerov followed two years later influenced by the surrounds of Náměšť na Hané. Venice, Florence, Naples, Rome as well as the Adriatic Dubrovník, Korčula, Mostar and Split inspired a range of smaller pieces bursting with colour and freshness. Not devoid of the coast and splendid sea view, the artist's work showed careful, precise drawing accompanied by colour harmony by means of fluent brushwork.

The Beskydy mountains blessed the young man with creative sources where he started,

by means of finer brushes, painting more detailed and subtle pieces.

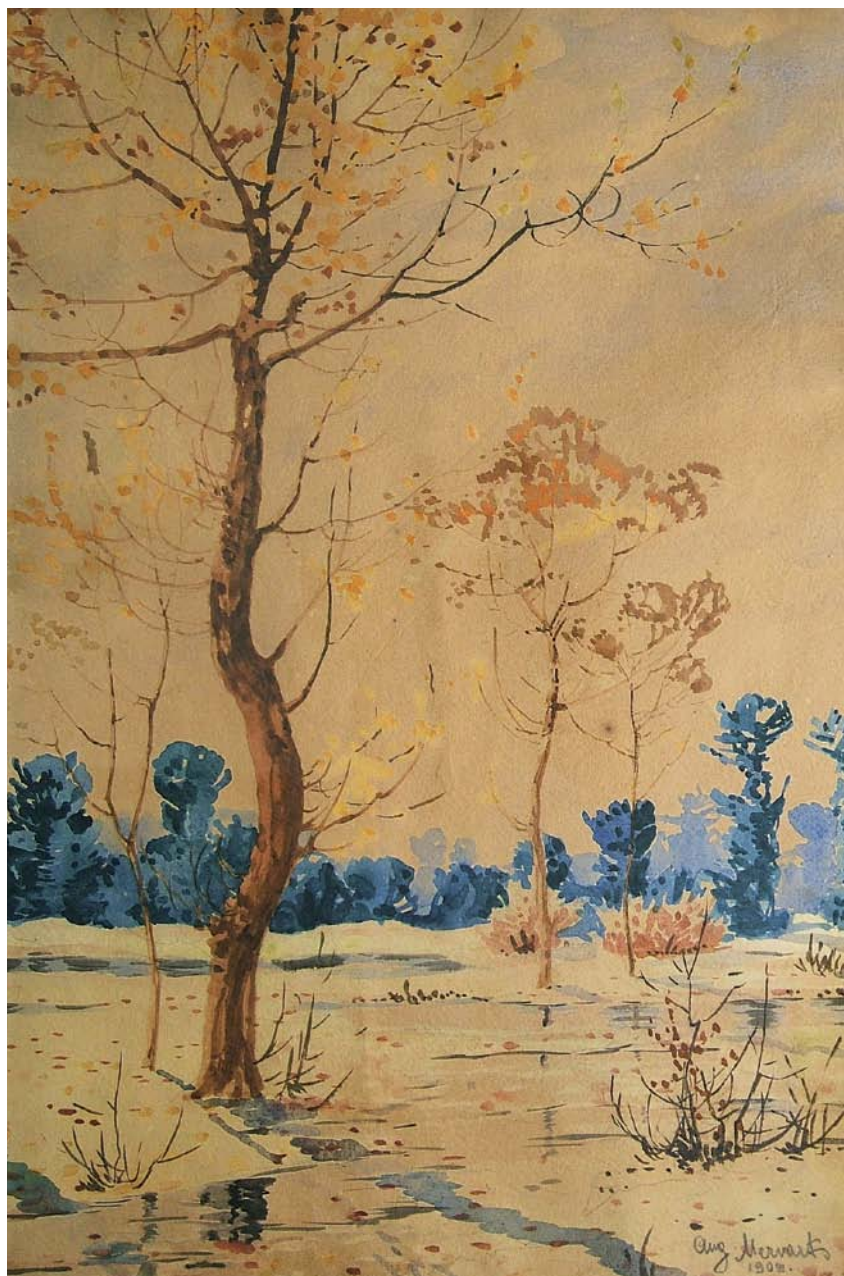
The hotel „Na Zavadilce“, where the artist spent summer working days remembers the gentleman as a refined, very well clothed distinguished personality with unforgettable white locks of hair.

Although Mervart wasn't fully accepted in the eyes of some of the art world, he was nevertheless regarded as a phenonema in the Moravian landscape painting scene.

Augustin Mervart (30. 12. 1889 Valašské Meziříčí Stadtteil, früher Gemeinde Krasno n. B. – 15. 6. 1968 Přerov). Das künstlerische Schaffen des Malers wurde durch das Umfeld der Familie vorbestimmt. Mervarts Vater arbeitete als Lithograph in Krasno Glashütte, sein ältester Sohn arbeitete ebenfalls dort als Glasmaler. Für das bildnerische Interesse seines Sohnes Augustin hatte der Vater Verständnis, denn er selbst widmete sich in seiner Freizeit der Holzschnitzerei, sein Stolz waren zahlreiche Krippenspielfiguren. Es war deshalb nur natürlich, dass sich Augustin Mervart nach dem Abschluss der Grundschulausbildung an der Staatlichen Fachschule für Holzverarbeitung in Valašské Meziříčí, in der weniger besuchten Abteilung Holzschnitzerei anmeldete. Sein Lehrer wurde der in Wien geschulte František Hrachovec (1867–1923) und sein Zeichenprofessor Václav Hoffrichter (*1864), ein Schüler der Prager und Münchner Akademie. Eine unerreichbare Autorität stellte für den Jungen der Maler und Grafiker Bohumír Jaroněk dar, der in der gleichen Straße wie Familie Mervart wohnte, mit der er befreundet war. Für den jungen Mervart war er ein wirklicher Berater und Ausbilder in der Malerei. In der Abteilung der Schule hatte Augustin Mervart drei Mitschüler, befreundet war er jedoch mit seinem Altersgenossen, dem Bildhauer Miloslav Bublík (1889–1961), der später Professor an derselben Schule wurde. Mit ihm nahm er an mehreren Aufenthalten im europäischen Süden teil und sie malten gemeinsam.

Einen Meilenstein im Leben von Mervart stellte der September 1907 dar. Prof. Hrachovec nahm seine Schüler zu einer Ausstellung des neu gegründeten Verbandes SVUM in Hodonín mit, wo seine Holzschnitte Wassermann und Rattenfänger ausgestellt wurden. Sein Schüler wurde hier von Kalvodas Ölgemälden aus Zbečno Gut unterhalb des Hangs und Alte Straße in Zbečno bezaubert und den launischen Leinwandgemälden Winterabend im Wald und Einöde sowie dem farblich lebendigen Mostar von Roman Havelka. Mervart, der die Schule ein Jahr später beendete, entschied sich schon damals, sein Leben ausschließlich der Malerei zu widmen. Mit Zeichnung und Malerei beschäftigte es sich auch während des Krieges an der Front in Polen, der Ukraine und in Rumänien und

■ PODZIM / FALL / HERBST ▸
1909
akvarel / aquarelle / Aquarelle
50 x 34 cm
MKP

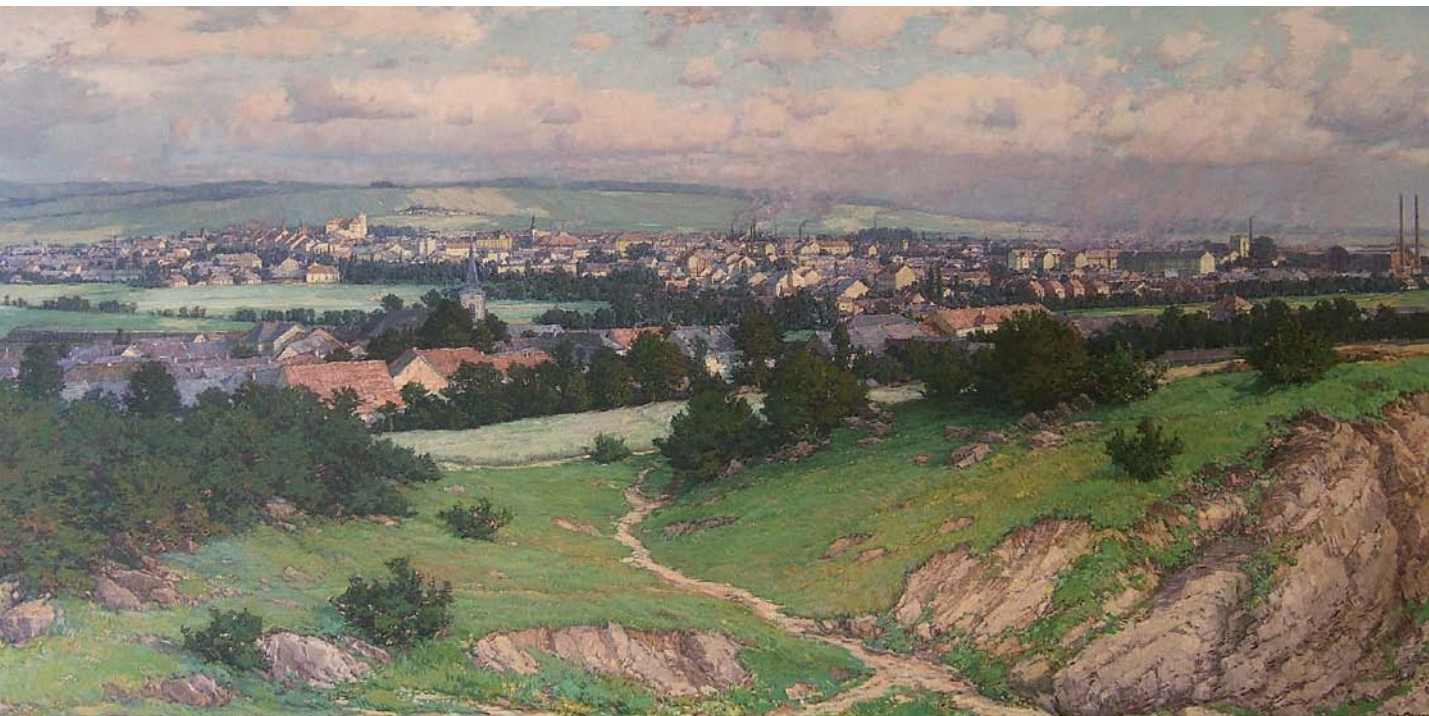

bereits im Jahre 1919 wurde er auf Jaroňkas Empfehlung als Mitglied des Hodoníner Verbandes SVUM aufgenommen. In den ersten Nachkriegsjahren fand Mervart Inspiration in den Motiven der Umgebung Pířrovs, wohin er im Jahre 1919 übersiedelte, im weiten Umkreis der Haná-Region sowie in der städtischen Umgebung von Hradec Králové, wo er bereits im Jahre 1922 seine erste Ausstellung veranstaltete. Zwei Jahre später wurde er von der Umgebung Náměšt's in der Haná-Region inspiriert, wo er ebenfalls eine seiner ersten Ausstellungen realisierte. Eine Reihe kleinerer, farblich frischer und handschriftlich freie traktierter Bilder brachte der Künstler von seinen Sommeraufenthalten in Italien mit (Venedig, Florenz, Neapel, Rom), sowie aus dem jugoslawischen Süden

(Dubrovnik, Korčula, Mostar, Split). Unter ihnen befanden sich auch Blicke auf das Meer und die Küste. Dies waren durch einen lockeren Pinselvortrag geschaffene Arbeiten, die durch ihre zeichnerische Sicherheit, ihren festen Formenaufbau und ihre farbliche Harmonie hervorstachen. Einen zweiten, bald jedoch fast ausschließlichen Themenbereich der Arbeiten Mervarts bildeten die Berglandschaften der Beskiden mit malerischen einsamen Winkeln und breiten landschaftlichen Panoramen. Die Art und Weise seiner Malerei änderte sich allmählich zugunsten von landschaftlichen Details und der Arbeit mit einem feinen Pinsel, mit dem der Autor es verstand, wortwörtlich eine Illusion der Wirklichkeit und des atmosphärischen Treibens hervorzuzaubern.

Die Meisten, die sich noch erinnern können, denken an den Maler als an einen weißhaarigen Herrn distinguierten Benehmens, der in tadelloser Kleidung und mit Noblesse auf Vernissagen Ehrerbietungen entgegennahm, oder z.B. in Gesellschaft im Hotel „Na Zavadilce“, wo er die Sommertage mit fleißiger Arbeit verbrachte. Auch wenn das malerische Werk Augustin Mervarts von dem Forum der Fachkritiker nicht akzeptiert wurde, wurde es doch zu einem unabdingbaren Bestandteil der örtlichen bildnerischen Kultur und zu einem charakteristischen Phänomen im Bereich der Landschaftsmalerei.

Augustin Mervart

■ <| PŘEROV OD LOMU ŽERNAVÁ
PŘEROV FROM THE ŽERNAVÁ QUARRY
PŘEROV VON DEM ŽERNAVÁ STEINBRUCH
1934
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
157 x 325 cm
MKP

■ △ PŘEDJAŘÍ V KOZLOVICÍCH

EARLY SPRING IN KOZLOVICE

FRÜHLING IN KOZLOVICE

1964

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

112 x 142 cm

MKP

Vladimír Pukl

■◀ ČECHY POD KOSÍŘEM / ČECHY POD KOSÍŘEM

ČECHY POD KOSÍŘEM

1941?

litografie / lithograph / Lithographie

425 x 500 mm

MPP

Vladimír Pukl (2. 3. Dobromilice – 24. 5. 1970 Kúty u Hošťálkové). Středoškolským studiem i pozdějšími občasnými pobyty byl umělec spjat s Prostějovem. Vysokoškolské studium započal na brněnské technice, první světová válka jej však odvolala na frontu. Po válce se Pukl přihlásil ke studiu na pražské Uměleckoprůmyslové škole a pak pracoval šest let na poště v Prostějově. Teprve v r. 1929 nastoupil na AVU v Praze, do grafické speciálky T. F. Šimona. Po absolutoriu Akademie učil kreslení na reálném gymnáziu v Nymburku, později jej T. F. Šimon přijal za asistenta na AVU. Od r. 1936 vystavoval Pukl své grafiky jako člen SČUG Hollar. Během války žil umělec na Valašsku a věnoval se i malbě. V letech 1945–1958 vedl Vladimír Pukl grafickou speciálku AVU v Praze, kde byl jmenován profesorem. Jeho dílo bylo vícekrát oceněno i na mezinárodním fóru.

JM

Lit.: H.: NE – dodatky, s. 628 (T. Petišková: P. V., slovníkové heslo s další literaturou).

Vladimír Pukl (2. 3. Dobromilice – 24. 5. 1970 Kúty u Hošťálkové). Artist adherent with the Prostějov area, Pukl graduated from high school continuing at Brno's technical faculty until he was called to the front. Prague's Industrial Art school beckoned the artist at the close of the war before returning to Prostějov, employed six years at the post-office. 1929 saw Vladimír return to Prague where he studied at the AVU (Academy of fine arts) under T. F. Šimon. After graduating, received employment at Nymburk's high school teaching drawing only to return once again to Prague as T. F. Šimon's assistant at the AVU. 1936 saw Pukl's graphic work on show as a member of SČUG Hollar. Now we come to the start of World War II where the artist spent in the Vallachian area of Moravia engaging himself fully in painting. When the war came to a close, he continued working at Prague's AVU running a specialised graphics section under the title of professor up until the year 1958. The artist's work was appraised more than once not just at home but also on the international stage.

Vladimír Pukl (2. 3. Dobromilice – 24. 5. 1970 Kúty u Hošťálkové). Durch sein Mittelschulstudium und seine späteren zeitweiligen Aufenthalte war der Künstler mit Prossnitz verbunden. Sein Hochschulstudium begann er am Brünner Technikum, der erste Weltkrieg berief ihn jedoch an die Front. Nach dem Krieg meldete sich Pukl zum Studium an der Prager Schule für angewandte Kunst an, danach arbeitete er sechs Jahre auf der Post in Prostějov. Erst im Jahre 1929 ging er an die AVU in Prag, in die graphische Spezialklasse T. F. Šimons. Nach dem Absolutorium unterrichtete er Zeichnen am Realgymnasium in Nymburk, später nahm ihn T. F. Šimon als Assistenten an der AVU auf. Ab dem Jahre 1936 stellte Pukl seine Grafiken als Mitglied des Verbandes SČUG Hollar aus. Während des Krieges lebte der Künstler in der Walachei und widmete sich der Malerei. In den Jahren 1945–1958 leitete Vladimír Pukl die graphische Spezialklasse der AVU in Prag, wo er zum Professor ernannt wurde. Sein Werk wurde mehrmals auch auf internationalen Foren ausgezeichnet.

■ KRAJINA OD SLAVONÍNA ▷

SLAVONÍN LANDSCAPE

LANDSCHAFT SLAVONÍN

1920?

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

120 x 180 cm

ÚMO

Marta Rožánková-Drábková (24. 4. 1882 Zbuzany u Prahy – 5. 12. 1958 Olomouc). Umělkyně v letech 1896–1899 vystudovala pražskou Uměleckoprůmyslovou školu a soukromě se vzdělávala v malbě v krajinářské škole Aloise Kalvody. Po pedagogické aprobaci vyučovala kreslení na Vyšší dívčí škole v Praze. Na Moravě se představila poprvé v r. 1908 v Kroměříži na výstavě hodonínské SVUM, kam svá díla odeslala z Kojetína. Krátce nato se trvale usadila v Olomouci, kde se stala členkou SOV. Současně byla členkou Kruhu výtvarných umělkyní, KVV Aleš, Bloku a později SČVU. Umělkyně se věnovala výhradně krajinomalbě. Témata pro svá díla nacházela zprvu ve svém okolí, později zajížděla za motivy na Slovensko, do oravského regionu. Zúčastňovala se i výstav v cizině, například pařížských výstav Nezavislych nebo Salonů d'Automne. Ve své tvorbě se záhy odpoutala od Kalvodova vlivu a vytvořila si vlastní, poněkud robustní způsob malby, obohacované hutnými pastosnými nánosy barev, které podtrhávaly dramatický akcent jejich obrazů.

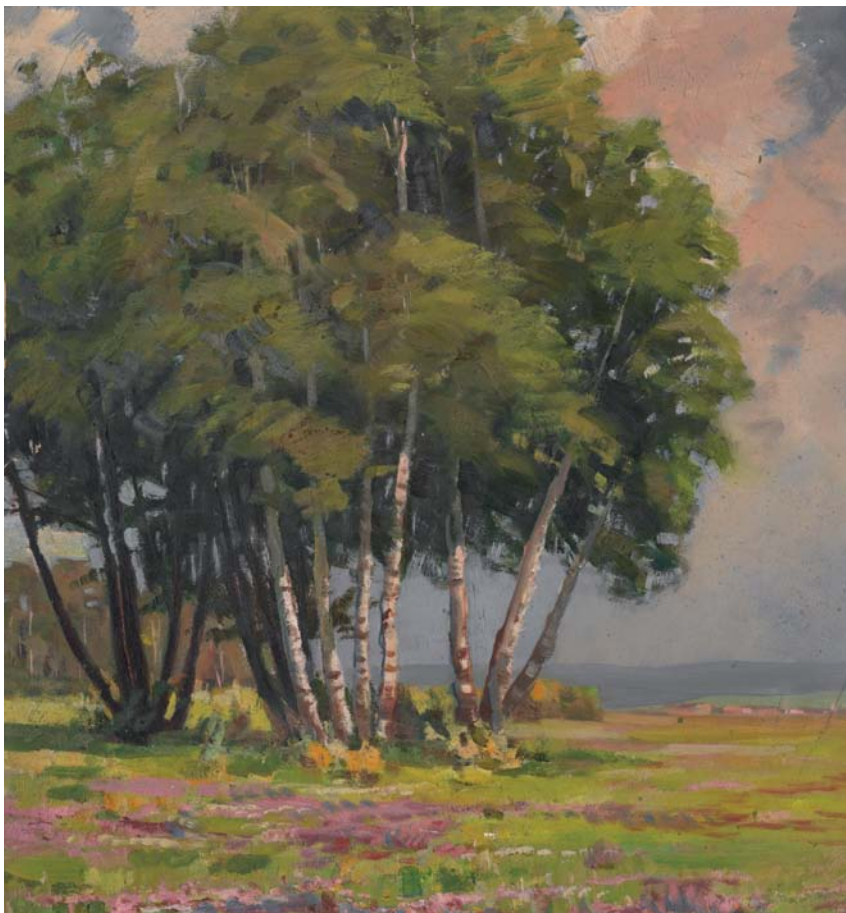
JM

Marta Rožánková-Drábková (24. 4. 1882 Zbuzany near Prague – 5. 12. 1958 Olomouc). 1896–1899 saw the young artist in Prague's Industrial Art school combined with private landscape painting classes under Alois Kalvoda. Gaining pedagogical qualifications, Rožánková-Drábková went on to teach at a girl's institute of higher education in Prague before moving to Moravia in 1908 where she had her Kojetín work in pride of place at Hodonín's SVUM art show in the small city of Kroměříž. The art groups SOV, KVV Aleš, Blok and SČVU received the artist showing her work after moving to the city of Olomouc where she concentrated mainly on landscape painting. Inspiration and theme sources for her work came from the local surroundings until the Oravsky region of Slovakia started to feature in the artist's paintings. With regards to foreign shows, Paris independent show and Salon d'Automne gave her pieces pride of place. Despite Kalvoda's influence, Rožánková-Drábková broke away from his style of painting into a more robust approach to the canvas creating her own brand of colour play and drama.

Marta Rožánková-Drábková (24. 4. 1882 Zbuzany bei Prag – 5. 12. 1958 Olomouc). Die Künstlerin studierte in den Jahren 1896–1899 an der Prager Schule für angewandte Kunst und nahm privat Unterricht in der Malerei in der Landschaftsmalerschule von Alois Kalvoda. Nach einer pädagogischen Ausbildung unterrichtete sie Zeichnen an der Höheren Mädchenschule in Prag. In Mähren stellte sie sich das erste Mal im Jahre 1908 in Kroměříž auf einer Ausstellung des Verbandes SVUM vor, wohin sie ihre Werke von Kojetín aus schickte. Kurz darauf ließ sie sich dauerhaft in Olomouc nieder, wo sie Mitglied des Verbandes SOV wurde. Gleichzeitig war sie Mitglied des Kreises bildnerischer Künstlerinnen, KVV Aleš, des Bloks und später des Verbandes SČVU. Die Künstlerin widmete sich ausschließlich der Landschaftsmalerei. Die Themen für ihre Werke fand sie anfangs in ihrer Umgebung, später suchte sie Motive in der Slowakei, in der Region von Orava. Sie nahm auch an Ausstellungen im Ausland teil, z.B. an den Pariser Ausstellungen der Unabhängigen oder an den Salons d'Automne. In ihrem Schaffen wandte sie sich bald von Kalvodas Einflüssen ab und schuf ihre eigene, etwas robuste Art der Malerei, bereichert durch kräftige pastöse Schichten von Farben, die den dramatischen Akzent ihrer Bilder unterstrichen.

Lit.: T.: NS II, s. 378, slovníkové heslo s další literaturou; Jiří Hlušíčka, *České moderní malířství v Moravské galerii v Brně II. (období 1920–1950)*, Brno 1989; katalogy a nekrology.

František Schön

■ KRAJINA S BŘÍZAMI / LANDSCAPE WITH BIRCH
TREES LANDSCHAFT MIT BIRKEN
1912?
olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
48 x 44,5 cm
s. m. / p. o. / p.

František Schön /pseud. Fráňa Šén/ (1. 2. 1882 Hejčín /nyní součást Olomouce/ – 16. 2. 1976 Olomouc). Umělec pocházel z pěti dětí, v místě vážené rodiny z Hejčína, kde jeho otec byl posledním starostou před přičleněním obce k Olomouci. Po ukončení nižších tříd reálky vystudoval Schön obchodní akademii a po skončení prezenční služby v r. 1902 se aktivoval jako důstojník rakouské armády. V r. 1911 byl přeložen do Vídně, kde mu, vzhledem k jeho talentu, byly svěřeny kresebné vojenské úkoly a bylo mu umožněno studovat v letech 1912–1914 na Uměleckoprůmyslové škole u prof. Malinovského. Za války byl Schön odvezen na východní frontu, kde po pádu Pržemyšlu (21. 4. 1915), upadl do ruského zajetí. Deset měsíců pobýval v zajateckém táboře v Perovsku v západ. Turkestanu, pak 4 měsíce v Taškentu, skoro půl roku v Chodžentu, také v Samarkandu a jinde. Měl tu možnost malovat, ale nakonec, se dvěma spoluvězni, se rozhodl uprchnout. Podnikli nebezpečnou a neuvěřitelně dobrodružnou cestu. Za pomoci místního Kurda se dostali až do Persie a odtud putovali se skicáky až do Karáči do Indie, kde byl Schön internován. V r. 1921 se mu podařilo dostat se zpět do vlasti i s bohatou malířskou žní.

Již následujícího roku se umělec vyvázal z vojenské služby a věnoval se výhradně malířství. V r. 1924 byl přijat za řádného člena Syndikátu čs. výtvarných umělců a v dobách dalších malířských výprav do ciziny (1928 Tunis, 1932 Alžír), byl jmenován čestným členem Orientálního ústavu v Praze. Ministerstvo umění několikrát svěřilo realizaci obrazových zakázek (např. závěsný školní obraz Rýžový bazar v Taškentu, obrazy do učebnic zeměpisu), a jeho Čajovnu v Turkestanu reprodukovala v XVIII. roč. Zlatá Praha. Národní matice vydala v r. 1942 sérii barevných pohlednic s reprodukcemi Schönových obrazů. Za celoživotní tvůrčí dílo udělil Krajský národní výbor v Ostravě a Městský národní výbor v Olomouci umělci v r. 1967 čestné uznání.

Umělcovy časné práce, zpravidla žánrového charakteru, se vyznačovaly až impresivní skicovitostí, barevnou jiskřivostí a svěžím i volným štětčovým podáním. Rovněž jeho krajiny z 20. let, i jeho žánry z cest, byly zachyceny sumárně, bezprostředně, širokým štětcem, malířsky působivě a mnohdy až s dynamickou výrazovostí. Na počátku malířské dráhy Schön umělecky překonával autory zdejšího regionu moderním pojetím díla, jaké si osvojil již v zajetí, patrně v kontaktu se spolu-

vězněným, dnes neznámým, malířem. V jeho pozdních dílech se nejednou objevoval sklon k popisnosti a koloristické předimenzovanosti sytých zelenými a syrově žlutými barevnými odstíny. Nejčastější náměty nacházel malíř při ramenech „Staré Moravy“ u tzv. hejčínského „Zamlýni“ a v širokém okolí Olomouce.

JM

Lit.: T.: NS II, s. 434; A. Vanýsek, *Naši výtvarníci za světové války*, Přerov 1928; -KK- (= Karel Kouřil): *Na Vaše zdraví pane Schön!, Kdy Kde Co v Olomouci*, 2. 1970, s. 10; F. Schön, *obrazy z cest po orientu a Africe z let 1915–1932*, (kat. výst.), Oblastní galerie výtvarného umění v Olomouci, grafický kabinet, V. – VII. 1973.

František Schön /pseud. Fráňa Šén/ (1. 2. 1882 Hejčín /now part of Olomouc/, – 16. 2. 1976 Olomouc). One of five children from a family whose father served as last mayor before the district joined Olomouc, Schön started his academic journey at the Business academy before taking a different path as officer in the Austrian army 1902. 1911 saw the officer relocated to Vienna where, in view and acknowledgement of his drawing talent, was given the opportunity to attend the Industrial Art school under prof. Malinovsky from 1912–1914. When World War I broke out, Schön saw himself on the eastern front only to be eventually captured by the Russian army. Prisoner camp location started in Perovska, western Turkestan, for 10 months followed by 4 months in Tashkent, nearly half a year in Chodžent, Samarkand which is not all. Although the artist had the opportunity to paint in captivity, he and another prisoner nevertheless decided to escape, and despite a dangerous and unbelievable adventure, pulled it off with the aid of a local Kurd and got as far as Karachi where he was interned. 1921 was the celebrated year when the artist could eventually return home to put the wealth of his adventures into his painting work. 1924 saw Schön entering the Czechoslovakian Fine Artists board of syndicates later to be proclaimed honourable member of Prague's Oriental association after works stemming from 1928 visit to Tunis and 1932 in Algiers.

The ministry entrusted our artist with a number of commissions for example suspended school painting Rice bazaar in Tashkent, picture for geography text book, and his Tearoom in Turkestan was reproduced in the XVIII. edition of Golden Prague. National matrix issued a series of the artist's reproductions on postcards in 1942 as well as Ostrava and Olomouc's national commissions presenting Schön with honourable merit for his life-time's contribution to art in 1967.

When we look at the 20th century painter's style of application we see a maturity developing through the fluent brushmarks, applied in wide, confident strokes throughout his journeys abroad giving birth to a wonderful composition of fresh, dynamic hues. At the beginning of Schön's art journey, he blossomed from an unknown painter, to one over-ruling the regional authority, amongst fellow prisoners of war to capture minds with large-scale swathes of warm hues in multi-dimensional compositions. Highlights of our artist's work can nevertheless be witnessed on the shoulders of Old Morava and so called By the mill in the surrounds of Olomouc city.

František Schön /Pseud. Fráňa Šén/ (1. 2. 1882 Hejčín /jetzt Bestandteil von Olomouc/ – 16. 2. 1976 Olomouc). Der Künstler stammte aus einer örtlich angesehenen Familie mit fünf Kindern aus Hejčín, wo sein Vater der letzte Bürgermeister vor der Angliederung der Gemeinde an Olmütz war. Nach Abschluss der niederen Klassen der Realschule studierte Schön an der Handelsakademie und nach Beendigung des Wehrdienstes im Jahre 1902 stellte er sich als Offizier in den Dienst der österreichischen Armee. Im Jahre 1911 wurde er nach Wien versetzt, wo ihm, im Hinblick auf sein Talent, zeichnerische Armeeaufgaben anvertraut wurden und es ihm ermöglicht wurde, in den Jahren 1912–1914 an der Schule für angewandte Kunst bei Prof. Malinovský zu studieren. Während des Krieges wurde Schön an die Ostfront abkommandiert, wo er nach dem Fall von Przemyśl (21. 4. 1915) in russische Gefangenschaft geriet.

Zehn Monate verbrachte er im Gefangenenlager in Perovsk in Westtürkistan, danach 4 Monate in Taškent, fast ein halbes Jahr in Chodžent, auch in Samarkand und anderswo. Er hatte hier die Möglichkeit zu malen, aber letztendlich entschied er sich mit zwei Mitgefangenen, aus der Gefangenschaft zu entfliehen. Sie unternahmen eine gefährliche und unglaublich abenteuerliche Reise. Mit Hilfe eines ortsansässigen Kurden gelangten sie nach Persien und von da aus wanderten sie mit dem Skizzierblock bis nach Karadschi in Indien, wo Schön interniert wurde. Im Jahre 1921 gelang es ihm, in die Heimat zurückzukehren, ausgerüstet mit einer reichen malerischen Ernte.

Bereits im darauf folgenden Jahr nahm der Künstler seinen Abschied vom Armeedienst und widmete sich ausschließlich der Malerei. Im Jahre 1924 wurde er als ordentliches Mitglied des Syndikats tschechoslowakischer bildender Künstler (Syndikát čs. výtvarných umělců) aufgenommen und während seiner weiteren malerischen Expeditionen ins Ausland (1928 Tunesien, 1932 Algerien), wurde er zum Ehrenmitglied des Orientalischen Instituts in Prag ernannt. Vom Ministerium wurde dem Künstler mehrmals die Realisierung von Gemäldeaufträgen anvertraut (z.B. das aufhängbare Schulbild Reisbasar in Taschkent, Bilder für das Geographielehrbuch) und sein Bild Teehaus in Taschkent reproduzierte im XVIII. Jahrg. Goldenes Prag. Der Verein Národní matice gab im Jahre 1942 eine Serie von Farbansichtskarten mit Reproduktionen von Schöns Gemälden heraus. Für sein Lebenswerk wurde dem Künstler vom

Bezirksnationalausschuss Ostrava und vom Städtischen Nationalausschuss Olomouc im Jahre 1967 eine Ehrenanerkennung verliehen. Die frühen Arbeiten des Künstlers, in der Regel Genrecharakter tragend, zeichneten sich durch fast impressionistische Skizzenhaftigkeit, farbliches Funkeln und eine frische und freie Pinselführung aus. Auch seine Landschaften aus den 20er Jahren sowie die Genremalereien von seinen Reisen wurden summarisch, unmittelbar, mit einem breiten Pinsel, malerisch wirkungsvoll und oftmals fast mit dynamischer Ausdruckskraft festgehalten. Zu Beginn seiner Malerlaufbahn übertraf Schön künstlerisch die Autoren der hiesigen Region durch eine moderne Auffassung des Werks, wie er sich diese in der Gefangenschaft, wahrscheinlich im Kontakt mit seinem Mitgefangenen, einem heute unbekannten Maler, angeeignet hatte. In seinen späteren Werken kam oftmals eine Neigung zur Beschreibung und koloristischen Überdimensionalisierung mit satt grünen und rohen gelben Farbschattierungen zum Vorschein. Die häufigsten Motive fand der Maler an den Flussarmen der Alten March am sog. Hejčiner Hinter der Mühle und in der breiteren Umgebung von Olomouc.

František Schön

■ ▲ OD STARÉ MORAVY
FROM THE OLD MORAVA
VON DER ALTEN MORAVA

1956

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
48 x 60 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA OD POHOŘAN ▷
POHOŘANY LANDSCAPE
LANDSCHAFT VON POHOŘANY
1922?

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
37,5 x 51,5 cm

MUO

Karel Wellner (5. 3. 1875 Unhošť u Kladna – 2. 6. 1926 Olomouc). Umělec pocházel z notářské rodiny. Dětství prožil v jižních Čechách v městečku Plánici a v Kdyni. Na přání rodiny, zejména strýce, ředitele plzeňské Škodovky, vystudoval pražskou techniku, ale po absolvování krátkého kurzu nastoupil na pomocné místo učitele kreslení, modelování a deskriptivy na reálném gymnáziu v Praze. Po dvou letech započal studium na Uměleckoprůmyslové škole, pro onemocnění však studium nedokončil. Aprobával se pro středoškolskou výuku. Na českou realku v Olomouci přišel po snátku se svojí někdejší ošetřovatelkou v roce 1902. Wellnerovy výtvarné začátky poznamenával secesní dekorativismus, později i whistlerovská náladovost působivých městských nočních. Umělcovy časné práce ovlivnilo jeho přátelství s malíři Václavem Březinou a Aloisem Kalvodou, jehož prázdninových plenérů na jižní Moravě se v letech 1904 až 1906 zúčastňoval a podle pokynů učitele maloval. V roce 1907 propukala u něj opět choroba, pro kterou musel odjet do lázní Grado u Jaderského moře (zdravotní problémy jej do místa vedly ještě

dvakrát). Kolem roku 1912 pracoval Wellner na Štrambersku, kde se sblížil u dr. Hrstky s Antonínem Hudečkem, o rok později pobýval a maloval častěji u rodičů v Náchodě a od následujícího roku zajižďel na Chodsko do Trhanova, kam se po otcově smrti k nejstarší dceři Marii odstěhovala jeho matka.

V průběhu I. světové války se malíř sblížil se Stanislavem Lolkem, jenž v rámci vojenské služby pracoval v Olomouci při opravách fresek v chrámu P. Marie Sněžné. Osvojil si jeho bezprostředně smyslově uchopenou malbu proslulých přírodních scénérií a vydal se cestou svěžího malířského impresionismu. Náměty čerpal hlavně z okolí Olomouce (Motiv z Bohuňovic, Bělkovické údolí, Hrubá Voda, Les na Stěni, Smilov, Paseka na Horní Boudě atd.) Sérii Wellnerových akvarelů vydal Romuald Promberger jako pohlednice. Umělec pravidelně vystavoval s hodonínským SVUM, jehož členem byl již od konce 1. desetiletí 20. století.

Nejrozsáhlejší sférou Wellnerovy tvorby byly kresby a grafika, zejména v technice čárkového leptu a měkkého krytu, (např. v r. 1915

cyklus litografií Chodsko, 1917; Olomouc ve sněhu, 1919; I. album Česká Olomouc /lepty a litografie/, 1920; 12 leptů Moravská města). Vedle toho vytvářel umělec i mnoho ex libris a ilustrací (série 22 lesních interiérů s básněmi Fr. Klášterského v r. 1922 nazvaná Dojmy a nálady).

Nezanedbatelná byla i Wellnerova kulturně organizační, osvětová, přednášková a publikační činnost (fejetony pro Pozor, Lidové noviny, články v Díle, Morav. listech, Novém směru aj., publikace výtvarné pedagogického charakteru a méně zdařilé pokusy o interpretaci výtvarných prací).

JM

Lit.: H.: NE – dodatky, str. 844 (J. Maliva, – W. K., slovníkové heslo s další literaturou).

Karel Wellner

Karel Wellner (5. 3. 1875 Unhošť near Kladno – 2. 6. 1926 Olomouc). With a family background of notaries, our artist grew up in the southern Bohemian towns of Plánice and Kdyně. With family backing, especially that of his uncle, general director of Plzeňská Škoda, went on to study at Prague's technical school continuing on to drawing and modeling at one of the city's grammar schools. Industrial Art school was next stop only for studies to be cut short due to illness. Nevertheless Wellner finished his studies at a comprehensive school which led on to him marrying his one-time nurse in the city of Olomouc 1902.

Wellner's first performance on the art scene was by means of decorativism following on to Whistler influenced city nocturnal moods. Václav Březina and Alois Kalvoda befriended our artist simultaneously influencing and motivating his art work, landscape pieces painted in the summers from 1904 to 1906. The following year featured health problems and a stay at the Adriatic's Grado spa venue on two occasions. The year 1912 saw Wellner working in the town of Štramberk, connecting professionally with dr. Hrstky together with Antonín Hudeček, moving on to Náchod a year later where he kept painting actively at the home of his family. Wellner's mother moved to his oldest sister's home the next year in Chodsko do Trhanova, where the artist visited regularly to paint.

P. Marie Sněžné church's fresco restoration work brought our artist together with Stanislav Lolek closer while they did army service work during World War I. This was an ideal opportunity for Wellner to develop his flair for natural scenic painting on the journey of invigorating impressionism. Bohuňovice motif, Bělkovice valley, Wild Water, Forest Střeň, Smilov, Horní Bouda's meadow to name but a few. A. Promberger decided to use the artist's watercolour works for postcard production and with regular shows at Hodonín's SVUM gallery, Wellner took strides in his profession taking membership in this art group for over a decade during the beginning of the twentieth century. The following examples are drawings and graphics in the form of etchings on soft surfaces; 1915 series of lithography Chodsko, 1917 Olomouc in the snow, 1919 I. album Czech Olomouc /etching

and lithography/, 1920 12 etchings of Moravian towns. The list grows with regards to literature sources commissioning the artist's illustrations. Further examples include a series of 22 forest interiors accompanied Fr. Klášterský's poems in 1922 under the title Impressions and moods.

The following newspaper and magazine publications took great active interest in Wellner's work; fejtony pro Pozor, Lidové noviny, articles in Dílo, Morav. list, Novém směru, the list goes on as well as pedagogical examples and further art interpretations.

Karel Wellner (5. 3. 1875 Unhošť bei Kladno – 2. 6. 1926 Olomouc). Der Künstler stammt aus einer Notarsfamilie. Die Kindheit verbrachte er in Südböhmen in dem Städtchen Plánice und in Kdyně. Auf Wunsch der Familie, vor allem des Onkels, dem Direkter der Pilsner Skodawerke, studierte er am Prager Technikum, trat aber nach Absolvierung eines kurzen Kurses die Stelle eines Hilfslehrers für Zeichnen, Modellieren und Deskription am Realgymnasium in Prag an. Nach zwei Jahren begann er ein Studium an der Schule für angewandte Kunst, wegen einer Erkrankung brach er das Studium jedoch ab. Er approbierte für den Mittelschulunterricht. Auf die tschechische Realschule in Olomouc kam er nach der Heirat mit seiner ehemaligen Pflegerin im Jahre 1902.

Wellners bildnerische Anfänge wurden vom Jugendstildecorativismus gekennzeichnet, später auch von der whistlerartiger Launenhaftigkeit eindrucksvoller städtischer Nottornos. Die frühen Arbeiten des Künstlers wurden von seiner Freundschaft mit den Malern Václav Březina und Alois Kalvoda beeinflusst, an deren Ferienpleinaren in Südmähren er in den Jahren 1904 bis 1906 teilnahm und nach Anweisungen des Lehrers malte. Im Jahre 1907 kam erneut seine Krankheit zum Ausbruch, weshalb er zur Kur nach Grado an die Adria fahren musste (gesundheitliche Probleme führten ihn noch zweimal an diesen Ort). Um das Jahr 1912 arbeitete Wellner in der Stramberk (Štramberk) Gegend, wo er sich bei Dr. Hrstka mit Antonín Hudeček näher kam, ein Jahr später weilte er öfters bei seinen Eltern in Náchod und malte dort, ab dem darauf folgen-

den Jahr fuhr er hin und wieder in die Gegend von Chodsko nach Trhanov, wohin sich dem Tode des Vaters seine Mutter zu ihrer ältesten Tochter Marie zurückgezogen hatte.

Im Laufe des I. Weltkrieges kam er dem Maler Stanislav Lolek näher, der im Rahmen des Wehrdienstes an der Restaurierung von Fresken in der Kirche der Jungfrau Maria Schnee in Olomouc arbeitete. Er machte sich dessen unmittelbar sinnlich erfasste Malerei mit sonnendurchfluteten Naturszenarien zu eigen und begab sich auf den Weg eines frischen malerischen Impressionismus. Motive schöpfte er vor allem aus der Umgebung von Olomouc (Motiv aus Bohuňovice, Bělkovice Tal, Hrubá Voda, Wald bei Střeň, Smilov, Paseka na Horní Boudě /Lichtung an der oberen Hütte/ usw.) Eine Serie von Wellners Aquarellen wurde von Romuald Promberger als Ansichtskarten herausgegeben. Der Künstler stellte regelmäßig mit dem Hodoníner Verband SVUM aus, dessen Mitglied er bereits seit dem Ende des ersten Jahrzehnts des 20. Jahrhunderts war.

Die umfangreichste Sphäre von Wellners Schaffen stellen Zeichnungen und Graphiken dar, insbesondere in der Technik der Strichätzung und der Weichgrundätzung. (z.B. im Jahre 1915 Lithographischer Zyklus Chodsko, 1917 Olomouc im Schnee, 1919 I. Album Tschechisches Olomouc /Radierungen und Litographien/, 1920 12 Radierungen Mährische Städte). Außerdem schuf der Künstler auch viele Ex Libris und Illustrationen (Serie von 22 Waldinterieuren mit Gedichten von Fr. Klášterský im Jahre 1922 namens Eindrücke und Launen).

Nicht zu vergessen ist auch Wellners kulturell organisatorische, aufklärerische, Vorlesungs- und Publikationstätigkeit (Feuilletons für die Zeitungen Pozor, Lidové noviny, Artikel in Dílo, Morav. listy, Nový směr u.a., Publikationen bildnerisch pädagogischen Charakters und weniger gelungene Versuche der Interpretation bildnerischer Arbeiten.

Jiří Hošík

FENOMÉN KRAJINY V TVORBĚ UMĚLCŮ
OLOMOUCKÉHO KRAJE PO ROCE 1945

THE PHENOMENON OF LANDSCAPE IN THE WORKS OF ARTISTS
OF THE OLOMOUC REGION AFTER 1945

DAS PHÄNOMEN DER LANDSCHAFT IM WERK DER KÜNSTLER
AUS DEM OLMÜTZER KREIS NACH 1945

František Šnajdr

■ ◀ TOVEŘ S MANDELY / TOVEŘ WITH SHEAVES / TOVEŘ MIT GARBEN

1944

akvarel / aquarelle / Aquarelle

30 x 44 cm

s. m. / p. o. / p.

Stanislav Krátký

■ HRAD HELFŠTÝN / HELFŠTÝN CASTLE / SCHLOSS HELFŠTÝN ▷

1976

tempera, sololit / tempera on fiberboard / Tempera auf Holzfaserplatte

128 x 45 cm

MKP

Vilém Kraus

■ KRAJINA U PROSTĚJOVA / LANDSCAPE PROSTĚJOV / LANDSCHAFT PROSTĚJOV ▽

1973

litografie / lithography / Lithographie

24 x 42 cm

s. m. / p. o. / p.

Po skončení druhé světové války poznamenaly výtvarný život na území nynějšího Olomouckého kraje zejména politické události, které souvisely s poválečným vývojem země. Byly to jednak následky holocaustu, který v průběhu okupace zničil vyspělou kulturu židovské menšiny, bezprostředně po válce pak problematický, plošný odsun obyvatel německé národnosti. Tím došlo nejen k výrazné demografické proměně dříve etnicky a jazykově smíšeného územního celku, ale i k narušení jeho ekonomické struktury. Tradiční, byť ne vždy bezproblémové, soužití českého, německého a židovského živlu, které po staletí formovalo kulturní vědomí centrální Evropy, bylo vyvráceno z kořenů.

Ve větších středomoravských městech Olomouci, Prostějově a Přerově se mohl český kulturní život opřít o letitou tradici a profesionálně kvalitní zázemí. Panovala zde spíše euforie ze znovu nabyté svobody, provázená snahou o funkční obnovu společenských a kulturních institucí. V oblastech bývalých Sudet však panoval spíše chaos a rozpaky nad tím, jak se s novou situací vyrovnat.

Rozhodně nejlépe na tom byla Olomouc, kde od roku 1937 působila Skupina olomouckých výtvarníků (dále SOV), která byla aktivní i v době okupace. Především zásluhou jejích členů byl již v květnu 1945 získán objekt bývalé německé střelnice v Hynaisově ulici, který byl adaptován na Galerii hlavního města Olomouce, brzy přejmenovanou na Dům umění. Nadále zde působil také Klub přátel umění, jehož činnost však nebyla nijak významná.

Po volbách v roce 1946, jejichž výsledek značně ovlivnila politická manipulace ze strany KSČ i zjištěná poválečná atmosféra vděku sovětským osvoboditelům, se politická, společenská i kulturní atmosféra země výrazně změnila. Kolektivistické tendence a znovuobjevený kult lidovosti se promítl také do oblasti výtvarného umění. Již v prvním poválečném roce

vznikla Skupina moravských výtvarníků (dále SMV). Na rozdíl od SOV, jejíž proklamované úsilí o současný výtvarný projev lze vnímat jako programově elitářské, byla SMV spolkem, který se v rámci levicových proklamací snažil o kolektivizaci výtvarného života a masovou popularizaci umění po sovětském vzoru. V únoru 1946 byla obnovena olomoucká univerzita, v jejímž rámci vznikl také Ústav výtvarné výchovy, jehož vedením byl pověřen Josef Vydra, který se snažil navázat na koncepci výuky legendárního Bauhausu. Jeho úsilí o vybudování moderního výtvarného učiliště však vlivem malosti prostředí, osobních antipatií a reorganizačních zásahů záhy ztroskotalo.

Významnou kulturní událostí té doby byla výstava levicově orientovaného příslušníka Pařížské školy, španělského umělce Oscara Domíngueze, která se v Domě umění konala v prosinci 1947 a byla na dlouhá léta poslední autentickou prezentací evropských avantgard na olomoucké půdě.

V Prostějově a Přerově sice nebyl výtvarný život spolkově organizován na širší založené profesní bázi, opíral se však o regionálně významné tvůrčí osobnosti. V Prostějově to byli zejména bratři Trískové, Jaroslav Pacák a Vilém Kraus. V Přerově pak malíři Augustin Mervart, Marcel Krasický a sochař Josef Baják.

Po únorovém převratu v roce 1948 se vlády chopila komunistická strana, která v průběhu několika měsíců zlikvidovala demokratické principy společenského života. V souladu s totalitní ideologií uplatňovala systém centrální moci, který bolestně zasáhl také kulturní sféru. Necitlivými administrativními zásahy byly rušeny aktivity, jež vznikly na základě ryze občanských či profesních zájmů a potřeb.

V rámci koncepce kulturní politiky KSČ vznikly již roce 1949 umělecké svazy. Byly to ústředně řízené organizace sdružující příslušníky různých uměleckých profesí. Vznikem Svazu československých výtvarných umělců (dále SČSVU) zanikla drtivá

většina uměleckých spolků. Olomouc se stala sídlem krajského střediska svazu. Dříve poměrně pestrý výtvarný život ve státě i v regionech byl zcela paralyzován diktátem administrativního molochu, který se stal poslušným vykonavatelem politické moci. V roce 1952 byla celostátně reorganizována také síť galerií a o dva roky později vznikl Československý (po federalizaci státu roce 1968 přejmenován na Český) fond výtvarných umění, který řídil krajská střediska svého podniku Dílo. Veškeré společenské zakázky, distribuce a prodej volných výtvarných děl mohly být legálně realizovány pouze prostřednictvím podniku Dílo a jeho sítě prodejních galerií. Takto politicky i ekonomicky determinovaná struktura výtvarného života v někdejší Československu a později České republice trvala až do roku 1989.

Nelze se však domnívat, že česká, potažmo regionální výtvarná kultura byla jen poslušným vykonavatelem politické vůle. Přirozenou výtvarnou, filozofickou i morální reflexi doby dokázalo mnoho umělců zhmotnit v řadě artefaktů jak subjektivní, tak šířeji orientované povahy. Také v rámci oficiálních veřejných zakázek vzniklo několik invenčních děl, jejichž umělecká úroveň má časově neomezenou platnost.

Po roce 1945 tvořili na území kraje nadále umělci, kteří namnoze svůj umělecký zenit již překročili, nicméně byli nadále považováni za nositele dobového vkusu či dokonce progresivních uměleckých tendencí. Jako příklad této polarity veřejného vnímání uměleckých hodnot můžeme uvést salónní přednes přerovského Augustina Mervarta a naopak vzrušenou malířskou dikci olomouckého Jindřicha Lenharta.

V průběhu čtyřicátých let minulého století dospěla ke svému kvalitativnímu vrcholu také malba krajináře Bohumíra Dvorského, který se později prosadil i ve vrcholných svazových funkcích. Zejména v době oficiální proklamace tvůrčí metody socialistického realismu a jeho prvoplánově dogmatické aplikaci však nelze Dvorského bonnardovsky orientovanému programu upřít jistou svěžest i relativní modernost.

Zajímavou osobností, jež si v podmínkách olomouckého výtvarného života zaslouží pozornost, je krajinář František Šnajdr, který ve svých devatenácti letech přišel následkem pracovního úrazu o obě ruce. Nejenže se dokázal s osudovým handicapem psychicky i fyzicky vyrovnat, ale zanechal po sobě znělé dílo, které je plnohodnotnou součástí regionální krajinomalby. Šnajdr prožil celý život v rodné Toveři, ležící v prostorné hanácké rovině vymezené tušenou hradbou jesenického pohoří a malebným svatokopecským útvarem. Prostor, limitující malířovo poznání reality, se stal také leitmotivem jeho celoživotní krajinářské tvorby. Šnajdrovými jedinými učiteli, či spíše rádci, byli v období jeho uměleckých začátků malíři Stanislav Menšík a Bohumír Dvorský. Stopy jejich vlivu však v jeho tvorbě nenajdeme. Ve formálním výrazu se vedle smyslové a osobitě vnímané reality opíral spíše o ryze českou krajinářskou tradici, jak ji známe z děl Vlastimila Rady, Vojtěcha Sedláčka nebo Václava Rabase.

Mezi olomouckými krajináři má své místo také Stanislav Menšík,^{/1/} který věnoval pozornost zejména jesenickému pohoří. Menšík neměl soustavné umě-

lecké vzdělání, houževnatou kultivací svého talentu se však vypracoval mezi uznávané regionální malíře. Především jeho raná díla, inspirovaná náboženskými obsahy a rouaultovskou formální inspirací lze vnímat jako významný přínos místní kultuře. Také svá jeseňská témata obohatil způsobem osobitého výtvarného přednesu. Citlivě reflektoval především drsnost pohoří a detaily přírodních jevů. Formální interpretace Menšíkových krajin, založená na expresivní tvarové i rukopisné dikci, však nikdy nedosáhla naléhavé sdělnosti jeho figurálních prací. V závěrečném období tvorby se však malíř nevyhnul rutinním výkonům značně konzumního charakteru.

V prvním poválečném roce se po absolutoriu Vysoké školy uměleckoprůmyslové, kde studoval v ateliéru Emila Filly, do rodného města vrátil malíř Slavoj Kovařík. Od počátku svého uměleckého vývoje velmi citlivě reagoval na dobové myšlenkové i umělecké podněty, s nimiž se tvořivě vyrovnával v dobrovolné klauzuře a v podmínkách konzervativního prostředí

tehdejší Olomouce. Jeho progresivně orientovaná tvorba a mimořádná výtvarná inteligence však brzy ovlivnily myšlení několika mladších malířů. Kovařík nebyl tematicky vyhraněn. Reflektoval život a dobovou estetiku spíše v duchovním rozměru. V kontextu malířova vývoje, především v jeho úvodní fázi, má významné místo i téma krajiny, v jehož rámci si ověřoval obsahovou sdělnost a smysl vlastního formálního řádu, který později rozvíjel v několika výrazových polohách. Dílo Slavoj Kovaříka je nejen v olomouckých podmínkách ojedinělé svojí imanentní kvalitou i důslednou tvůrčí aplikací aktuálních podnětů evropského a světového umění. Právem je dnes malířův umělecký i etický odkaz vnímán jako zásadní přínos zdejší výtvarné kultuře druhé poloviny dvacátého století.

V letech 1949 až 1952, tedy v období pouhých tří let, posílili olomouckou výtvarnou scénu absolventi zlínské Školy umění Jan Sedláček, Otakar Hudeček, Jeroným Grmela a Miroslav Ketman. Z pražských studií se vrátili také Radoslav Kutra, Miloslav Jemelka s manželkou Janou a Ivo Příleský. Přestože tvorba většiny z nich kulminovala do vyhraněných názorových poloh teprve počátkem příštího decenia, znamenal nástup této mimořádně silné umělecké generace výrazný posun zažitých estetických i organizačních konvencí. Všichni uvedení umělci se v krátké době stali kandidáty nebo členy monopolní profesní organizace SČSVU. Tradiční spolkové myšlení příslušníků starší umělecké generace, byť již značně otřesené zmíněnými organizačními zásahy, se tak definitivně stalo nostalgickou minulostí.

Mimořádnou tematickou, formální i myšlenkovou konsekvencí se vyznačovala především krajinářská tvorba Miloslava Jemelky. Jeho hapticky i tvarově hutná, barevně však kultivovaně redukováná malba má blízko k civilně prostému, avšak citově prožitému

záznamu reality. Od počátku Jemelkova uměleckého vývoje bylo leitmotivem jeho obrazů olomoucké předměstí Hodolany, které vnímal v jeho architektonické skladbě i sociálním rozměru. Vedle toho namaloval řadu krajin z okolí Prahy, Znojma a Českého Brodu. Velmi dramaticky, nikoliv však okázale, působí i cyklus krajin z dukelského bojiště, který vznikl v rámci tematického úkolu. V Jemelkových krajinách cítíme vliv jeho profesorů Salcmána, Holého i poučenost díly Jindřicha Pruchy, Jana Trampoty a Maurice Utrilla. Robustní založení vlastního talentu mu však vždy velelo neomylně směřovat k razantní, autentické interpretaci tématu. Předčasným úmrtím nadějného malíře přišla Olomouc o krajináře i uměleckou osobnost výrazně nadregionálního formátu.

Krajinou se sice okrajově, avšak v duchu blízkých uměleckých zásad, zabýval také Jemelkův přítel a kolega z gymnázia i akademie Radoslav Kutra. Jeho tvorba však později sledovala jiné tematické a formální cíle.

V úvodní fázi profesionální umělecké dráhy věnovali značnou pozornost krajinným námětům také všichni absolventi zlínské Školy umění Sedláček, Hudeček, Grmela a Ketman. Přes značnou rozdílnost talentových předpokladů je spojovalo společné školení u krajinářů Vladimíra Hrocha a Karla Hofmana, jejichž malířský projev sledoval linii české odnože postimpresivní estetiky. Ve škole se však nutně setkali také s výrazově silnou malbou, jejímž protagonistou byl zejména nadějný posluchač školy Václav Chad, který tragicky zahynul v posledních měsících druhé světové války. Vyhraněným krajinářem se z uvedené čtveřice stal pouze Jan Sedláček, zatímco Miroslav Ketman byl tematicky i výrazově podstatně svobodnější. Jeroným Grmela se nadále věnoval grafice a monumentální tvorbě, Otakar Hudeček rekonstrukci památkových objektů.

Josef Šlechta

▀ CESTA DO POLÍ / FIELD PATH / FELDWEG

1970

ekaustika, sololit / wax-painting on fiberboard / Wachsmalerei auf Holzfaserplatte

70 x 50 cm

s. m. / p. o. / p.

Jan Jaroš

▀ LESNÍ REZERVACE VELKÉ KARLOVICE / VELKÉ KARLOVICE / VELKÉ KARLOVICE ▴

1999

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

70 x 60 cm

s. m. / p. o. / p.

Dušan Janoušek

▀ SMETANOVY SADY / SMETANA PARK / SMETANAPARK

1959

akvarel / aquarelle / Aquarelle

29,5 x 43,5 cm

s. m. / p. o. / p.

Tvorba Jana Sedláčka se ve všech vývojových stadiích opírala o věcnou a výtvarně působivou interpretaci reálné skutečnosti. V první polovině padesátých let byl jeho projev ještě v zajetí příkladu Vladimíra Hrocha. Již tenkrát však směřoval k volnějšímu rukopisu a plošnému vnímání kompozice. Zásadní proměnu tvůrčího programu u něj sledujeme na přelomu padesátých a šedesátých let. Téměř s jistotou lze konstatovat, že souvisela s podstatně svobodnější atmosférou v oblasti kultury, kterou podnítil mimořádný úspěch československého pavilonu na světové výstavě EXPO 58 v Bruselu. Takzvaný bruselský styl se brzy plošně rozšířil a stal se synonymem dobrého vkusu. Na jedné straně citlivě reflektoval podněty mezinárodní umělecké scény, současně však zaváněl inscenační dekorativností. Obě tyto polohy Sedláček do svého tvůrčího programu zahrnul. Díky vyspělé malířské kultuře se však vyhnul prvoplánové interpretaci kterékoliv z nich. Právě obrazy z tohoto období patří k jeho tvůrčím vrcholům a řadí jej k předním krajinářům nejen regionálního významu. V sedmdesátých letech se malíř vrátil k původním realistickým východiskům. V celé řadě těchto děl

však modifikoval plošný rozvrh obrazových plánů. Jindy, zejména v rozměrných panoramatických záběrech, se zjevně hlásil k odkazu Bohumíra Dvorského. V závěru života namaloval řadu komornějších pláten, které se vedle suverénního přednesu vyznačují také zjitřenou citovostí.

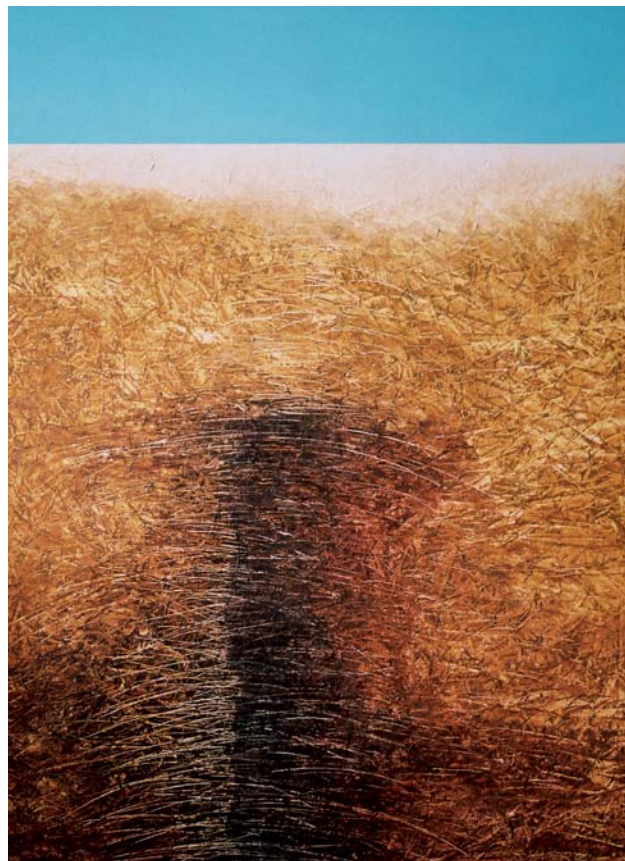
Miroslav Ketman se krajinomalbou systematicky nezabýval. Náměty svých obrazů čerpal nejdříve z pozorování městského života, později z niterně hlubokých prožitků vlastního bytí, které dodávaly jeho malbě dobově příznačnou existenciální esenci. V Ketmanově vrcholném tvůrčím období, které lze vymezit léty 1962–1965, bylo jeho dílo pozitivně vnímáno i v celostátních souvislostech. Tenkrát také namaloval několik pláten s námětem lomů, která jsou osobitým přínosem zdejší krajinářské produkci. Mnohoslibný umělecký vývoj Miroslava Ketmana přetnula tragická událost v jeho sedmatřiceti letech. Ladislava Jalůvku, který přišel do Olomouce v polovině padesátých let můžeme označit za bytostného krajináře. Na pražské pedagogické fakultě byli jeho učiteli Martin Salcman a Cyril Bouda. Především Salcmanův zemitý přednes Jalůvkovu typu talentu vyhovoval. Poměrně brzy však našel vlastní způsob výtvarné artikulace, založený na znakové redukci optické zkušenosti, syrově hutných nánosech barevných past a delikátních kontrastech. Od roku 1979, kdy získal ateliér v podmanivě romantické části dómského návrší, je dominantním námětem jeho děl katedrála sv. Václava, kterou maluje v širokém spektru náladových proměn. Jalůvkův dómský program je tak ve zdejších podmínkách jakousi bezděčnou obdobou podobně motivovaného cyklu rouenských katedrál Claude Moneta. Ladislav Jalůvka také dlouhodobě vyučoval malbu na Pedagogické fakultě UP.

Do krajinářské tematiky zasáhla také Jana Jemelková. Za pozornost stojí celá řada jejích obrazů z období tvůrčích začátků a děl, která vytvořila v šedesátých letech, souznějících nejen s dobově aktuálním děním ale i s názorovou emancipací ryze ženského principu interpretace skutečnosti, který dosud zdárně rozvíjí. Jemelková se intenzivně věnovala také grafice a kresbě. Zvláště její bezprostřední kresebný projev vypovídá o svěbytném vnímání přírodního řádu determinujícího život člověka.

V několika obrazech a grafikách se zabýval krajinou také Ivo Přileský. Projev tohoto malíře však byl orientován převážně k problematice lidského osudu v obecných i krajních polohách bytí.

Rovněž absolvent Pedagogické fakulty Univerzity Palackého Radko Mašata namaloval desítky pláten a pastelů s motivy především valašských krajin. Většina těchto prací je však poznamenána více komerčními než uměleckými zřeteli a nedosahuje kvality jeho zásadního malířského programu, který byl orientován na městské motivy a zátiší.

V souvislosti se sledovaným tématem se zajímavě jeví i krajinářská fáze tvorby olomouckého malíře Zdeňka Vacka, byť v počátcích a především v sedmdesátých letech výrazně ovlivněna příkladem jeho blízkého přítele Jana Sedláčka. Ve vývojové fázi, která předcházela Vackovu současnou figurální koncepci, lze jeho krajiny vnímat jako autentický přínos zdejší

Jiří Lindovský

■ ◁ BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL

1973

kombinovaná technika, papír

combination technique on paper

Mischtechnik auf Papier

395 x 396 mm

s. m. / p. o. / p.

Radovan Langer

■ ▽ BANCHORY II / BANCHORY II / BANCHORY II

2006

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

140 x 110 cm

s. m. / p. o. / p.

Jiří Krtička

■ ZRCADLENÍ / REFLECTION / WIEDERSPIEGELUNG ▷

2004

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

1000 x 700 mm

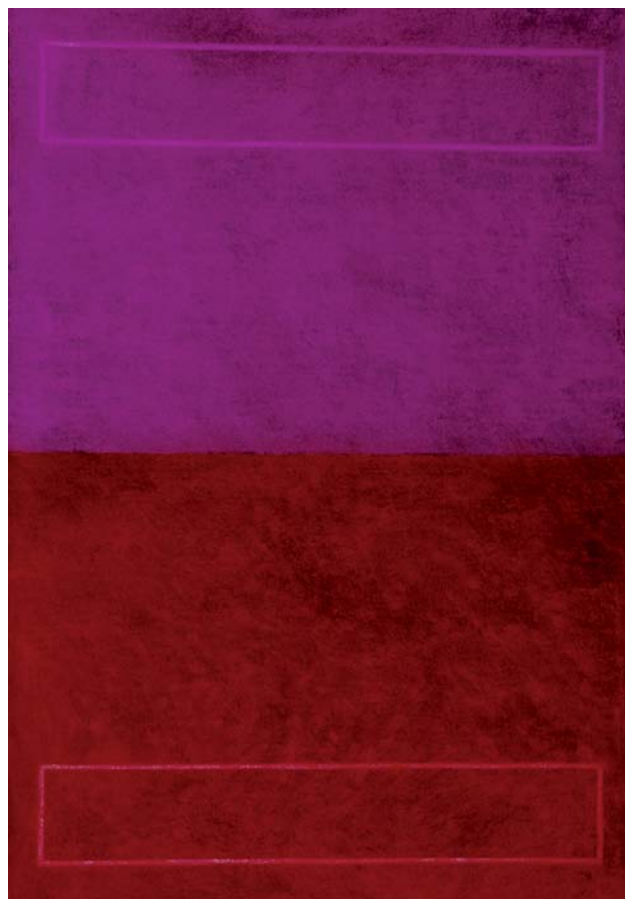
s. m. / p. o. / p.

podobě tohoto malířského žánru. K tomuto tvrzení nás opravňuje především formálně sevřený krajinářský cyklus jasně definovaného rukopisu a značného citového zaujetí z přelomu osmdesátých a devadesátých let.

K tématu krajiny přispěl v olomouckém prostředí i Josef Šlechta,^{/2/} který se převážnou část života věnoval umění vedle civilní profese. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let se seznámil se solitérem olomoucké výtvarné scény malířem a vizionářem Jiřím Havlíčkem, jehož prostřednictvím si osvojil techniku enkaustiky, která dala jeho obrazům podstatně hlubší a esteticky přitažlivý rozměr. Výchozí motivací Šlechtových obrazů je krajina kolem Konice, ležící na úpatí Dražanské vrchoviny.

Vnímavým přístupem i dobře zvládnutou technikou akvarelu a kvaše se vyznačují i realistické krajiny Otakara Vystrčila,^{/3/} přestože nemají dominantní postavení v kontextu jeho širěji orientované tvorby. Pokud motiv krajiny oslovil v olomouckém prostředí hned několik umělců narozených v druhé polovině dvacátých a počátkem třicátých let minulého století, stal se méně aktuálním pro příslušníky mladší generace, jejíž myšlení ovlivnila především společenská atmosféra charismatických šedesátých let. Umělecké mládí té doby upínalo pozornost spíše k problémům života v jeho banálním, ale i kulturně společenském rozměru. Téma krajiny znamenalo pro tuto generaci spíše únik od reálných problémů normalizačního marasmu, než způsob plnohodnotného a ryze výtvarného sdělení.

Mezi umělce, kteří pracovali s krajinou jako kontrastním prvkem hlouběji vnímaného obsahu, nesporně patří Jiří Lindovský. Již v době studia grafické speciálky na AVU jej zajímal svět progresivní techniky

v primárních logických strukturách i rozporu s tradičně vnímanými humánními principy bytí. V rámci originálního, dobově aktuálního a minuciózně artikulovaného programu řešil Lindovský nejen apokalypticky vyhrůžné, ale také racionálně jasné soužití obou aspektů současného života.

Poučen Lindovského příkladem, zacházel s krajinou také Oldřich Šembera. Nejdříve řešil civilizační aspekty problému, později aplikoval Lindovského principy fyzických kvalit světelného záření do výrazově autentického krajinného či interiérového prostředí. V současné fázi své tvorby Šembera nápaditě pracuje s digitální technikou v čistě krajinářském, ekologicky i osobně citěném programu. K počítačovému zpracování používá vlastní fotografie přírodních motivů, které přetváří do obrazových poloh. Důslednou multimediální prací a jasně definovaným programem patří mezi umělce, kteří dávají zdejší krajinomalbě výrazně současný rozměr.

Také celá řada děl Miroslava Šnajdra st. je inspirována krajinou, přestože jde o malíře, který není tematicky vyhraněn a reflektuje vlastní poznání světa i umění v několika výrazově nezaměnitelných rovinách. Vedle obrazů vysloveně přírodní motivace je krajinářsky programní jeho cyklus glosující tento žánr v podání Gustava Klimta. Jako u mnoha figurálních obrazů z přelomu šedesátých a sedmdesátých let

minulého století nejde Šnajdrovi o autorskou citaci obsahově i formálně definovaných témat, ani o jejich postmoderní mutaci, nýbrž o hledání, či spíše stvrzení, optického i psychického řádu vlastního uměleckého myšlení. V Klimtově příkladu nachází především rozkoš z barevné orchestrace prožitku konkrétního díla a současně schopnost spoutat smyslový vjem silnou uměleckou vůlí. Zejména tuto zkušenost výrazně autenticky aplikuje v krajinářských motivech své nynější tvorby, oproštěné od konkrétní optické zkušenosti, opírající se však o myšlenkově konsekventní tvůrčí program. Vedle spontánní reakce na dobové podněty zejména evropské umělecké progresy, které jsme zaznamenali u Slavoj Kovaříka, sleduje tvorba Miroslava Šnajdra st. stejné programní cíle a výrazně překračuje hranice regionálního dosahu.

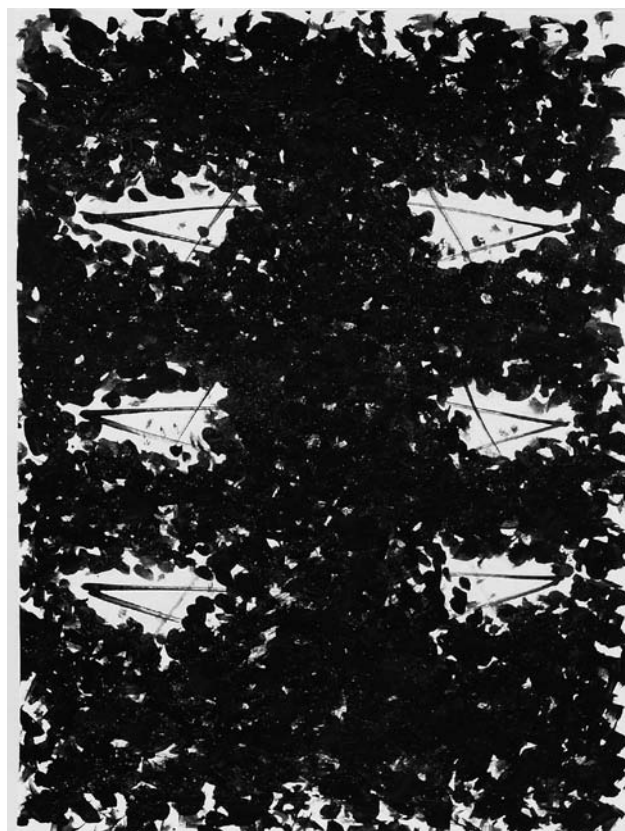
Inspirace krajinou provází také celou dosavadní tvorbu šumperského rodáka Jiřího Krtičky, absolventa krajinářské školy Františka Jiroudka na pražské AVU. V počátcích svého uměleckého vývoje se orientoval na způsob výtvarné interpretace v duchu tehdejší akademické výuky. Nelze si však nevšimnout jeho vnímavosti emotivně i formálně silných podnětů, které ve škole iniciovali Krtičkoví starší kolegové, zejména Michal Ranný a Vladimír Gebauer, jež usilovali o zobrazení krajiny v osobně niterní, nepatetické poloze. Současný projev Jiřího Krtičky charakterizuje

především radikální redukce tvarů a kultivovaná až delikátní barevná kultura. Krtičkově dílo je vzácně formálně sevřené a výrazově autentické.

Znělým výrazem obohacuje podobu zdejší krajinářské produkce také Jan Jemelka. Spíše než celku určitého krajinného útvaru si všímá výseků reality, které organizuje do vlastního malířského řádu. V mnoha případech se snaží vymezit vztahy přírodních elementů k bezprostřednímu i obecněji vnímanému okolí. Jemelkovy obrazy a četné grafiky se vyznačují kontrastní barevností v soustavě základních, lomených i neutrálních barev a bezprostřední rukopisnou dikcí.

Prostějov byl již od druhé poloviny devatenáctého století městem s výrazným podílem české moci i kapitálu. Tyto aspekty byly zhmotněny v řadě velkorysých projektů – Kotěrově Národním domě, reprezentativní budově radnice, Kumpoštově úpravě náměstí, řadě architektonicky vynikajících staveb, malířských i sochařských artefaktech. Hrdé město žilo čilým kulturním životem, na nějž mohlo v poválečném období organicky navázat. V průběhu druhé světové války se několik prostějovských umělců prezentovalo na výstavách Skupiny olomouckých výtvarníků, později se většina stala členy olomoucké pobočky SČSVU.

Po územní reorganizaci v roce 1960 však ztratila Olomouc statut krajského města a okres Prostějov byl přiřazen k Jihomoravskému kraji se sídlem v Brně. Tímto necitlivým administrativním opatřením byla

výrazně narušena kulturní integrita středomoravského prostoru, jejíž funkční jednotu se dosud nepodařilo zcela obnovit.

Pozoruhodnou ikonografii města vytvořil během svého více než šedesátiletého prostějovského působení nesporně talentovaný autodidakt Viktor Hohaus, který se věnoval také krajinomalbě. Celé Hohausovo dílo je však poznamenáno jistým diletantismem a názorovou rozkolísaností.

Nesrovnatelně vyzrálější výrazovou jistotou se vyznačuje projev absolventa výtvarných oborů na fakultě architektury ČVUT Viléma Krause,^{/4/} který se věnoval také keramice a monumentální tvorbě. Vedle pohoto-

Jan Jemelka

■ ◁ SUCHOPÝR / COTTON GRASS / WOLLGRASS

1982

barevný dřevořez / colored woodcut / Farbiger Holzschnitt

400 x 300 mm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Koval

■ ▽ SVÍTÁNÍ / DAYBREAK / SONNENAUFANG

2008

tuš, papír / pencil and paper / Bleistift auf Papier

162 x 124 mm

s. m. / p. o. / p.

Anežka Kovalová

■ ŘADA STROMŮ / TREE LINE / BAUMREIHEN ▴

2007

vaječná tempera, dřevo / egg tempera on wood / Eier Tempera auf Holz

33 x 34,5 cm

s. m. / p. o. / p.

Anežka Kovalová

■ NA KRAJI LESA / ON THE EDGE OF THE FOREST / AM RANDE DES WALDES ▸

2005

vaječná tempera, dřevo / egg tempera on wood / Eier Tempera auf Holz

30 x 34 cm

s. m. / p. o. / p.

vých, povýtce architektonicky cítěných pastelů, kreseb a akvarelů však malíř často propadal rutinnímu dekorativismu, jímž jsou poznamenány i jeho četné krajinářské opusy. Pokud Krausovo dílo vnímáme v intervalu regionálního či spíše lokálního významu, nelze mu upřít výrazovou odvahu a osobitost.

Naléhavou civilností a výtvarnou inteligencí se vyznačují rané práce Dušana Janouška,^{/5/} absolventa Vyšší školy uměleckého průmyslu v Brně a katedry výtvarné výchovy bratislavské Univerzity Komenského, kde studoval u profesora Eugena Nevana. V druhé polovině čtyřicátých a počátkem padesátých let namaloval Janoušek řadu kultivovaných akvarelů a temper, jejichž náměty nacházel na periferii města v bezprostředním kontaktu s okolní krajinou. Vedle pečlivě promyšleného studijního záměru se tyto práce zřetelně orientují na periferní estetiku Skupiny 42. Později se však téměř výhradně soustředil na grafickou tvorbu a pedagogické působení na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty olomoucké univerzity. Učitelská dráha snad ovlivnila i další Janouškových umělecký vývoj, poznamenán profesorsky jistým řemeslem, mnohdy spekulativními náměty a snahou o dokonalou kompozici.

Ke krajinářům prostějovského okruhu patří také regionální malíř hanácké krajiny Jaroslav Franc.^{/6/} Z dobově příznačných politických důvodů nemohl získat vzdělání na umělecké škole. Malování se věnoval vedle civilního povolání, od konce šedesátých let však pravidelně vystavoval své práce v galeriích Díla. Francova, zejména krajinářská, tvorba je poznamenána více prožitkem vlastního aktu tvoření v duchu umírněné exprese než čitelnou slohovostí. Právě prožitek tvůrčího procesu jí však dodává výrazovou svěžest.

Krajinou Hané se zabývala i Jaroslava Zárecká-Muchová, dloholetá profesorka prostějovské Střední průmyslové

školy oděvní. Vystudovala výtvarnou výchovu na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde byli jejími učiteli František Bělohlávek, Aljo Beran a Alois Kučera. V obrazech hanáckých krajin Zárecké cítíme ženskou něhu i schematickou stylizaci, kterou si osvojila v rámci své designérské praxe.

Imaginativní ztvárnění krajiny nacházíme v dílech pedagožky, malířky a grafičky Květoslavy Snášelové, absolventky pedagogických fakult v Olomouci a Brně. Krajinu, či inspiraci přírodními jevy, ztvárňuje nejčastěji kombinovanými technikami komorních formátů. Malby Snášelové usilují o postižení duševního a povýtce kontemplativního prožitku přírody, majícího blízko k nábožné meditaci. Poněkud blíže k opticky vnímané realitě mají její akvarelové studie a kresby, v nichž nezřídka uplatňuje svůj smysl kontrastního tvarového vidění.

Archeolog Miroslav Šmíd se malování věnuje jako koníčku. Vystudoval obor historie a prehistorie na Masarykově univerzitě v Brně a v těchto disciplínách také profesionálně působí. Jeho temně zasněnému, splývavému malířskému rukopisu však nelze upřít jasný výtvarný záměr a individuální slohovost. V tomto duchu namaloval celou řadu obrazů inspirovaných hanáckou krajinou.

Mezi prostějovské krajináře lze zařadit také Milana Kubeše, přestože maluje také figurální náměty. Vystudoval Fakultu výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně u profesorů Jiřího Načeradského a Petra Veselého. V počátcích samostatné výtvarné tvorby maloval olejem krajiny malých formátů přímo v plenéru, později ateliérově komponované rozměrné akvarely. Kubešův malířský výraz je založen na realistickém ztvárnění několika pohledových rovin, které se na ploše formátu různě prolínají a vytvářejí

tak novou obrazovou realitu, připomínající otisk skutečnosti v lidské paměti.

Poměrně četným zastoupením krajinářů se vyznačovala také přerovská výtvarná scéna, která po stránce kolegiálních vztahů i letité organizační struktury nejvíce inklinovala k olomouckému uměleckému dění.

V roce 1939 absolvoval pražskou akademii v ateliéru Vratislava Nechleby Stanislav Krátký,^{17/} jehož celoživotní tvůrčí úsilí je spjato s rodnou obcí Vinary. Byl malířem klasických žánrů – portrétů, krajin a květinových zátiší, jež interpretoval v duchu tradičního akademického školení.

Poněkud jiný rozměr měla malba přerovského malíře Vlastimila Kozáka, absolventa krajinářské školy Otakara Nejedlyho. V počátcích svého uměleckého vývoje pracoval v intencích barevně šťavnatého výrazu, stojícího na principu postimpresivních zásad. Na přelomu padesátých a šedesátých let však našel vlastní, esteticky nikoliv vždy přitažlivou, avšak niterně pravdivou polohu interpretace fádních krajinných útvarů mezi Přerovem a Tovačovem. Citlivě pozoroval a ztvárňoval toto poměrně malé a ničím nevzrušivé území zejména ve fázích jarního probouzení a chmurně zimních nálad. Rovinatý charakter krajiny umocňoval i širokými rozměry svých pláten.

Po ukončení studia na Vysoké škole umělecko-průmyslové přichází na počátku padesátých let do Přerova manželské duo Eva Siblíková, absolventka školy krajináře Aloise Fišárka, a Jan Chmelař, který studoval užitečně zaměřenou specializaci u profesora Jana Kaplického. Oba umělce téma krajiny mimořádně zajímá. Zejména Eviny obrazy inspirované jednak půvabně zádumčivou krajinou podhůří oderských vrchů, jednak barevnou explozí pozoruhodného a mimořádně malebného útvaru jihomoravské Pálavy,

Otakar Vystřčil

◀ KRAJINA POMORAVÍ / LANDSCAPE ALONG THE MORAVA
LANDSCHAFT DIE MORAVA ENTLANG
1997
tempera, papír / tempura on paper / Tempera auf Papier
330 x 790 mm
s. m. / p. o. / p.

Josef Škubna

■ JESENICKÉ POHOŘÍ / THE JESENÍK MOUNTAIN RANGE / GEBIRGE JESENÍK ▶
2002
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
80 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

Jiří Ryšavý

■ MRAK / CLOUD / WOLKE ▼
2006
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
95 x 110 cm
s. m. / p. o. / p.

se vyznačují velkou barevnou kulturou a výrazovou jistotou. V souvislosti s malbou Evy Siblíkové je namístě hovořit také o programní orientaci na tradici české krajinomalby zejména z období třicátých a čtyřicátých let, jejímž čelným představitelem byl právě malířčin učitel Alois Fišárek.

Jan Chmelař se v rámci svého univerzálního školení věnoval především realizacím monumentálních děl pro architekturu. Namaloval však i řadu obrazů z krajinářskými tématy. Obětí katastrofálních záplav v roce 1997 se stal i umělcův ateliér. Přišel tak o podstatnou část celoživotní produkce. V posledních letech zobrazuje Chmelař segmenty skalnatých útvarů kolem Pálavy. Formálně má velmi blízko k uměleckému výrazu své ženy Evy.

Také jiní přerovští umělci se určitým způsobem dotýkali krajinářských témat, přestože byli jinak programně zaměřeni. Přítomnost krajiny, zejména z oblasti Středozeří, zřetelně vnímáme z obrazů Pavla Kotase (1938–2007), pro nějž však krajina, a to i v dílech vysloveně krajinářské povahy, není primárním cílem uměleckého sdělení, nýbrž symbolem trvale přítomného filozofického pojetí bytí.

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let se krajinou v existenciálně cítěném pojetí zabývala i grafička Věra Kotasová. Modifikovaně se přírodních jevů dotýká i v linorytech v období vrcholné fáze své tvorby zřetelně korespondující s východní zenovou filozofií. V sedmdesátých a osmdesátých letech namaloval několik krajinářských pláten také figuralista Petr Markulček (1945–2007). Přestože většina těchto obrazů vznikla na základě společenské zakázky, vypovídají o umělcově schopnosti zmocnit se námětu přesvědčivou a individuální malířskou dikcí.

Také obrazy Jiřího Ryšavého^{/8/} mají blízko k přírodě. Jeho častými náměty jsou přírodní segmenty, které interpretuje v rovině širších vztahů.

V nedalekých Hranicích prožil více než sedmdesát let plodného tvůrčího života malíř, kreslíř a sochař Vladislav Vlodek, který nabyl výtvarné vzdělání ve Spojených státech, kde prožil dětství a rané mládí. Vlodek byl zejména pohotovým kreslířem, mimo jiné také autorem několika komiksů. Krajině se věnoval jen okrajově v duchu tradiční realistické metody.

Za ryze krajinářskou však můžeme označit celoživotní tvorbu Jana Jaroše,^{/9/} jemuž dobové okolnosti neumožnily studovat výtvarné umění, kterému se chtěl od dětství věnovat. Absolvoval obor lesního inženýrství na brněnské Vysoké škole zemědělské. Právě les a horská krajina jsou nejčastějšími motivy jeho bohaté

malířské a kreslířské tvorby výrazně realistické orientace. Zejména Jarošovy lesní interiéry naléhavě připomínají díla zakladatele české krajinářské tradice Julia Mařáka, k jehož odkazu se malíř programově hlásí. Nelze však opomenout jeho vlastní tvůrčí přínos, spočívající v magicky zámčivém výrazu a často svěží rukopisné dikci.

Inspiraci krajinou a přírodou najdeme i v abstraktních kompozicích hranického malíře a pedagoga Radovana Langeru.^{/10/}

Do rodného Šternberka se po studiích na akademiích v Praze a Mnichově na sklonku války vrátil Wilhelm Zlamal. Jeho profesionální umělecké působení lze tedy převážně situovat do poválečného období, přestože již v první polovině čtyřicátých let několikrát vystavoval s německými uměleckými spolky a samostatně se představil ve Šternberku a Olomouci. Zlamal byl tématicky univerzálně orientován. Vedle řady portrétů, městských motivů a figurálních kompozic však motiv krajiny prostupoval jeho tvorbou ve všech jejích vývojových fázích. K jeho závažným krajinářským dílům, která vznikla v průběhu čtyřicátých let, patří zejména klasicky malované oleje *Letní den*, *panoramatický Pohled na Šternberk* s dominantním podílem podjesenické přírody a svěží akvarel *suverénního přednesu Lipina*. V padesátých letech reaguje Zlamalova tvorba na postimpresionistické podněty. Tvarově pevnější objemy kombinuje s až pointilistickými chvějivými doteky štěce. Původně potemnělou barevnost časem prosvětluje a nechává razantněji zaznít větší barevné útvary. V šedesátých letech se malířův rukopis výrazně uvolňuje. Nechává naplno působit intenzivní a kontrastní barvy ve velkých plochách a těžiště malířského záměru přesouvá do naléhavě výrazové polohy. Od sedmdesátých let do konce života se pak Zlamalova malba výrazně zklidňuje. Tvary evokující optickou zkušenost malíř abstrahuje do elementární znakové podoby a prostor, nejčastěji vymezený velkými plochami tlumených barev, podřizuje obrazovému celku.

Wilhelm Zlamal byl vlastně jediným sudetoněmeckým malířem, který se díky smíšenému manželství vyhnul plošnému odsunu občanů německé národnosti. Jeho dílo je pozoruhodné jak svojí imanentní kvalitou, tak z hlediska organického propojení obou národních kultur.

Vedle inspirace vlastními psychofyzickými prožitky a vztahovými aspekty bytí věnuje také Petr Zlamal čas od času pozornost krajině. Absolvent ateliéru Arnošta Paderlíka na AVU vnímá reálné krajinné útvary spíše jako podněty k výtvarnému vyjádření osobního prožitku, ovlivněného určitým pocitem z konkrétně vnímané skutečnosti. Pokud jej v obraze Pálava ovlivnila především vzrušující hmota kopcovitého útvaru překvapivě vystupující z okolní roviny, pak jsou to v Italské krajině kontrastní technické prvky. Jindy se malíř nechává inspirovat detailem nebo mýtickým duchem místa.

Dříve čilá centra zejména německého kulturního života v pohraničních oblastech kraje klopotně hledala v padesátých letech minulého století novou identitu. Přirozený duchovní vztah k určitému místu získávala většina dosídlené populace teprve postupnou proměnou generační paměti.

V Šumperku, který byl před válkou městem, v němž se odehrávala řada významných podnikatelských i kulturních aktivit, nežil po roce 1945 žádný výtvarný umělec, který prošel profesionálním školením. Počátkem padesátých let se v nedalekém Sobotíně usadil absolvent Laudovy sochařské školy na pražské Akademii Jiří Jílek. Volba místa, které si vybral jako prostor k realizaci velmi soustředěného uměleckého programu, nebyla motivována v té době aktuálním osídlovacím programem, nýbrž romantickou touhou tvořit v prostoru vzdáleném kulturním centřům a balastu ideových proklamací.

Teprve v polovině šedesátých let přichází do Šumperka Lubomír Bartoš, rodák z nedaleké Klopiny. Studoval u Vladimíra Hrocha a Karla Hofmana na Střední uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti a v ateliéru Františka Jiroudka na pražské AVU. Do rodného kraje se vrátil s pevným rozhodnutím malovat jeho drsně podmanivou a již od raného dětství hluboce zažitou přírodu. Díky odvážně expresivnímu způsobu kvalitní malby se stal v regionu poměrně brzy umělcem, jehož tvorba se stala jakousi estetickou normou zobrazení jesenické krajiny. Výrazově nejnaléhavěji působila Bartošova tvorba v sedmdesátých a v úvodu osmdesátých let. Avšak i v současné době, kdy se jeho projev posunul do intimnější polohy, jsou obrazy tohoto umělce významným vkladem do vínku krajinářské tvorby v celokrajanském i národním rozměru. Umělec se léta velmi úspěšně věnoval také pedagogickému působení na Lidové škole umění, v jehož rámci připravil několik svých žáků k odbornému studiu na vysokých školách. Nelze opomenout ani jeho angažovanost v kulturním dění města a regionu.

V šumperském výtvarném okruhu působí od počátku sedmdesátých let také manželé Anežka a Miroslav Kovalovi, kteří pietně udržují a současně tvořivě rozvíjejí Jílkův umělecký odkaz. Prioritním tématem obou je obraz skutečnosti žité v intimních dotecích s bezprostředním přírodním okolím. Výtvarné kreace Anežky Kovalové jsou prosyceny žensky vnímanou něžností hluboce prožitých jevů skutečnosti. Velmi často působí na diváka v polohách majících blízko k nábožensky obřadné, nikoliv však okázalé, pokoře k základním jevům venkovské reality.

Početné kresby i obrazy Miroslava Kovaly jsou inspirovány především zjištěným vnímáním primárních přírodních struktur. Jeho ryze pocitová reakce na logiku stavby základních biologických elementů se dnes dá interpretovat na bázi fraktálních struktur. Malíř měl však vždy na mysli především smyslově vnímatelný rytmus základních přírodních útvarů a téměř muzikální podstatu jejich skladby. Vedle výtvarné činnosti

vede Miroslav Koval také šumperskou Galerii Jiřího Jílka, v níž prezentuje díla současných umělců v rámci názorově vyhraněné koncepce.

K malířům, kteří věnovali a věnují jesenické přírodě značnou pozornost, patří i jihomoravský rodák Josef Škubna, jehož život je názornou ilustrací osudů lidí, kteří odchodem do vysídlených oblastí bývalých Sudet řešili své existenční problémy. Škubna byl za války totálně nasazen v rakouském Tulnu. Po válce absolvoval základní vojenskou službu, k jejímuž výkonu se dobrovolně přihlásil. Jako dvacetiletý odešel pracovat do Moravských válcoven kovů v malém pohraničním městě Břidličná. V továrně rozpoznali jeho výtvarný talent, přefadili jej do propagační dílny a posléze mu zaměstnavatel umožnil získat kvalitní

umělecké vzdělání na zlínské Škole umění. Zejména reálně i abstrahovaně pojatá krajinářská témata patří k vrcholům Škubnovy tvorby.

Přes určitou dobově podmíněnou skepsi vůči krajině jako nosnému tématu současné malířské produkce můžeme říci, že téma ztratilo na přitažlivosti jen tím, že je dnes vnímáno spíše spektrem tradičního pohledu. V rámci mnohdy vypjatě artikulovaných ekologických aktivit i kontradikčních spekulací se však stává také volně intelektuálním prostorem umělecké interpretace stále aktuálních problémů současného života. Jsem přesvědčen o tom, že určitý archetyp krajiny jako limitující prvek základní lidské zkušenosti má v sobě každý z nás.

Jiří Hastík

1/ Stanislav Menšík

Narozen 9. 11. 1912 ve Svatém Kopečku u Olomouce – zemřel 16. 6. 1970 v Olomouci. Malíř, kreslíř, grafik, ilustrátor, autor návrhů na knižní vazby. Studia: Soukromá výtvarná studia u Alfonse Muchy (1932–1935). Samostatně vystavoval od roku 1932 (CZ), společně od roku 1938 (CZ). Zastoupení v sbírkách: Ministerstvo školství a kultury v Praze, Moravská galerie v Brně, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Okresní úřad v Olomouci, Ředitelství Českých drah v Olomouci, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Městské muzeum v Jeseníku ad. a soukromých sbírkách (CZ, D). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Skupina olomouckých výtvarníků (1938–1947), Blok výtvarných umělců země Moravskoslezské (1947–1949), Skupina moravských výtvarníků v Olomouci (1947–1949), Svaz československých výtvarných umělců (1949–1970).

Lit: *Stanislav Menšík. Výběr z díla*. [Katalog výstavy]. Text Otto František Babler. Olomouc, Galerie výtvarného umění 1973. – Babler, Otto František: *Stanislav Menšík – malíř Jeseníků*. Ostrava 1982. – Smejkal, Bohuslav: *Stanislav Menšík. Výběr z malířského díla*. Svatý Kopeček, Strojopis 1991. – Smejkal, Bohuslav: *Zápas s andělem*. Lidová demokracie, 9. 7. 1991, s. 5. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2002*, Man–Miž, díl VIII. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2002, s. 224.

2/ Josef Šlecht

Narozen 4. 3. 1925 v Olomouci-Hejčíně. Malíř, kreslíř. Studia: Ústav výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (1946–1949, Alois Kučera, František Viktor Mokřý, Vladimír Navrátil, Josef Vydra, Jan Zrzavý).

Lit: *Josef Šlecht*. [Katalog výstavy]. Text Rudolf Chadraha. [Olomouc 2000]. – Kolář, Bohumír: *Malíř Josef Šlecht* (Malé připomenutí k osmdesátinám). Olomouc, Nakladatelství Olomouc 2005 [soupis výstav a literatury].

3/ Otakar Vystřčil

Narozen 6. 7. 1935 v Košicích (SK). Malíř, kreslíř, grafik, výtvarný pedagog. Studia: Gymnasium v Kežmarku (1951–1954), Vyšší pedagogická škola v Bratislavě (1954–1956), Vysoká škola pedagogická při Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě (1958–1964, R. Hornák, F. Klimáček, E. Lehotský, E. Nevan). Samostatně vystavuje od roku 1968, kolektivně od roku 1967 (SK, CZ, D). Zastoupení v soukromých sbírkách: CZ, SK, D, USA, A. Ceny: Hlavní cena soutěže dětské výtvarné tvorby v Žilině za úspěchy ve výtvarné výchově (1968). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Mezinárodní organizace výtvarných pedagogů (INSEA, od 1964), Slovenská výtvarná únia (1989–2000), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1992).

Lit: *Otakar Vystřčil. Obrazy, grafika*. [Katalog výstavy.] Text Jiří Hastík. [Olomouc, 2004]. – *Otakar Vystřčil. Malba a kresba*. [Katalog výstavy.] Text Ludvík Mazur. Olomouc 2001. – *Otakar Vystřčil. Obrazy a kresby 2000–2004*. Text Jiří Hastík. [Olomouc 2005].

4/ Vilém Kras

Narozen 8. 4. 1915 v Prostějově – zemřel 3. 8. 1998 v Prostějově. Grafik, malíř, keramik, autor monumentálních realizací (práce do architektury). Studia: České vysoké učení technické v Praze (Prof. Blažiček, Bouda, Pokorný). Pracoval též na restaurování starožitností a působil jako soudní znalec.

Lit: Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 110–115. – Dolívka, Josef: *Výtvarníci prostějovského regionu*. Prostějov, Klub přátel výtvarného umění 2007.

5/ Dušan Janoušek

Narozen 18. 8. 1928 v Prostějově – zemřel 31. 1. 1996 v Prostějově. Grafik, malíř, autor realizací v oblasti užité tvorby (práce do architektury, grafické řešení expozic, užitá grafika) a textů o výtvarném umění, vysokoškolský učitel. Studia: Vyšší škola uměleckého průmyslu v Brně (1945–1950, Karel Langer), Univerzita Komenského v Bratislavě (1950–1953, Eugen Nevan).

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. AŽ 1989*. Olomouc – Praha, Český fond výtvarného umění 1989. – *Dušan Janoušek. Volná grafika*. [Katalog výstavy]. Text Eva Pazderová. Olomouc, Galerie výtvarného umění 1977. – *Dušan Janoušek. Výběr z grafického díla z let 1972–1982*. [Katalog výstavy]. Texty Josef Mikeš, Ivona Procházková.

Gottwaldov, Oblastní galerie výtvarného umění 1982. – Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 118–119. – Dolívka, Josef: *Výtvarníci prostějovského regionu*. Prostějov, Klub přátel výtvarného umění 2007, s. 60.

6/ Jaroslav Franc

Narozen 10. 11. 1935 v Prostějově. – zemřel 21. 1. 1990 v Žešově (okr. Prostějov). Malíř. Studia: Dálkový kurs kresby a malby (1959–1961, prof. Košanec).

Lit: Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 56–57. – Dolívka, Josef: *Výtvarníci prostějovského regionu*. Prostějov, Klub přátel výtvarného umění 2007, s. 34–35.

7/ Stanislav Krátký

Narozen 17. 9. 1914 ve Vinarech (okr. Píseň) – zemřel 14. 11. 2001 v Píseň. Malíř, kreslíř. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1933–1939, Václav Nechleba).

Lit: *Stanislav Krátký. Krajiny*. [Katalog výstavy]. Bez úvodního textu, seznam vystavených prací. [Olomouc, Dilo 1974]. – Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. AŽ 1989*. Olomouc – Praha, Český fond výtvarného umění 1989. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2001*, Kon–Ky, díl VI. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2001, s. 229.

8/ Jiří Ryšavý

Narozen 27. 1. 1942 v Újezdci u Píseň. Malíř, kreslíř. Studia: Vyučen valčířem plechů ve Vítkovických železárnách (1956–1959), Střední všeobecně vzdělávací škola v Píseň (1964–1968), soukromá výtvarná studia u malířů J. Adámka a I. Kříže. Samostatně vystavuje od roku 1971 (CZ), kolektivně od roku 1970 (CZ, JUG). Zastoupení v soukromých sbírkách v Evropě (CZ, SK, D, CH, GB, USA). Ceny: I. cena v celostátní soutěži AMO 70 v Šumperku v oboru kresba (1970). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1993).

Lit: (rik, om): *Druhotná krajina Jiřího Ryšavého*. Nové Píseňsko, 8. 3. 2002, s. 12. – Kolektiv autorů: *Decenium*. Almanach a katalog k desátému výročí činnosti Galerie G. Olomouc, Unie výtvarných umělců Olomoucka 2002. – *Jiří Ryšavý. Obrazy, kresby*. [Propagační katalog.] Text Kristina Glacová. [Píseň 2005].

9/ Jan Jaroš

Narozen 5. 12. 1921 v Hranicích na Moravě. Malíř, kreslíř. Studia: Fakulta lesního inženýrství na Vysoké škole zemědělské v Brně (1947–1950), dlouholetá soukromá výtvarná studia u malíře Stanislava Krátkého ve Vinarech u Píseň.

Lit: Pavelková, Anna - Piperek, Filip - Jaroš, Jan: *Jan Jaroš*. Zlín, Nakladatelství Margaret 1997. – Piperek, Filip - Foltánek, Vladimír - Jaroš, Jan: *Jan Jaroš. Lesy a jejich interiéry*. Zlín, Nakladatelství Margaret 2000.

10/ Radoslav Langer

Narozen 1. 4. 1957 v Olomouci (CZ). Malíř, kreslíř, grafik, ilustrátor, autor realizací do architektury, výtvarný teoretik, kurátor. Studia: Gymnázium Jiřího z Poděbrad v Olomouci (1972–1976), katedra výtvarné teorie a výchovy na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (1976–1981, F. Dvořák, L. Dvořák, I. Hlobil, V. Kotasová, A. Nádvořníková, F. Novák, M. Štolfa, B. Teplý, S. Vymětal). Samostatně vystavuje od roku 1981 (CZ, I, NL), kolektivně od roku 1976 (CZ, SK, NL, LT, LV, PL, USA). Zastoupení ve sbírkách: Gymnázium Hranice, Olšanské papírny a. s., Univerzita Palackého v Olomouci, Lázně Teplice nad Bečvou, Gallery Arti-Forum Voorburg (NL), Gemeente Kunstcollectie Voorburg/Leidschendam (NL), College A. Synoise, Bonneval (F) a soukromé sbírky (CZ, B, I, NL, D, Ukrajina, JAR, USA). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Volné sdružení hranických výtvarníků (1987–1998), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1991).

Lit: Kolektiv autorů: *Who is Who (v České republice)*. Hübners blaues Who is Who 2003 (II. vydání), s. 658. – Gašparovič, Libor - Hastík, Jiří: *Toison d'or*. Olomouc, Agentura Galia 2005, s. 2, 16–17. – *Radovan Langer. Něco bylo, něco bude*. [Katalog k výstavám]. Text Jiří Hastík. [Hranice 2006].

After World War II, the artistic life in the Olomouc region was affected mainly by political events linked with the post-war development of the country. The consequences of the holocaust, which destroyed the culture of the Jewish minority during occupation, immediately after the war went on to cause displacement of citizens with German national origin. This resulted in a major demographic change in a once ethnically and linguistically mixed region with its economic structure being destabilized as well. The traditional, though not always easy coexistence of Czechs, Germans and Jews, which has formed the cultural consciousness of Central Europe, became uprooted. The Czech cultural life in larger Central Moravian cities like Olomouc, Prostějov and Přerov could lean on a long tradition and professional high-quality background. People were euphoric about the newly gained freedom and strived to functionally restore the social and cultural institutions. The territory of former Sudetenland, however, was in chaos and its people traumatized, not knowing how to cope with the new situation.

A slightly better situation was in Olomouc, where a group of artists called the Olomouc artist group (SOV) was formed in 1937 and was active even during the occupation. Thanks to the efforts of its members, the building of former German shooting gallery in Hynaisova street was reacquired in May 1945 and was adapted into Olomouc City Gallery, later renamed the Arts Hall. The Arts Club still resides here, but its work hasn't been at the forefront for some time.

After the election of 1946, whose result was greatly influenced by political manipulation of the Communist Party (KSČ) and a turbulent post-war atmosphere of gratitude to the Russian liberators, the political, social and cultural atmosphere of the country changed dramatically. The collectivist tendencies and rediscovered cult of folkiness was also expressed in art. The Group of Moravian Artists (SMV) was founded only a year after the war. Unlike SOV, whose efforts for modern artistic expression could have been viewed as elitist, SMV was a group, which through leftist proclamations strived for the collectivization of artistic life and mass popularization of art according to the Soviet model.

In January 1947 the Olomouc University was re-established and the Art institution was founded. Josef Vydra, who was put in its charge, tried to follow the teaching conception of the legendary Bauhaus. His effort to develop a modern artistic training center was wrecked due to the pettiness of local environment, personal aversions and political interference.

The exhibition of Oscar Domínguez, a leftist member of the Paris school, which took place at the Arts hall in December 1947 was for long years the last authentic presentation of European avant-garde in Olomouc. The artistic life in Prostějov and Přerov wasn't widely organized on a professional level, but leaned on renowned

local artists. In Prostějov Tříška brothers, Jaroslav Placák a Vilém Kraus. In Přerov Augustin Mervart, Marcel Krasický and the sculptor Josef Baják.

When the government was overthrown in February 1948, the Communist party took power and within several months dissolved democratic principles of social life. In accordance with totalitarian ideology it enforced system of central power, which also painfully afflicted the cultural domain. Activities, which originally emerged purely from civil or professional needs, were abolished by insensitive bureaucratic interventions.

In 1949, the Communist party began establishing art unions under its cultural policy. They were centrally controlled organizations which associated members of various artistic professions. When the Czechoslovakian Artists Union (SČSVU) was established, the large majority of small artistic groups perished. Olomouc became the Regional center of the Union.

Once manifold artistic life in the regions as well as in the whole country was paralyzed by the dictatorship of the new administration which obediently exercised the political will. In 1952 the galleries network was also reorganized on the state level and the Czechoslovakian Art Fund was founded two years later and managed regional branches of its enterprise called Dílo. All public orders, distribution and sale of artworks could have only been carried out legally through Dílo and its network of sales galleries. This kind of politically and economically determined structure of artistic life in former Czechoslovakia lasted until 1989.

Nevertheless, one cannot presume, that Czech or regional art culture simply served as an instrument to the state power. Many artists reified their natural artistic, philosophical and moral reflection of that era into plenty of artifacts of subjective and widely oriented nature.

Several inventive artworks of timeless artistic value also emerged from public orders.

Noble expressions through canvas application of Augustin Mervart, a Přerov native and the passionate swathes of brushwork courtesy of Olomouc's Jindřich Linhart are good examples of the polarity of emerging creations.

The work of Bohumil Dvorský, a landscape painter, flourished during 1940s and he later performed important functions in the Union. However, we cannot deny, that, even at the time of official procla-

mation of social realism and its methods, Bohumil Dvorský's program brought fresh ideas and was relatively modern.

Another remarkable personality of the Olomouc region was František Šnajdr, a landscape painter, who, at the age of 19, lost both his hands in a work accident. Not only did he manage to face up to this fatal handicap both physically and mentally, but he created vibrant work, which is a valuable contribution to the regional landscape-painting. Šnajdr spend all his life in his hometown Toveř, located in the spacious Haná flatland determined by the barriers of the Jeseníky mountains and the picturesque view of Svatý Kopeček.

Thus the space limiting the painter's experience of reality became the main theme in his lifetime work of landscape-painting. Šnajdr's only teacher, or more precisely mentors, were the painters Stanislav Menšík^{1/} and Bohumír Dvorský. However, no traces of their influence can be found in his work. Apart from the sensual and individual perception of reality he leaned on, his expression rather pushed towards purely Czech landscape art traditions, as we know it from the works of Vlastimil Rada, Vojtěch Sedláček or Václav Rabas.

One of Olomouc's landscape painters at the forefront of the age was also Stanislav Menšík, who focused mainly on the Jeseníky Mounatins as subject-matter.

He didn't get a systematic artistic education, but he rose to become a recognized regional painter through stubborn cultivation of his talent. Especially his early work, inspired by religious content and Rouault's formal experience, is considered an important contribution to the local culture. He also enriched his Jeseníky motives with his characterful artistic diction. He sensitively reflected the harshness of mountains and details of natural objects. Formal interpretation of Menšík's landscapes, based on expressive formative diction, never reached the acute formulation of his figural works. In the final period of his work, he couldn't avoid routine performances of consumer character.

In the first postwar year, the painter Slavoj Kovařík returned to his hometown after graduating from the University of Arts, where he studied in Emil Filla's atelier. Since the beginnings of his artistic development, he sensitively reacted to the contemporary intellectual and artistic impulses and dealt with them creatively in voluntary seclusion and the conservative environment of Olomouc. His progressive oriented work and outstanding creative intelligence soon affected the thinking of several younger painters. Theme-wise, Kovařík wasn't settled. He rather reflected life and contemporary aesthetic through spirituality. In the context of the painter's early development, the sub-

ject of landscape plays an important role in his work, and through it, he verified the contentual expression and purpose of his own formal order, which he later developed on several expressional levels. The work of Slavoj Kovařík is extraordinary for his immanent quality and consistent creative application of current impulses of European and World art. Today, his artistic and ethical legacy is rightfully perceived as a major contribution to the local art culture in the second half of the 20th century. Between 1949 and 1952, i.e. in the period of only three years, the Olomouc art scene was reinforced by graduates of Zlín Art School Jan Sedláček, Otakar Hudeček, Jeroným Grmela and Miroslav Ketman whilst Radoslav Kutra, Miloslav Jemelka with his wife Jana and Ivo Přifleský returned from their Prague studios. Although their work culminated into pronounced opinion expression only in the next decade, the coming of this remarkably strong artistic generation meant a distinctive advancement in aesthetic and organizational conventions. All above mentioned artists became shortly candidates or members of the professional monopolist organization, the SČSVU. The traditional group thinking of the members of the older artistic generation, was considerably shaken by the organizational interventions and definitely became a matter of the past. Apart from the sensual and individual perceptions of reality, his expression leaned on purely Czech landscaping tradition, as we know it from the works of Vlastimil Rada, Vojtěch Sedláček or Václav Rabas. The landscape work of Miloslav Jemelka was characterized by extraordinary thematic, formal and intellectual consequence. His haptic and shape concise-

ness, colourful, yet refined reduced painting is close to the civilly humble still emotionally experienced portrayal of reality. Hodolany, a suburb of Olomouc, which he perceived in its architectural composition and social dimension, were a leitmotif of his paintings since the beginning of his artistic development. Besides, he painted many landscapes around Prague, Znojmo and Český Brod. Jemelka's set of landscapes from Dukla battlefield, which came from a thematic task, was highly dramatic but not pompous. In his landscapes, we can feel the influence of his professors – Salcman, Holý, or the knowledge of works of Jindřich Průcha, Jan Trampota, Maurice Utrilla. His fierce talent, however, always led him to powerful, authentic interpretation of the subject. Due to the untimely death of this young promising painter, Olomouc lost a landscape prodigy and an artistic personality of a distinct form.

Radoslav Kutra, Jemelka's friend and a colleague from grammar school and Academy, was concerned, although only marginally, with landscapes. His work later followed different thematic and formal goals.

In the early stages of their professional careers, Sedláček, Hudeček, Grmela and Ketman, all Zlín Art School graduates, focused considerably on landscape topics. Although their talent dispositions were very different, they were all linked by training from the landscapists Vladimír Hroch and Karel Hofman, whose painting expression followed the line of Czech postimpressionistic aesthetic. At school, they necessarily had to come across strong expressionistic painting, mainly by a promising young student, Václav Chad, who tragically died in the last months

Slavoj Kovařík

■ < KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT

1960

tempera, papír / tempura on paper / Tempera auf Papier

309 x 567 mm

s. m. / p. o. / p.

Otakar Vystřčil

■ POHLED DO KRAJINY / VIEW OF THE LANDSCAPE / BLICK AUF DER LANDSCHAFT ▷

1999

akvarel / aquarelle / Aquarell

290 x 420 mm

s. m. / p. o. / p.

Otakar Vystřčil

■ HANÁCKÁ POLE / HANÁ FIELD / HANÁ FELD ▽

1999

akvarel / aquarelle / Aquarell

290 x 420 mm

s. m. / p. o. / p.

of the World War II. From the four, only Jan Sládeček became a wholly involved landscape artist, while Miroslav Ketman was, thematically and as expression is concerned, more independent. Jeroným Grmela focused on graphics and monumental work while Otakar Hudeček on reconstruction of monumental objects.

The work of Jan Sedláček, in all his stages, leaned on factual and visually impressive interpretations of reality.

His expression in the early 1950s followed the example of Vladimír Hroch. But even then, he headed to a looser style and an areal perception of composition. A major change in his artistic program came in the late 50s and early 60s. It is almost certain, that it related to much liberal atmosphere in the realm of culture, ignited by the remarkable success of the Czech fair pavilion at the World Expo in Brussels 1958. So-called Brussel style soon spread wide and became a synonym for good taste. On one hand, it sensitively reflected the impulses coming from the international art scene, on the other hand it had a touch of decorativeness. Sedláček included both these aspects into his artistic program. Due to his advanced painting culture, he managed to avoid simple interpretation of these two genres. Sedláček' painting from this period belong to the best of his work and put him among top landscape artists on not just a regional scale. In the 70s, the painter returned to his original realistic resources. However, he modified areal compositions in many of his sketches. In the late part of his life, he painted a number of paintings characterized by masterful diction and turbulent sensitivity.

Miroslav Ketman didn't focus so much on the physical environment of the treasures of the north Moravian landscapes but focused more on the details of the region's people themselves for subject-matter and later on a more personal existential level. Looking at the peak of our artist's career around the mid-nineteen sixties, Ketman was established on an international level with

works which come to mind, the series Lom (mine) which had quite an impact on the artist's audiences. A tragic experience features in the artist's work referring to his youth at the age of seventeen.

Ladislav Jalůvka, who came to Olomouc during the mid-fifties can be seen as an essential element to the regional landscape painting scene. Teachers Martin Salcman and Cyril Bouda guided the artist through his academic studies courtesy of Prague's academy of fine arts with the former teacher having a remarkable influence and understanding with Jalůvka's approach to the subject in mind. The artist-to-be learnt the ropes impressing the tutors with his natural grasp of the medium conveying delicate, sensitive contrasts with colour. From the year 1979, when the artist acquired the use of an art studio, the romantic location with it's prominent view of Václav's cathedral featured strongly in the man's work using a variety of mood spectrums when applying colour to canvas. Jalůvka's cathedral series reminds us of the French artist Claude

Dušan Janoušek

■ ◀ U MÍSTNÍHO NÁDRAŽÍ / AT THE LOCAL TRAIN STATION / AM ÖRTLICHEN BAHNHOF
1947

akvarel, papír / aquarelle on paper / Aquarell auf Papier

405 x 590 mm

s. m. / p. o. / p.

Vilém Kraus

■ KRAJINA NA HANÉ / HANÁ LANDSCAPE / HANÁ LANDSCHAFT ▷

1964

tempera, papír / tempura on paper / Tempera auf Papier

300 x 850 mm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Šnajdr

■ ▼ TŮŇ / THE POOL / DER TEICH

1996

uhel, křída, olej, plátno / charcoal, chalk, oil on canvas / Kohle, Kreide, Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

Monet's depictions of Rouen's cathedral. Ladislav Jalůvka accompanied his painting career by also teaching painting at Olomouc's Palackeho university.

Jana Jemelková isn't to be left out of our account of landscape painters making their way in the career of soul's interpretation on canvas. Emancipational elements can be experienced in the woman's exceptional work which were created especially during the nineteen-sixties. As well as paint on canvas, the young lady went on to create a series of sterling graphic work and especially her drawings conveying a determination of someone analysing life. On the subject of analytical, conscientious contributions to the arts, we can't leave out Ivo Přileský's paintings and drawings. Taught by Radko Mašata at Olomouc's Palackeho university, the young artist completed a series of ten canvases together with pastel works with motifs greatly celebrating the Valachian region.

In relationship with reflecting the geographical environment on to canvas, the artist Zdeňek Vacek took serious interest and contributed greatly to the genre's development during the nineteen-seventies especially. Close friend Jan Sedláček was also an integral part of this commitment to the growing fine arts scene. Vacek's contributions to the development of the eighties and nineties laid the way in what was to come making his authentic creations part of the new evolution process in current approaches to the environment on canvas.

Josef Šlechta^{2/} is but another great name in the genre of landscape painting who succeeded in keeping his love and commitment to the arts alive while undertaking civilian work at the same time. The turn of the seventies and eighties sees the artist connecting with solitaire, art's visionary, Jiří Havlíček, who brings to the scene's forefront encaustic, appealing visions and spaces of light. The Konice area in Dražanská uplands

provides Josef with food for the soul when engaging in his landscape works. Along the same subject-matter theme, using aquarelle impressively in landscape work, the artist Otakar Vystřčil^{3/} gave his realistic, yet unique interpretations to the regional art scene. Looking at the picture of trends from the last century, especially those of artists born from the fifties onwards, we can see the commitment to the landscape scene through a variety of abstractions, impressionistic works where many creators are striving to escape from banality and hit the audiences with thought provoking, sometimes visually provoking pieces. Artists belonging to this group of landscape orientated creators includes Jiří Lindovský, graduate of gra-

phic arts at the AVU (academy of visual arts) who tackled the paper and canvas with traditional yet original humanistic principles in which he wasn't afraid to bring to the audiences dark images of the human spirit. These pieces were conducted in a very conscientious and truth-searching way reflecting life as it is as opposed to how many of us would like to see it. An artist following a similar artistic journey to Lindovský's for truth goes by the name of Oldřich Šembera, who, in his quest for grabbing aspects of civilization's problems by the horns, uses the medium in comparable physical ways. Looking at the authenticity and interior landscapes, we arrive at original images produced albeit with digital aids. This modern use of medium brings us to a new dimension enriching the scope and variety.

Miroslav Šnajdr's rich collection of works uses medium for his original interpretations reminding us of landscape images created by the Austrian artist Gustav Klimt. Looking in retrospect to the developments in the landscape painting scene around the nineteen-seventies onwards towards the present day, we can observe that, with artists like Klimt, Šnajdr, Kovařík just to name but a few, there was a blossoming in medium used however the principles remained very much the same. Pushing the limits in food for the aesthetic senses was very much part of the artists' named above aims.

Jiří Krtička, a Šumperk native who, like the latter artists aimed to bring continuous fresh fruits to the landscape painting genre, graduated from František Jiroudka's school under Prague's academy of the fine arts. The artist's colleagues named Michal Ranný and Vladimír Gebauer joined him in moving the landscape art movement healthily onwards using an academic, however original approach with delicate uses of colour and a characteristically radical reduction

of natural shapes firmly placing him on the cultural map. A vibrant theme of composition is seen in the work of Jan Jemelka who, through his paintings and graphic works gives a rich use and understanding of neutral colours playing with and against natural ones.

Prostějov during the latter half of the nineteenth century held a great deal of power with regards to industry and capital. This wealth is of course reflected in the public art projects which took sway during this time with reference to Kotěra's national house to name but one of the architectural as well as fine arts. This presents us with a city proud of its cultural riches and contributions. Leading up to World War II we witness the joining forces of the region's artists completing the Olomouc fine artist's group show following on to the artists becoming members of Olomouc's SČSVU (Czechoslovakian artist's group).

The year 1960 saw a shift in jurisdiction where the city of Olomouc lost control of its seat as the regional capital. Prostějov was therefore subject to the southern city of Brno's authority resulting in an unfortunate upheaval for the worst in regards to the Central Moravian cultural scene and integrity.

Viktor Hohaus, who blessed the region with his creative work spanning sixty years showed a dilettantism and flair in his landscape pieces especially. Another artist in the architectural field who is worth mentioning, Vilém Kraus^{/4/}, graduated at the ČVUT institute of higher education and went on to produce a rich variety of work including pieces by ceramic and monumental art medium. We can see by the artist's drawings in pastel and acrylics that, although showing a regional approach to paintings, the artist nevertheless broke into a genre full of personality and originality.

Dušan Janoušek^{/5/}, graduate of Brno's industrial art institute of higher education later going on to Bratislava's Komenský university under professor

Eugene Nevana, makes waves in the central Moravian art scene especially during the late forties going into the fifties. The medium of acrylics and tempera gives birth to a wide range of pieces reflecting the artist's home area and immediate natural environment. These landscape pieces are fundamental in the entrance to Group 42. Later on our artist changes direction for a short while concentrating on graphic art and pedagogical studies at Olomouc university's pedagogical faculty.

Jaroslav Franc^[6] is another artist belonging to the Prostějov group of landscape artists faithful to the Hana plains for inspiration on the canvas. This artist shows determination in his artistic voyage through creating his works alongside civilian mandatory work. Due to political reasons our artist was refused permission to study art at a state institute but this doesn't stop him painting eventually having his work in pride of place at the Dilo gallery on more than one occasion. Franc, was able to carry across an expressive use of moderate spirit as opposed to stylistic readiness in a process bursting with his own unique freshness.

The flat plains of the Hana region gave inspiration to Jaroslava Zárecká-Muchová, for many years a teacher at Prostějov's high school for industrial fashion design, from which she acquired the credentials at Olomouc's Palackého university. František Bělohávek, Aljo Beran and Alois Kučera taught the young female teacher and artist to-be at the faculty contributing to the flowering of a painter giving a feminine touch to the canvas with a decorative style influenced by her designer forte.

Květoslava Snášelova brings imaginative creations to the forefront of Hana art. This painter, graphic artist and pedagogue graduated at Olomouc and Brno's pedagogical faculties, and went on to create a series of paintings celebrating a combined technique approach with cabinet canvas formats displaying a somewhat meditative picture of the environment within the

canvas's borders. Although giving a sharp figurative, optic reality in the acrylic pieces as well as drawings, the artist goes on to display the subject matter with a liquid contract of shape composition.

Archeologist Miroslav Šmíd engaged himself into the world of painting as a hobby as opposed to a full-time occupation after studying ancient and modern history at the Masarykova university in Brno. The artist nevertheless approached painting with a professional zest creating his own individual style inspiring him to complete a rich range of work celebrating the Hana courtyside.

Prostějov's landscape artists owe recognition to the figure of Milan Kubeš, inviting the audience to enjoy his work presented in a figurative style. Graduate at Brno technical university's art faculty under professors Jiří Načeradský and Petr Veselý, the artist starts his artistic journey physically in the countryside itself producing a range of small-scale oil paintings going on to water-based colours in the art studio itself. Cubist influences are evident in the artist's work together with multi-linear swathes of colour firing the imagination with images printed as a real life experience in the audiences memories. It is worth adding that the Přerov artist scene merged with that of the rest of the Hana region under Olomouc especially due to cultural relationships between the artists themselves. Bring us on to the year 1939 when professor Vratislav Nechleba guided the emerging artist Stanislav Krátký^[7] through Prague's academy of art, where he was later to create a series of work inspired by his home of Vinary near the industrial city of Přerov. Our artist was a painter from the classical genre, engaged in painting portraits, landscapes as well as still-lives reflecting the spirit of his traditional, academic upbringing. Vlastimil Kozák, on the other hand had a less traditional approach to the canvas starting under the academic guidance of Otakar Nejedlý's regional school. At the beginning of our artist's painting career, his works were full of an intensive display of colour play with somewhat juicy tones using post-impressionist fundamentals. During the late fifties entering the century's sixth decade we can observe Vlastimil's own aesthetic somewhat provocative impressions of the environment's subject-matter between the local towns of Přerov a Tovačov. The painter looked carefully with sensitive feeling towards what some may regard as non-exciting subject-matter, such as motifs of spring and winter moods. The flat plains without question feature largely in the artist's wide range of industrious output.

After graduating from the Industrial art institute of higher education around the beginning of the fifties, Přerov's married couple Eva Siblíková, (landscape artist under the academic guidance of Alois Fišárek) and Jan Chmelař (applied art specialisation under professor Jan Kaplický) engaged themselves totally into the landscape art scene. Siblíková's work

Stanislav Krátký

■ ◀ Z NAŠEHO DVORA / FROM OUR COURTYARD / VON UNSEREM HOF

1982

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

46 x 71 cm

MKP

Miroslav Koval

■ ZEMĚ II / THE LAND II / DAS LAND II ▷

1980

písek, kaseinová tempera, dřevo / sand and casein tempera on wood

Sand und Kasein Tempera auf Holz

80 x 80 cm

s. m. / p. o. / p.

Anežka Kovalová

■ BILÝ STROM / WHITE TREE / WEISSER BAUM ▽

2008

vaječná tempera, dřevo / egg tempera on wood / Eier Tempera auf Holz

30 x 23 cm

s. m. / p. o. / p.

especially is inspired from the region's richness in colors spanning the whole region of Moravia from the Oderský highlands to the Pálava scenes in the south. The colours are recorded on canvas as explosions of rich hues celebrating the magic of the artist's subject-matter. Siblíková is recorded in dialogues concerning the tradition of landscape painting during the thirties and forties in which her teacher Alois Fišárek features greatly due to his guidance and influence on the young female artist.

Jan Chmelař in the framework of his universal academic journey engaged himself from the outset mainly on monumental art in relationship with architecture. The artist nevertheless devoted a proportion of his time focusing on landscape painting of which he completed a remarkable series. One challenge to our artist's livelihood and sense of being was the catastrophic flood in 1997 in which Chmelař's art studio complete with an amount of life's work were destroyed. The artist was one of many victims, many of which fared a lot worse in regards to material possessions and life itself. During the latter years of the artist's career, he focused greatly on the Pálava rock formations in the south of the region. During Chmelař's career his wife Siblíková features greatly in the man's life and work.

Pavel Kotas (1937–2007), Přerov born is yet another large figure in the region's history of landscape art which, needless to say was one of the main elements to the Moravian art scene during the past two centuries. Kotas incorporated into his work a rich dedication reflecting the man's association with his subject-matter in a strong philosophical way.

Around the close of the sixties continuing well into the seventies, graphic artist Věra Kotasová took this same discipline of painting by the horns displaying a liquid use of medium coupled with eastern, female philosophy. Petr Markulček (1945–2007), our figurative painter working concurrently with our latter artist is also worth mentioning due to his individuality, originality and genuine approach towards the popular genre.

Not far east of Olomouc in the town of Hranice existed a gentleman devoting seventy productive and fruitful years to the region's art scene. The painter, draughtsman and sculptor, by name of Vladislav Vlodek, spent

his childhood in the USA where he acquired academic skills to launch his artistic career in earnest. Although our artist engaged himself more with draughtsmanship and the production of comics, he nevertheless devoted time to landscape painting using a more traditional method on the canvas. A young man, graduating from Brno's higher institute of education under forestry engineering, wished to paint from his early childhood. Circumstances prevented Jan Jaroš^{8/} from studying art but the young artist didn't let this early hurdle prevent him from making strong waves in the country's art scene. The artist used the subject-matter prominent throughout his forestry engineering reminding us of the painter Julia Mařák with the magical use of the theme delighting the senses with fresh and original brushlines.

Back to his home town of Šternberk after studies in Prague's academy and Munich at the fall of the war returned the artist Wilhelm Zlamal. This professional made a large impact on the country's art scene especially during the early forties when he would show work together with German artists of which he gained membership of their native art group. Independent shows also took place throughout the Olomouc region as well as the capital city itself. The artist's style on the canvas was universally orientated with figure portraits, compositions, natural motifs and landscape painting from which his reputation stood out most. The works *Letní den* (summer day) painted in oils, panoramic view of Šternberk and lower Jeseníky countryside dominated the artist's subject-matter using water based swathes of colour combined with a pointalist approach on the canvas. Deeper, darker, more sombre tones gave way to brighter swathes of colour spread over wider canvases as we entered the century's sixth decade. Zlamal's work with large-scale contrasting bright colours took on a more peaceful and quieter note as we go through the seventies. The artist's evocative, optical abstractive elements took hold of his compositions up until the time of his death.

Wilhelm Zlamal, complementing both German and Czech culture through the originality and depth of his painting was able to avoid problems faced by so many fellow Sudetan Germans due to his marrying into a Czech family.

Against inspiration from one's own psychophysical experiences as well as related aspects with existence, Petr Zlamal from time to time engaged himself into the pleasures of the landscape. Graduate from Arnošt Paderlík's academic guidance at the AVU, the young artist put a great deal of motifs and influence into his landscape art through sources relating from personal experiences. The work from the flat Hana plains to the exciting formations around the Palava area nicely portrayed the artist mythical side of his imagination as well as the real man himself.

Looking back to the 1952s we can observe the role of German artistic culture searching for a new identity

understandably due to the chapters of history uprooting families and changing the demographics of the region to, in some cases disappearing from memory altogether as generations replaced those before and so on.

In the town of Šumperk, a vibrant centre of industry and culture in the times leading up to World War II, experienced a rather different situation at its close where the town was left without any artists from the academic position. This situation nevertheless wasn't going to continue indefinitely, while in the nearby village of Sobotín, Lauda's sculpture faculty at Prague's art academy produced the figure of Jiří Jílek. The reason to make this part of Moravia his home for creative work wasn't part of the resettlement activity carried out to re-occupy many of the empty homes left by expelled Germans. It was rather one of romance where the conditions suited the artist very well with regards to balast as well as inspiration.

The town of Šumperk welcomed an artist by the name of Lubomír Bartoš during the 1960s whose family came from the local village of Klopiny. Bartoš studied under the academic direction of Vladimír Hroch and Karel Hofman at the industrial art high school in Uherské Hradiště followed by the studio of František Jiroudka in Prague's AVU. The family base with its surroundings still held its captivating charm which was the main reason the young artist was drawn back to the place of so many strong childhood memories. Due to Bartoš's expressive drive with the media capturing the magic of the Jeseníky mountains, he soon became well established as one of the region's main painters. The seventies and eighties held treasures for the artist's recognition as well as up to present times where the sensitivity and intimate conduction of his tools holds Bartoš as one of the more prominent artists of the landscape painting scene. As well as this genre, our painter found time to engage himself in pedagogical work preparing young artists-to-be for higher institutes of art education thus adding to his rich regional portfolio.

Looking at the Šumperk cultural scene during the early 1970s we arrive at the married couple Anežka and Miroslav Koval who continued the traditions and standards set by Jílka. The priorities of this couple was the recording of true life and man's relation to his immediate physical environment put onto canvas. Observing traditions kept alive by the locals from fayres to religious ceremonies, these were taken in by our artists and influenced their canvas style and composition.

Later pieces of work as well as those of Miroslav Koval were inspired foremost by the study and comprehension of nature's basic structures. The artist looks at the biological aspects of subject matter and the music composition of the environment around the viewer where observing can only take place by being physically surrounded by the elements and opening of the mind. Koval's role as artist also went on to one of running the Jiří Jílek gallery, presenting a variety of work from contemporary artists.

Painters of which were seduced by the Jeseníky mountains for subject-matter included the south Moravian painter Josef Škubna, who, at the same time solved the problem of home existence by inhabiting one of the many empty properties left as a result of the War's close. Stuck in Austria during the close of the second world war, the artist went on to graduate from army school and worked at a cylindrical engineering plant in the small village of Břidličná. It was working there which started the fruits of the young man's artistic talents in commercial projects paving the way on to the quality academic guidance under Zlín's school of fine arts. Real and abstract compositions from the physical region around Škubna remained the foremost element in his life's creations.

Scepticism during the post-war years did, without question have it's toll on the creative production in the genre of landscape painting partly due to the age old problem of limited space for one to intellectually create in current times, but when we look at other areas contributing to the riches of local life and culture, proud work was done, especially in the area of ecological activities bringing me on to the subject that I feel that everyone has inside them the archetypical components to conduct their own original song from their physical and spiritual surroundings.

Jiří Hastík

1/ Stanislav Menšík

Born 9. 11. 1912 in Svatý Kopeček near Olomouc – died in the latter city 16. 6. 1970. Painter, draughtsman, graphic artist, illustrator and book project designer. Studies: Private art instruction under Alfons Mucha (1932–1935). Independent shows taking place from 1932 (CZ), and participation in group shows from the year 1930 (CZ). Represented in the following collections: Prague's ministry of education and culture, Moravian gallery in Brno, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art, Olomouc's city council, Olomouc railway head of operations, Zlín's regional gallery of fine art, Jeseník's town museum as well as private collections throughout (CZ, D). Membership in art organisations: Olomouc's group of fine artists (1938–1947), Moravia – Silesia group of the fine arts (1947–1949), Olomouc's group of Moravian fine artists (1947–1949), Czechoslovakian union of fine artists (1949–1970).

2/ Josef Šlechta

Born 4. 3. 1925 in Olomouc-Hejčín. Painter and draughtsman. Studies: Olomouc's Palackého university, faculty of applied arts (1946–1949 under Alois Kučera, František Viktor Mokry, Vladimír Navrátil, Josef Vydra, and Jan Zrzavý).

3/ Otakar Vystřčil

Born 6. 7. 1935 in Košice (SK). Painter, draughtsman, graphic artist, art pedagogue. Studied at High school in Kežmarok (1951–1954), Pedagogical University in Bratislava (1954–1956), Pedagogical School of the Philosophical Faculty of Komenský University in Bratislava (1958–1964, R. Hornák, F. Klimáček, E. Lehotský, E. Nevan). He has exhibited in solo shows since 1968, collectively since 1967 (SK, CZ, D). Represented in private collections: CZ, SK, D, USA, A. Awards: Main prize at the childrens' art creation exhibition in Žilina for the success in art education (1968). Membership in art groups and associations: Mezinárodní organizace výtvarných pedagogů (INSEA, since 1964), Slovenská výtvarná únia (1989–2000), Unie výtvarných umělců Olomoucká (since 1992).

4/ Vilem Kraus

Born on April 8, 1915 in Prostějov—died on August 3, 1998 in Prostějov. Graphic and ceramic artist, painter, author of monumental works of art (in architecture). Studies: Czech Technical College in Prague (w/ Professor. Blazicek, Bouda, and Pokorny). Also worked in restoration of antics and served as an expert witness.

5/ Dušan Janoušek

Born 18. 8. 1928 in Prostějov where the artist died in 1996. Graphic artist, painter, project director in field of applied arts (work with architecture, graphic solutions, shows and applied arts); texts on fine arts as well as institute of higher education teacher. Studies: Brno's industrial arts higher institute of education (1945–1950 under Karel Langer), Univerzita Komenského (Komenský university in Bratislava) (1950–1953 under Eugen Nevan).

6/ Jaroslav Franc

Born 10. 11. 1935 in Prostějov. – died 21. 1. 1990 in Žešova (Prostějov region). Painter. Studies: Distance course in drawing and painting (1959–1961 under prof. Košvanec).

7/ Stanislav Krátký

Born 17. 9. 1914 in Vinary (Přerov region) – died 14. 11. 2001 in Přerov. Painter and draughtsman. Studies: Prague's academy of fine arts (1933–1939 under Vratislav Nechleba).

8/ Jan Jaroš

Born 5. 12. 1921 in Hranice na Moravě. Painter and draughtsman. Studies: Forestry engineering faculty at Brno's agricultural institute of higher education under painter Stanislav Krátký from Vinary near Přerov.

Nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs wurde das künstlerische Leben auf dem Gebiet der heutigen olmützer Region besonders durch die politischen Begleiterscheinungen geprägt, die mit der politischen Entwicklung des Landes in Zusammenhang standen. Es handelte sich einerseits um die Folgen des Holocausts, im Zuge dessen die hoch entwickelte Kultur der jüdischen Minderheit vernichtet wurde, andererseits um die problematische, flächenhafte Vertreibung der Bevölkerung deutscher Nationalität unmittelbar nach dem Krieg. Dadurch veränderte sich demographisch nicht nur das früher ethnisch und sprachlich vermischte Landesgebiet, sondern es wurde auch seine soziale Struktur angegriffen. Dem traditionellen, auch wenn nicht immer problemlosen, Zusammenleben des tschechischen, deutschen und jüdischen Elements, das über Jahrhunderte das Kulturbewusstsein im Mitteleuropa bestimmte, wurde jähes Ende bereitet.

Das tschechische Kulturleben konnte in den größeren mittelmährischen Städten Olmütz/Olomouc, Proßnitz/Prostějov und Prerau/Přerov auf einer langjährigen Tradition und professionell qualitativ hochwertigen materiellen Basis aufbauen. Hier herrschte überwiegend eine Euphorie aus der neu erworbenen Freiheit, die von dem Bemühen um funktionale Erneuerung der gesellschaftlichen und kulturellen Institutionen begleitet wurde. Auf dem Gebiet des ehemaligen Sudetenlandes überwog jedoch eher Chaos und Verlegenheit darüber, wie man sich mit der neuen Situation auseinandersetzen soll.

Die sicher besten Bedingungen für die künstlerische Entwicklung gab es in Olmütz, wo seit dem Jahre 1937 die schon während der Besatzung aktive Gruppe der Olmützer Künstler/Skupina olomouckých výtvarníků (SOV) tätig war. Vor allem dank ihrer Mitglieder wurde schon im Mai 1945 die Anlage des ehemaligen deutschen Schützenhauses in der Hynais-Straße/Hynaisova ulice erworben, die für die Galerie der Hauptstadt Olmütz, bald in „Haus der Kunst“ umbenannt, hergerichtet wurde. Weiter wirkte hier auch der „Club der Kunstfreunde/Klub přátel umění“, dessen Tätigkeit jedoch von keiner maßgebenden Bedeutung war.

Die politische, gesellschaftliche und kulturelle Lage veränderte sich beträchtlich nach der Wahl im Jahre 1946, deren Resultat beachtlich durch die politische Manipulation der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei/Komunistická strana Československa (KSČ) und durch die heitere Nachkriegsatmosphäre der Dankbarkeit gegenüber den sowjetischen Befreiern bestimmt wurde. Kollektivistische Tendenzen und der wiederentdeckte Volkstümlichkeitskult fanden ihren Widerhall auch auf dem Gebiet der bildenden Kunst. Schon im ersten Nachkriegsjahr wurde die Gruppe der „Mährischen Künstler/Skupina moravských výtvarníků (SMV)“ gegründet. Im Unterschied zum SOV, dessen proklamierte Bestrebung nach einem zeitgenössischen Kunstausdruck als programmatisch elitär zu verstehen ist, war der SMV ein Verein, der sich im Rahmen der linksorien-

tierten Proklamationen um Kollektivierung des Kunstlebens und Massenpopularisierung der Kunst nach sowjetischen Vorbild bemühte.

Im Februar 1947 wurde die Olmützer Universität erneuert. Hier entstand auch das Institut für bildende Kunst, wo als Institutsleiter Josef Vydra engagiert wurde. Er versuchte an die Lehrkonzeption des legendären Bauhauses anzuknüpfen, sein Begehren, eine moderne Kunstschule zu gründen, scheiterte jedoch bald der Kleinlichkeit seiner Umwelt wegen, an persönlichen Antipathien und wegen der Reorganisationseingriffen.

Zu einer bedeutenden Kulturveranstaltung der Zeit wurde eine Ausstellung des spanischen, links orientierten und der Pariser Schule zugehörigen Künstlers Oscar Dominquez, die im „Haus der Kunst“ im Dezember 1947 stattfand und die für lange Zeit die letzte authentische Präsentation der europäischen Avantgarde in Olmütz darstellte.

Das künstlerische Leben in Proßnitz und Prerau wurde nicht mittels der Vereine auf einer breiter angelegten, professionellen Basis organisiert, sondern beruhte auf regional bekannten Kunstpersönlichkeiten. In Proßnitz kümmerten sich die Brüder Tříška, Jaroslav Pacák und Vilém Kraus um den künstlerischen Betrieb, in Prerau waren die Maler Augustin Mervart, Marcel Krasický und der Bildhauer Josef Baják Initiatoren jeglicher Kulturaktivitäten.

Nach dem Februarumsturz im Jahre 1948 ergriff die Kommunistische Partei die Macht und zerstörte während weniger Monate alle demokratischen Prinzipien des gesellschaftlichen Lebens. Im Einklang mit der totalitären Ideologie führte sie das System der Zentralmacht ein, das schmerzhaft auch die Kultursphäre betraf. Es wurden anhand der empfindungslosen Interventionen sogar solche Aktivitäten abgeschafft, die aufgrund der rein bürgerlichen oder fachbezogenen Interessen oder Bedürfnisse entstanden.

František Šnajdr

■ < VESKOVSKÁ POLE / FIELDS IN VĚSKA / FELD IN VĚSKA

olejová tempera, lepenka / oil and tempura on pasteboard / Öl und Tempera auf Pappe

46,5 x 50 cm

s. m. / p. o. / p.

■ Slavoj Kovařík

■ Z JESENÍKŮ / FROM THE JESENÍKY / VOM JESENÍKY ▽

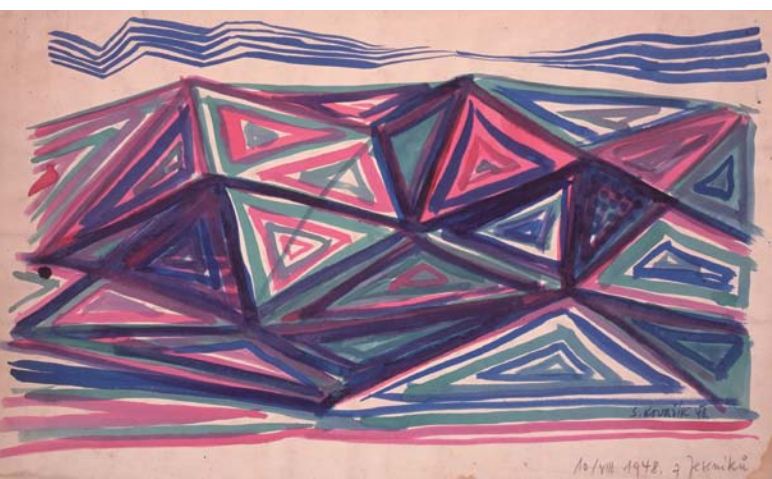
1948

barevné tuše, papír / colored ink on paper / Farbige Tusche auf Papier

355 x 572 mm

s. m. / p. o. / p.

Nach der Kulturpolitikkonzeption der Kommunistischen Partei der Tschechoslowakei entstanden schon im Jahre 1949 Kunstverbände. Es handelte sich um zentral verwaltete Einrichtungen, in denen Mitglieder unterschiedlicher Berufe vereint waren. Mit der Entstehung des „Verbandes der tschechoslowakischen bildenden Künstler/Svaz československých výtvarných umělců“ (weiter nur SČSVU) ging die Mehrheit der Kunstvereine zu Grunde. Olmütz wurde Sitz der Kreiszentralstelle des Verbandes. Das relativ bunte Kunstleben im Lande oder in den Regionen wurde durch das Diktat des bürokratischen Molochs, eines gehorsamen Vollziehers der politischen Macht, paralysiert. Im Jahre 1952 wurde auch das Galerienetz landesweit reorganisiert und zwei Jahre später entstand der „Tschechoslowakische Fond der bildenden Künste/Československý fond výtvarných umění“ (seit der Entstehung der Staatsföderation im Jahre 1968 fungierte er unter dem Namen „Tschechischer Fond der bildenden Künste/Český fond výtvarných umění“), der die

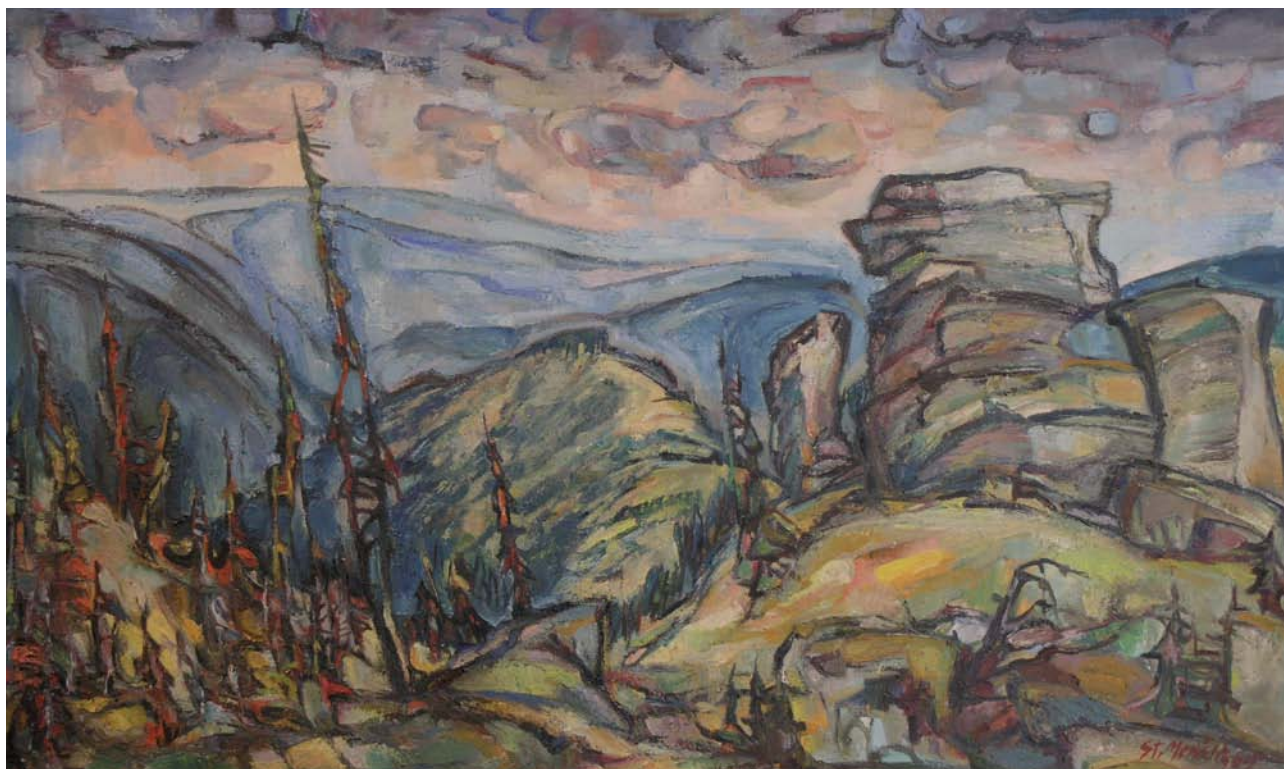
Kreiszentralstellen seines Unternehmens „Werk/Dílo“ verwaltete. Jegliche gesellschaftlichen Aufträge, Kunstwerkdistribution und -verkauf konnten legal nur mittels des Unternehmens „Werk“ und seines Verkaufsgaleriennetzes realisiert werden. Solch eine sowohl politisch als auch ökonomisch determinierte Struktur des Kunstlebens in der ehemaligen Tschechoslowakei und später in der Tschechischen Republik überdauerte bis zum Jahr 1989.

Man darf jedoch nicht annehmen, dass die tschechische, beziehungsweise regionale, Kunstkultur nur dem politischen Willen verpflichtet wurde. Viele Künstler schafften es, eine natürliche, philosophische und auch ethische Reflexion der Zeit in ihren sowohl subjektiven als auch breiter angelegten Artefakten zu verkörpern. Auch im Rahmen der öffentlichen Aufträge entstanden einige erfindungsreichen Werke, die sich durch überzeitliche künstlerische Qualität auszeichnen.

Nach dem Jahre 1945 waren auf dem Gebiet des „Olmützer Kreises“ Künstler tätig, die ihre aktive künstlerische Schaffenszeit schon vielfach überschritten hatten, die aber trotzdem für Träger des Kunstgeschmacks oder fortschrittlicher Kunsttendenzen gehalten wurden. Als Beispiel dieser Polarität der Öffentlichkeitswahrnehmung der Kunstwerte sei hier die salonhafte Malweise von Augustin Mervart oder der wiederum erregte Malduktus des Olmützers Jindřich Lenhart genannt.

Im Laufe der 1940er Jahre erreichte auch das Schaffen des Landschaftsmalers Bohumír Dvorský, der sich später auch als hoher Verbandsfunktionär durchsetzte, seinen qualitativen Höhepunkt. Man kann doch dem an Bonnard orientierten Malprogramm von Dvorský – vornehmlich in der Zeit der offiziellen Proklamation des sozialistischen Realismus und seiner schematisch dogmatischer Applikation – eine gewisse Frische und relative Modernität nicht abschlagen.

Eine interessante Persönlichkeit, der man im Milieu des Olmützer Kunstlebens Aufmerksamkeit schenken sollte, ist der Landschaftsmaler František Šnajdr. Er verlor mit 19 Jahren bei einem Arbeitsunfall beide Arme. Er schaffte es, sich nicht nur mit seiner schicksalhaften Benachteiligung psychisch und physisch abzufinden, sondern er hinterließ ein stimmiges Werk, das zum vollwertigen Bestandteil der regionalen Landschaftsmalerei wurde. Šnajdr lebte sein Leben lang im gebürtigem Towerz/Tověř, das in der breiten hannakischen Ebene zwischen dem sich in der Ferne emporragenden Massiv des Altvatergebirge/Jeseníky und dem malerischen Heiligen Berg/Svatý Kopeček liegt. Der die Realität seiner Malererkenntnis limitierende Raum wurde auch Leitmotiv seiner sein ganzes Leben prägenden Landschaftsmalerei. Šnajdr wurde in seiner künstlerischen Anfangsphase von den Malern Stanislav Menšík und Bohumír Dvorský betreut, oder eher beraten. Man findet aber keine Spuren ihres Einflusses in Šnajdrs Schaffen. Er stützte sich in seinem formalen Ausdruck außer auf die sinnlich und individuell wahr-

genommene Realität auf die Tradition der tschechischen Landschaftsmalerei, die das Publikum aus den Werken von Vlastimil Rada, Vojtěch Sedláček oder Václav Rabas kannte.

Unter den Olmützer Landschaftsmalern nimmt auch Stanislav Menšík^{1/} einen wichtigen Platz ein. Er richtete sein Hauptaugenmerk auf das Altvatergebirge. Obwohl er keine systematische Kunsterziehung besaß, erarbeitete er sich durch die zähe Kultivierung seines Talents eine Position unter anerkannten Malern der Region. Besonders seine frühen, von kirchlichen Themen und von der Formensprache Rouaults inspirierten Werke kann man als wichtigen Beitrag der lokalen Kultur ansehen. Er bereicherte auch seine Altvatergebirgssujets um eine persönliche Darstellungsweise. Mit Gespür gab er vor allem die Rauheit des Gebirgszuges und Details der Naturvorgänge wieder. Menšíks formale, in expressiven Formen- und Handschriftduktus bestehende Interpretation der Landschaft gelangte aber nie zu der Mitteilungsunmittelbarkeit seiner figurativen Arbeiten. Am Ende seiner Schaffenszeit unterliefen ihm allerdings routinemäßige Leistungen mit erheblichem Konsumcharakter.

Der Maler Slavoj Kovařík kam im ersten Nachkriegsjahr, also nach dem Abschluss seines Studiums bei Emil Filla an der „Akademie der angewandten Kunst/Vysoká škola uměleckoprůmyslová“ in Prag, in seine Geburtsstadt zurück. Seit den Anfängen sein-

er künstlerischen Entwicklung reagierte er sehr sensibel auf zeitgenössische Gedanken- und Kunstimpulse, mit denen er sich einfallsreich in der freiwilligen Klausur und im konservativen Milieu des damaligen Olmütz auseinandersetzte. Seine progressiv orientierte und außerordentliche Kunstintelligenz beeinflusste jedoch bald die Denkweise einiger jüngerer Künstler. Kovařík beschränkte sich nicht auf ein einziges Thema. Er reflektierte das Leben und die zeitgemäße Ästhetik eher in geistigen Dimensionen. Im Kontext seiner Malerentwicklung, besonders in seiner Anfangsphase, sticht auch das Thema Landschaft ins Auge. Kovařík überprüfte anhand dieses Themas seine Fähigkeit Inhalte mitzuteilen und seinem formalen Repertoire, das er später in mehreren Variationen entfaltete, Sinn zu geben. Das Werk von Slavoj Kovařík bleibt in dem Olmützer Milieu aufgrund seiner immanenten Qualität und aufgrund der konsequenten Anwendung von aktuellen Anregungen der europäischen und weltweiten Kunst solitär. Mit Recht wird sein künstlerisches und ethisches Vermächtnis für einen grundsätzlichen Beitrag zur hiesigen bildenden Kultur der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts gehalten.

In den Jahren 1949 – 1952, also nur während drei Jahre, verstärkten Absolventen der „Kunstschule in Zlín/Zlín“ Jan Sedláček, Otakar Hudeček, Jeroným Grmela und Miroslav Ketman die Olmützer Szene. Dazu kehrten Radoslav Kutra, Miroslav Jemelka mit seiner Ehe-

Stanislav Menšík

■ ◀ Z JESENÍKŮ / FROM THE JESENÍKY / VOM JESENÍKY

1969

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

80 x 135 cm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Šnajdr

■ TMAVOMODRÝ / DARK BLUE / DUNKELBLAU ▷

1997

pastel, grafit, papír / pastel and graphite on paper / Pastel und Graphit auf Papier

845 x 590 mm

s. m. / p. o. / p.

Jan Chmelář

■ PRAMEN / THE SPRING / DIE QUELLE ▽

2001

uhel, papír / charcoal on paper / Kohle auf Papier

500 x 700 mm

s. m. / p. o. / p.

frau Jana und Ivo Přileský aus ihren Studien in Prag zurück. Trotzdem das Schaffen der meisten von ihnen erst anfangs des nächsten Dezenniumsübergangs in die ausgeprägten Ausdrucksschichten kulminierte, bedeutete der Antritt dieser besonders starken Künstlergeneration eine markante Verlagerung der eingelebten ästhetischen und organisatorischen Konventionen. Alle oben genannten Künstler wurden in kurzer Zeit Kandidaten oder Mitglieder der Monopolfachorganisation SČSVU. Das traditionelle Vereinsdenken von

Genossen der älteren künstlerischen Generation, das schon beträchtlich durch die organisatorischen Eingriffe erschüttert wurde, gehörte definitiv zur nostalgischen Vergangenheit.

Besonders die Landschaftsmalerei von Miroslav Jemelka zeichnete sich durch eine thematische, formale und mentale Konsequenz aus. Seine sowohl haptisch als auch plastisch ausgeprägte, farbig jedoch kultivierte und reduzierte Malweise steht der zivil einfachen, aber zugleich emotional erlebten Realitätswiedergabe nahe. Seit den Anfängen von Jemelkas künstlerischer Entwicklung überwog die Vorstadt von Olmütz Hodolany als Leitmotiv in seinen Bildern. Er rezipierte diese Gegend in ihrem architektonischen Aufbau und untersuchte zugleich ihre soziale Lage. Daneben malte er Landschaftsbilder aus der Umgebung von Prag, Znam/Žnojmo und Böhmisches Brod/Český Brod. Sehr dramatisch, aber keineswegs pompös, wirkt auch sein Landschaftszyklus aus dem Schlachtfeld von Dukla, der im Rahmen einer thematischen Aufgabe entstand. In Jemelkas Landschaftsbildern spüren wir sowohl den Einfluss seiner Professoren Salcman und Holý als auch die Kenntnis der Werke von Jindřich Prucha, Jan Trápotka und Maurice Utrillo. Die robuste Veranlagung seines Talents führte ihn jedoch immer direkt zu einer rasanten, authentischen Interpretation des Themas. Mit dem vorzeitigen Tod dieses zukunftsverheißenden Malers verlor Olmütz einen Landschaftsmaler und eine

künstlerische Persönlichkeit überregionalen Formats. Auch Radoslav Kutra, ein Freund von Jemelka, zugleich sein Mitschüler vom Gymnasium und Kommilitone aus der Akademie, befasste sich lediglich marginal mit der Landschaft. Allerdings nutzte er in seinen Landschaftsbildern Grundprinzipien der Kunst, die Jemelkas Bildauffassung nahe stehen. Später verfolgte jedoch sein Schaffen andere thematische und formale Ziele.

Auch die Absolventen der Zliner Kunstschule Sedláček, Hudeček, Gmela und Ketman schenken den Landschaftsmotiven in den Anfängen ihrer professionellen künstlerischen Laufbahn große Aufmerksamkeit. Trotz beträchtlicher Unterschiede in den Talentdispositionen verband sie die Schulung bei den Landschaftsmalern Vladimír Hroch und Karel Hofman, deren malerischer Ausdruck an den tschechischen Zweig der postimpressionistischen Ästhetik anknüpfte. In der Schule begegneten sie notwendigerweise der ausdrucksstarken Malweise, die hauptsächlich ihr talentierter, in den letzten Tagen des Zweiten Weltkriegs tragisch verstorbener Kommilitone Václav Chad propagierte. Von den vier genannten Künstlern wurde nur Jan Sedláček ein profilierter Landschaftsmaler, während Miroslav Ketman sich thematisch und formal freier verhielt. Jeroným Gmela vertiefte sich weiter in die Graphik und Monumentalmalerei, Otakar Hudeček beteiligte sich an Rekonstruktionen verschiedener Baudenkmäler.

Das Œuvre von Jan Sedláček beruhte in allen seinen Entwicklungsstadien auf einer sachlichen und künstlerisch wirkungsvollen Interpretation der realen Wirklichkeit. In der ersten Hälfte der 50er Jahre waren seine Werke noch seinem Vorbild Vladimír Hroch verpflichtet. Schon damals tendierte er aber zu einer freieren Handschrift und zu einer flächenhaften Kompositionswahrnehmung. Zur grundsätzlichen Veränderung kam es bei Sedláček an der Wende zwischen den 50er und 60er Jahren. Fast mit Sicherheit lässt sich konstatieren, dass dieser Wandel mit der markant freieren Atmosphäre auf dem Gebiet der Kultur zusammenhing, die durch den außerordentlichen Erfolg des tschechoslowakischen Pavillons auf dem EXPO 58 in Brüssel initiiert wurde. Der so genannte „Brüsseler Stil“ verbreitete sich bald im ganzen Land und wurde mit dem guten Geschmack gleichgesetzt. Einerseits absorbierte er einsichtig Anregungen aus der internationalen Kunstszene, gleichzeitig neigte er zur inszenierten Dekoriertheit. Sedláček bediente sich in seinem künstlerischen Programm beider dieser Gegensätze. Dank der ausgereiften Malerkultur mied er allerdings rein einfältige Interpretation beider der Extremitäten. Eben die Bilder aus dieser Zeit gehören zu den Höhepunkten seines Schaffens und erheben Sedláček zu den vornehmsten Landschaftsmalern nicht nur von lokaler Bedeutung. In den 70er Jahren kehrte der Künstler zu den ursprünglichen realistischen Ausgangspunkten seiner Malerei zurück. In seinen Werken dieser Schaffensphase modifizier-

te er jedoch die Anordnung der einzelnen Raumpläne auf der Bildfläche. In anderen Fällen, besonders in seinen umfangreichen Panoramaaufnahmen, bekannte er sich offensichtlich zum Vermächtnis von Bohumír Dvorský. Am Ende seines Lebens malte er eine Reihe von kleinformatigen Bildern, die sich außer durch souveräne Darstellungsweise durch eine heitere Empfindsamkeit auszeichnen.

Miroslav Ketman beschäftigte sich nie systematisch mit der Landschaftsmalerei. Er schöpfte seine Sujets zuerst aus dem Beobachten des Stadtlebens, später aus den innerlichen Erlebnissen des eigenen Seins, die seiner Malerei eine zeittypische existentielle Essenz verliehen. In Ketmans erfolgreichster Schaffensperiode, die sich mit den Jahren 1962 – 1965 eingrenzen lässt, wurde sein Werk auch im gesamtstaatlichen Kontext positiv angenommen. Damals schuf er einige Leinwandbilder mit dem Thema Steinbrüche, die als privater Beitrag der hiesigen Landschaftsmalereiproduktion zu verstehen sind. Die viel sprechende künstlerische Entwicklung von Miroslav Ketman wurde wegen einer tragischen Begebenheit in seinem siebenunddreißigsten Lebensjahr rasch beendet.

Ladislav Jalůvka, der Mitte der 50er Jahre nach Olmütz kam, kann man als einen bedeutenden Landschaftsmaler bezeichnen. Seine Lehrer auf der Prager pädagogischen Fakultät waren Martin Salcman und Cyril Bouda. Jalůvkas Talenttypus entsprach hauptsächlich Salcmans erdigem Ausdruck. Ziemlich rasch fand er aber einen eigenen Modus der künstlerischen Artikulation, der auf Zeichenreduktion der optischen Erfahrung, dicken und mächtigen Farbschichten und delikaten Kontrasten basierte. Seit dem Jahre 1979, als er sein Atelier in einem höchst romantischen Teil des Domhügels erwarb, dominiert unter seinen Motiven der Olmützer Wenzelsdom, den er im breiten Spektrum der Stimmungswechsel malt. Jalůvkas Domprogramm stellt also unter hiesigen Bedingungen eine unwillkürliche Parallele zum ähnlich motivierten Bilderzyklus der Kathedrale in Rouen von Claude Monet. Ladislav Jalůvka unterrichtete auch langfristig Malerei an der Pädagogischen Fakultät der Palacký-Universität/Univerzita Palackého in Olmütz.

Zur Landschaftsmalerei trug auch Lenka Jemelková bei. Man sollte auf eine ganze Reihe der Bilder aus ihren künstlerischen Anfängen und aus den 1960er Jahre aufmerksam machen, die nicht nur mit dem aktuellen Geschehen, sondern auch mit der Meinungsemanzipation eines von Jemelková bis heute noch entwickelten rein weiblichen Prinzips der Realitätsinterpretation zusammenhängen. Jemelková widmete sich intensiv auch der Graphik und der Zeichnung. Insbesondere ihr unmittelbarer Zeichnungsausdruck zeugt von ihrem eigenständigen Wahrnehmen von der das Leben des Menschen determinierten Naturordnung.

In einigen Bildern und Graphiken beschäftigte sich auch Ivo Přileský mit der Landschaft. Das Werk dieses Künstlers spezialisierte sich jedoch auf die Problematik

Vilém Kraus

■ U PLUMLOVA / AT PLUMLOV / AM PLUMLOV △

1968

litografie, papír / lithograph on paper / Lithographie auf Papier

300 x 620 mm

s. m. / p. o. / p.

des menschlichen Schicksals sowohl im Allgemeinen als auch in extremen Situationen seines Daseins.

Der nächste Absolvent der pädagogischen Fakultät, Radko Mašata, malte immer wieder Serien von Leinwand- und Pastellbilder mit Landschaftsmotiven, vornehmlich aus der Walachei. Die Mehrheit dieser Arbeiten wurde eher in Hinsicht auf kommerziellen Erfolg entworfen und erreicht deswegen nicht das Niveau seines eigentlichen Malprogramms, der auf Stadtmotive und -stillleben bezogen wurde.

In Zusammenhang mit dem befolgten Thema scheint auch die Landschaftsmalereiphase des Olmützer Malers Zdeněk Vacek interessant zu sein, auch wenn sie in den Anfängen und besonders in den 70er Jahren durch das Vorbild von Vaceks nahen Freund Jan Sedláček beeinflusst wurde. In der Entwicklungsphase, die Vaceks gegenwärtiger figuraler Konzeption voranging, lassen sich seine Landschaftsbilder als ein authentischer Beitrag zur hiesigen Form dieses Malereigenres zu klassifizieren. Diese Behauptung wird durch einen formal einheitlichen Landschaftsmalereizyklus unterstützt, der sich durch eine klar definierte Handschrift und eine spezifische emotionale Ausprägung des Umbruchs der 80er und 90er Jahre auszeichnet.

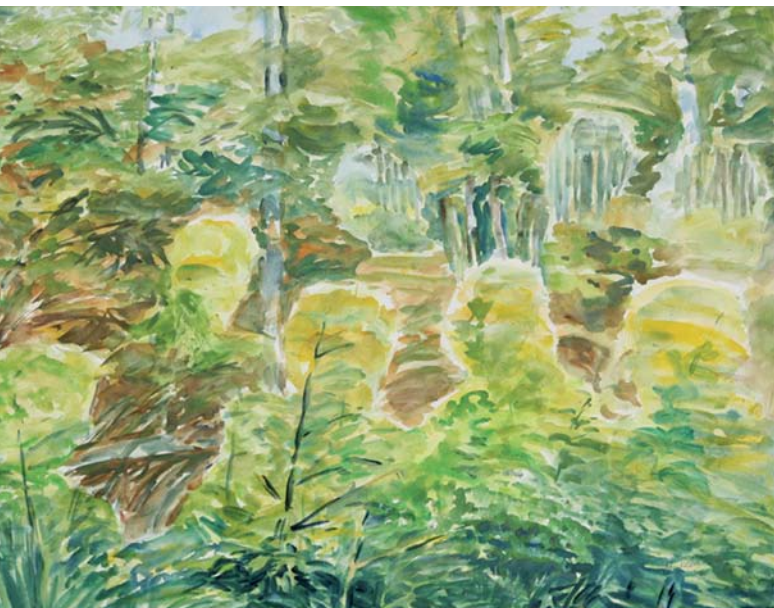
Zum Thema Landschaft trug im Olmützer Milieu auch Josef Šlechta^{12/} bei, der sich fast das ganze Leben mit

der Kunst neben seinem zivilen Beruf befasste. An der Wende der 70er und 80er Jahre lernte er den Solitär der Kunstszene in Olmütz, den Maler und Visionär Jiří Havlíček kennen. Mittels Havlíček erlernte er die Technik der Enkaustik, die seinen Bildern beträchtlich tiefere und ästhetisch anziehende Dimension verlieh. Die Ausgangsmotivation von Šlechtas Bildern stellt die Landschaft aus der Nähe von der am Fuße des Dražanská-Hochlandes liegenden Stadt Konice dar.

Die realistischen Landschaften von Otakar Vystrčil^{3/} zeichnen sich einerseits durch eine empfindsame Zugangsweise ihres Autors, andererseits durch die gut beherrschte Technik des Aquarells und Gouache, aus. Trotzdem nehmen sie keine dominante Position im Kontext seines breiter angelegten Werkes ein.

Während die Landschaftsmotive im Olmützer Umkreis gleich mehrere in der zweiten Hälfte der 1920er und am Anfang der 1930er Jahren geborene Künstler angesprochen hatte, wurde er nur wenig aktuell für die jüngere Generation, deren Denken insbesondere von der gesellschaftlichen Atmosphäre der charismatischen 60er Jahre beeinflusst wurde. Die künstlerische Jugend der Zeit lenkte ihre Aufmerksamkeit eher zu Problemen des Lebens sowohl in seinen banalen als auch in seinen kulturell-gesellschaftlichen Ausmaßen. Das Thema Landschaft bedeutete für diese Generation eher eine Flucht von den wirklichen Problemen des Normalisierungsmorastes als eine Art der vollwertigen und der rein künstlerischen Mitteilung.

Jiří Lindovský gehört unbestritten zu den Künstlern, die die Landschaft als ein kontrastives Element eines tiefer empfundenen Inhalts ausnutzten. Schon während seines Studiums in der Sonderabteilung für Graphik an der „Akademie der Bildenden Künste/

Milan Kubeš

■ BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL

2004

akvarel, papír / aquarelle on paper / Aquarell auf Papier

850 x 1000 mm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Šnajdr

■ BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL ▽

1966

uhel, papír / charcoal on paper / Kohle auf Papier

570 x 420 mm

s. m. / p. o. / p.

Radovan Langer

■ ZRCADLENÍ II / REFLECTION II / WIEDERSPIEGELUNG II ▷

2006

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

120 x 90 cm

s. m. / p. o. / p.

Akademie výtvarných umění“ (AVU) in Prag interessierte er sich für den Gegensatz von der Welt der Fortschrittstechnik in primären, logischen Strukturen und den traditionell wahrgenommenen Prinzipien der menschlichen Existenz. In seinem originellen, zeitaktuellen und minutiös artikulierten Werk beschäftigte sich Lindovský mit dem apokalyptisch drohenden, aber auch rationell klaren Zusammenleben beider Aspekte des damaligen Daseins.

Oldřich Šembera ging mit der Landschaft nach dem Vorbild von Lindovský um. Zuerst befasste er sich mit Zivilisationsaspekten eines Problems, später versetzte er Lindovskýs Prinzipien der physikalischen Lichtausstrahlungsqualitäten in einen ausdrucksauthentischen Landschafts- oder Innenraum. In derselben Phase seines Schaffens arbeitete Šembera erfindungsvoll mit digitaler Technik in einem rein landschaftsbezogenen, ökologisch und individuell eingestimmten Programm. Er bearbeitete eigene Fotografien mit Naturmotiven im Computer, die er in Malbildern bearbeitet. Er gehört anhand seiner konsequenten multimedialen Arbeit zu den Künstlern, die der hiesigen Landschaftsmalerei eine auffallend zeitgenössische Fülle einprägen.

Auch das Werk von Miroslav Šnajdr d. Ä. wurde von der Landschaft inspiriert, obwohl es um einen Maler geht, der nicht thematisch profiliert ist und der die eigene Welt und Kunsterkenntnis in mehreren unverwechselbaren Ebenen reflektiert. Außer Bildern mit ausgesprochen naturhafter Motivation wurde sein Landschaftsmalereiprogramm in seinem Zyklus verkörpert, in dem dieses Genre mittels Gustav Klimt glossiert wurde. Wie bei vielen figurativen Bildern aus der Wende der 60er und 70er Jahre geht es Šnajdr wed-

er um Autorenzitate von inhaltlich oder formal definierten Themen noch um ihre postmoderne Mutation, sondern um eine Suche, oder eher Bestätigung, nach einer optischen und psychischen Ordnung des eigenen künstlerischen Denkens. Er findet an dem Beispiel Klimt Freude am farbigem Orchestrieren des Erlebnisses eines konkreten Werkes und gleichzeitig die Fähigkeit einen Sinneseindruck dank eines starken Kunstwillens zu binden. Er appliziert besonders diese Erfahrung in den außerordentlich authentischen Landschaftsmotiven seines gegenwärtigen Schaffens, die von der konkreten optischen Erfahrung frei bleiben. Jedoch beruht er dabei auf einem konsequenten Gedankenprogramm. Neben der spontanen Reaktion auf zeitgenössische Impulse vornehmlich von der europäischen künstlerischen Progression, die man schon bei Slavoj Kovařík beobachten konnte, strebt das Schaffen von Miroslav Šnajdr d. Ä. die gleichen Programmziele an. Sein Gesamtwerk verlässt der außerordentlichen Qualität wegen die Grenzen des regionalen Umfangs.

Die Landschaftsinspiration begleitet auch das ganze bisherige Schaffen des aus Mährisch Schönberg/Šumperk gebürtigen Jiří Krtička, eines Absolventen der Landschaftsmalereischule bei František Jiroudek auf der Prager Akademie der bildenden Künste. Am Beginn seiner Maltätigkeit orientierte er sich an dem Modus der künstlerischen Interpretation des damaligen Akademieunterrichts. Seine Empfindsamkeit für emotional und formal starke Anregungen ist allerdings nicht zu übersehen. Diese Impulse wurden an der Akademie von Krtičkas älteren Kommilitonen Michal Ranný und Vladimír Gebauer vermittelt, die eine

individuell innerliche, unpathetische Landschaftsdarstellung anstrebten. Die gegenwärtige Ausdrucksweise von Jiří Krtička wird hauptsächlich durch eine radikale Formenreduktion und eine kultivierte, fast delikate Farbkultur, charakterisiert. Krtičkas Werk ist rar einheitlich in seiner Form und authentisch in seinem Ausdruck.

Jan Jemelka bereichert das Gesamtbild der hiesigen Landschaftsmalereiproduktion um eine stimmige Malweise. Mehr als für die Landschaftsformationen interessiert er sich für Realitätsausschnitte, die er in einer eigenen Malerordnung organisiert. In vielen Fällen versucht er die Beziehungen der Naturelemente zu der unmittelbaren und der allgemein empfundenen Umgebung zu bestimmen. Jemelkas zahlreiche Bilder und Graphiken zeichnen sich durch eine kontrastvolle Farbgebung in einem System der Grund, Misch und Neutralfarben aber auch durch einen unmittelbaren Handschriftenduktus aus.

Proßnitz war schon seit der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts eine Stadt mit einem erheblichen Anteil tschechischer Macht und Kapitals. Diese Aspekte wurden in mehreren großzügigen Projekten versinnbildlicht – im Kotěras Volkshaus, im repräsentativen Rathausgebäude, im Marktplatzumbau von Kumpošt, in einer Reihe von architektonisch hervorragenden Gebäuden, in malerischen und bildhauerischen Artefa-

kten. Die stolze Stadt lebte ein reges Kulturleben, auf das sie nach dem Zweiten Weltkrieg organisch anknüpfen konnte. Während des Zweiten Weltkriegs präsentierten sich einige Proßnitzer Künstler auf der Ausstellung der Gruppe der Olmützer Künstler, später wurden fast alle Mitglieder der Olmützer Filiale des SČSVU.

Nach der Gebietsreorganisation im Jahre 1960 verlor Olmütz den Status einer Kreisstadt und der Bezirk Proßnitz wurde dem Südböhmischen Kreis mit dem Sitz in Brünn/Brno zugeordnet. Durch diesen rücksichtslosen bürokratischen Eingriff wurde maßgeblich die Kulturintegrität des mittelmährischen Raumes gestört, dessen funktionale Einheit bisher noch nicht vollständig erneuert wurde.

Der Autodidakt Viktor Hohaus, der sich hauptsächlich mit der Landschaftsmalerei beschäftigte, schuf während seiner mehr als sechzig Jahre dauernden Proßnitzer Tätigkeit eine höchst interessante Ikono-graphie der Stadt. Das Gesamtwerk von Hohaus ist allerdings von einem gewissem Dilettantismus und einer gewissen Meinungsungewissheit gekennzeichnet.

Eine unvergleichbar reifere Ausdrucksfähigkeit besitzt die Malweise von Vilém Kraus^{4/}, eines Absolventen des Kunststudiums an der Fakultät für Architektur an der „Tschechischen Technischen Universität/České vysoké učení technické“ (ČVUT), der sich auch mit Keramik-

und Monumentalarbeiten beschäftigte. Ausgenommen seine schlagfertige, doch architektonisch empfundenen Pastellbilder, Zeichnungen und Aquarelle verfiel der Maler oft in einen routinierten Dekorativismus, der auch auf vielen seinen Landschaftsmalereien markant bleibt. Wenn man das Werk von Kraus im Rahmen der regionalen oder sogar lokalen Bedeutung betrachtet, muss man ihm Ausdrucksmut und Individualität zugestehen.

Dank inständiger Sensibilität und künstlerischer Intelligenz fallen die frühen Arbeiten von Dušan Janoušek^{/5/} auf. Er war Absolvent der Höheren Schule des Kunst-Designs in Brünn und des Lehrstuhls für bildende Kunst der Pressburger „Comenius-Universität/Univerzita Komenského“, wo er bei Professor Eugen Nevan studierte. Janoušek malte in der zweiten Hälfte der 40er und anfangs der 50er Jahre eine Mehrzahl von kultivierten Aquarell- und Temperabildern, deren Themen er an der Stadtperipherie im unmittelbaren Kontakt mit der benachbarten Landschaft gefunden hatte. Diese Arbeiten bedienen sich offenbar der Peripherieästhetik der „Gruppe 42/Skupina 42“, weiter ist für sie eine durchdachte Studienprogrammatisierung typisch. Später konzentrierte sich Janoušek ausschließlich auf seine graphischen Arbeiten und auf seine pädagogische Tätigkeit am Lehrstuhl für bildende Kunst der Olmützer Universität. Seine Lehrlaufbahn beeinflusste wohl auch die nächste künstlerische Entwicklung von Janoušek, da sie durch sicheres Handwerk eines Professors, oft spekulative Themen und durchs Bemühen um eine perfekte Komposition geprägt wurde.

Zu den Landschaftsmalern des Proßnitzer Umkreises gehört auch der regionale Maler Jaroslav Franc^{/6/}

– der Maler der hannakischen Landschaft. Er konnte aus zeittypischen politischen Gründen an keiner der Kunsthochschulen studieren. Er widmete sich dem Malen neben seinem zivilen Beruf, seit dem Ende der 1960er Jahre stellte er jedoch regelmäßig seine Arbeiten in den „Werk“-Galerien aus. Die Landschaftsmalerei von Franc wird eher durch das eigene Malerlebnis in der Art der gelassenen Expression als durch einen lesbaren Stil bestimmt. Das Erleben des Schaffensprozesses verleiht den Werken eben die nötige Ausdrucksfrische.

Jaroslava Zárecká-Muchová, eine langjährige Lehrkraft an „Proßnitzer Berufsschule für Bekleidung/Střední průmyslová škola oděvní“, befasste sich auch mit der Haná-Landschaft. Sie studierte bildende Kunst an der „Palacký-Universität/Univerzita Palackého“ in Olmütz, wo sie von František Bělohávek, Aljo Beran und Alois Kučera unterrichtet wurde. In ihren Bildern der hannakischen Landschaft spürt man weibliche Anmut und schematische Stilisierung, die sie sich während ihrer Designertätigkeit aneignete.

Eine imaginative Landschaftsauffassung findet man im Werk der Pädagogin, Malerin und Graphikerin Květoslava Snášelová, die an den pädagogischen Fakultäten in Olmütz und Brünn studierte. Sie verbildlicht die Landschaft oder die Inspiration durch Naturvorgänge in kombinierte Techniken eines kleinen Formats. Snášelová's Malbilder bemühen sie sich um Wiedergabe eines inneren und höchst kontemplativen, der frommen Andachtsnahe nahe stehenden Naturerlebnisses. Ihre Aquarellstudien und Zeichnungen rücken einigermaßen näher zu der optisch wahrnehmbaren Wirklichkeit. Hier kommt nicht selten Snášelová's Sinn für Kontrastformen zur Geltung.

Für den Archäologen Miroslav Šmíd ist das Malen ein Hobby. Er studierte die Fachrichtung Geschichte und Urgeschichte an der „Masaryk-Universität/Masarykova Univerzita“ in Brünn und blieb auf seinem Fachgebiet auch professionell tätig. Seiner düster traumhaften, verschwommenen Malweise kann man keineswegs eine klare künstlerische Intention und individuelle Stilprägung absprechen. Auf diese Art und Weise malte er viele von der hannakischen Landschaft inspirierte Bilder.

Man kann auch Milan Kubeš trotz seiner figurativen Motive zu den Proßnitzer Landschaftsmalern rechnen. Er studierte an der Fakultät für bildende Kunst an der Brünner Technik bei den Professoren Jiří Načeradský und Petr Veselý. In den Anfängen seiner solitären künstlerischen Tätigkeit schuf er kleinformatige Landschaftsölmalerei im Freien, später ging er zu großformatigen, im Atelier komponierten Aquarellen über. Die Malweise von Kubeš beruht auf einer realistischen Darstellung mehrerer Ansichtsebenen, die sich auf der Bildfläche verschieden überschneiden und so eine neue Bildrealität bilden, die an einen Wirklichkeitsabdruck im menschlichen Gedächtnis erinnert.

Auch in der Kunstszenen in Prerau waren die Landschaftsmaler reich vertreten. Ihre Vertreter neigten,

Josef Škubna

■ < HŘEBENY JESENÍKŮ / JESENÍK RIDGE / JESENÍK KAMMLINIE

1991

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

41 x 41 cm

s. m. / p. o. / p.

Jaroslav Franc

■ PŘEDE ŽNĚMÍ / BEFORE THE HARVEST / VOR DER ERNTE ▷

1980

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

90 x 122 cm

s. m. / p. o. / p.

was die zwischenmenschlichen Beziehungen und langjährigen Organisationsstrukturen betrifft, zum Olmützer Kunstbetrieb.

Im Jahre 1939 schloss Stanislav Krátký ^{/7/} sein Studium im Atelier von Vratislav Nechleba an der Prager Akademie ab. Sein lebenslanges künstlerisches Bemühen ist mit der Ortschaft Vinary verbunden. Er bevorzugte klassische Genres – Portraits, Landschaften und Blumenstillleben, die er im Sinne des traditionellen Akademiestudiums interpretierte.

Anders sehen die Bilder des Prerauer Malers Vlastimil Kozák, eines Absolventen der Landschaftsmalerschule von Otakar Nejedlý, aus. In seinen Anfängen arbeitete er in den Intentionen eines farbig saftigen, auf den Prinzipien des Postimpressionismus basierenden Ausdrucks. An der Wende der 50er und 60er Jahre fand er eigene, ästhetisch jedoch nicht immer anziehende, aber innerlich aufrichtige Interpretationsart der eintönigen Landschaftsgebilde zwischen Prerau und Tobitschau/Tovačov. Er beobachtete und bearbeitete gefühlvoll dieses relativ kleine und nur wenig aufregende Gebiet vornehmlich in der Zeit des Frühlingserwachens und in der düsteren Winterstimmung. Er bekräftigte den plateauförmigen Charakter der Landschaft mittels breit angelegter Leinwände.

Nach dem Studienabschluss an der Akademie der angewandten Kunst am Anfang der 50er Jahre kommt das Ehepaar Eva Siblíková, die bei Alois Fišárek studierte, und Jan Chmelař, der sich im Atelier von Jan Kaplický näher in der angewandten Kunst profilierte, nach Prerau. Beide Künstler interessieren sich insbesondere für das Phänomen der Landschaft. Evas Bilder wurden einerseits von der lieblich melancholischen Landschaft des Gebirgsvorlandes der Oderberge/Oderské vrchy, andererseits von der Farbenexplosion des merkwürdigen und außergewöhnlich malerischen Gebildes des Südmährischen Pálava-Gebiets inspiriert. Sie zeichnen sich durch eine reiche Farbkultur

und Ausdruckssicherheit aus. Im Zusammenhang mit den Bildern von Eva Siblíková muss man ihre Programmorientierung auf die Tradition der tschechischen Landschaftsmalerei erwähnen, besonders auf die Zeit der 1930er und 1940er Jahre, also auf die Zeit, in der ihr Lehrer Alois Fišárek tätig war.

Jan Chmelař beschäftigte sich im Rahmen seiner universalen Ausbildung in erster Linie mit monumentalen Realisationen für die Architektur. Er malte jedoch einige Landschaftsbilder. Das Atelier des Malers wurde während der Überschwemmung im Jahre 1997 zerstört. Er verlor dabei einen beträchtlichen Teil seiner lebenslangen Produktion. In den letzten Jahren verbildlicht Chmelař Felsengebilde aus der Nähe von Pálava. Formal ähneln diese der Malweise seiner Frau Eva.

Auch andere Prerauer Künstler ließen trotz ihres ganz unterschiedlichen Programms die Landschaft nicht ganz außer Acht. Die Landschaft, besonders die am Mittelmeer, ist in den Bildern von Pavel Kotas anwesend (1937-2007). Für ihn stellt sie, sogar in rein landschaftsmalerischen Werken, kein primäres Ziel der künstlerischen Mitteilung dar, sondern sie ist ein Symbol der ständig vorhandenen philosophischen Auffassung der Existenz.

An der Wende der 60er und 70er Jahre beschäftigte sich auch die Graphikerin Eva Kotasová in existenziell empfundener Auffassung mit der Landschaft. Sie ergreift die Landschaftsvorgänge in verschiedenartigen Linolschnitten. In der Hochphase ihrer Schaffenszeit wurden sie mit der östlichen Zen-Philosophie gefüllt.

In den 70er und 80er Jahren malte auch der Figuralist Petr Makulček (1945-2007) einige Landschaftsbilder. Obwohl die Mehrheit seiner Landschaftsmalereien aufgrund eines gesellschaftlichen Auftrags entstand, sprechen sie doch von der Fähigkeit dieses Künstlers das Phänomen mit einer überzeugenden und individuellen Malerdiktion zu erfassen.

In benachbartem Mährisch Weißkirchen/Hranice lebte der Maler, Zeichner und Bildhauer Vladislav Vlodek über siebzig Jahre ein fruchtbares Künstlerleben. Er erwarb seine künstlerische Ausbildung in den USA, wo er in seiner Kindheit und frühen Jugend lebte. Vlodek war vor allem ein schlagfertiger Maler, unter anderem war er Autor einiger Comics. Die Landschaftsmalerei steht nur am Rande seiner Tätigkeit, meistens arbeitete er in der realistischen Malmethode.

Jan Jaroš^{8/} war ein reiner Landschaftsmaler. Die Zeitumstände erlaubten ihm nicht Kunst zu studieren, obwohl er von der Kunst von klein auf begeistert war. Er studierte Waldingenieurwesen an der Brünner Hochschule für Landwirtschaft. Eben die Motive Wald und Berglandschaft beherrschen sein umfangreiches malerisches und zeichnerisches Werk einer ausgeprägt realistischen Ausrichtung. Die Waldinterieurs von Jaroš erinnern sofort an die Werke des Gründers der tschechischen Landschaftsmalereitradition Julius Mařák, zu dessen Vermächtnis sich unser Maler programmatisch meldet. Man kann aber nicht seinen eigenen Schaffensbeitrag vergessen, der sowohl in einem

magisch trübsinnigen Ausdruck als auch in einem frischen Handschriftsduktus besteht.

Wilhelm Zlamal kehrte nach seinen Studienaufenthalten in Prag und München am Ende des Zweiten Weltkriegs in seinen Geburtsort Mährisch-Sternberg/Šternberk zurück. Obwohl er schon in der ersten Hälfte der 40er Jahre mehrmals seine Arbeiten gemeinsam mit deutschen Malvereinen ausstellte und sie solitär in Sternberg und Olmütz präsentierte, ist seine professionelle Laufbahn erst in die Nachkriegszeit zu legen. Zlamals Themen sind universal. Außer Porträts, Stadtmotiven und Figurenkompositionen begleiteten die Landschaftsmotive das gesamte Werk von Zlamal in allen seinen Entwicklungsstadien. Zu seinen wichtigen, während der 1940er Jahre entstandenen Landschaftsbildern gehören hauptsächlich die klassisch gemalten Ölbilder „Der Sommertag“ und das Panoramabild „Der Blick auf Sternberg“ (mit einem dominanten Anteil der Natur aus dem Altvatergebirge), weiter aber auch „Lipina“, ein frisches Aquarellbild einer souveränen Wiedergabe. Zlamals Schaffen reagiert in den 50er Jahren auf postimpressionistische Impulse. Er kombiniert formenfeste Volumen mit fast pointillistisch schwirrenden Pinselstrichen. Er geht im Laufe der Zeit von der ursprünglich dunklen Farbgebung zu einer helleren über und schenkt größeren farbigen Formen mehr Platz. In den 60er Jahren wird seine malerische Fassung markant selbständiger. Er lässt in ganzer Stärke die intensiven und kontrastreichen Farben in breiten Flächen wirken und verlagert den Schwerpunkt seiner Malerintention in eine eindringliche Ausdrucksweise. Von den 70er Jahren bis zu seinem Tod wird seine Malerei markant ruhiger. Der Maler abstrahiert die Formen, die die optische Erfahrung evozieren, bis auf ihren elementaren Zeichencharakter und ordnet den meistens durch große, gedämpft-farbige Flächen definierten Raum dem ganzen Bild unter. Wilhelm Zlamal war eigentlich der einzige sudetendeutsche Maler, der dank seiner Mischehe der flächenhaften Deportation der Bürger deutscher Nation entkam. Sein Werk ist bemerkenswert schon seiner immanenten Qualität und des organischen Einbeziehens beider Nationalkulturen wegen.

Auch Petr Zlamal widmet sich außer seiner Inspiration von psychophysischen Erlebnissen und Beziehungsaspekten des Daseins ab und zu der Landschaftsmalerei. Dieser Absolvent der Atelierwerkstatt von Alois Paderlík an der AVU betrachtet die realen Landschaftsgebilde eher als Anregungen zur künstlerischen Äußerung eigener Erfahrung, die von einem bestimmten Gefühl der konkret wahrgenommenen Wirklichkeit beeinflusst wurde. Auf dem Bild „Pálava“ fand er die Inspiration in der aufregenden Masse des Hügelmassivs, das aus der umliegenden Ebene emporragt; auf der „Italienischen Landschaft“ entwickelte sich die Anregung aus den kontrastreichen technischen Elementen heraus. Andernorts fesselt ein Detail oder der mythische Ortgeist die Aufmerksamkeit des Malers.

Wilhelm Zlamal

■ < BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL

?

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

300 x 200 mm

s. m. / p. o. / p.

■ **Josef Šlechta**

■ KOMPOZICE STROMŮ / COMPOSITION OF TREES / GESTALTUNG VON BÄUMEN >

2002

olejový pastel / oil and pastel/ Öl und Pastell

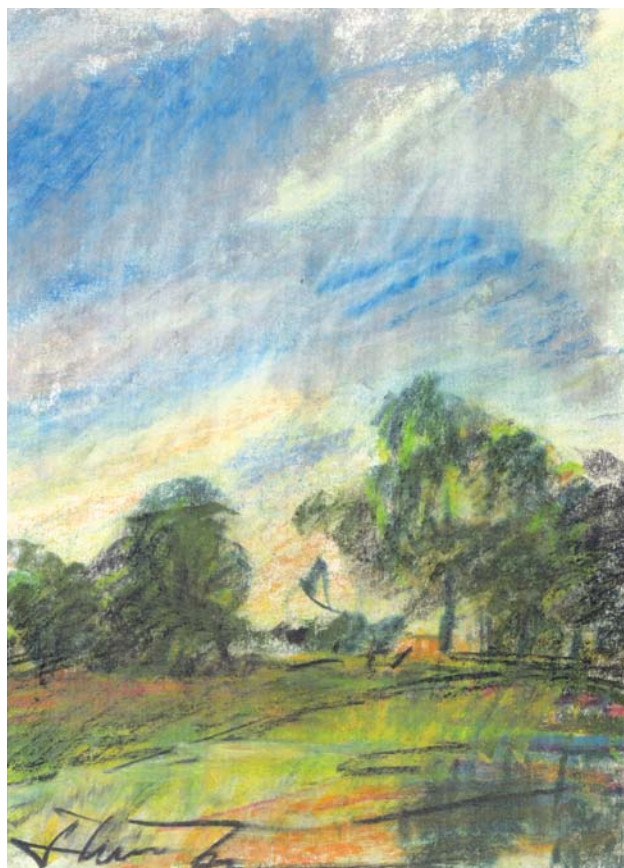
70 x 40 cm

s. m. / p. o. / p.

Die früher aktiven Zentren des besonders deutschen Kulturlebens in den Grenzgebieten des Landes suchten mühselig in den 50er Jahren des vorigen Jahrhunderts eine neue Identität. Die Mehrzahl der Bevölkerung gewann eine natürliche, geistige Beziehung zu bestimmten Orten erst mit der fortschreitenden Veränderung des Generationengedächtnisses.

In Mährisch-Schönberg, das vor dem Krieg eine Stadt mit zahlreichen bedeutenden Unternehmungs- und Kulturaktivitäten war, lebte nach dem Jahre 1945 kein bildender Künstler mit professioneller Ausbildung mehr. Jiří Jílek, Absolvent der Lauda-Bildhauerschule an der Prager Kunstakademie, ließ sich anfangs der 50er Jahre in dem nahe gelegenen Sobotín nieder. Seine Ortswahl wurde nicht durch das in der Zeit aktuelle Besiedlungsprogramm motiviert. Jílek wählte seinen Raum für das Realisieren seines konzentrierten Kunstprogramms aufgrund seiner romantischen Sehnsucht, da er in einer Gegend abseits der Kulturzentren und abseits des Ballastes der ideologischen Proklamationen arbeiten wollte.

Erst in der ersten Hälfte der 60er Jahre kommt Lubomír Bartoš, ein Landsmann aus der nahen Klopina, nach Mährisch Schönberg. Er besuchte den Unterricht von Vladimír Hroch und Karl Hofman an der Kunstgewerbeschule in Ungarisch-Hradisch/Uherské Hradiště, danach studierte er im Atelier von František Jiroudek an der Prager AVU. Er kehrte in das Heimatland mit der festen Entscheidung zurück, dass er seine Frau überwältigende und ihm schon seit seiner frühen Kindheit gut bekannte Natur malen möchte. Dank seiner mutigen, expressiven und qualitätsvollen Malweise wurde er bald in der Gegend zum künstlerisch-ästhetischen Maßstab für das Darstellen des Altvatergebirge-Landes. Am ausdrucksstärksten wirkte das Werk von Bartoš in den 70er und am Anfang der 80er Jahre. Aber auch heutzutage, nachdem sein Ausdruck intimer wurde, stellen die Bilder dieses Künstlers einen bedeutenden Beitrag zur Landschaftsmalerei nicht nur für den Olmützer Kreis, sondern für die ganze Tschechische Republik dar. Der Künstler war über mehrere Jahre auch pädagogisch in der Volkskunstschule tätig, wo er mehrere Schüler für das Kunststu-

dium an den Hochschulen und Universitäten vorbereitete. Man kann auch nicht sein Engagement im Kulturleben der Stadt und der Region vergessen.

Das Ehepaar Anežka Kovalová und Miroslav Koval ist in dem Schönberger Umkreis seit dem Anfang der 70er Jahren tätig. Sie kümmern sich pietätvoll um Jíleks Vermächtnis und gleichzeitig entfalten sie es auf schöpferische Art und Weise. Ihr Prioritätsthema ist das Bild der Wirklichkeit, die man durch intime Berührungen in unmittelbarer Naturumgebung erfährt. Die Kunstwerke von Anežka Kovalová werden durch eine weiblich empfundene Zärtlichkeit der erlebten Realitätsvorgänge geprägt. Sehr oft strahlen ihre Werke eine gewisse glaubensrituelle, jedoch nicht pompöse, Demut vor Grundvorgängen der Dorfrealität aus.

Zahlreiche Zeichnungen von Miroslav Koval wurden vor allem von heiterem Wahrnehmen der primären Naturstrukturen beeinflusst. Man kann heutzutage seine rein emotionelle Reaktion auf die Bauphysik der Naturelemente auf der Basis der Fraktalstrukturen interpretieren. Der Maler hatte immer hauptsächlich den sinnlich wahrnehmbaren Rhythmus der Naturgrundformen und die fast musikalische Substanz ihres Aufbaus im Sinne. Miroslav Koval leitet neben seiner künstlerischen Tätigkeit auch die Galerie Jiří Jílek, in der er Werke der zeitgenössischen Künstler in einer meinungsausgeprägten Konzeption präsentiert.

Der in Südmähren geborene Josef Škubna gehört zu den Malern, die ihre Aufmerksamkeit der Natur des Altvatergebirges geschenkt haben. Sein Leben illustriert anschaulich die Menschenschicksale derer, die mit dem Auszug in die ausgesiedelten Gebiete des ehemaligen Sudetenlandes ihre existenziellen Probleme lösten. Škubna wurde während des Weltkriegs im österreichischen Tulln zur Zwangarbeit gezwungen. Nach dem Krieg absolvierte er den Wehrdienst, für den er sich freiwillig anmeldete. Mit zwanzig Jahren arbeitete er im Mährischen Eisenwalzwerk in einer kleinen Grenzstadt, Břidličná. In der Fabrik erkannte man sein Kunsttalent, deswegen wurde er in der Produktverarbeitungsabteilung engagiert und danach wurde ihm vom Arbeitgeber ermöglicht, eine qualitätvolle Kunstausbildung an der Zliner Kunstschule zu erwerben. Zu den Höhepunkten von Škubnas Gesamtwerk gehören sowohl realistisch als auch abstrakt aufgefasste Landschaftsthemen.

Man kann trotz einer bestimmten zeitbedingter Skepsis gegen die Landschaftsmalerei als das tragfähige Thema der zeitgenössischen Malerproduktion konstatieren, dass das Thema seine Anziehungskraft schon dadurch verlor, dass es heutzutage durch das Spektrum der traditionellen Sicht betrachtet wurde. Im Rahmen der oft zu gespannten ökologischen Aktivitäten und kontradiktorischen Spekulationen wird es auch zum freien intellektuellen Raum der künstlerischen Interpretation von ständig aktuellen Problemen des gegenwärtigen Lebens. Ich bin überzeugt, dass jeder von uns einen bestimmten Landschaftsarchetypus als limitierendes Element der menschlichen Grunderfahrung in sich trägt.

Jiří Hastík

1/ Stanislav Menšík

Geboren am 9. November 1912 in Svatý Kopeček nahe Olomouc-gestorben am 16. Juni 1970 in Olomouc. Maler, Skizzekünstler, grafischer Künstler, Illustrator, Entwerfer der Bucheinbände. Studiert: Das private Kunststudio von Alfonse Mucha (1932-35). Unabhängigstudien von 1932 (CZ), kooperativ von 1938 (CZ). Dargestellt in den folgenden Ansammlungen: das Museum der moderner Kunst, Olomouc Kreisländer, die Hauptsitze der tschechischen Bahn in Olomouc, Grafische-Galerie von schönen Künsten in Zlín, das Stadt-Museum in Jeseník, u.s.w., und in den Privatsammlungen (CZ, D). Mitgliedschaft in den künstlerischen Gruppen und in den Organisationen: Die Gruppe der Olomouc Künstler (1938-1947), Kollektiv der Künstler im Mähren/Silesien Länder (1947-1949), Gruppe Moravian Künstler in Olomouc (1947-1949), tschechoslowakische Künstler-Zunft (1949-1970).

2/ Josef Šlechta

Geboren am 4. März 1925 in Olomouc-Hejčín. Maler und Skizzekünstler. Studien: Die Abteilung der künstlerischen Ausbildung an der pädagogischen Fakultät der Palacky Universität (1946-1949 mit Alois Kučera, František Viktor Mokřý, Vladimír Navrátil, Josef Vydra, Jan Zrzavý).

3/ Otakar Vystřčil

Geboren am 6. Juli 1935 in Košice (SK). Maler, Skizzekünstler, grafischer Künstler, Kunstlehrer. Studien: Gymnasium Kezmarek (1951-1954), Teachers' College in Bratislava (1954-1956), Pädagogische Hochschule der philosophischen Fakultät der Komensky Universität in Bratislava (1958-64 mit R. Horňák, F. Klimáček, E. Lehotský, E. Nevan). Unabhängige Ausstellungen seit 1968, zusammenarbeit seit 1967 (SK, CZ, D). Dargestellt in den Privatsammlungen: CZ, SK, D, USA, A. Preise: der Hauptpreis in der Konkurrenz der künstlerischen Kreation der Kinder in Zlín für Erfolg in der Kunst Ausbildung (1968). Mitgliedschaft in den künstlerischen Gruppen und in den Organisationen: Die Internationale Organisation-Kunstlehrer (INSEA, seit 1964), der Slowakische Kunst-Anschluss (1989-2000), der Anschluss der kreativen Künstler der Olomouc Region (von 1992).

4/ Vilém Kraus

Geboren am 8. April 1915 in Prostějov-gestorben am 3. August 1998 in Prostějov. Grafischer und keramischer Künstler, Maler, Autor der hervorragenden Kunstwerke (in der Architektur). Studien: Tschechisches Fachhochschule in Prag (Prof. Blažiček, Bouda und Pokorný). Gearbeitet in der Wiederherstellung von antiken und als sachverständiger Zeuge gedient.

5/ Dušan Janoušek

Geboren, am 18. August 1928 in Prostějov, gestorben am 31. Januar 1996 in Prostějov. Grafischer Künstler, Maler, Autor der Arbeiten in der Bereich angewandten Kunst (Projekte in der Architektur, der grafischen Lösungen der Ausstellungen, der angewandten grafischen Kunst) und Texte über schöne Künste, Hochschulprofessor. Studien: Hochschule der industriellen Künste in Brno (1945-1950 Prof. Karel Langer), Komensky Universität in Bratislava (1950-1953 Prof. Eugen Nevan).

6/ Jaroslav Franc

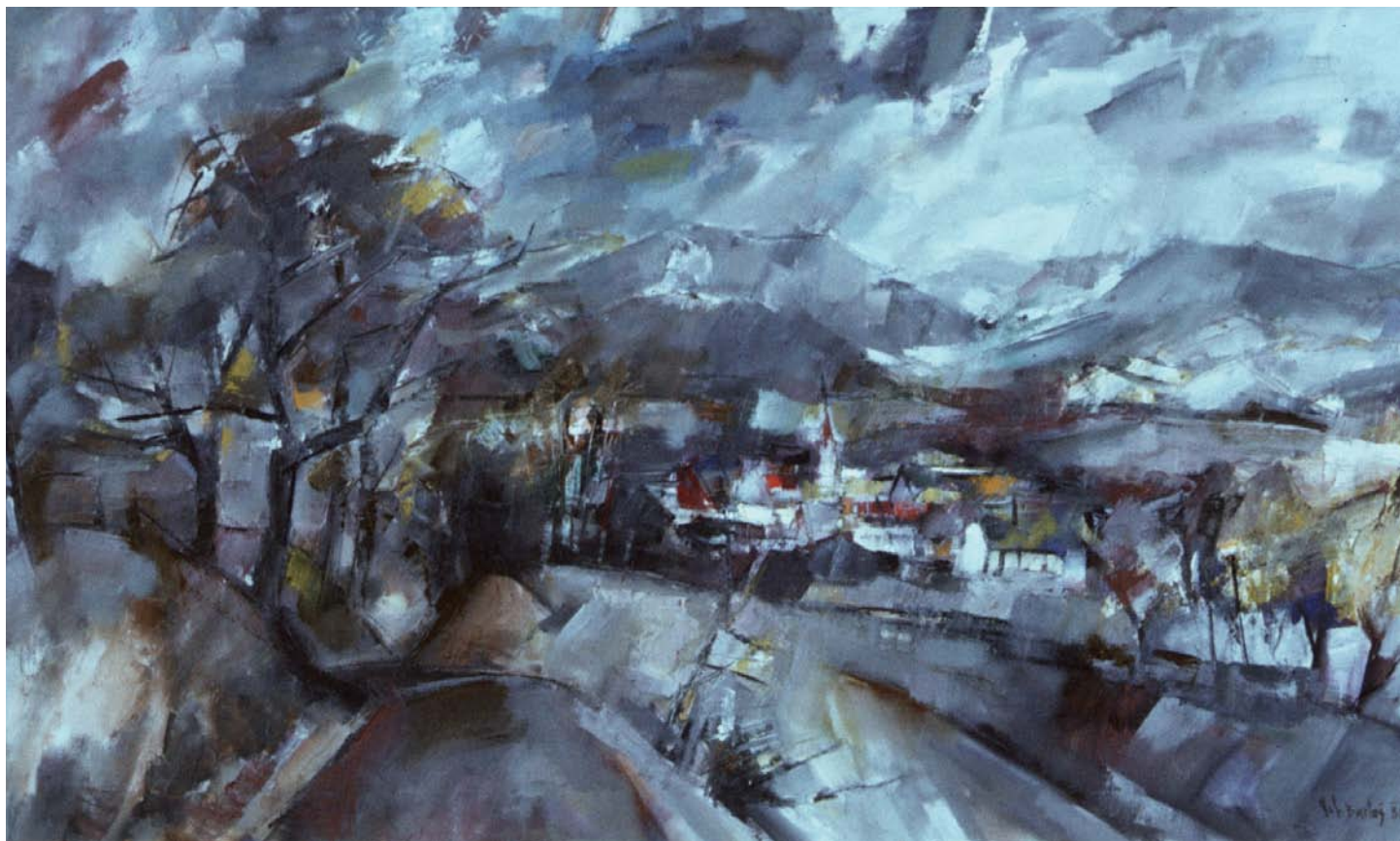
Geboren am 10. November 1935 v Prostějov, gestorben am 21. Januar 1990 in Žešov (Prostějov Grafschaft). Maler. Studien: Abstands-Lernen-Kurs für Zeichnung und Malerei(1959-1961 Professor Košvanec).

7/ Stanislav Kratký

Geboren am 17. September 1914 in Vináry (Přerov Grafschaft) - gestorben am 14. November 2001 in Přerov. Maler und Skizzekünstler. Studien: Akademie der Bildenden Künsten in Prag (1933-1939 Prof. Vratislav Nechleba).

8/ Jan Jaroš

Geboren am 5. Dezember 1921 in Hranice Na Moravě. Maler und Skizzekünstler. Studien: Fakultät der Forstwirtschaft-Technik an der Hochschule der Landwirtschaft in Brno (1947-1950), viele Jahre der privaten Studien bei dem Maler Stanislav Kratký in Vináry nahe Přerov.

■ ▲ JESENÍKY OD VYŠEHOŘÍ

JESENÍKY FROM VYŠEHOŘÍ

JESENÍKY AUS VYŠEHOŘÍ

1985

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

100 x 170 cm

s. m. / p. o. / p.

Lubomír Bartoš. Narozen 22. 9. 1937 v Klopíně u Úsova (okr. Šumperk). Malíř, kreslíř, grafik, autor realizací v oblasti užitého umění a dotváření architektury (kovové plastiky, dekorativní emblémy a stěny, keramické reliéfy a mozaiky, intarzie, gobelíny a artprotisy), středoškolský učitel. Studia: Střední uměleckoprůmyslová škola Zdeňka Nejedlého v Uherském Hradišti, obor užitá grafika (1955–1959), Akademie výtvarných umění v Praze, speciální škola krajinářské a figurální malby (1959–1965, František Jiroudek, Vlastimil Rada, Vojtěch Tittelbach). Samostatně vystavuje od roku 1968 (CZ), společně od roku 1964 (CZ, SK, PL, BG, RUS, D, A). Zastoupení ve sbírkách: Galerie výtvarného umění v Ostravě, Muzeum

umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Východoslovenská galéria v Košiciach, Vlastivědné muzeum v Šumperku, Ministerstvo školství České republiky, Ministerstvo kultury České republiky a soukromé sbírky v Evropě (CZ, A, D, I, F, S, NL, GB) i zámoří (USA, CAN, TR, AUS). V roce 2002 byla na zámku v Úsově otevřena Galerie Lubomíra Bartoše s jeho stálou expozicí. Ceny: V roce 1989 byl jmenován zasloužilým umělcem, Cena města Šumperka za přínos pro město (2006). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Tvůrčí skupina MJ (1967–1969), Svaz českých výtvarných umělců (1977–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1990).

Lubomír Bartoš

Lubomír Bartoš. Born 22. 9. 1937 in Klopina near Úsov (Šumperk region). Painter, draughtsman, graphic artist, director of applied arts in conjunction with architecture (metal sculpture, decorative emblems and wall pieces, ceramic reliefs, mosaic work, marquetry, tapestry and artprotis) as well as high school teacher's role. Studies: Zdeněk Nejedlý industrial art high school in Uherské Hradiště, dept. Of applied arts (1955–1959), Prague's academy of fine arts, specialised school in landscape and figure painting (1959–1965 under František Jiroudek, Vlastimil Rada and Vojtěch Tittelbach). Independent art shows from the year 1968 (CZ), and participation in group shows from 1964 (CZ, SK, PL, BG, RUS, D, A). Represented in the following collections: Ostrava's gallery of fine arts, Olomouc art museum – Museum of modern art, Košice's West, Slovakian gallery of fine art, Šumperk's

regional museum, Czech Republic's ministry of education, Czech Republic's ministry for culture and the country's private collections throughout Europe (CZ, A, D, I, F, S, NL, GB) as well as overseas (USA, CAN, TR, AUS). 2002 saw Úsov chateaux's Lubomír Bartoš gallery hold an exhibition celebrating our artist's work.

Bartoš, when looking at past successes was given the honour of being awarded country's Artist merit title as well as Šumperk's award for artistic contributions to the city in the year 2006.

Membership titles include that of MJ Art group (1967–1969), Czech fine artist's union (1977–1990), Olomouc's union of fine artists (from 1990).

▲ CESTA / THE PATH / DER WEG

1973

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

70 x 110 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA U ÚSOVA / ÚSOV LANDSCAPE ▷

ÚSOV LANDSCAPE

1986

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

120 x 190 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ZIMA V JEDLÍ / WINTER IN JEDLÍ / WINTER IN JEDLÍ ▽

1993

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

60 x 90 cm

s. m. / p. o. / p.

Lubomír Bartoš

■◀ HEŘMANICE / HEŘMANICE / HEŘMANICE
1995
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
57 x 82 cm
s. m. / p. o. / p.

■◀ JARNÍ DEN / SPRING DAY / FRÜHLINGSTAG
1985
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
150 x 130 cm
s. m. / p. o. / p.

▲ VERNÍŘOVICE / VERNÍŘOVICE / VERNÍŘOVICE

2008

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

45 x 85 cm

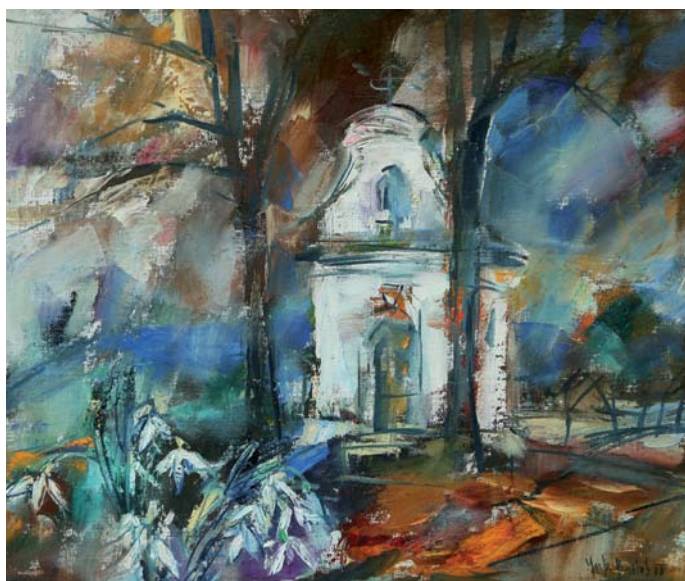
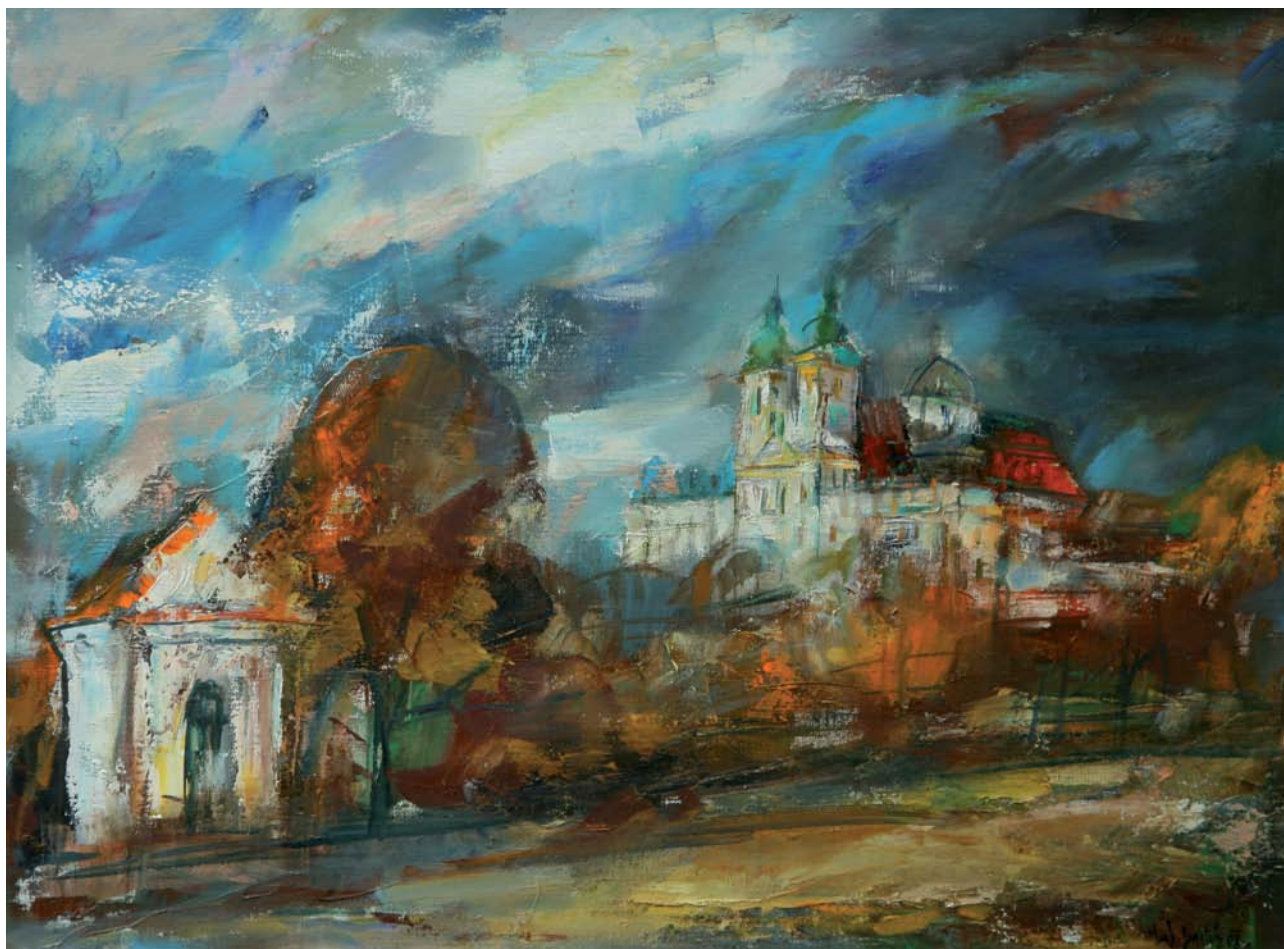
s. m. / p. o. / p.

Lubomír Bartoš. Geboren 22. 9. 1937 in Klopíně bei Úsov (Bezirk Šumperk). Maler, Zeichner, Grafiker, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet der angewandten Kunst und der Nachgestaltung von Architektur (Metallplastiken, dekorative Embleme und Wände, keramische Reliefs und Mosaiken, Intarsien, Bildergewebe und Artprotisen), Mittelschullehrer. Studium: Kunstgewerbemittelschule von Zdeněk Nejedlý in Uherské Hradiště, Fachrichtung angewandte Grafik (1955–1959), Akademie der bildenden Künste in Prag, Spezialschule für Landschafts- und Figuralmalerei (1959–1965, František Jiroudek, Vlastimil Rada, Vojtěch Tittelbach). Er hat seit dem Jahre 1968 Einzelausstellungen (CZ), seit dem Jahre 1964 Gruppenausstellungen (CZ, SK, PL, BG, RUS, D, A). Vertretung in den Sammlungen: Galerie für bildende Kunst in Ostrava, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Východoslovenská galerie in Košice, Museum für Landeskunde in Šumperk, Schulministerium der Tschechischen Republik, Kulturministerium der Tschechischen Republik und Privatsammlungen in Europa (CZ, A, D, I, F, S, NL, GB) und auch in Übersee

(USA, CAN, TR, AUS). Im Jahre 2002 wurde im Schloss Úsov die Galerie von Lubomír Bartoš mit seiner Dauerausstellung eröffnet. Preise: Im Jahre 1989 wurde er zum verdienten Künstler ernannt, der Preis der Stadt Šumperk für den Beitrag für die Stadt (2006). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Gestaltergruppe MJ (1967–1969), Verband tschechischer bildender Künstler (1977–1990), Union bildender Künstler der Region Olomouc (seit 1990).

LD

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž 1989*. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–1997, A–Č, díl I. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 1998, s. 100.* – *Lubomír Bartoš*. [Katalog k otevření Galerie Lubomíra Bartoše na zámku v Úsově]. Texty Danuše Poprachová, Alena Nádvorníková. [Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum 2002]. – Hastík, Jiří - Melzer, Jiří - Rudolf, Jiří (ed.): *Lubomír Bartoš – malíř svého kraje*. Nakladatelství Pavel Ševčík – VEDUTA 2007.

■ ▲ SVATÝ KOPEČEK / SVATÝ KOPEČEK
SVATÝ KOPEČEK
2008
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
60 x 80 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ◀ KAPLIČKA U BLUDOVA / VILLAGE CHAPEL BLUDOV
KAPELLE BEIM BLUDOV
2008
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
46 x 56 cm
s. m. / p. o. / p.

■ △ REQUIEM ZA MLÁDÍ / REQUIEM TO YOUNGER DAYS
REQUIEM FÜR FRÜHERE ZEITEN
2002
kombinovaná technika, sololit
combination technique on fiberboard
kombinierter Technik auf Holzfaserplatte
65 x 84 cm
s. m. / p. o. / p.

Jan Chmelař. Narozen 14. 10. 1924 v Horní Moštěnici. Malíř, autor realizací v oblasti užitého umění a dotváření architektury (užitá grafika, kovové objekty, řešení barevných a leptaných skel, mozaiky, sgrafita, fresky, propagační fotografie). Studia: Vysoká škola umělecko-průmyslová v Praze, obor monumentální malba se zřetelem ke sklu a architektuře (1945–1950, Josef Kaplický).

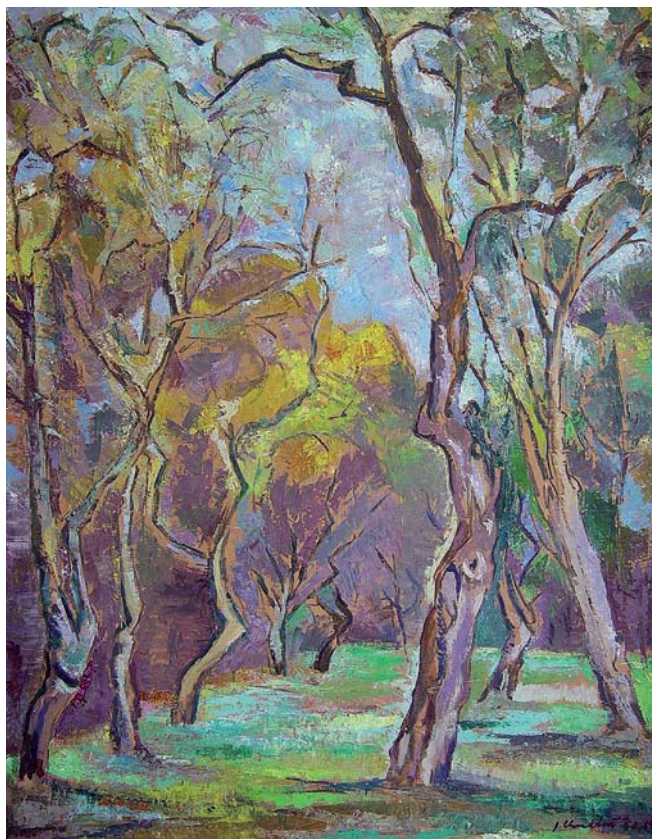
Jan Chmelař. Born 14. 10. 1924 in Horní Moštěnice. Painter, director of applied art and architectural related projects using various medium (applid graphics, metal works, colour and glass etching, mosaics, fresco design and promotional photography). Studies: Prague's industrial art institute of higher education, dept. of monumental painting in respect to glass and architecture (1945–1950 under Josef Kaplický).

Jan Chmelař. Geboren 14. 10. 1924 in Horní Moštěnice. Maler, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet der angewandten Kunst und der Nachgestaltung von Architektur (angewandte Grafik, Metallobjekte, Lösungen von farbigen und geätzten Gläsern, Mosaik, Sgraffito, Fresko, Werbefotografien). Studium: Kunstgewerbehochschule in Prag, Fachrichtung monumentales Gemälde mit Bezug auf Glas und Architektur (1945–1950, Josef Kaplický).

LD

Lit: Hýbl, František - Fiala, Oldřich: *Setkání s osobností Janem Chmelařem*. Přerov, Muzeum J. A. Komenského 1994. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–1999*, CH–J, díl IV. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 1999, s. 46. – Chmelař, Jan: *Jan Chmelař. Obrazy a mozaiky*. Přerov, Muzeum J. A. Komenského 2005.

Jan Chmelař

■ ▲ ROKLE / RAVINE / KLAMM

1984

olej, plátno / oil on Canvas / Öl auf Leinwand

73 x 100 cm

MKP

■ ◀ JABLONĚ V LESE / APPLE TREE IN THE FOREST APFELBAUM IM WALDE

1952

olej, sololit / oil on fiberboard

Öl auf Holzfaserplatte

84 x 64 cm

MKP

KRAJINA S MRÁČKEM / LANDSCAPE WITH CLOUDS ▶
LANDSCHAFT MIT WOLKEN
1969
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
50 x 60 cm
MUO

Ladislav Jalůvka. Narozen 15. 6. 1932 v Ostravě. Malíř, kreslíř, grafik, autor realizací do architektury a textů z oblasti výtvarné pedagogiky, vysokoškolský učitel. Studia: Gymnázium v Místku (maturita 1952), Katedra výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (1952–1955, Martin Salcman, Cyril Bouda, Karel Lidický). Samostatně vystavuje od roku 1957 (CZ, D), společně od roku 1958 (CZ, SK, PL, I, NL, D, J). Zastoupení ve sbírkách: Galerie výtvarného umění v Ostravě, Muzeum umění Olomouc, Statutární město Olomouc, Muzeum Beskyd ve Frýdku-Místku, Muzeum v Šumperku, Obecní úřady v Bohuňovicích, Palkovicích a Odrech, Město Veenendaal (NL), Východoslovenská galéria výtvarného umenia v Košiciach (SK), Court Gallery Kunitachi (JAP), Muzeum v Opole (PL) a soukromé sbírky v Evropě (CZ, SK, PL, D, A, F, CH) i zámoří (USA, CAN, J). Ceny: Cena města Nového Jičína za soubor krajin (1969), Pamětní medaile Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci za výtvarně pedagogickou práci (1992), Cena města Olomouce za přínos ve výtvarné oblasti (2004), Diplom Unie výtvarných umělců Olomoucka za celoživotní malířské dílo (2005). Členství ve výtvarných skupinách a spolcích: Tvůrčí skupina MJ (1967–1969), kandidát Svazu československých výtvarných umělců (1969), registrován při Českém fondu výtvarných umění (1976–1988), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1990).

LD

Ladislav Jalůvka. Born 15. 6. 1932 in Ostrava. Painter, draughtsman, graphic artist, director of architectural related projects, pedagogical text writer of regional arts as well as institute of higher education teacher's role.

Studies: High school in Místek (graduated in 1952), Dept. of fine arts at Prague's Karlova university's pedagogical faculty (1952–1955, under Martin Salcman, Cyril Bouda and Karel Lidický). Independent art shows from 1957 (CZ, D), and representation within a group from 1958 (CZ, SK, PL, I, NL, D, J). Represented in the following collections: Ostrava museum, Olomouc's museum of art, Olomouc's county borough, Beskydy museum in Frýdek-Místek, Šumperk museum, Bohuňovice's regional council, Palkovice and Odry, City of Veenendaal (NL), Košice's West Slovakian gallery of fine arts (SK), Court Gallery Kunitachi (JAP), Opole museum (PL) as well as in private collections throughout Europe (CZ, SK, PL, D, A, F, CH) and overseas (USA, CAN, J).

Prizes and awards: Nový Jičín's landscape town award (1969), History award from Palacký university's pedagogical faculty in Olomouc for pedagogical art work (1992), Olomouc city prize for regional art work (2004), Diploma from Olomouc union of fine artists UVUO for a life-span of artwork (2005).

Membership in art organisations: MJ Art group (1967–1969), candidate for the Czechoslovakian union of fine artists (1969), registered for the Czech fund of fine artists (1976–1988), Olomouc union of fine artists UVUO (from 1990).

Ladislav Jalůvka

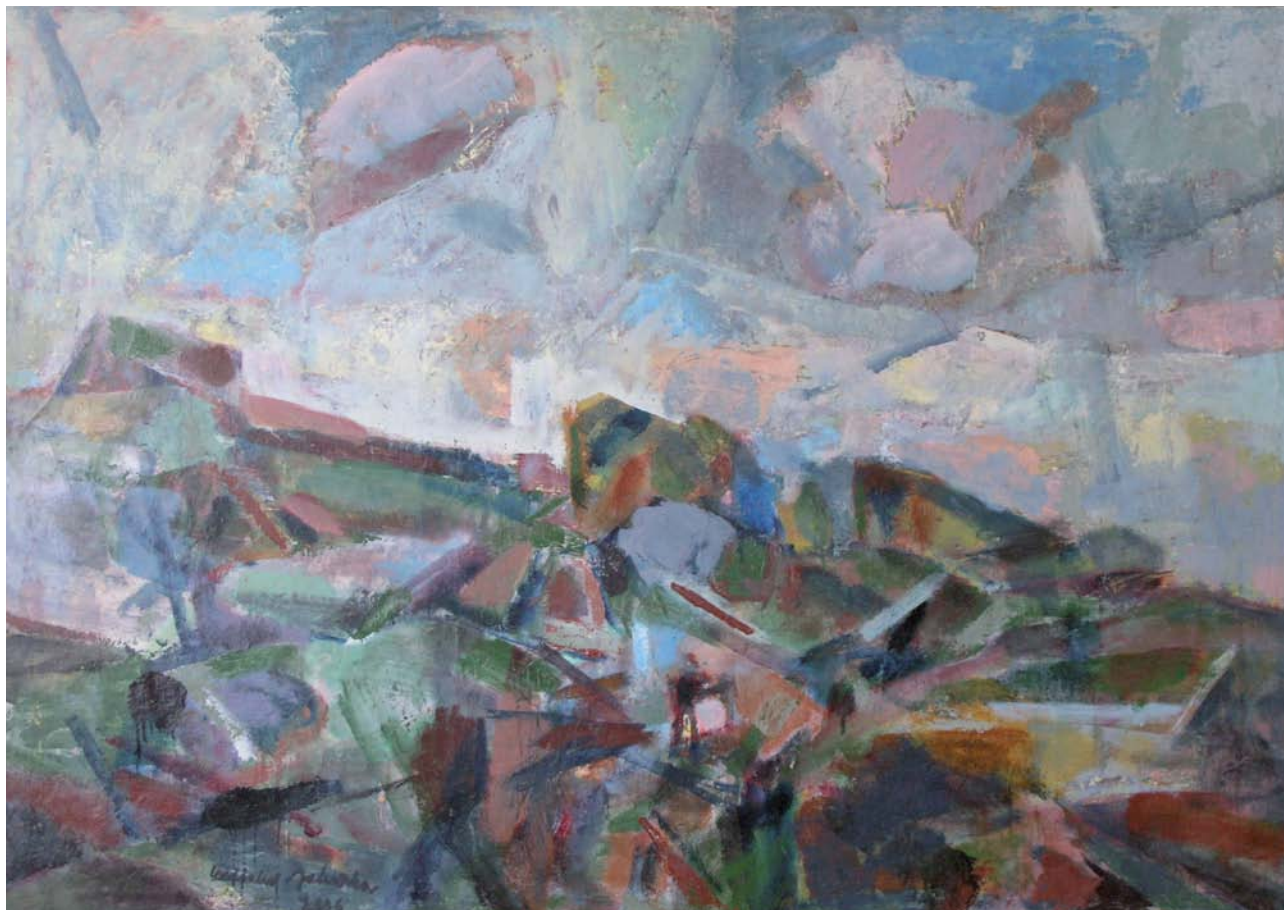

◁ CESTA DO POLÍ / PATH TO THE FIELD ■
WEG ZUM FELDE
1961
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
50 x 60 cm
s. m. / p. o. / p.

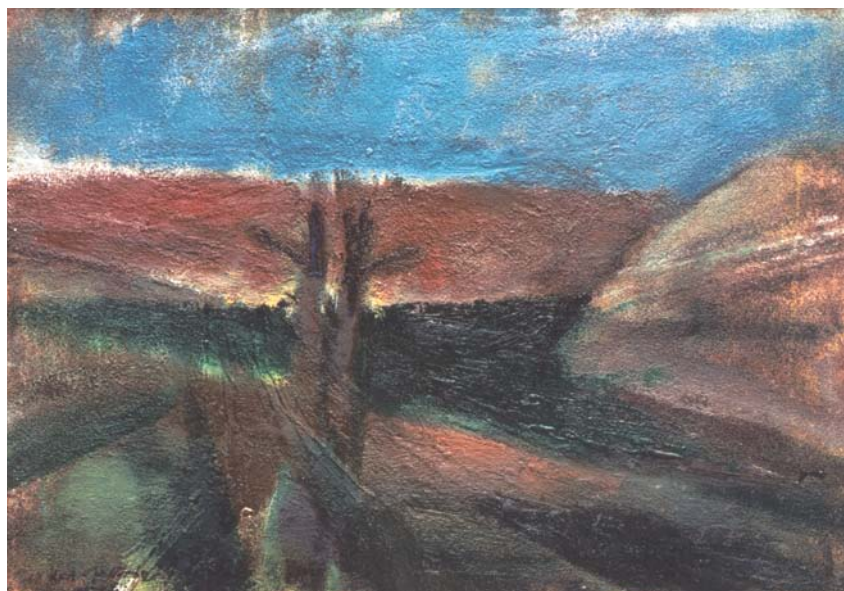
▽ KRAJINA S MLÝNEM / LANDSCAPE WITH MILL ■
LANDSCHAFT MIT MÜHLE
1982
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
95 x 162 cm
MUO

Ladislav Jalůvka. Geboren 15. 6. 1932 in Ostrava. Maler, Zeichner, Grafiker, Autor der Realisationen in Architektur und Verfasser von Texten aus dem Bereich der Kunstpädagogik, Hochschullehrer. Studium: Gymnasium in Místek (Abitur 1952), Lehrstuhl für Bildnerische Erziehung an der Pädagogischen Fakultät der Karls-Universität (1952–1955, Martin Salcman, Cyril Bouda, Karel Lidický). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1957 (CZ, D), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1958 (CZ, SK, PL, I, NL, D, J). Vertretung in den Sammlungen: Galerie der bildenden Kunst in Ostrava, Kunstmuseum Olomouc, Statutarische Stadt Olomouc, Beskydské muzeum (Beskiden-Museum) in Frýdek-Místek, Museum in Šumperk, Gemeindebehörden in Bohuňovice, Palkovice und Odry, Stadt Veenendaal (NL), Východoslovenská galéria výtvarného umenia (Ostslowakische Galerie für bildende Kunst) in Košice (SK), Court Gallery Kunitachi (JAP), Museum in Opole (PL) und Privatsammlungen in Europa (CZ, SK, PL, D, A, F, CH) und auch in Übersee (USA, CAN, J). Preise: Preis der Stadt Nový Jičín für den Landschaftszyklus (1969), Erinnerungsmedaille der Pädagogischen Fakultät der Palacký-Universität in Olomouc für das gestalterisch-pädagogische Werk (1992), Preis der Stadt Olomouc für den Beitrag auf dem Gebiet der gestalterischen Tätigkeit (2004), Diplom der Union der bildenden Künstler der Region Olomouc für sein malerisches Lebenswerk (2005). Mitgliedschaft in den gestalterisch-tätigen Gruppen und Vereinen: Gestaltervereinigung MJ (1967–1969), Kandidat des Verbandes der tschechoslowakischen bildenden Künstler, registriert beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste (1976–1988), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (seit 1990).

ZA MOTIVEM / TO MOTIVE / MOTIVSUCHEN ▲ ■
2006
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
125 x 175 cm
s. m. / p. o. / p.

TICHO KRAJINY / QUIET LANDSCAPE ▷ ■
RUHIGE LANDSCHAFT
1974
kombinovaná technika, lepenka
combination technique on pasteboard
Mischtechnik auf Pappe
38 x 53,5 cm
s. m. / p. o. / p.

Lit: Kolektiv autorů: Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–1999, CH–J, díl IV. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 1999, s. 123–124. – Ladislav Jalůvka. *Průřez malířskou tvorbou*. [Katalog výstavy.] Texty Ladislav Jalůvka, Rudolf Chadraba, Olomouc, nákladem autora 2002. – Ladislav Jalůvka. *Reflexe z ateliéru*. [Katalog výstavy.] Texty Josef Maliva, Ladislav Jalůvka, Bohumír Kolář. Frýdek-Místek, Podbeskydský klub přátel výtvarného umění 2002. – Kolář, Bohumír: *Ladislav Jalůvka (biografie a bibliografie)*. Olomouc, soukromý tisk 2003. – Maliva, Josef: *Olomouc v díle Ladislava Jalůvky*. Olomouc, Univerzita Palackého 2007.

Ladislav Jalůvka

■ ▲ KRAJINA U SENICE NA HANÉ
LANDSCAPE OF SENICE
LANDSCHAFT VON SENICE
1978
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
80 x 110 cm
MUO

■ ◀ OLŠINA NAVEČER / OLŠINA AT DUSK
OLŠINA SONNENDÄMMERUNG
1975
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
85 x 120 cm
MUO

■ MORAVSKÁ BRÁNA / THE MORAVIAN GATE ▷

MÄHRISCHES TOR

2006

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

116 x 160 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA POD SOVINCEM ▷

LANDSCAPE BELOW SOVINEC

LANDSCHAFT UNTER SOVINEC

1983

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

85 x 113 cm

s. m. / p. o. / p.

■ MOŘKOVSKÉ VRCHY / MOŘKOV PEAKS ▽

MOŘKOV BERGSPITZEN

1995

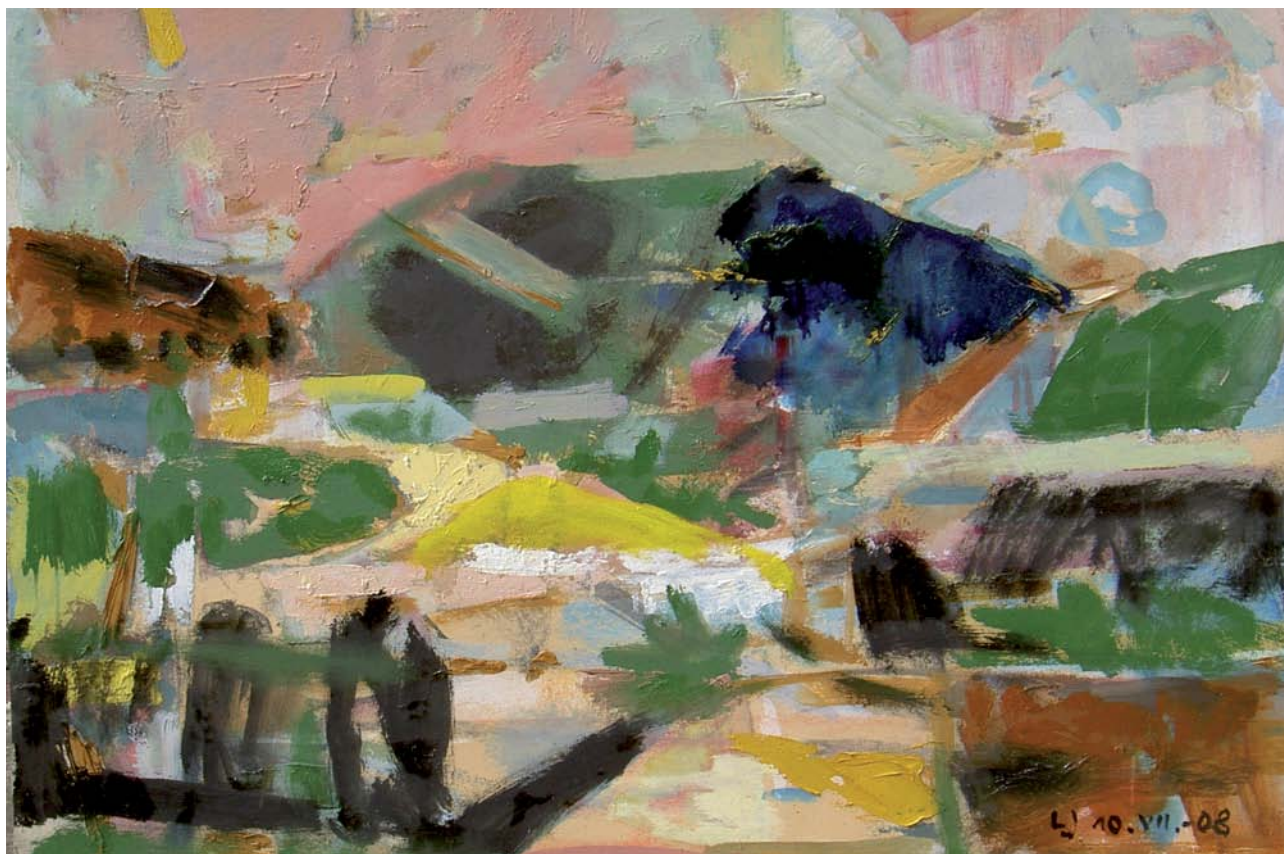
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

75 x 101 cm

s. m. / p. o. / p.

Ladislav Jalůvka

■ ▲ JESENICKÝ NÁMĚT I

JESENÍK THEME I

JESENÍK THEMA I

2008

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

70 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ◀ JESENICKÝ NÁMĚT II

JESENÍK THEME II

JESENÍK THEMA II

2008

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

70 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

■ LÉTO / SUMMER / SOMMER ▷

2004

dřevořez, papír / wood cut on paper / Holzschnitt auf Papier

700 x 1000 mm

s. m. / p. o. / p.

■ TROJICE V KRAJINĚ / TRINITY LANDSCAPE ▽

DREIHEIT LANDSCHAFT

1994

kombinovaná technika, dřevo / combined technique on wood

Mischtechnik auf Holz

100 x 50 cm

s. m. / p. o. / p.

Jan Jemelka. Narozen 3. 5. 1953 v Praze. Malíř, grafik, autor realizací do sakrální architektury (vitráže, lepená či malovaná skla). Studia: Střední uměleckoprůmyslová škola v Brně (1968–1972, Jiří Coufal), Akademie výtvarných umění v Praze (1972–1978, Jan Smetana). Samostatně vystavuje od roku 1980 (CZ), společně od roku 1979 (CZ, F, CH, CAN, JAP ad.). Zastoupení ve sbírkách: Ministerstvo kultury České republiky, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, a soukromé sbírky (CZ). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Registrován při českém fondu výtvarných umění (1978–1990), Spolek olomouckých výtvarníků (od 1991).

Jan Jemelka. Born May 3, 1953 in Prague. Painter, graphic artist, author of projects of sacral architecture (cut, patched together or painted glass.) Studies: Industrial Arts High School in Brno (1968–1972, Jiri Coufal), The Academy of Fine Arts in Prague (1972–1978, Jan Smetana.) He has had exhibitions since 1980 (CZ), together with other artists since 1979 (CZ, F, CH, CAN, JAP, etc.) Represented in the following collections: The Ministry of Culture of the Czech Republic, Museum of Art Olomouc—Museum of modern art, and private collections (CZ.) Membership in artistic groups and organizations: Registered with the Czech Fund of Fine Arts (1978–1990), The Group of Olomouc Artists (since 1991.)

Jan Jemelka

Jan Jemelka. Geboren am 3. Mai 1953 in Prag. Maler, grafischer Künstler, Autor von Projekten der sakralen Architektur (geschnittenes, zusammengeklebtes oder bemaltes Glas.) Studien: Kunst-Technologische Highschool in Brno (1968-1972, Jiri Coufal), die Akademie von Schönen Künsten in Prag (1972-1978, Jan. Smetana.) Er hat Ausstellungen seit 1980 (CZ), zusammen mit anderen Künstlern seit 1979 (CZ, F, CH, KÖNNEN, JAP, etc.), dargestellt in den folgenden Ansammlungen gehabt: Das Ministerium der Kultur der Tschechischen Republik, des Kunstmuseums Olomouc-Muzeum der moderner Kunst und der Privatsammlungen (CZ.) Mitgliedschaft in den künstlerischen Gruppen und in den Organisationen: Geregistriert mit der tschechischen Kapital der schöner Künste (1978-1990), die Gruppe der Olomouc Künstler (seit 1991.)

■ ▲ RÁJ / PARADISE / PARADIES

1980

dřevorez, papír / wood cut on paper / Holzschnitt auf Papier
400 x 400mm

s. m. / p. o. / p.

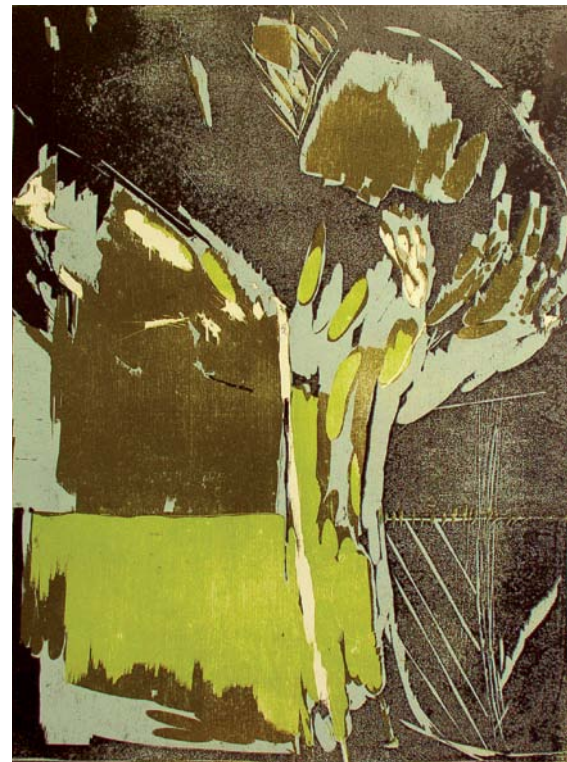
■ STROM PROTI NEBI / TREE AGAINST THE HEAVENS ▽

EIN BAUM DEN HIMMEL ENTGEGEN

1984

dřevorez, papír / wood cut on paper / Holzschnitt auf Papier
500 x 400mm

s. m. / p. o. / p.

■ BÉLIDLA / BĚLIDLA / BĚLIDLA △

1951

olej, lepenka / oil on pasteboard / Öl auf Pappe

67 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

Miloslav Jemelka. Narozen 28. 8. 1925 v Olomouci-Hodolanech – zemřel 14. 6. 1960 v Olomouci. Malíř, kreslíř, grafik. Studia: Reálné gymnázium v Olomouci (1937–1944), Katedra výtvarné výchovy při Vysoké škole architektury a pozemního stavitelství v Praze (později začleněná pod Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy, 1945–1949, Martin Salcman), Akademie výtvarných umění v Praze (1949–1952, Otakar Nejedlý, Miloslav Holý). Samostatně vystavoval od roku 1957 (CZ, CH), společně od roku 1955 (CZ). Zastoupení ve veřejných sbírkách: Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Moravská galerie v Brně a soukromé sbírky (CZ, CH). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Svaz československých výtvarných umělců (1952–1960), Skupina Experiment (1959–1960).

LD

Miloslav Jemelka

Miloslav Jemelka. Born 28. 8. 1925 in Olomouc-Hodolany – died 14. 6. 1960 in the city of birth. Painter, draughtsman and graphic artist. Studies: Reálné gymnázium high school in Olomouc (1937–1944), Dept. of art for Prague's architectural – landscape institute of higher education followed by membership under Karlov university's pedagogical faculty in Prague (1945–1949 under Martin Salcman), Prague's academy of fine arts (1949–1952 under Otakar Nejedlý and Miloslav Holý). Individual shows taking place from the year 1957 (CZ, CH), and participation in group shows from 1955 (CZ). Work represented in the following collections: Olomouc's museum of art – Museum of modern art, Moravian gallery in Brno as well as work owned in private collections (CZ, CH) . Membership in the following art organisations: Czechoslovakian union of fine artists (1952–1960), Group Experiment (1959–1960).

■ ◁ TISMICE / TISMICE / TISMICE

1951

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
68 x 99 cm

s. m. / p. o. / p.

■ Z DUKLY / FROM DUKLA / VON DUKLA △

1951

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
55 x 70 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ▽ ZA MĚSTEM / BEHIND THE CITY

HINTER DER STADT

1957

olej, dřevo / oil on wood / Öl auf Holz
39 x 51 cm

s. m. / p. o. / p.

Miloslav Jemelka. Geboren 28. 8. 1925 in Olomouc-Hodolany – gestorben 14. 6. 1960 in Olomouc. Maler, Zeichner, Grafiker. Studium: Realgymnasium in Olomouc (1937–1944), Lehrstuhl für Kunsterziehung an der Hochschule für Architektur und Hochbau in Prag (später in die Pädagogische Fakultät der Karls-Universität eingegliedert, 1945–1949, Martin Salcman), Akademie der bildenden Künste in Prag (1949–1952, Otakar Nejedlý, Miloslav Holý). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1957 (CZ, CH), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1955 (CZ). Vertretung in den öffentlichen Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Moravská galerie in Brno und Privatsammlungen (CZ, CH). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1952–1960), Gruppe Experiment (1959–1960).

Lit: *Miloslav Jemelka*. [Katalog výstavy.] Text Alena Konečná. Brno, Dům umění 1976. – *Miloslav Jemelka*. [Katalog výstavy.] Text Radoslav Kutra. Luzern, Kunstseminar Galerie 1995. – Jemelka, Miloslav et al.: *Jenom jedno je srdce*. Deníky, vzpomínky, dílo. Velehrad, Ottobře 12, 2002.

Miloslav Jemelka

△ BÍLÝ DŮM / WHITE HOUSE ■

WEISSES HAUS

1957

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

60 x 89 cm

s. m. / p. o. / p.

▷ BYSTRČKA V ZIMĚ / BYSTRČKA IN WINTER ■

BYSTRČKA IM WINTER

1951

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

55 x 68 cm

s. m. / p. o. / p.

Jana Jemelková

■ ▲ TĚŽEBNÍ JEZERO I / RESERVOIR I / RESERVOIR I
1977

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
75 x 84 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ▼ LOMY / QUARRIES / STEINBRÜCHE
1974

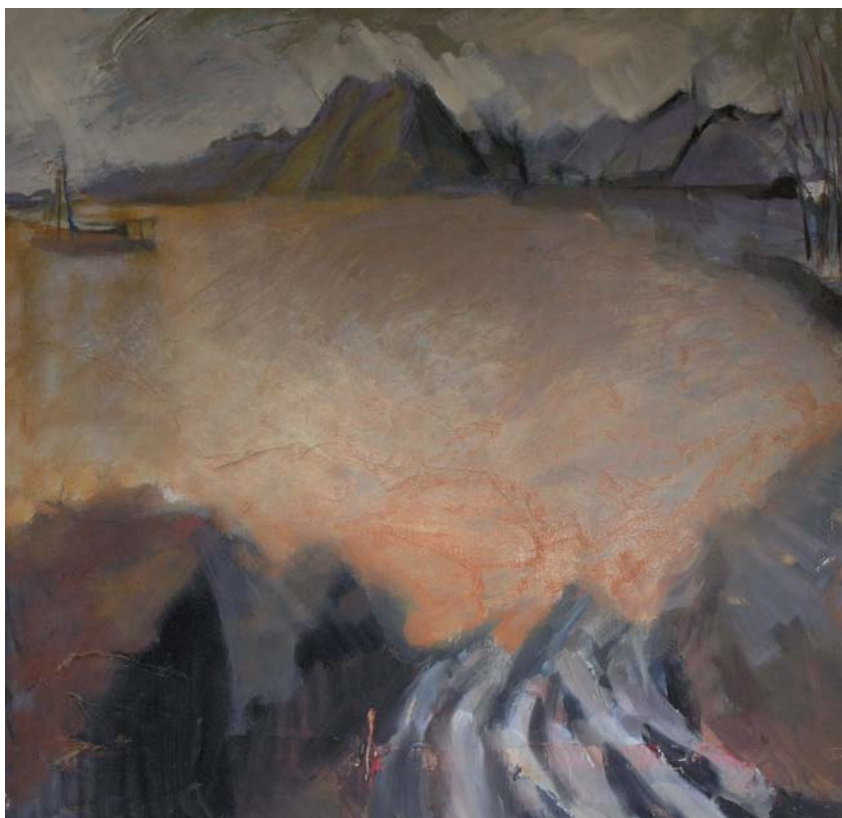
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 85 cm
s. m. / p. o. / p.

Jana Jemelková. Narozena 4. 4. 1928 v Praze. Malířka, kreslířka, grafička (volná i užitá tvorba – exlibris a drobná grafika), ilustrátorka, autorka výzdoby zvonů z dílny rodiny Dytrychů v Brodku u Přerova, vysokoškolská učitelka. Studia: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, obor výtvarná výchova pro školy 3. stupně (1947–1951, Cyril Bouda, Martin Salcman, Karel Lidický).

LD

Jana Jemelková. Born 4. 4. 1928 in Prague. Painter, draughtsman, graphic artist (free and applied art – book-plate and detailed graphics), illustrator, creator of bell decorations from family's workshop in Dytrych in Brodek near Přerov as well as a high institute of education teacher. Studies: Pedagogical faculty at Prague's Karlova university engaged in third level teaching degree in art education (1947–1951, under Cyril Bouda, Martin Salcman and Karel Lidický).

Lit: Jana Jemelková. *Kresba a grafika*. [Katalog výstavy]. Text Yvonna Boháčová. Olomouc, Krajské vlastivědné muzeum - Oblastní galerie výtvarného umění 1987. – Jana Jemelková. [Katalog výstavy]. Text Jiřina Hockeová. Brno, Dům umění 1991. – YB [Boháčová, Yvonna]: Jemelková, Jana. In: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění*, A–M. Praha, Academia 1995, s. 320.

■ TĚŽEBNÍ JEZERO II / RESERVOIR II / RESERVOIR II △
1977
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
76x76cm
s. m. / p. o. / p.

■ TĚŽEBNÍ JEZERO III / RESERVOIR III / RESERVOIR III ▽
1977
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
73 x 93cm
s. m. / p. o. / p.

Jana Jemelková. Geboren 4. 4. 1928 in Prag. Malerin, Zeichnerin, Grafikerin (freie und angewandte Gestaltung – Exlibris und kleine Grafiken), Illustratorin, Autorin der Verzierung der Glocken aus der Werkstatt der Familie Dytrych in Brodek bei Přerov, Hochschullehrerin. Studium: Pädagogische Fakultät der Karls-Universität in Prag, Fachrichtung Bildnerische Erziehung für höhere Schulen (1947–1951, Cyril Bouda, Martin Salcman, Karel Lidický)

Miroslav Koval

◀ BRÁZDY / THE FURROW / DIE FURCHE ■

1980

písek, kaseinová tempera, dřevo

sand and casein tempura on wood

Sand und Kaseintempera auf Holz

22 x 26 cm

s. m. / p. o. / p.

MOŘE II / THE SEA II / DAS MEER II ▶ ■

1986

písek, kaseinová tempera, dřevo

sand and casein tempura on wood

Sand und Kaseintempera auf Holz

70 x 122 cm

s. m. / p. o. / p.

DVĚ SVĚTLINY / TWO OPENINGS ▽ ■

ZWEI ÖFFNUNGEN

2008

tuš, papír / ink on paper / Tusche auf Papier

175 x 125 mm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Koval. Narozen 26. 11. 1944 v Havlíčkově Brodě. Malíř, kreslíř, fotograf, autor textů o výtvarném umění, kurátor, v letech 1971–1981 spolupracoval se sochařem Jiřím Jílkem. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1965–1971, František Jiroudek). Samostatně vystavuje od roku 1981 (CZ), společně od roku 1974 (CZ). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Space Gallery, Nishinomia (J) a soukromé sbírky (CZ, F). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Kandidát Svazu českých výtvarných umělců (?–1989), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), Výtvarné sdružení Kruh (od 1990), Spolek olomouckých výtvarníků (1991–?).

LD

Miroslav Koval. Born 26. 11. 1944 in Havlíčkov Brod. Painter, draughtsman, photographer, art text writer, and curator working with Jiří Jílek from 1971–1981. Studies: Prague's academy of fine arts (1965–1971, under František Jiroudek). Independent art shows from 1981 (CZ), group show participation from the year 1974 (CZ). Represented in the following collections: Olomouc museum of art – Museum of modern art, Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Space Gallery, Nishinomia (J) and private collections throughout (CZ, F). Membership in art organisations: Candidate for the union of Czech fine artists (?–1989), Union of Czech fine artists (1989–1990), Art organisation 'Kruh' (circle) (from 1990), Group of Olomouc's fine artists (1991–?).

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž* 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – YB [Boháčová, Yvonna]: heslo Koval, Miroslav. *Nová Encyklopedie českého výtvarného umění A–M*. Praha, Academia 1995, s. 391. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2001*, Kon-Ky, díl VI. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2001, s. 152–153.

Miroslav Koval. Geboren 26. 11. 1944 in Havlíčkův Brod. Maler, Zeichner, Fotograf, Verfasser der Texte über die bildende Kunst, Kurator, in den Jahren 1971–1981 arbeitete er mit dem Bildhauer Jiří Jílek zusammen. Studium: Akademie der bildenden Künste in Praha (1965–1971, František Jiroudek). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1981 (CZ), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1974 (CZ). Vertretung in den Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Space Gallery, Nishinomia (J) und Privatsammlungen (CZ, F). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Kandidat des Verbandes der tschechischen bildenden Künstler (?–1989), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1989–1990), Gestaltervereinigung Kruh (od 1990), Verein der bildenden Künstler der Region Olomouc (1991–?).

Miroslav Koval

■ MOŘE III / THE SEA III / DAS MEER III

1986

písek, kaseinová tempera, dřevo

sand and casein tempera on wood

Sand und Kaseintempera auf Holz

122 x 70 cm

VMŠ

■ POLE / FIELD / FELD ▷

1979

písek, kaseinová tempera, dřevo
sand and casein tempura on wood
Sand und Kaseintempera auf Holz

27 x 23 cm

VMŠ

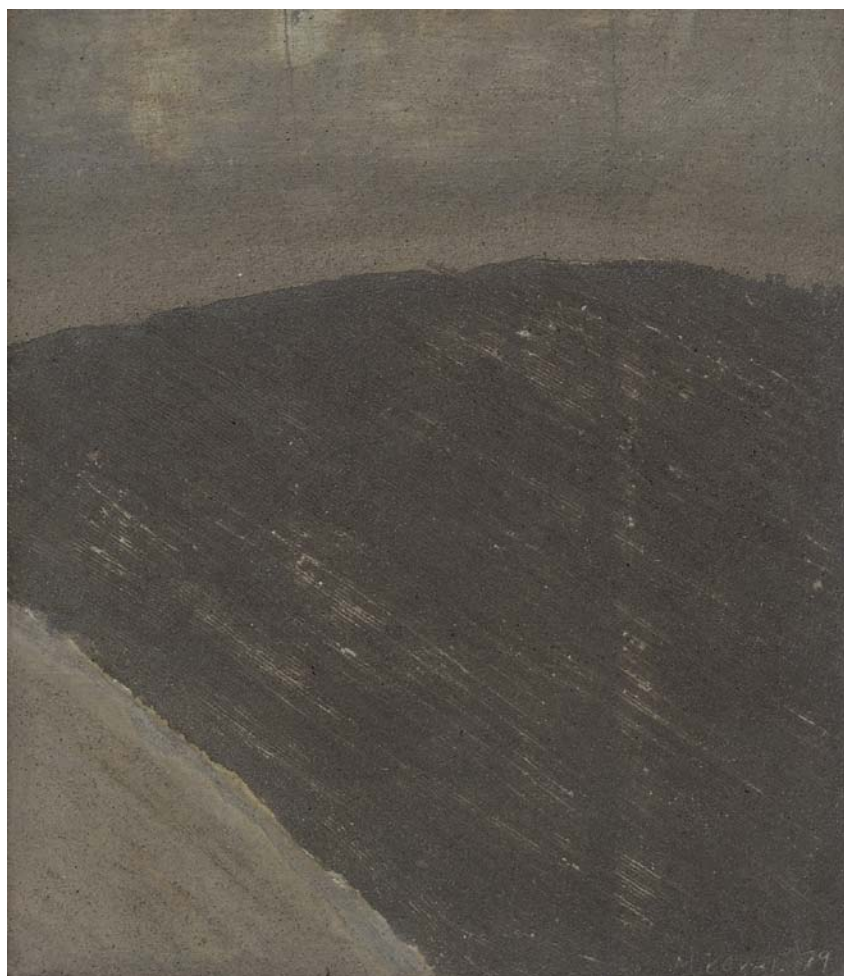
■ ▽ BRÁZDY II / THE FURROW II / DIE FURCHE II

1980

písek, kaseinová tempera, dřevo
sand and casein tempura on wood
Sand und Kaseintempera auf Holz

22 x 26 cm

VMŠ

Anežka Kovalová

Anežka Kovalová. Narodena 1. 7. 1949 v Šumperku. Malířka, kreslířka, grafička, středoškolská učitelka. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1967–1973, Karel Souček). Samostatně vystavuje od roku 1976 (CZ), společně od roku 1975 (CZ). Zastoupení ve sbírkách: Ministerstvo kultury ČR, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Okresní vlastivědné muzeum v Šumperku, Space Gallery, Nishinomia (J), a soukromé sbírky (CZ, F). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Svaz českých výtvarných umělců (?–1990), Výtvarné sdružení Kruh (od 1990), Spolek olomouckých výtvarníků (1991–?).

LD

■ ◀ LES / FOREST / DER WALD

1986

vaječná tempera, plátno / egg tempura on canvas

Eiertempera auf Leinwand

59 x 60 cm

s. m. / p. o. / p.

■ LES II / FOREST II / DER WALD II ▶

1982

vaječná tempera, překližka / egg tempura on wood

Eiertempera auf Holz

22 x 23 cm

s. m. / p. o. / p.

■ OTAVA / AFTERMATH / DAS GRUMMET ▼

1977

vaječná tempera, plátno / egg tempura on canvas

Eiertempera auf Leinwand

68 x 70 cm

VMŠ

Anežka Kovalová

◀ ŠVESTKY / PLUMS / PFLAUMEN

2004

vaječná tempera, sololit / egg tempura on plywood

Eiertempera auf Sperrholz

72 x 55 cm

s. m. / p. o. / p.

▼ POD LESEM / BELOW THE FOREST

UNTER DEM WALDE

2005

vaječná tempera, dřevo / egg tempura on wood

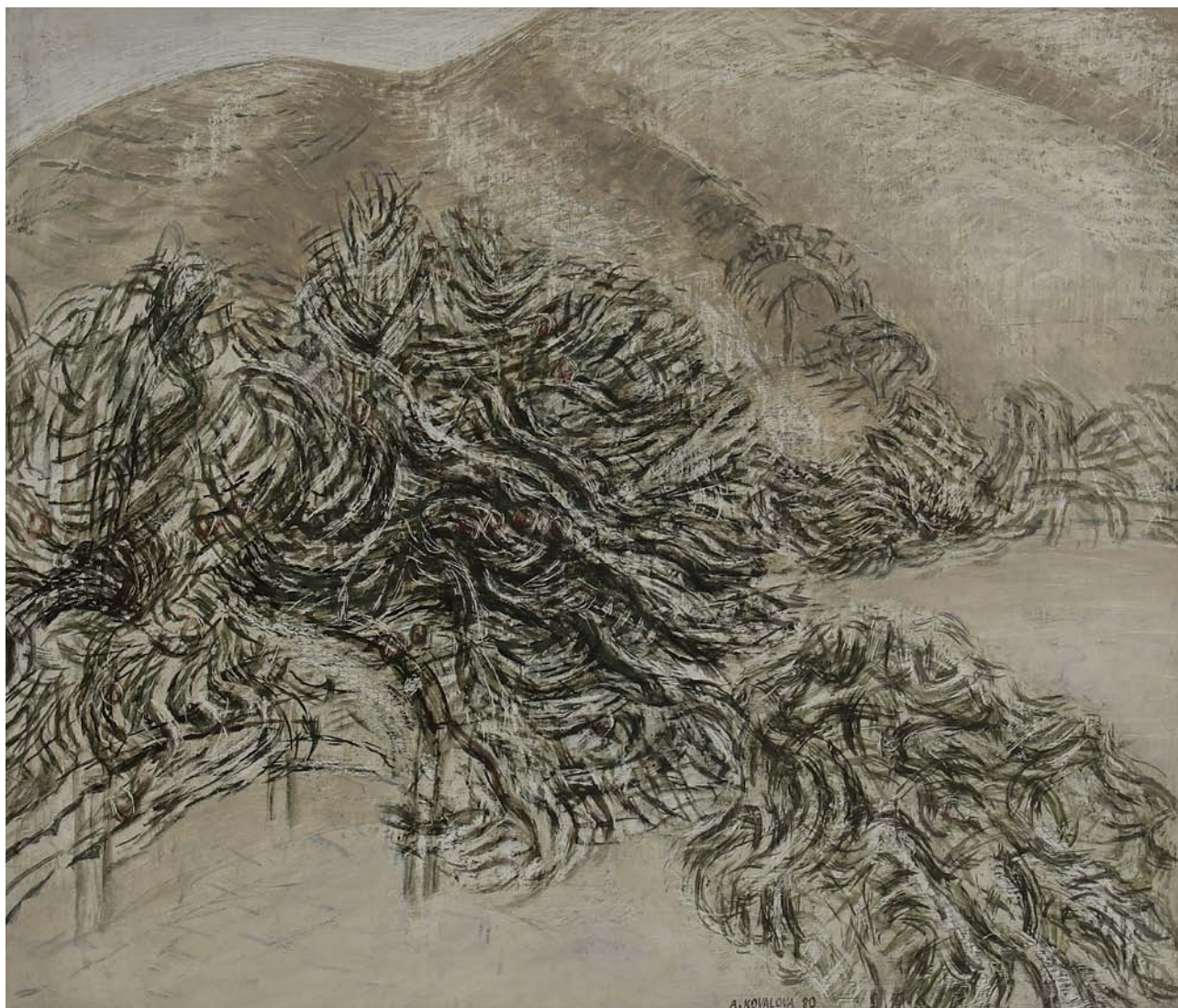
Eiertempera auf Holz

35 x 37,5 cm

s. m. / p. o. / p.

Lit: Anežka Kovalová. *Obrázky. Miroslav Koval. Kresby*. [Katalog výstavy]. Text Pavel Zatloukal. Olomouc, Divadlo hudby 1981 – Marie Blabolilová. Anežka Kovalová. *Miroslava Zychová*. [Katalog výstavy]. Text Marcela Pánková. Mělník, Kulturní dům kpt. O. Jaroše 1983. – Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž* 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – YB [Boháčková, Yvonna]: heslo Kovalová, Anežka. *Nová Encyklopedie českého výtvarného umění A-M*. Praha, Academia 1995, s. 391–392. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2001, Kon–Ky, díl VI*. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2001, s. 153.

■ LÉTO / SUMMER / SOMMER △

1980

vaječná tempera, dřevo / egg tempura on wood

Eiertempura auf Holz

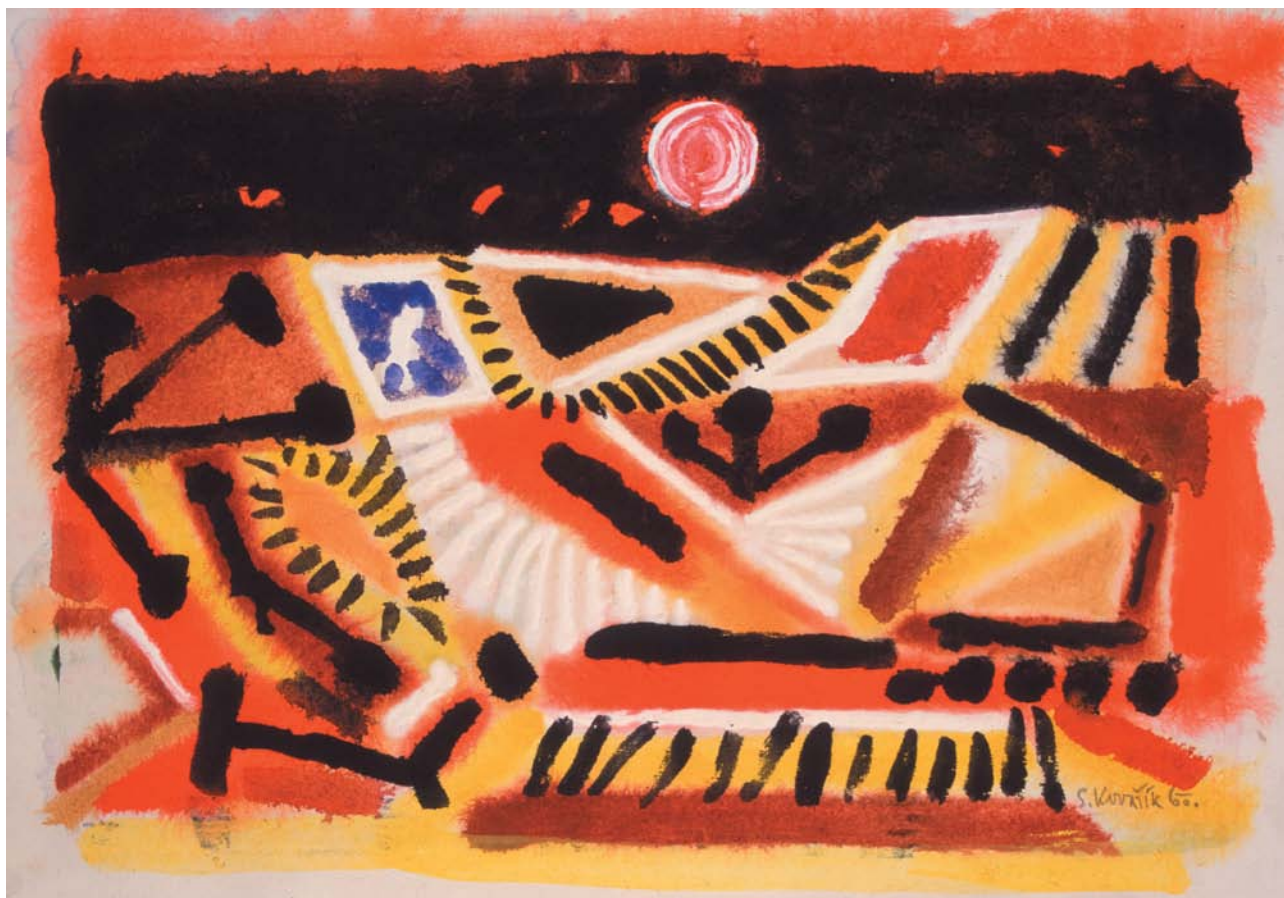
60 x 70cm

s. m. / p. o. / p.

Anežka Kovalová. Born 1. 7. 1949 in Šumperk. Painter, draughtswoman, graphic artist as well as teaching role at high school. Studies: Prague's academy of fine arts (1967–1973, under Karel Souček). Independent art show taking place from 1976 (CZ), and participation in group shows from 1975 (CZ). Work represented in the following collections: Czech Republic's ministry of culture, Olomouc's museum of art – Museum of modern art, Regional artefact museum in Šumperk, Space Gallery, Nishinomia (J), as well as private collections throughout (CZ, F). Membership in art organisations: Czech union of fine artists (?–1990), Art organisation Circle (from 1990), Group of Olomouc's fine artists (1991–?).

Anežka Kovalová. Geboren 1. 7. 1949 in Šumperk. Malerin, Zeichnerin, Grafikerin, Mittelschullehrerin. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1967–1973, Karel Souček). Sie hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1976 (CZ), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1975 (CZ). Vertretung in den Sammlungen: Kulturministerium der Tschechischen Republik, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Bezirksmuseum für Landeskunde in Šumperk, Space Gallery, Nishinomia (J), und in den Privatsammlungen (CZ, F). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechischen bildenden Künstler (?–1990), Gestaltervereinigung Kruh (seit 1990), Verein der Bildner der Region Olomouc (1991–?).

Slavoj Kovařík

Slavoj Kovařík. Narozen 22. září 1923 v Olomouci – zemřel 26. 6. 2003 v Praze. Malíř, kreslíř, scénograf, příležitostný sochař a autor realizací v oblasti užitého umění, teoretik Fotokupiny DOFO, externí vysokoškolský učitel. Studia: Česká státní reálka v Olomouci (1934–1939), Škola umění ve Zlíně (1939–1941, Vladimír Hroch, František Lydie Gahura), Umělecko-průmyslová škola v Praze (1945–1946, Emil Filla). Samostatně vystavoval od roku 1965 (CZ, NL), společně od roku 1945 (CZ, SK, PL, A, S, V). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum umění Olomouc, Galerie výtvarného umění v Ostravě, Slezské zemské muzeum v Opavě, Horácká galerie v Novém Městě na Moravě a soukromé sbírky (CZ, D, S, GB, F, NL, USA). Ceny: Cena města Olomouce za celoživotní tvůrčí činnost v oblasti výtvarné umění (2000). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Skupina moravských výtvarníků v Olomouci (asi 1947–1949), registrován při Českém fondu výtvarných umě-

ní (asi 1958–1991), kandidát Svazu československých výtvarných umělců (asi 1958–1965), Tvůrčí skupina Parabola (1963–1966), Svaz československých výtvarných umělců (1965–1971), kandidát Svazu českých výtvarných umělců (?–1989), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (1990–1992, ?–2003), TT klub výtvarných umělců a teoretiků (1990–1991), Spolek olomouckých výtvarníků (1991–2003).

LD

Lit: YB [Boháčová, Yvonna]: heslo Kovařík, Slavoj. Nová Encyklopedie českého výtvarného umění, A–M. Praha, Academia 1995, s. 393. – Slavoj Kovařík. Výběr z tvorby 1938–1999. [Publikace k výstavě.] Texty Pavel Zatloukal, Ladislav Daněk, Slavoj Kovařík. Olomouc, Muzeum umění 2000. – Primus, Zdeněk - Daněk, Ladislav: *Umění je abstrakce. Česká vizuální kultura 60. let*. Praha, Kant 2003, s. 148–159, 295.

RYTMICKÁ KRAJINA / RHYTHMIC LANDSCAPE △
RHYTHMISCHE LANDSCHAFT

1960

akvarel, papír / aquarelle on paper / Aquarell auf Papier
558 x 325 mm

MUO

BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL ▷

1960

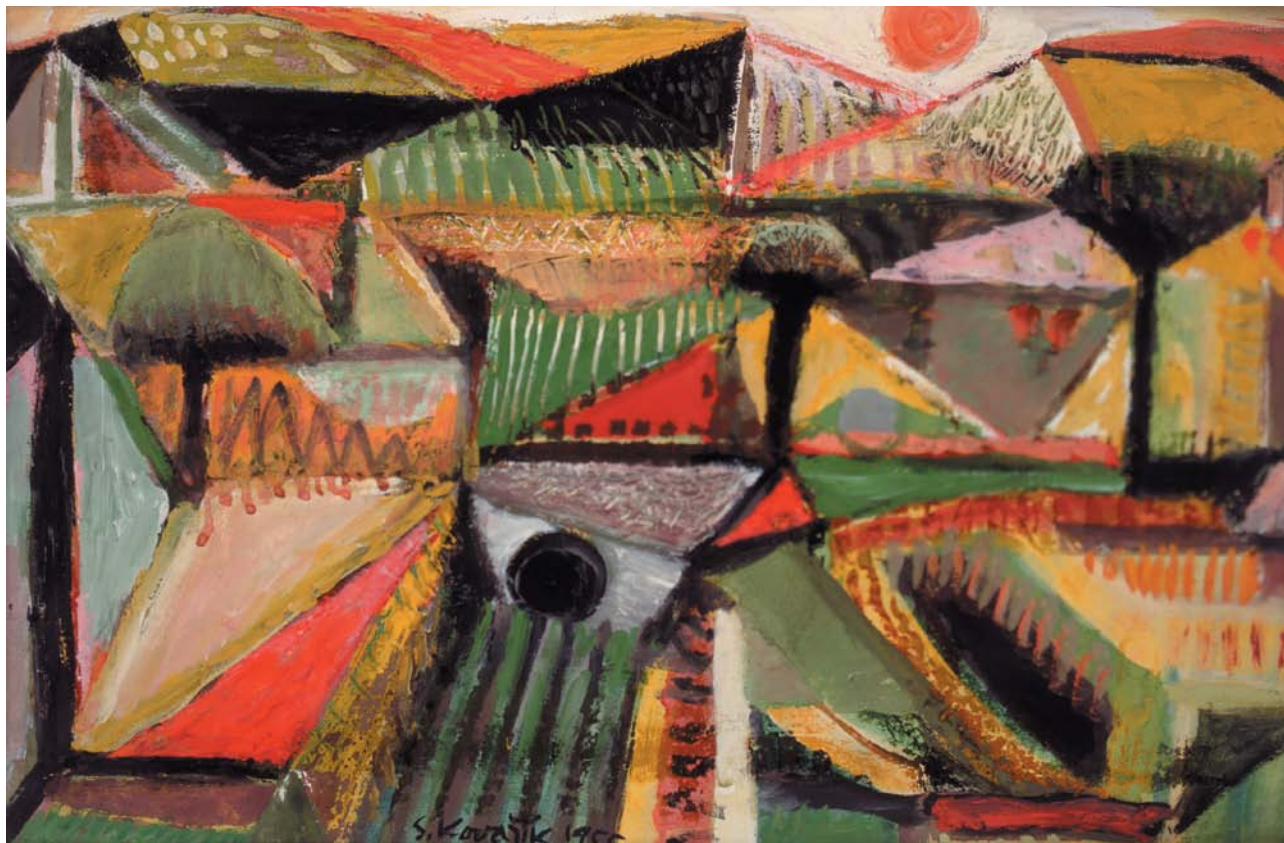
kvaš, papír / gouache on paper / Gouache auf Papier
400 x 600 mm

s. m. / p. o. / p.

Slavoj Kovařík. Born 22. září 1923 in Olomouc – died 26. 6. 2003 in Prague. Painter, draughtsman, scenographer, occasional sculptor, project director in the field of applied arts, theorist of the DOFO photography group as well as external institute of higher education teacher. Studies: Olomouc state grammar school graduate (1934–1939), Zlín's school of art (1939–1941, under Vladimír Hroch and František Lydie Gahura), Prague's industrial art school (1945–1946, under Emil Filla). Independent shows taking place from 1965 (CZ, NL), and participation in group shows from the year 1945 (CZ, SK, PL, A, S, V). Represented in the following collections: Olomouc museum of art, Ostrava's gallery of fine arts, Silesian regional museum in Opava, Horácká gallery in Nové Město na Moravě as well as private collections throughout (CZ, D, S, GB, F, NL, USA). Prizes and awards: Olomouc city award for a life-span of contributions to the arts (2000). Art association membership: Olomouc's group of Moravian artists (predicted 1947–1949), registered in the Czech fund for the fine arts (predicted 1958–1991), candidate for the Czechoslovakian union of fine artists (predicted 1958–1965), Parabola Art group (1963–1966), Czechoslovakian union of fine artists (1965–1971), candidate for the Czech union of fine artists (?–1989), Czech union of fine artists (1989–1990), Olomouc's union of fine artists UVUO (1990–1992, ?–2003), TT klub fine artists and theoreticians (1990–1991), Olomouc fine arts group (1991–2003).

Slavoj Kovařík

■ ▲ LETNÍ KRAJINA / SUMMER LANDSCAPE
SOMMER LANDSCHAFT

1955

tempera, papír / tempura on paper / Tempera auf Papier

400 x 600 mm

s. m. / p. o. / p.

■ ▼ HORY / MOUNTAINS / BERGE

1959

tempera, sololit / tempura on fiberboard

Tempera auf Holzfaserplatte

32 x 42,5 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT ▸

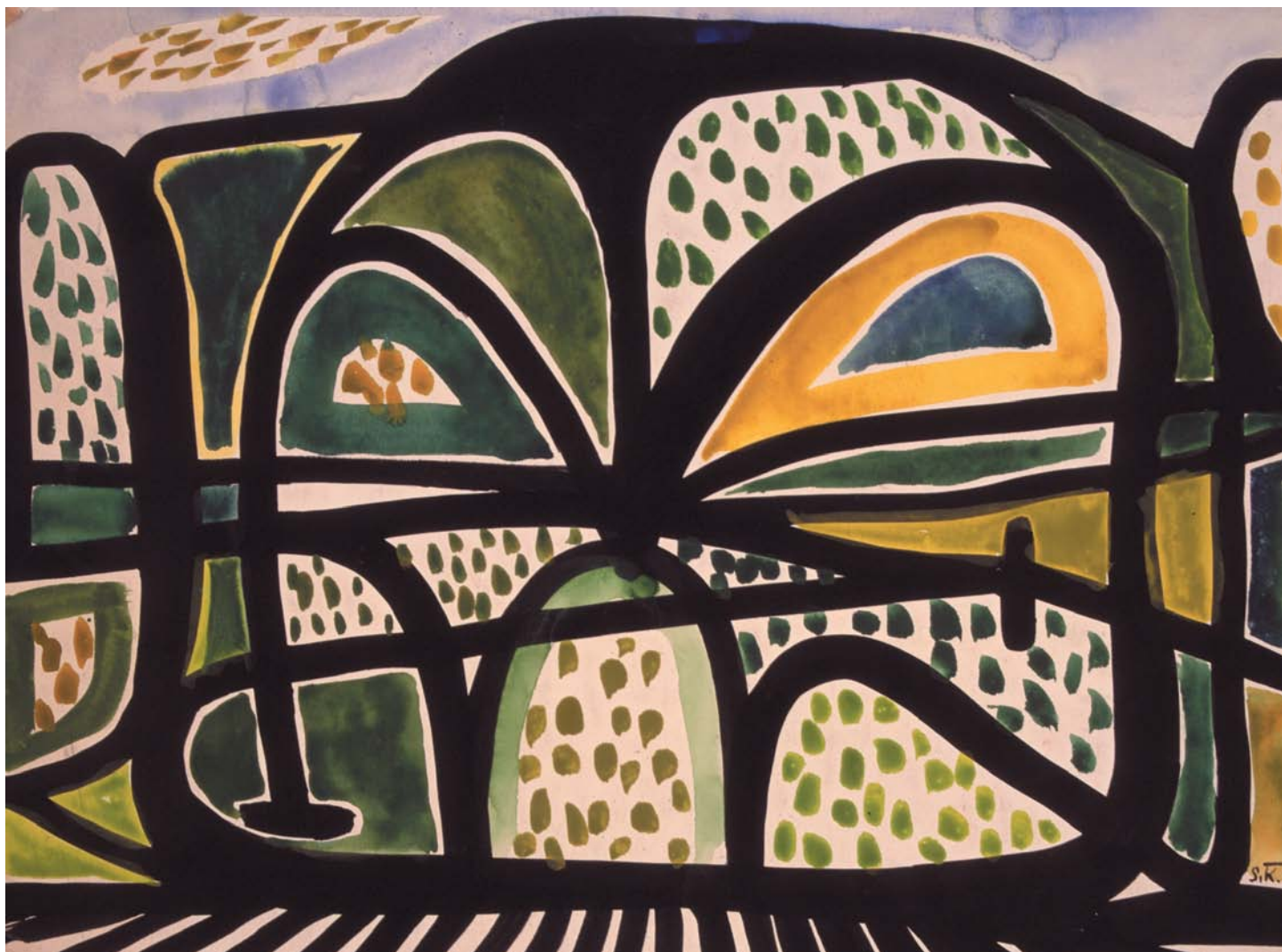
1951

tempera, tuš, papír / tempura and pencil on paper

Tempera und Bleistift auf Papier

330 x 450 mm

MUO

Slavoj Kovařík. Geboren 22. September 1923 in Olomouc – gestorben 26. 6. 2003 in Prag. Maler, Zeichner, Bühnenbildner, Gelegenheitsbildhauer und Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet der angewandten Kunst, Theoretiker der Fotogruppe DOFO, externer Hochschullehrer. Studium: Tschechische staatliche Realschule in Olomouc (1934–1939), Kunstschule in Zlín (1939–1941, Vladimír Hroch, František Lydie Gahura), Kunstgewerbeschule in Praha (1945–1946, Emil Filla). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1965 (CZ, NL), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1945 (CZ, SK, PL, A, S, V). Vertretung in den Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc, Galerie der bildenden Kunst in Ostrava, Schlesisches Landesmuseum in Opava, Galerie Horácká galerie in der Stadt Nové Město na Moravě und Privatsammlungen (CZ, D, S, GB, F, NL, USA). Preise: Preis der Stadt Olomouc für sei-

ne lebenslange bildnerische Tätigkeit auf dem Gebiet der bildenden Kunst (2000). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Gruppe der mährischen bildenden Künstler in Olomouc (ungefähr 1947–1949), registriert beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste (ungefähr 1958–1965), Gestaltergruppe Parabola (1963–1966), Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1965–1971), Kandidat des Verbandes der tschechischen bildenden Künstler (?–1989), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1989–1990), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (1990–1992, ?–2003), TT Klub der bildenden Künstler und Theoretiker (1990–1991), Verband der Bildner der Region Olomouc (1991–2003).

Vlastimil Kozák

Vlastimil Kozák. Narozen 21. 1. 1911 v Bedihošti (okres Prostějov) – zemřel 5. 12. 1997 v Andělské Hoře. Malíř, básník. Studia: Vyučen drogistou (1927–1933), Akademie výtvarných umění v Praze (1938–1939, 1945–1947, Otakar Nejedlý). Samostatně vystavoval od roku 1939 (CZ), společně asi od roku 1960 (CZ, YU, SSSR). Zastoupení ve veřejných sbírkách: Národní galerie v Praze, Ministerstvo školství České republiky, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Galerie výtvarného umění v Hodoníně, Okresní úřad v Přerově a soukromé sbírky (CZ). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně (od 1939), Jednota umělců výtvarných v Praze (od 1939), Skupina moravských výtvarníků v Olomuci (1947–1949), Svaz československých výtvarných umělců (asi od 1960).

LD

Lit: Vlastimil Kozák. *Obrazy z let 1940–1971*. [Katalog výstavy]. Text Jaromír Lakosil. Přerov, Vlastivědný ústav 1971. – Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž 1989*. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2001*, Kon–Ky, díl VI. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2001, s. 181–182. – Dolívka, Josef: *Výtvarníci prostějovského regionu*. Prostějov, Klub přátel výtvarného umění 2007, s. 75.

■ STARÁ VÁPENKA NA ŽERNAVĚ △

OLD LIME WORKS IN ŽERNAVĚ
ALTES KALKWERK IN ŽERNAVĚ

1939

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
48 x 68 cm

MKP

■ △ TOUŽENÍ JARA / YEARNING FOR SPRING

SEHNEN NACH FRÜHLING

1984

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
54 x 124 cm

MKP

■ ◁ PŘEDJAŘÍ / EARLY SPRING / JUNGE FRÜHLING

1987–1993

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
44,5 x 143 cm

MKP

■ ▽ HANÁCKÁ KRAJINA / HANÁ LANDSCAPE

LANDSCHAFT HANÁ

?

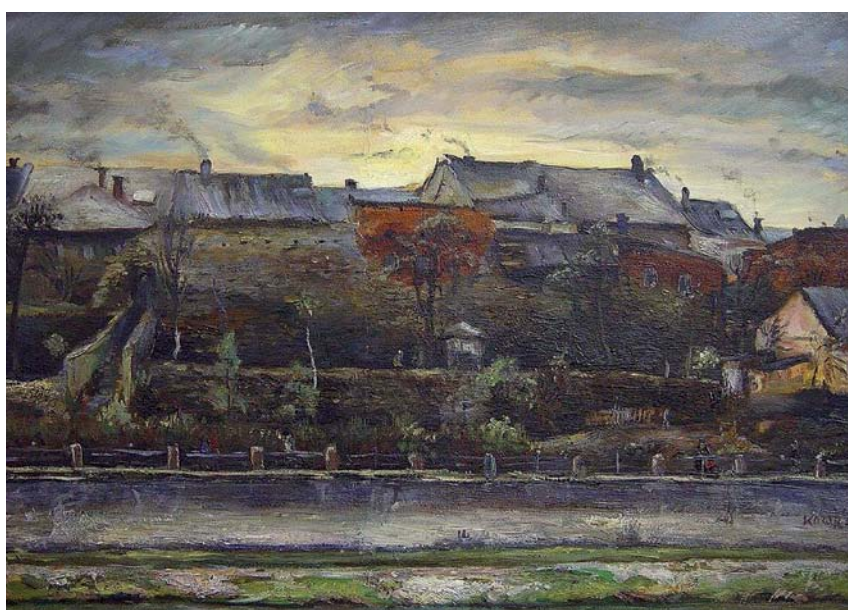
olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
33 x 198,5 cm

MKP

Vlastimil Kozák. Born 21. 1. 1911 in Bedihošť (Prostějov region) – died 5. 12. 1997 in Andělské Hory. Painter and draughtsman. Studies: Professional chemist (1927–1933), Prague's academy of fine arts (1938–1939, 1945–1947, under Otakar Nejedlý). Independent shows taking place from 1939 (CZ), and participation in group show from the year predicted 1960 (CZ, YU, SSSR). Represented in the following collections: Prague's national gallery, Czechlands' ministry of education, Olomouc's museum of art, Museum of modern art, Zlín's regional gallery of art, Hodonín's regional gallery of art, Pířerov's town council as well as private collections throughout (CZ). Membership in art associations: Hodonín's association of fine artists (from 1939), Prague's union of fine artists (from 1939), Olomouc's group of Moravian fine artists (1947–1949), Czechoslovakian union of fine artists (predicted from 1960).

Vlastimil Kozák. Geboren 21. 1. 1911 in Bedihošť (Bezirk Prostějov) – gestorben 5. 12. 1997 in Andělská Hora. Maler, Dichter. Studium: gelernter Drogist (1927–1933), Akademie der bildenden Künste in Prag (1938–1939, 1945–1947, Otakar Nejedlý). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1939 (CZ), Gruppenausstellungen ungefähr ab dem Jahre 1960 (CZ, YU, SSSR). Vertretung in den öffentlichen Sammlungen: Nationalgalerie in Prag, Schulministerium der Tschechischen Republik, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Kreislagerie für bildende Kunst in Zlín, Galerie der bildenden Kunst in Hodonín, Bezirksamt in Pířerov und Privatsammlungen (CZ). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Vereinigung der mährischen bildenden Künstler in Hodonín (ab 1939), Verein bildender Künstler in Prag (ab 1939), Gruppe der mährischen Bildner in Olomouc (1947–1949), Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (ungefähr ab 1960).

Vlastimil Kozák

■ ▲ TÁNÍ V KRAJI / THE THAW / DAS TAUEN

1983

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

28,5 x 178,5cm

MKP

■ ◀ NA SKLONKU ZIMY / THE CLOSE OF WINTER
DAS ENDE DES WINTERS

1983–1993

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

57 x 18,5cm

MKP

■ ▼ NÁBŘEŽÍ V PŘEROVĚ / RIVERSIDE IN PŘEROV
FLUSSUFER IN PŘEROV

1940

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

50 x 68cm

MKP

■ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT △
1978
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 100 cm
VMŠ

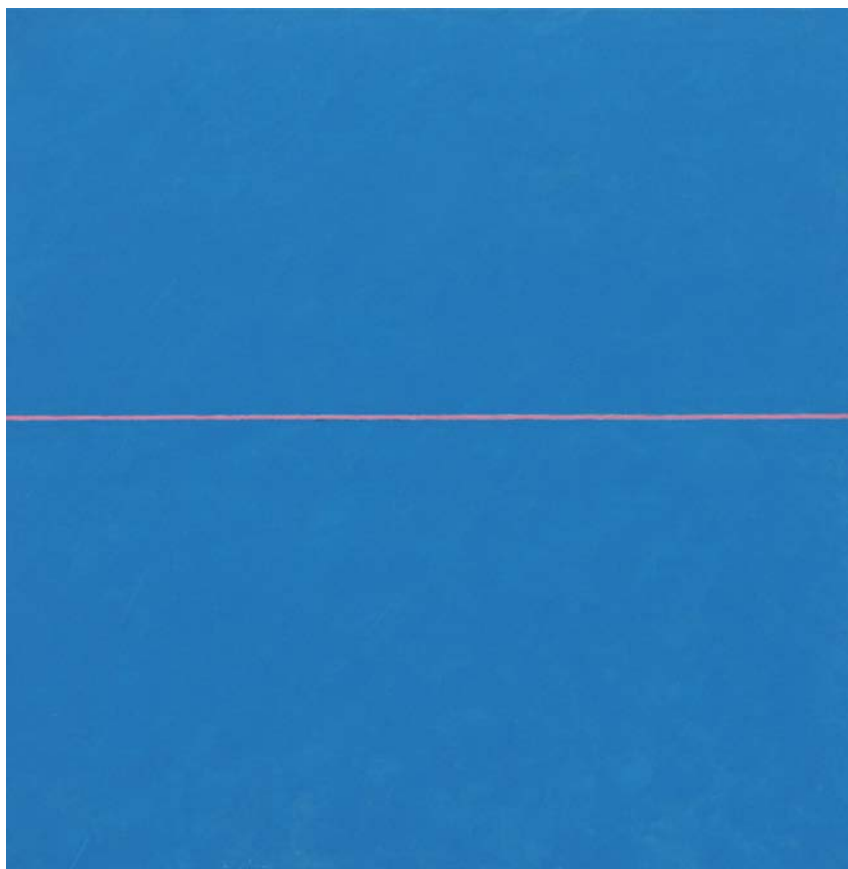
Jiří Krtička. Narozen 29. 4. 1954 v Šumperku. Malíř, kreslíř, příležitostný grafik. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1973–1978, František Jiroudek). Samostatně vystavuje od roku 1983 (CZ), společně od roku 1979 (CZ, PL, CH, J). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Vlastivědné muzeum v Šumperku a soukromé sbírky (CZ). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), TT klub výtvarných umělců a teoretiků v Brně (od roku 1990), Spolek olomouckých výtvarníků (od roku 1991).

LD

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž* 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – Jiří Krtička. *Obrazy. Kresby*. [Katalog výstavy]. Text Jiří Valoch. Brno, Galerie mladých 1990. – Jiří Krtička. *Obrazy*. [Katalog výstavy]. Text Pavel Ondračka. Olomouc, Galerie Caesar 1996. – Jiří Krtička. *Od krajiny ke geometrické abstrakci*. [Katalog výstavy]. Text Miroslav Koval. Šumperk, Galerie Jiřího Jílka 1996. – Jiří Krtička. *Obrazy*. [Katalog výstavy]. Text Pavel Ondračka. Brno, Dům umění 1997.

Jiří Krtička

Jiří Krtička. Born 29. 4. 1954 in Šumperk. Painter, draughtsman and occasional graphic artist. Studies: Prague's academy of fine arts (1973–1978, under František Jiroudek). Work displayed in the following independent art shows 1983 (CZ), and in group shows from 1979 (CZ, PL, CH, J). Work represented in the following collections: Museum of art in Olomouc – Museum of modern art, Regional museum of Šumperk as well as in private collections throughout (CZ). Membership of the following art organisations: Union of Czech fine artists (1989–1990), TT club of fine artists and theoreticians in Brno (from 1990), Group of fine artists in Olomouc (from 1991).

■ ▲ ROZKOŠNÉ RÁNO / GORGEOUS MORNING
ZAUBERHAFTER MORGEN

2003

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ◀ OBZOR / HORIZON / HORIZONT

2007

pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier

500 x 700 mm

s. m. / p. o. / p.

■ OTISK / PRINT / DRUCK ▾

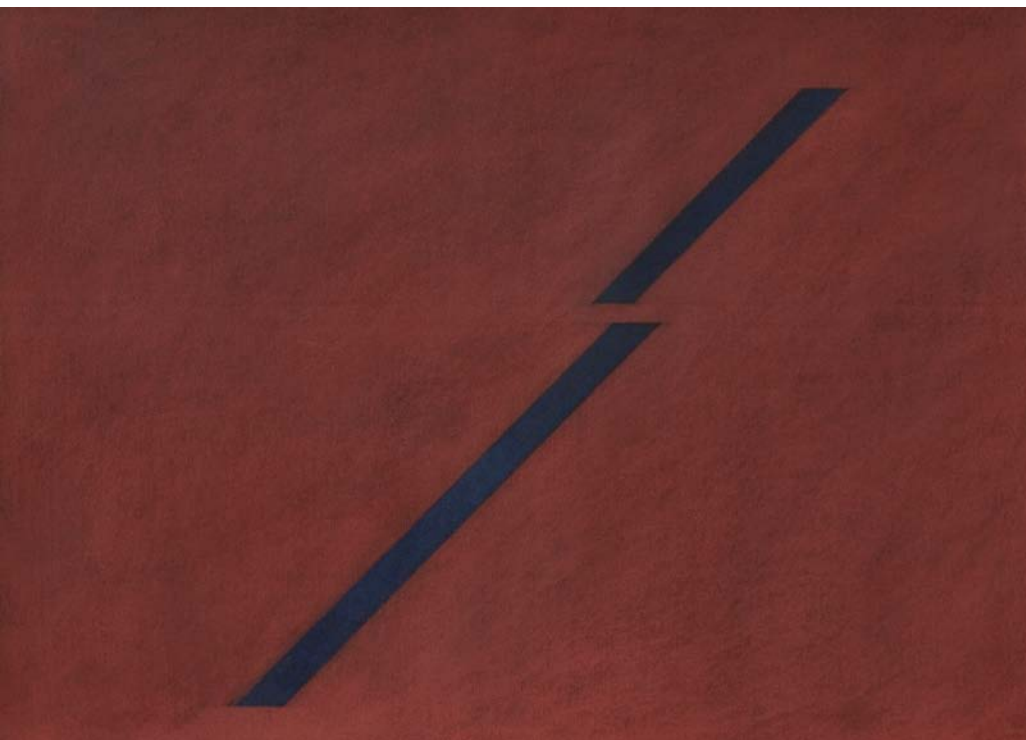
2007

pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier

500 x 700 mm

s. m. / p. o. / p.

Jiří Krtička. Geboren 29. 4. 1954 in Šumperk. Maler, Zeichner, Gelegenheitsgrafiker. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1973–1978, František Jiroudek). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1983 (CZ), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1979 (CZ, PL, CH, J). Vertretung in den Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Museum für Landeskunde in Šumperk und Privatsammlungen (CZ). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechischen bildenden Künstler (1989–1990), TT Klub der bildenden Künstler und Theoretiker in Brno (seit dem Jahre 1990), Verband der Bildner der Region Olomouc (seit dem Jahre 1991).

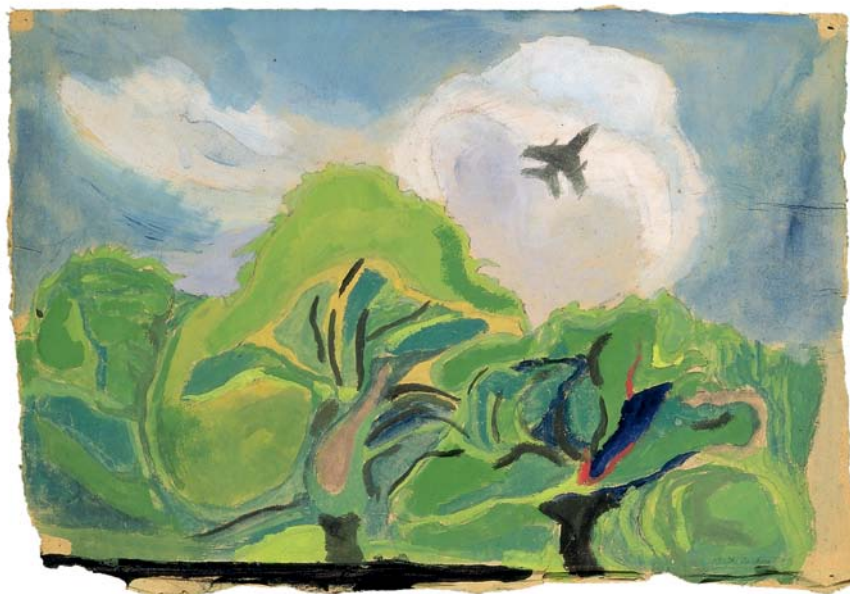
■ ◀ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT

1978

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

70 x 85 cm

VMŠ

■ KRAJINA S LETADLEM / LANDSCAPE WITH AIRPLANE
LANDSCHAFT MIT FLUGZEUG
1968
tempera, papír / tempura on paper / Tempera auf Papier
330 x 475 mm
s. m. / p. o. / p.

Jiří Lindovský. Narozen 25. dubna 1948 v Mankovicích. Malíř, kreslíř, grafik, autor realizací v oblasti užitého umění. Studia: Střední uměleckoprůmyslová škola v Brně, obor výstavnictví a aranžérství (1963–1967, Alois Zamazal, Antonín Odehnal, Milan Zezula, Václav Sedlařík); Pedagogická fakulta Jana Evangelisty Purkyně v Brně (1967–1970, Jiří Hadlač); Akademie výtvarných umění v Praze, ateliér pro figurální a grafickou tvorbu (1970–1975, Ladislav Čepelák). Samostatně vystavuje od roku 1970 (CZ, A, I), společně od roku 1969 (CZ, SK, PL, E, F, D, A, B, YU, USA, CAN, MEX, BR, YV). Zastoupení ve sbírkách: Národní galerie v Praze, Národní technické muzeum v Praze, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Oblastní galerie v Liberci, Galerie výtvarného umění v Litoměřicích, Galerie H, Kostelec nad Černými lesy, Muzeum a galerie v Litomyšli, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Moravská gale-

rie v Brně, Fundació Joan Miró, Barcelona (E), Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Muzeum Narodowe, Szczecin (PL), Muzeum Narodowe, Warszawa (PL), Space Gallery, Nishinomia (J), Museo del Arte Contemporáneo, Buenos Aires (Argentina) a v soukromých sbírkách (CZ, SK, PL, A, F, J, USA). Ceny: Bronzová plaketa Premi Internacional de Dibuix Joan Miró, 1983. Členství ve výtvarných spolcích a skupinách: Registrován při Českém fondu výtvarných umění (1975–1991), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (1990–1992), TT klub výtvarných umělců a teoretiků (1991–?), Výtvarné sdružení Kruh (1990–1992), Výtvarné sdružení Geometrie (1990–?), Výtvarná skupina Jiná geometrie (1991–?), Spolek olomouckých výtvarníků (od roku 1991).

LD

Lit: 1995 YB [Boháčová, Yvonna]: heslo Jiří Lindovský. Nová Encyklopedie výtvarného umění, A–M. Praha, Academia 1995, s. 452. – Jiří Lindovský. *Práce z let 1967–2002*. [Publikace k výstavě]. Texty Ladislav Daněk, Jiří Valoch, Pavel Zatloukal, Jan Kříž, Jiří Hůla, Jiří Fiala. Olomouc, Muzeum umění 2002 [podrobná biografie a bibliografie]. – Švácha, Rostislav - Plathová, Sylvie (eds.), *Dějiny českého výtvarného umění [VI/2]*, 1958–2000. Praha 2007, s. 515, 697. – Jiří Lindovský. *Retrospektiva*. [Katalog výstavy]. Text Vlastimil Tetiva. Hluboká nad Vltavou, Alšova jihočeská galerie 2007.

Jiří Lindovský

■ < BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL

1972

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

395 x 397 mm

s. m. / p. o. / p.

■ MOČÁLY I / WETLANDS I / HEIDEMOOR I △

1997

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

275 x 385 mm

s. m. / p. o. / p.

■ MOČÁLY II / WETLANDS II / HEIDEMOOR II ▷

1997

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

280 x 200 mm

s. m. / p. o. / p.

■ MOČÁLY III / WETLANDS III / HEIDEMOOR III ▽

1997

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

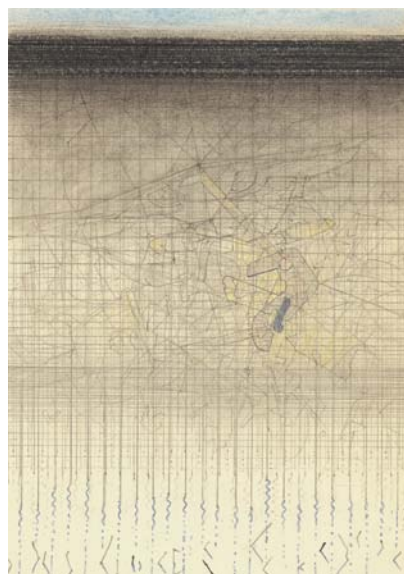
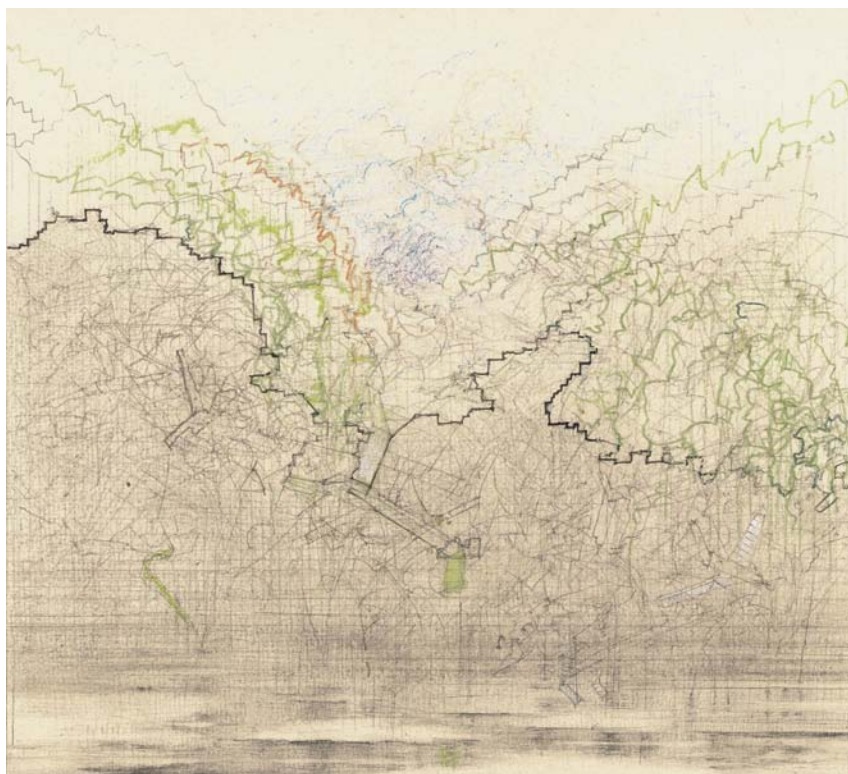
355 x 250 mm

s. m. / p. o. / p.

Jiří Lindovský. Born 25th april 1948 in Mankovice. Painter, draughtsman, graphic artist, director of projects in the field of applied arts. Studies: Industrial art high school in Brno, dept. of arts and displays (1963–1967, under Alois Zamazal, Antonín Odehnal, Milan Zezula and Václav Sedlářik); Pedagogical faculty of Jana Evangelisty Purkyně in Brno (1967–1970, under Jiří Hadlač); Prague's academy of the fine arts, studio for figure and graphics work (1970–1975, under Ladislav Čepelák). Work represented in independent art shows from the year 1970 (CZ, A, I), and in group shows from 1969 (CZ, SK, PL, E, F, D, A, B, YU, USA, CAN, MEX, BR, YV). Work represented in the following collections: National gallery in Prague, National technical museum in Prague, Industrial art museum in Prague, Regional gallery in Liberec, Gallery of fine arts in Litoměřice, Gallery H, Kostelec nad Černými lesy, Museum and gallery in Litomyšl, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art,

Moravian gallery in Brno, Fundació Joan Miró, Barcelona (E), Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Muzeum Narodowe (national museum), Szczecin (PL), Muzeum Narodowe (national museum), Warszawa (PL), Space Gallery, Nishinomia (J), Museo del Arte Contemporáneo, Buenos Aires (Argentina) as well as in private collections throughout (CZ, SK, PL, A, F, J, USA). Prizes and awards: Bronze award for the Premi Internacional de Dibuix Joan Miró, 1983. Membership in art organisations: Registered for the Czech fund of the fine arts (1975–1991), Union of Czech fine artists (1989–1990), Union of Olomouc's fine artists UVUO (1990–1992), TT club for fine artists and theoreticians (1991–?), Circle fine arts group (1990–1992), Fine arts group, Geometry' (1990–?), Fine arts group of alternative geometry (1991–?), Olomouc artists group (from 1991).

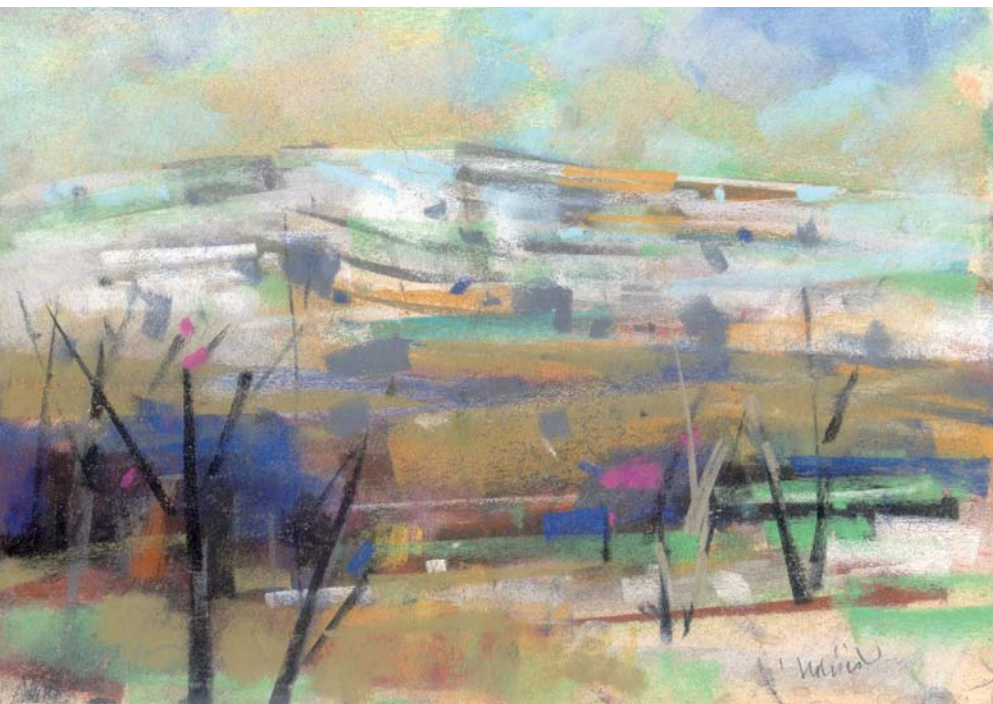
Jiří Lindovský. Geboren 25. April 1948 in Mankovice. Maler, Zeichner, Grafiker, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet der angewandten Kunst. Studium: Kunstgewerbeschule in Brno, Fachrichtung Ausstellungswesen und Arrangement (1963–1967, Alois Zamazal, Antonín Odehnal, Milan Zezula, Václav Sedlářik); Pädagogische Fakultät der Jan Evangelista Purkyně-Universität in Brno (1967–1970, Jiří Hadlač); Akademie der bildenden Künste in Prag, Atelier für figurale und grafische Gestaltung (1970–1975, Ladislav Čepelák). Er hat selbständige Ausstellungen ab dem Jahre 1970 (CZ, A, I), gemeinsame ab dem Jahre 1969 (CZ, SK, PL, E, F, D, A, B, YU, USA, CAN, MEX, BR, YV). Vertretung in den Sammlungen: Nationalgalerie in Prag, Technisches Nationalmuseum in Prag, Kunstgewerbemuseum in Prag, Regionalgalerie in Liberec, Galerie der bildenden Kunst in Litoměřice, Galerie H, Kostelec nad Černými lesy, Museum und Galerie in Litomyšl, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Moravská galerie

in Brno, Fundació Joan Miró, Barcelona (E), Kupferstich-Kabinett der Staatlichen Kunstsammlungen Dresden (D), Museum Narodowe, Szczecin (PL), Museum Narodowe, Warschau (PL), Space Gallery, Nishinomia (J), Museo del Arte Contemporáneo, Buenos Aires (Argentinien) und in den Privatsammlungen (CZ, SK, PL, A, F, J, USA). Preise: Bronzeplakette Premi Internacional de Dibuix Joan Miró, 1983. Mitgliedschaft in den gestalterisch-tätigen Vereinen und Gruppen: Registriert beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste (1975–1991), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1989–1990), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (1990–1992), TT Klub der bildenden Künstler und Theoretiker (1991–?), Gestaltervereinigung Kruh (1990–1992), Gestaltervereinigung Geometrie (1990–?), Gestaltergruppe Jiná geometrie (1991–?), Verband der bildenden Künstler der Region Olomouc (seit dem Jahre 1991).

Jan Sedláček

■ < PŘEDJAŘÍ / EARLY SPRING / JUNGE FRÜHLING

1984

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

210 x 300 mm

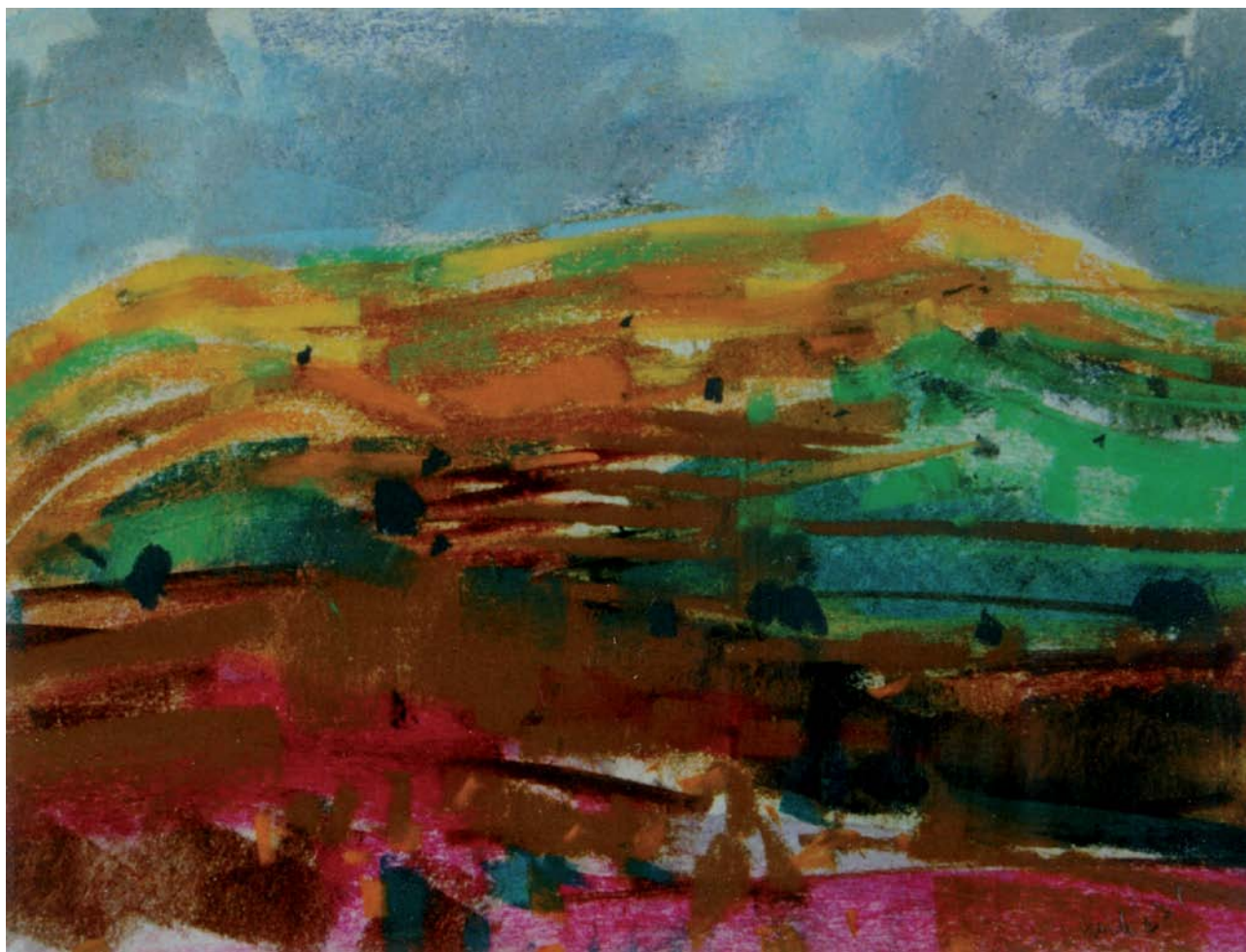
s. m. / p. o. / p.

Jan Sedláček. Narozen 10. 9. 1925 v Olomouci – zemřel 27. 1. 1996 v Olomouci. Malíř, kreslíř, autor tapisérií a realizací do architektury (sklo, keramika, ušlechtilý kov, dřevo). Studia: Škola umění ve Zlíně (1945–1949, Karel Hofman, Josef Kousal, Vladimír Hroch, Jan Kavan). Samostatně vystavoval od roku 1959 (CZ), společně od roku 1952 (CZ, SK, PL, NDR, BG, SSSR, GB, S, CAN). Zastoupení ve sbírkách: Národní galerie v Praze, Ministerstvo kultury České republiky, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Galerie výtvarného umění v Ostravě a soukromé domácí i zahraniční sbírky. Ceny: V roce 1982 mu byl udělen titul zasloužilý umělec, získal řadu dalších cen a uznání. Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Svaz československých výtvarných umělců (1952–1970), Svaz českých výtvarných umělců (1971–1990).

LD

Jan Sedláček. Born 10. 9. 1925 in Olomouci – died 27. 1. 1996 in the same city. Painter, draughtsman, project director of tapestry in architectural projects (glass, ceramics, metal and wood). Studies: Zlín's school of art (1945–1949, under Karel Hofman, Josef Kousal, Vladimír Hroch and Jan Kavan). Independent art shows taking place from 1959 (CZ), and participation in group shows from the year 1952 (CZ, SK, PL, NDR, BG, SSSR, GB, S, CAN). Work represented in the following collections: Prague's national gallery, Czechlands' ministry of culture, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art, Ostrava's gallery of fine arts as well as private collections throughout the Czechlands and abroad. Prizes and awards: In the year 1982 given title of honoured artist just to name one of a number of prizes and awards accomplished. Membership in art organisations: Czechoslovakian union of fine artists (1952–1970), Czech union of fine artists (1971–1990).

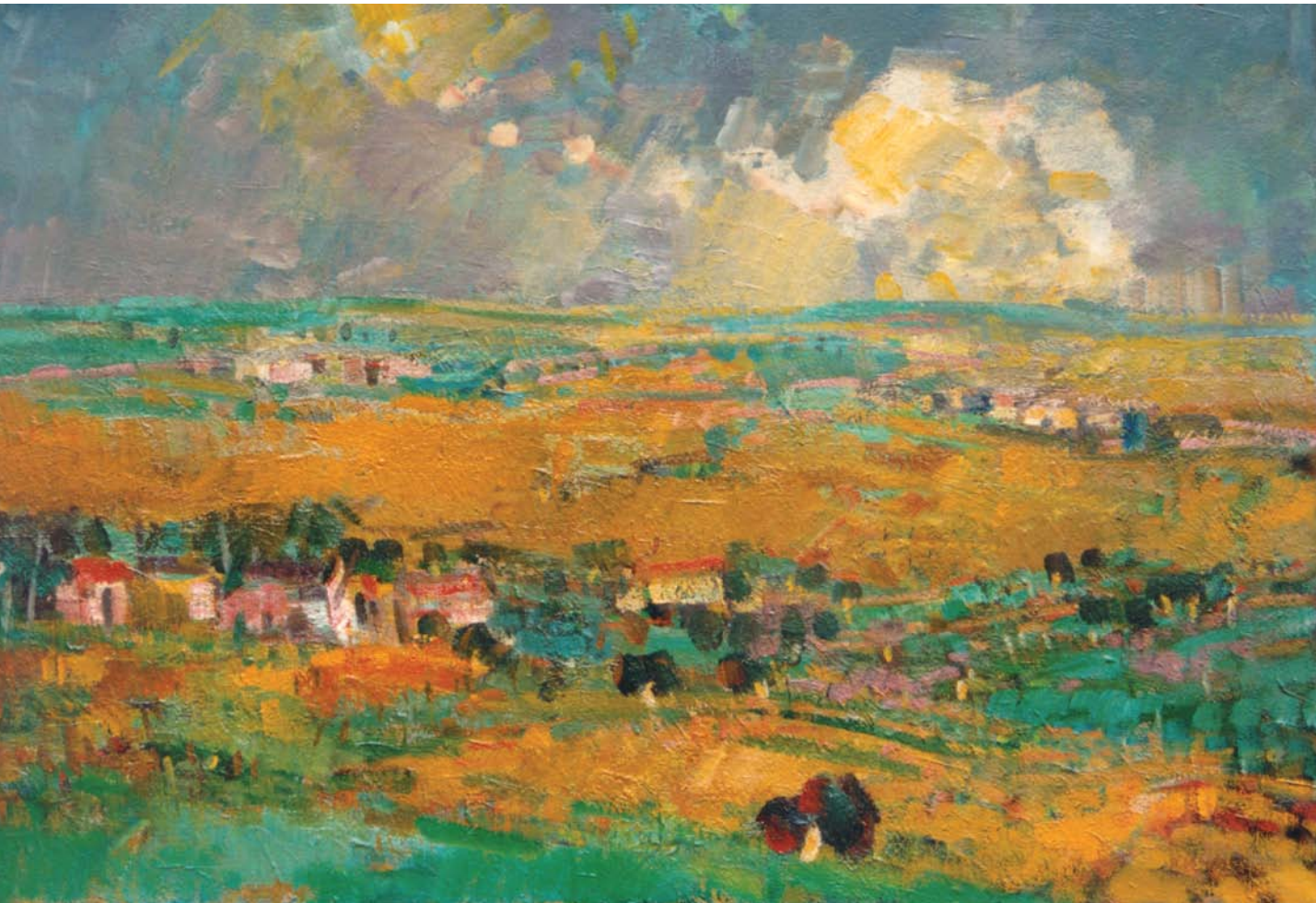
Lit: Dvořák, František: *Jan Sedláček*. Ostrava, Profil 1983. – Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti*. A/Ž 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2004*, Ro–Se, díl XIII. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2004, s. 277–278.

■ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT △
1984
pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier
210 x 300 mm
s. m. / p. o. / p.

■ ZIMNÍ MĚSÍC / WINTER MOON / WINTERMOND ▽
1983
olej, lepenka / oil on pasteboard / Öl auf Pappe
40 x 30 cm
s. m. / p. o. / p.

Jan Sedláček

Jan Sedláček. Geboren 10. 9. 1925 in Olomouc – gestorben 27. 1. 1996 in Olomouc. Maler, Zeichner, Autor von Tapisereien und Realisationen von Architektur (Glas, Keramik, edles Metall, Holz). Studium: Kunstschule in Zlín (1945–1949, Karel Hofman, Josef Kousal, Vladimír Hroch, Jan Kavan). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1959 (CZ), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1952 (CZ, SK, PL, NDR, BG, SSSR, GB, S, CAN). Vertretung in den öffentlichen Sammlungen: Nationalgalerie in Prag, Kulturministerium

der Tschechischen Republik, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Galerie der bildenden Kunst in Ostrava und inländische und ausländische Privatsammlungen. Preise: Im Jahre 1982 wurde ihm der Titel verdienter Künstler verliehen, er erwarb eine Reihe von anderen Preisen und Anerkennungen. Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1952–1970), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1971–1990).

■ ▲ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT
1984
olej, lepenka / oil on pasteboard / Öl auf Pappe
20 x 30 cm
s. m. / p. o. / p.

■ SVATÝ KOPEČEK / SVATÝ KOPEČEK △
SVATÝ KOPEČEK

1982

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
40x50 cm

s. m. / p. o. / p.

■ VINOHRADY / VINYARDS / WEINBAU ▷

1979

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
30x40 cm

s. m. / p. o. / p.

■ HANÁ / HANÁ / HANÁ ▽

1980

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
130 x 70 cm

s. m. / p. o. / p.

Jan Sedláček

■ ▲ VINOHRAD / VINEYARD / WEINBERG

1984

pastel, papír / pastel on paper / Pastell auf Papier

210 x 300 mm

s. m. / p. o. / p.

■ ▲ PODHŮŘÍ / UNDER MOUNTAINS

UNTER DEN BERGEN

1982

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

30 x 40 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ▼ ZNAKY KRAJINY / SIGNS OF LANDSCAPE

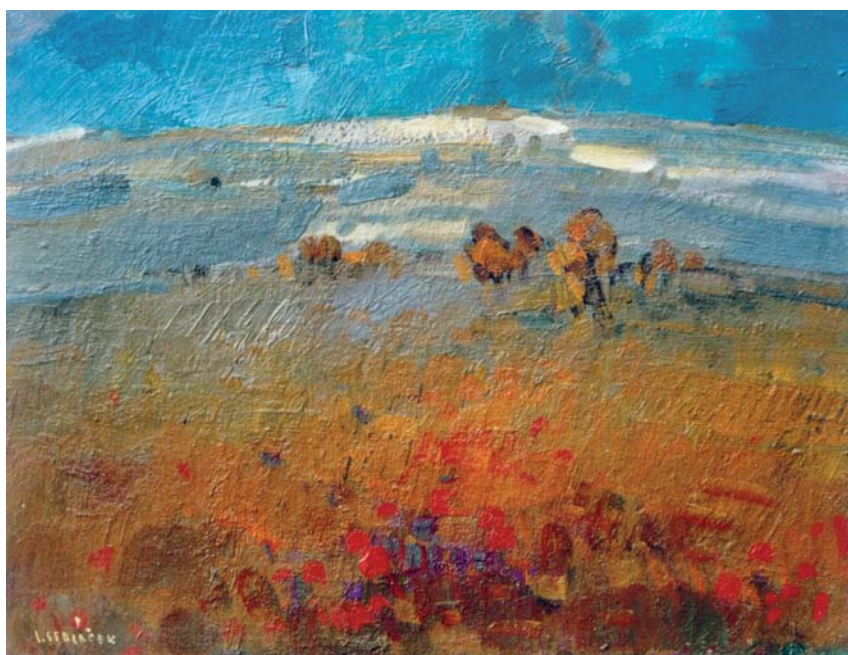
ZEICHEN DER LANDSCHAFT

1975

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

20 x 30 cm

s. m. / p. o. / p.

■ HANÁ / HANÁ / HANÁ △

1984

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

20 x 30 cm

s. m. / p. o. / p.

Eva Siblíková-Chmelařová

◁ PARTUTOVICE V ZIMĚ / PARTUTOVICE IN WINTER ■
PARTUTOVICE IM WINTER
1995
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 100 cm
MKP

▽ PARTUTOVICE U PÁLENICE ■
PARTUTOVICE AT THE DISTILLERY
PARTUTOVICE UM DER BRENNEREI
2002
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
50 x 95 cm
s. m. / p. o. / p.

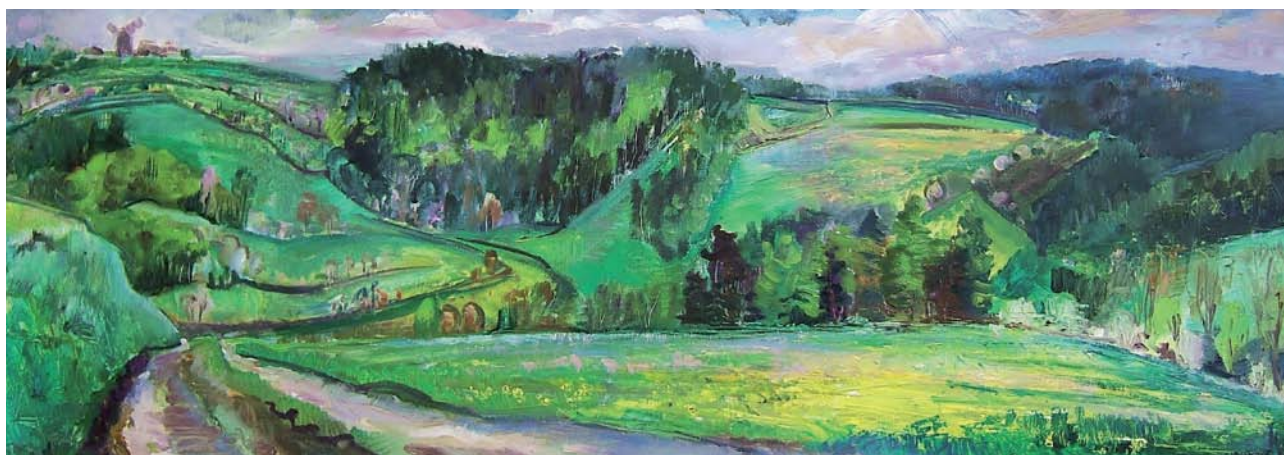

Eva Siblíková-Chmelařová. Narozena 7. 6. 1927 v Hradci Králové. Malířka, grafička, autorka realizací do architektury (keramické reliéfy) a v oboru užité grafiky. Studia: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, obor monumentální malba se zřetelem ke gobelínu (1946–1952, Alois Fišárek).

LD

Eva Siblíková-Chmelařová. Born 7. 6. 1927 in Hradec Králové. Painter, graphic artist and director of architecture projects (ceramic reliefs) and in the sphere of applied graphics. Studies: Prague's industrial art institute of higher education, dept. of monumental painting in respect to tapestry (1946–1952 under Alois Fišárek).

Eva Siblíková-Chmelařová. Geboren 7. 6. 1927 in Hradec Králové. Malerin, Grafikerin, Autorin der Realisationen in Architektur (keramische Reliefe) und auf dem Gebiet der angewandten Grafik. Studium: Kunstgewerbehochschule in Prag, Fachrichtung monumentales Gemälde mit Bezug auf das Gobelinkunsthandwerk (1946–1952, Alois Fišárek).

■ PARTUTOVICKÉ ÚDOLÍ △
PARTUTOVICE VALLEYS / PARTUTOVICE TÄLER
1987
olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
43 x 123 cm
MKP

■ PAMPELIŠKOVÁ LOUKA U PARTUTOVIC ▷
DANDELION MEADOW NEAR PARTUTOVICE
KUHLUMENWIESE IN DER NÄHE VON PARTUTOVICE
2003
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
60 x 120 cm
s. m. / p. o. / p.

■ PARTUTOVICE SALAŠ / PARTUTOVICE CHALET ▽
PARTUTOVICE ER CHALET
1985
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 100 cm
MKP

Lit: Eva Siblíková. *Obrazy*. [Příležitostný tisk k výstavě]. Text Olga Mehešová. Přerov, Muzeum J. A. Komenského a Město Přerov 2002. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2005*, Sh–Sr, díl XIV. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2005, s. 80–83.

Květoslava Snášelová

◀ SKÁLY / ROCKS / FELSEN ■

2005

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

420 x 295 mm

s. m. / p. o. / p.

STARÉ KMENY / OLD TREES / ALTE BÄUME ▶ ■

2006

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

420 x 295 mm

s. m. / p. o. / p.

▽ ÚVOZ / FARM TRACK / BAUERNWEG ■

2006

kombinovaná technika, papír

combined technique on paper

Mischtechnik auf Papier

420 x 295 mm

s. m. / p. o. / p.

Květoslava Snášelová. Narodena 6. 4. 1944 v Prostějově. Malířka, grafička, ilustrátorka, básnířka, středoškolská učitelka. Studia: Katedra výtvarné výchovy na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (1964–1967, Dušan Janoušek ad.) a tamtéž doplňující studium v letech 1983–1984 (Josef Maliva, Zdeněk Přikryl).

Květoslava Snášelová. Born 6. 4. 1944 in Prostějov. Painter, graphic artist, illustrator, poet and high school teacher. Studies: Arts dept. at Olomouc university's pedagogical faculty (1964–1967 under Dušan Janoušek and colleagues.) and further studies at the same establishment 1983–1984 (under Josef Maliva and Zdeněk Přikryl).

Květoslava Snášelová. Geboren 6. 4. 1944 in Prostějov. Malerin, Grafikerin, Illustratorin, Dichterin, Mittelschullehrerin. Studium: Lehrstuhl für Kunsterziehung an der Pädagogischen Fakultät der Palacký-Universität in Olomouc (1964–1967, Dušan Janoušek und andere) und ebendort das Ergänzungsstudium in den Jahren 1983–1984 (Josef Maliva, Zdeněk Přikryl).

Lit: Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 176-177. – Kolektiv autorů: *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950–2005, Sh–Sr, díl XIV*. Ostrava, Výtvarné centrum Chagall 2005, s. 262.

Oldřich Šembera

◀ KEŘ / BUSH / BUSCH

1979

kombinovaná technika, papír
combination technique on paper

Mischtechnik auf Papier

420 x 590 mm

s. m. / p. o. / p.

Oldřich Šembera. Narozen 6. 7. 1948 v Rýmařově. Malíř, kreslíř, fotograf, grafický designér a autor realizací do architektury, od roku 1998 se zabývá rovněž počítačovou grafikou a vytvářením obrazů pomocí počítače, tzv. fotografik. Studia: Střední uměleckoprůmyslová škola v Brně, obor výtavnictví (1963–1967, Antonín Odehnal, Jindřich Svoboda, František Knaifl); Univerzita Palackého v Olomouci, katedra výtvarné teorie a výchovy Filozofické fakulty (1970–1975, Václav Zykmond, Miroslav Štolfa, Alena Nádvorníková ad.). Samostatně vystavuje od roku 1976 (CZ, A), společně od roku 1973 (CZ, SK, F, CH, B, USA). Zastoupení ve sbírkách: Galerie výtvarného umění v Liberci, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění a soukromé sbírky (CZ, SK, D, F, USA, AUS). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Registrován u Českého fondu výtvarných umění (1983–1988), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (1990–1992), TT klub výtvarných umělců a teoretiků Brno (1990–?), Kruh Galerie H (1990–?), Spolek olomouckých výtvarníků (od 1991).

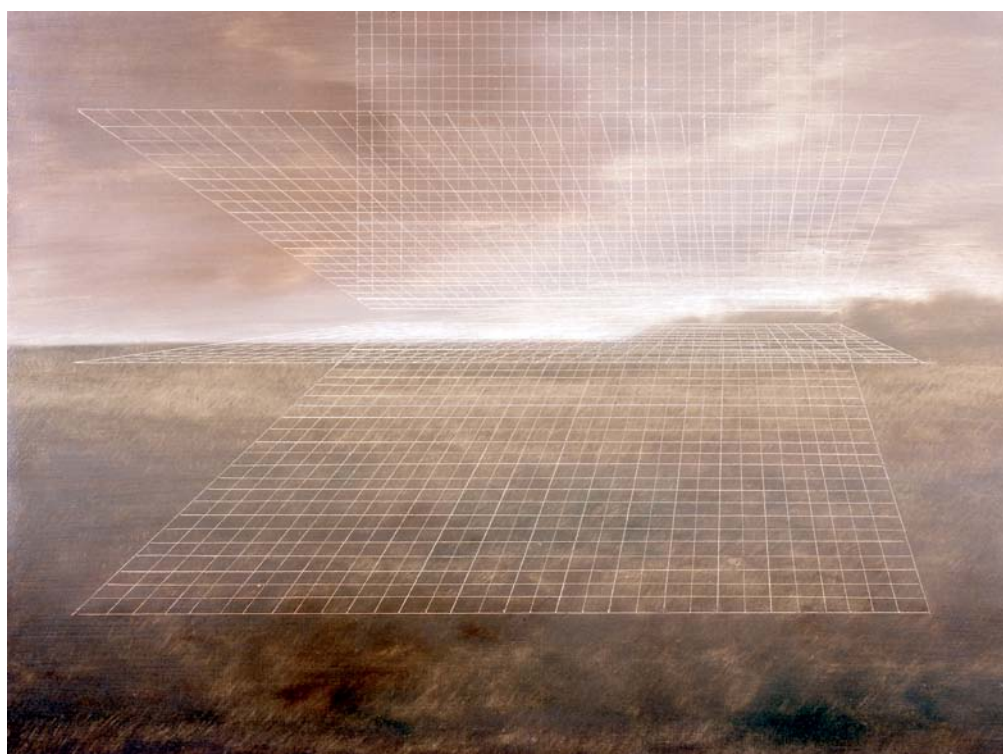
LD

Oldřich Šembera. Born 6. 7. 1948 in Rýmařov. Painter, draughtsman, photographer, graphic artist and project director for architecture related art. From 1998 has engaged in computer assisted graphic art together with photography especially. Studies: Industrial art school in Brno, dept. of art management (1963–1967, under Antonín Odehnal, Jindřich Svoboda and František Knaifl); Palackého university in Olomouc, dept. of art and art theory in the philosophical faculty (1970–1975, under Václav Zykmond, Miroslav Štolfa, Alena Nádvorníková and others). Independent shows taken place from the year 1976 (CZ, A), and participation in group shows from 1973 (CZ, SK, F, CH, B, USA). Work represented in the following institutions: Liberec gallery of fine arts, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art as well as private collections throughout (CZ, SK, D, F, USA, AUS). Membership in the following art organisations: Registered in the Czech fund for fine arts (1983–1988), Union of Czech fine artists (1989–1990), Union of Olomouc fine artists UVUO (1990–1992), TT club of fine artists and theoreticians in Brno (1990–?), Kruh (Circle) Galerie H (1990–?), Olomouc group of fine artists (from 1991).

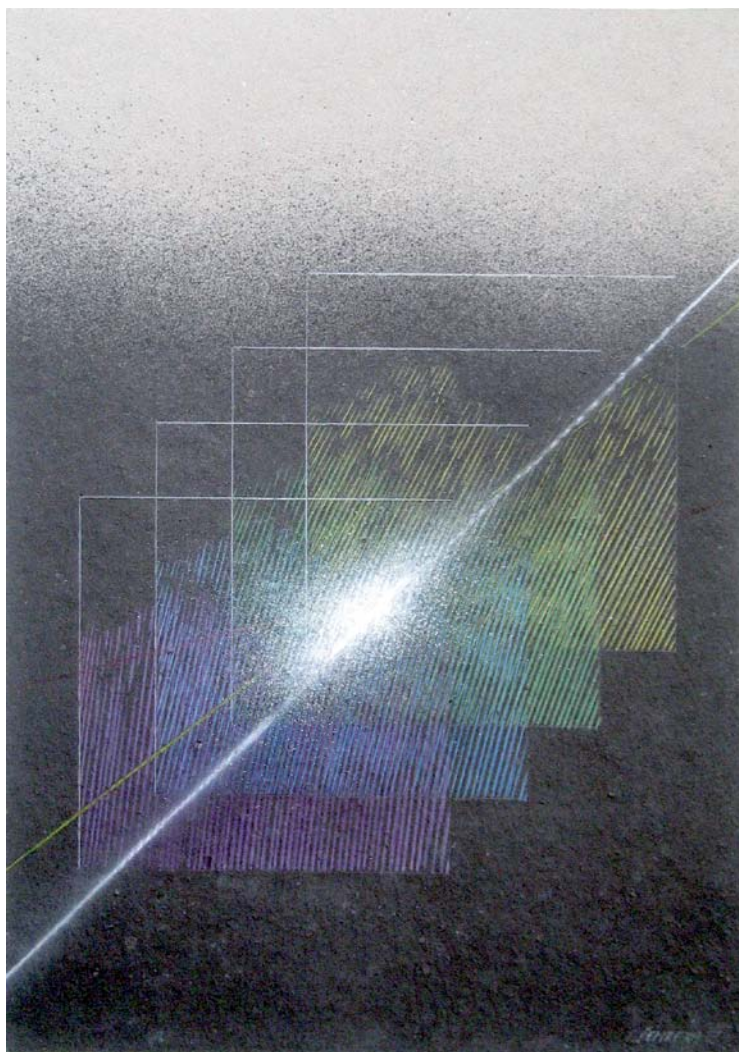
■ KRAJINA S PROTISVĚTLEM >
LANDSCAPE WITH FRONT LIGHT
LANDSCHAFT MIT DEM GEGENLICHT
1982
kombinovaná technika, sololit
combination technique on fiberboard
Mischtechnik auf Holzfaserplatte
90 x 120 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ZAMĚŘENÍ / ALIGNMENT / LÄNGENNIVELLEMENT ▽
1982
kombinovaná technika, sololit
combination technique on fiberboard
Mischtechnik auf Holzfaserplatte
56 x 74 cm
s. m. / p. o. / p.

Oldřich Šembera

■◀ PAPREK / RAY / STRAHL

1986

kombinovaná technika, papír

combination technique on paper

Mischtechnik auf Papier

700 x 500 mm

s. m. / p. o. / p.

■▽ PROTISVĚTLO / FRONT LIGHT / GEGENLICHT

1987

kombinovaná technika, sololit

combination technique on fiberboard

Mischtechnik auf Holzfaserplatte

50 x 60 cm

s. m. / p. o. / p.

■KŘÁK / BUSH / BUSCH▷

2006

digitální tisk, plátno / digital print on canvas

digital Druck auf Leinwand

140 x 140 cm

s. m. / p. o. / p.

■TOSÁCKÁ LÁVKA I / TOSAK'S BRIDGE I ▽

TOSAKSBRÜCKE I

2005

digitální tisk, plátno / digital print on canvas

digital Druck auf Leinwand

100 x 140 cm

s. m. / p. o. / p.

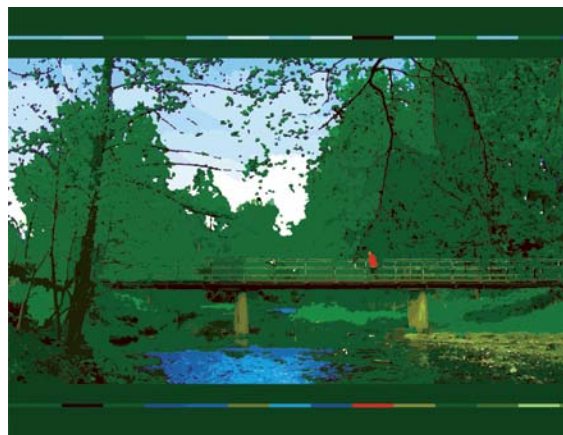

Lit: *Oldřich Šembera. Krajiny*. [Katalog výstavy]. Text Pavel Zatloukal. Brno, Městské kulturní středisko S. K. Neumanna 1980. – Myslivečková, Hana: *Oldřich Šembera*. In: *Obraz současného světa v tvorbě mladých olomouckých výtvarníků*. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Fakultas Paedagogica Aesthetica VI 1988. Výtvarná výchova 5. Olomouc - Praha, Státní pedagogické nakladatelství 1988, s. 135–140. – *Oldřich Šembera. Nová krajina*. Obrazy, kresby. [Katalog výstavy]. Text Milan Togner. Bruntál, Okresní vlastivědné muzeum [1985]. – Pazdera, Zdeněk: *Hledání světloprostoru* (poznámky k dialogu s Oldřichem Šemberou). Výtvarné umění, 1990, č. 4, s. 61–63. – YB [Boháčová, Yvonna]: heslo Šembera, Oldřich. *Nová Encyklopedie českého výtvarného umění N–Ž*. Academia, Praha 1995, s. 820. – *Oldřich Šembera*. [Katalog výstavy]. Text Ladislav Daněk. Olomouc, Galerie Caesar 2008 [podrobný soupis výstav a literatury].

Oldřich Šembera. Geboren 6. 7. 1948 in Rýmařov. Maler, Zeichner, Fotograf, grafischer Designer und Autor der Realisationen in Architektur, seit dem Jahre 1998 beschäftigt er sich auch mit der Computergrafik und Computer-Bild-gestaltungen sog. Photographik. Studium: Kunstgewerbemittelschule in Brno, Fachrichtung Ausstellungswesen (1963–1967, Antonín Odehnal, Jindřich Svoboda, František Knaifl); Palacký-Universität in Olomouc, Lehrstuhl für Bildnerische Theorie und Erziehung der Philosophischen-Fakultät (1970–1975, Václav Zykumund, Miroslav Štolfa, Alena Nádvořníková u.a.). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre

1976 (CZ, A), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1973 (CZ, SK, F, CH, B, USA). Vertretung in den Sammlungen: Galerie für bildende Kunst in Liberec, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst und Privatsammlungen (CZ, SK, D, F, USA, AUS). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Registriert beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste (1983–1988), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1989–1990), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (1990–1992), TT Klub der bildenden Künstler und Theoretiker Brno (1990–?), Kruh Galerie H (1990–?), Verein der Bildner der Region Olomouc (seit 1991).

Josef Škubna

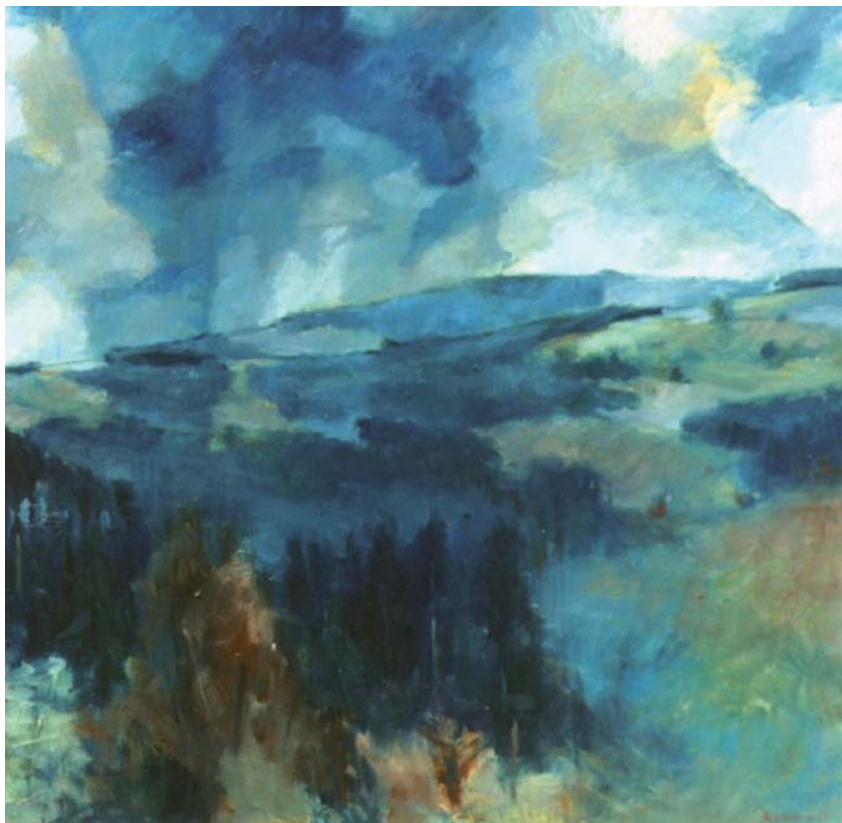
Josef Škubna. Narozen 25. 2. 1927 ve Slavkově u Uherského Hradiště. Malíř, grafik (volná a užitá grafika), propagační výtvarník. Studia: Externí studium na Ústavu výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (1948–1949, Aljo Beran, František Viktor Mokřý, Jan Zrzavý), Střední umělecko-průmyslová škola v Uherském Hradišti (1949–1953, V. Beran, Karel Hofman, Vladimír Hroch, Jiří Jaška). Samostatně vystavuje od roku 1955 (CZ), společně od roku 1990 (CZ). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum v Bruntále, Gymnázium v Krnově, Městský úřad Krnov, Okresní úřad ve Slavkově a soukromé sbírky (CZ, A, D, F). Ceny: 3. místo v mezinárodní soutěži Město Krnov v ex libris '98. Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Sdružení umělců Moravy a Slezska (1990–1997), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1997).

LD

Josef Škubna. Born 25. 2. 1927 in Slavkov u Uherského Hradiště. Painter, graphic artist (free and applied graphics), commercial artist. Studies: External studies at the dept. of arts at Palackého university's pedagogical faculty in Olomouc (1948–1949, Aljo Beran, František Viktor Mokřý and Jan Zrzavý), Uherské Hradiště's high school (1949–1953, under V. Beran, Karel Hofman, Vladimír Hroch and Jiří Jaška). Independent art show representation from 1955 (CZ), and participation in group shows from the year 1990 (CZ). Represented in the following collections: Museum of Bruntál, Krnov high school, Krnov's city council, Slavkov's town council as well as private collections throughout (CZ, A, D, F). Prizes and awards: 3rd place in the city of Krnov's ex libris '98 competition. Membership in art organisations: Association of Moravian and Silesian fine artists (1990–1997), Union of fine artists in Olomouc UVUO (from 1997).

Josef Škubna. Geboren 25. 2. 1927 in Slavkov bei Uherské Hradiště. Maler, Grafiker (freie und angewandte Grafik), Werbebildner. Studium: Externstudium am Institut für Kunsterziehung der Pädagogischen Fakultät der Palacký-Universität in Olomouc (1948–1949, Aljo Beran, František Viktor Mokřý, Jan Zrzavý), Kunstgewerbeschule in Uherské Hradiště (1949–1953, V. Beran, Karel Hofman, Vladimír Hroch, Jiří Jaška). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1955 (CZ), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1990 (CZ). Vertretung in den Sammlungen: Museum in Bruntál, Gymnasium in Krnov, Stadtbehörde Krnov, Bezirksamt in Slavkov und Privatsammlungen (CZ, A, D, F). Preise: 3. Stelle im internationalen Wettkampf Stadt Krnov in Ex libris '98. Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Vereinigung der Künstler Mährens und Schlesiens (1990–1997), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (seit 1997).

Lit: Josef Škubna. Malba – grafika 1953–2002. [Katalog k výstavám]. Texty Tomáš Matera, Marie Polomská, Jana Štreitová, Pavel Charouzek, Jiří Hastík. [Olomouc, Unie výtvarných umělců 2002].

■ ◁ JESENÍKY / JESENÍKY / JESENÍKY
2002
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
40 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

■ JESENÍKY III / JESENÍKY III / JESENÍKY III △
1987
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
70 x 70 cm
s. m. / p. o. / p.

■ JESENÍKY V SRPNU / JESENÍKY IN AUGUST ▷
JESENÍKY IM AUGUST
1982
olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
56 x 113 cm
s. m. / p. o. / p.

■ HARACHOV / HARACHOV / HARACHOV ▽
1981
olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte
56 x 131 cm
s. m. / p. o. / p.

Miroslav Šmíd

Miroslav Šmíd. Narozen 22. 5. 1950 v Horním Štěpánově (okr. Prostějov). Malíř. Studia: Masarykova Univerzita Brno, obor archeologie. Výtvarným vzděláním je samouk. Samostatně vystavuje od roku 1984.

Miroslav Šmíd. Born 22. 5. 1950 in Horní Štěpánov (Prostějov region). Painter. Studies: Masarykova Univerzita Brno, field of archeology. Self taught painter. He has exhibited in solo shows since 1984.

Miroslav Šmíd. Geboren 22. 5. 1950 in Horní Štěpánov (Bezirk Prostějov). Maler. Studium: Masarykova Univerzita Brno, richtung Archeologie. Durch künstlerische Ausbildung ist er Autodidakt. Selbständige Ausstellungen seit 1984.

Lit: Kolektiv autorů: *Prostějov v malbě, kresbě, grafice*. Město Prostějov 2004, s. 186–187.

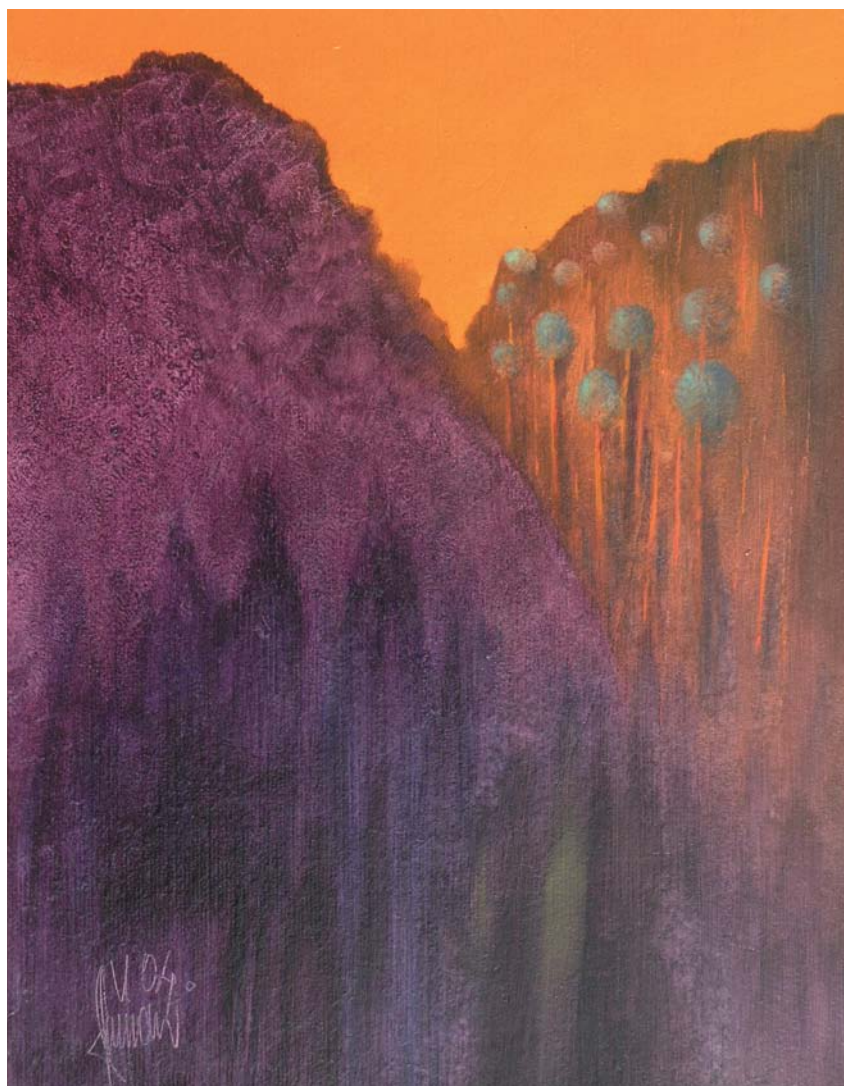

■ ◁ SOUMRAK V LESE / DUSK IN THE WOODS
DÄMMERUNG IM WALDE
2004
olej, dřevo / oil on wood / Öl auf Holz
46 x 36 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ▽ VRBA VE VĚTRU / WILLOW IN THE WIND
DIE WEIDE IM WINDE
2006
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
38 x 40 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ŽLUTÁ KRAJINA / YELLOW LANDSCAPE ▷
GELBE LANDSCHAFT
1995
olej, dřevo / oil on wood / Öl auf Holz
64,5 x 68 cm
s. m. / p. o. / p.

■ HOŘÍCÍ STROM / TREE ON FIRE
BRENNENDER BAUM ▽
1985
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
45 x 50 cm
s. m. / p. o. / p.

František Šnajdr

František Šnajdr. Narozen 1. září 1914 v To-
veři (u Olomouce) – zemřel 12. května 2001
ve Šternberku. Malíř, kreslíř, fotograf, příle-
žitostný grafik. V letech 1925–1929 studoval
na Měšťanské škole v Olomouci-Pavlovičkách
a v letech 1929–1932 na Pokračovací škole
v Olomouci. V následujícím roce složil v Kolo-
nialu na Horním náměstí v Olomouci učňov-
skou zkoušku v oboru obchodní příručí. V roce
1932 byl zaměstnán ve svém oboru v Opavě.
V září 1933 získal zaměstnání u firmy Baťa
ve Zlíně, kde v tomtéž roce 30. listopadu ut-
rpěl těžký pracovní úraz a přišel o obě ruce.
V roce 1936 získal po řadě operací mechanic-
ké protézy a postupně se učil psát a posléze
i kreslit a malovat. Rádci i uměleckými opora-
mi mu byli především fotograf Karel Kašpařík
(od roku 1930, kdy začal fotografovat), malíř
Stanislav Menšík (od roku 1937, kdy vznikají
jeho první kreslířské a malířské pokusy) a ma-

líř Bohumír Dvorský (od roku 1939). Vedle rodi-
ny mu byl tvůrčí oporou rovněž básník a pře-
kladatel O. F. Babler, který mu půjčoval kni-
hy o umění z olomoucké univerzitní knihovny.
Samostatně vystavoval od roku 1941 (ČR),
společně od roku 1942 (ČR). Zastoupení ve
sbírkách: Ministerstvo školství České repub-
liky, Muzeum umění Olomouc – Muzeum
moderního umění a soukromé sbírky (CZ,
SK). Členství v uměleckých skupinách a spol-
cích: Skupina olomouckých výtvarníků (1943–
1947), Skupina moravských výtvarníků v Olo-
mouci (1947–1949), Blok výtvarných umělců
v Brně (1947–1949), Svaz československých
výtvarných umělců (1949–1971), evidován při
Českém fondu výtvarných umění (1971–1991),
Svaz českých výtvarných umělců (1984–
1991), Unie výtvarných umělců Olomoucka
(1989–2001).

LD

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných uměl-
ců olomoucké oblasti. A/Ž 1989*. Olomouc Praha,
Český fond výtvarných umění 1989. – *František
Šnajdr*. [Katalog výstavy.] Text Bohuslav Smejkal.
Olomouc, Galerie Patro 2000. – *František Šnajdr*.
[Katalog výstavy.] Texty Bohuslav Smejkal, Miroslav
Šnajdr, Miroslav Šnajdr ml. Olomouc, [nákladem
rodiny] 2002. – *Konvergence*. František Šnajdr,
Miroslav Šnajdr st., Miroslav Šnajdr ml. [Katalog
výstavy.] Texty Ladislav Daněk. Prostějov, Muzeum
Prostějovska 2004.

■ ◀ V LOŠOVĚ / IN LOŠOV / IN LOŠOV

1946

olejová tempera, lepenka / oil and tempura on pasteboard
Öl und Tempera auf Pappe

44,5 x 49,5 cm

s. m. / p. o. / p.

■ HANUŠOVICE / HANUŠOVICE / HANUŠOVICE ▶

1949

olejová tempera, lepenka / oil and tempura on pasteboard
Öl und Tempera auf Pappe

45 x 68 cm

s. m. / p. o. / p.

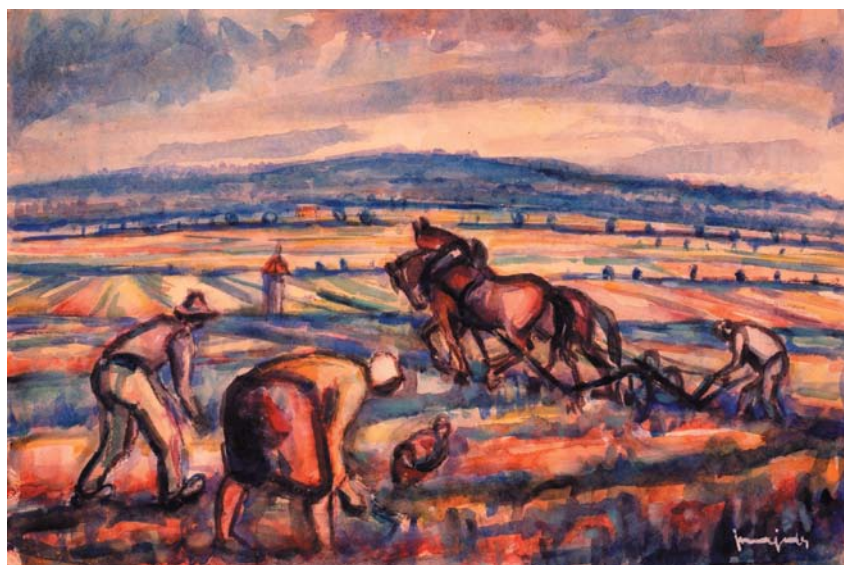
■ SKLÍZENÍ BRAMBOR / POTATOES HARVEST ▽

KARTOFFELNENTE

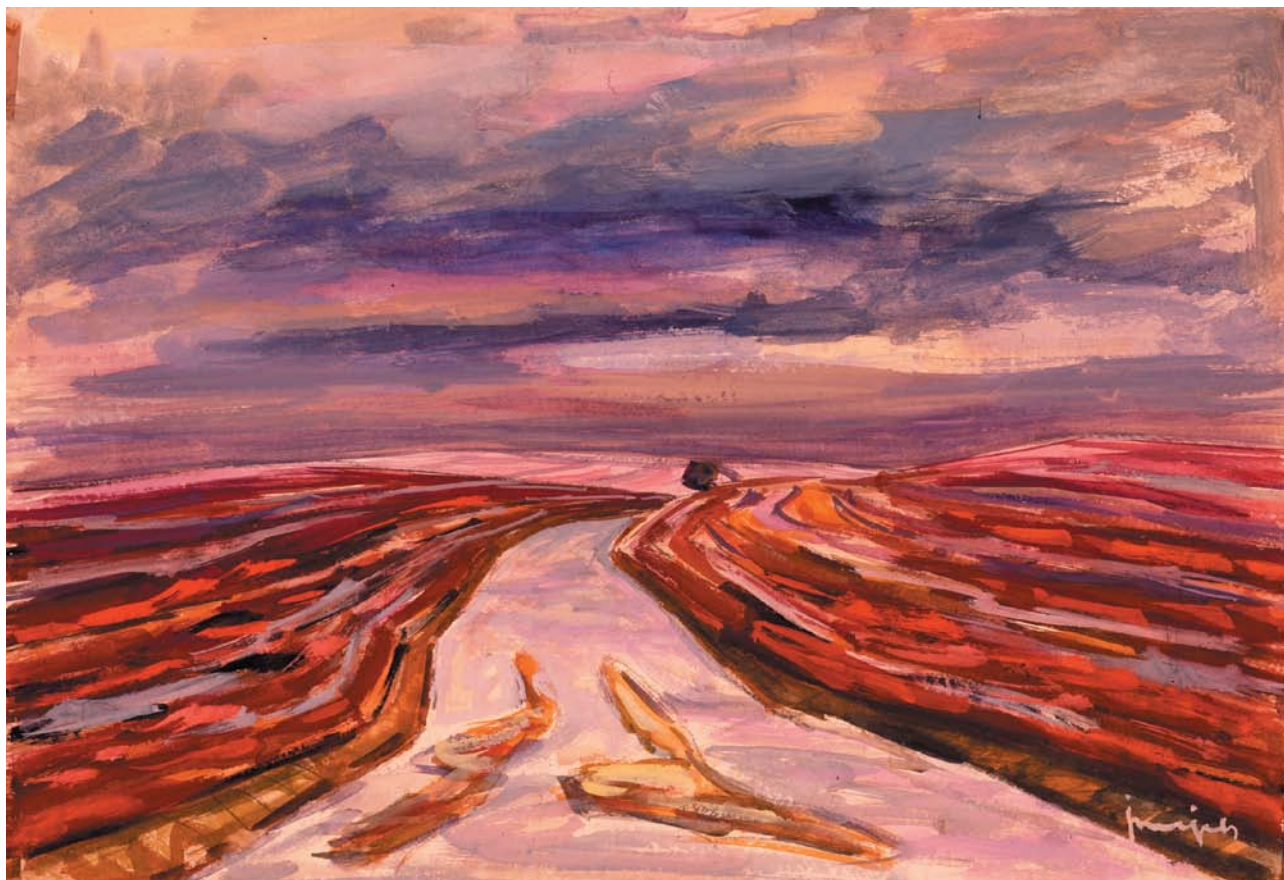
1940?

akvarel, papír / aquarelle on paper / Aquarell auf Papier
450 x 680 mm

s. m. / p. o. / p.

František Šnajdr

František Šnajdr. Born 1st september 1914 in Toveř (by Olomouc) – died 12th may in Šternberk. Painter, draughtsman, photographer and occasional graphic artist. In the year 1925–1929 studied at the city school in Olomouc-Pavlovičky followed by the years 1929–1932 at an Olomouc high school of further education. One year later gained academic credentials in business studies in Olomouc city „Kolonial“ establishment. 1932 saw our artist employed using acquired expertise in the city of Opava followed by the year 1933 in which he gained employment at the Baťa enterprise in the city of Zlín, in which František lost both hands due to a serious accident on the 30th november. 1936 nevertheless saw the artist undergo a series of operations where he eventually managed to regain the skill of draughtsmanship and painting. Peers with regards to the arts included undoubtedly the photographer Karel Kašpařík (from the year 1930, where he started a serious pursuit in photography), also painter Stanislav Menšík (from

the year 1937, where he started the disciplines of draughtsmanship and painting in earnest) and painter Bohumír Dvorský (from the year 1939). Alongside family motivation and influence, our artist owes inspiration to the poet and translator O. F. Babler, through lending art literature courtesy of Olomouc university's library. Work represented through independent art shows from 1941 (CZ), and participation through group shows from the year 1942 (CZ). Work represented in the following collections: Czechlands' ministry of education and Olomouc's museum of art – Museum of modern art as well as private collections throughout (CZ, SK). Membership in the following art organisations: Olomouc's group of fine artists (1943–1947), Olomouc's group of Moravian fine artists (1947–1949), Brno's group of fine artists (1947–1949), Czechoslovakian union of fine artists (1949–1971), included in the Czech fund for the fine arts (1971–1991), Union of Czech artists (1984–1991), Union of Olomouc's fine artists (1989–2001).

■ ◀ PŘEDJAŘÍ / EARLY SPRING / JUNGE FRÜHLING

po 1950 / after 1950 / nach 1950

olejová tempera, lepenka / oil and tempura on pasteboard

Öl und Tempera auf Pappe

45 x 68 cm

s. m. / p. o. / p.

■ STROMY / TREES / BÄUMEN ▷

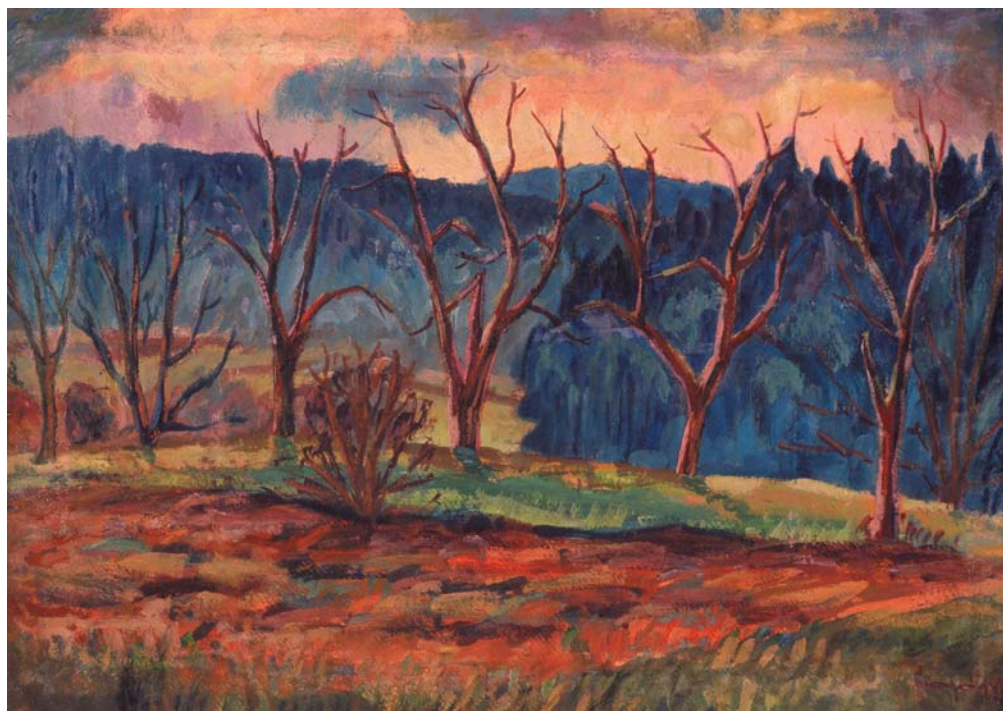
1946

olejová tempera, lepenka / oil and tempura on pasteboard

Öl und Tempera auf Pappe

52,5 x 76,5 cm

s. m. / p. o. / p.

František Šnajdr. Geboren 1. September 1914 in Toveř (bei Olomouc) – gestorben 12. Mai 2001 in Šternberk. Maler, Zeichner, Fotograf, Gelegenheitsgrafiker. In den Jahren 1925–1929 studierte er an der Volksschule in Olomouc-Pavlovičky und in den Jahren 1929–1932 an der Aufbauschule in Olomouc. Im folgenden Jahr legte er im Gemischtwarenhandel am Oberring in Olomouc die Lehrlingsprüfung im Unterrichtsfach Handelsgehilfe ab. Im Jahre 1932 wurde er in seinem Fachgebiet in Opava beschäftigt. Im September 1933 wurde er bei der Firma Baťa in Zlín beschäftigt, wo er in demselben Jahr am 30. November einen schweren Arbeitsunfall erlitt und dabei beide Hände verlor. Im Jahre 1936 bekam er nach einer Reihe von Operationen mechanische Prothesen und schrittweise lernt er schreiben und zuallerletzt auch zeichnen und malen. Die Ratgeber und künstlerische Stützen waren ihm vor allem der Fotograf Karel Kašpařík (ab dem Jahre 1930, als er anfang zu fotografieren), der Maler Stanislav Menšík (ab dem Jahre 1937, als seine ersten Zeichen- und Malerversuche entstanden) und der Maler

Bohumír Dvorský (ab dem Jahre 1939). Neben der Familie war ihm ebenfalls eine kreative Stütze der Dichter und Übersetzer O.F.Babler, der ihm die Kunstbücher aus der Universitätsbibliothek in Olomouc holte. Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1941 (ČR), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1942 (ČR). Vertretung in den Sammlungen: Schulministerium der Tschechischen Republik und im Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst und Privatsammlungen (CZ, SK). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Gruppe der bildenden Künstler der Region Olomouc (1943–1947), Gruppe der mährischen bildenden Künstler in Olomouc (1947–1949), Gemeinschaft der bildenden Künstler in Brno (1947–1949), Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1949–1971), beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste in Evidenz geführt (1971–1991), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1984–1991), Unie der bildenden Künstler der Region Olomouc (1989–2001).

Miroslav Šnajdr st.

Miroslav Šnajdr st. Narozen 8. listopadu 1938 v Toveři (u Olomouce). Malíř, kreslíř, příležitostný grafik. Studia: Vojenská hudební škola v Liberci (1952–1956), Státní konzervatoř v Brně, obor lesní roh (1962–1967). Samostatně vystavuje od roku 1967 (ČR, SR), společně od roku 1965 (ČR, SR, E, R, PL, D, F, CH, NL, CAN, USA). Zastoupení ve sbírkách: Národní galerie v Praze, Alšova jihočeská galerie v Hluboké nad Vltavou, Galerie Benedikta Rejta v Lounech. Moravská galerie v Brně, Horácká galerie výtvarného umění v Novém Městě na Moravě, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Staatliche Kunstsammlungen

Dresden, Galerie Benedet v Ovideu (E) a soukromé sbírky (CZ, SK). Ceny: Cena města Olomouce za celoživotní tvorbu (1999), Cena Michala Ranného za významný přínos české výtvarné kultury (2001). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Tvůrčí skupina Ohnisko (1963–1965), kandidát Svazu československých výtvarných umělců (1968–1971), evidován při Českém fondu výtvarných umělců (1972–1991), TT klub výtvarných umělců a teoretiků v Brně (od roku 1990), Spolek olomouckých výtvarníků (od roku 1991), Umělecká beseda (od roku 1992).

LD

Lit: *Miroslav Šnajdr. Obrazy a kresby*. [Katalog výstavy.] Text Jiří Valoch. Brno, Dům umění 1991. – YB [Boháčová, Yvonna]: heslo Šnajdr, Miroslav st. Nová Encyklopedie výtvarného umění. Praha, Academia 1995, s. 833–834. – *Miroslav Šnajdr st. Výběr z tvorby 1962–1998*. [Katalog výstavy.] Texty Jaromír Zemina, Jiří Valoch, Arsen Pohribný, Rudolf Fila, Miroslav Šnajdr, Ladislav Daněk. Olomouc, Muzeum umění 1999 [podrobná bibliografie]. – Primus, Zdeněk - Daněk, Ladislav: *Umění je abstrakce. Česká vizuální kultura 60. let*. Praha, Kant 2003, s. 176–181, 301, 305.

■ ◁ TŮŇ – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE

POOL – KLIMT PARAPHRASE

DER TEICH – KLIMT PARAPHRASE

1996

uhel, křída, olej, plátno / charcoal, chalk, and oil on canvas

Kohle, Kriede und Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ◁ NAHÝ SVĚTEC V ZÁMECKÉM PARKU – KLIMTOVSKÁ

PARAFRÁZE / NAKED SAINT IN PALACE PARK – KLIMT

PARAPHRASE / NACKTE HAILIGE IM SCHLOSSPARK

– KLIMT PARAPHRASE

1996

uhel, křída, olej, plátno / charcoal, chalk, and oil on canvas

Kohle, Kriede und Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

Gemo Olomouc

■ OVOCNÁ ZAHRAĐA – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE △

FRUIT GARDEN – KLIMT PARAPHRASE

FRÜCHTEGARTEN – KLIMT PARAPHRASE

1995

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

100 x 70 cm

s. m. / p. o. / p.

■ VELKÝ TOPOL – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE ▽

LARGE POPLAR – KLIMT PARAPHRASE

GROSSE PAPPEL – KLIMT PARAPHRASE

1996

uhel, křída, olej, plátno / charcoal, pastel, oil on canvas

Kohle, Kreide, Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

Miroslav Šnajdr sen. Born 8th november 1938 in the village of Toveř (near Olomouc). Painter, draughtsman and occasional graphic designer. Studies: Army music school in the city of Liberec (1952–1956), State conservatory in Brno, Dept. of forestry (1962–1967). Work displayed in independent art show from 1967 (CZ, SK), and in group exhibitions from 1965 (CZ, SK, E, R, PL, D, F, CH, NL, CAN, USA). Represented in the following collections: Prague's national gallery, Alšova South Bohemian gallery in Hluboká nad Vltavou, Benedict Rejta gallery in Louny. Moravian gallery in Brno, Horácká gallery of fine art in the town of Nové město na Moravě, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art,

Regional gallery of fine arts in Zlín, Staatliche Kunstsammlungen Dresden, Gallery Benedet in Ovideu (E) as well as in private collections throughout (CZ, SK). Prizes and awards: Olomouc's city award for a life-span of art contributions (1999), Michal Ranny prize for exceptional contributions to the Czech fine art culture scene (2001). Membership in art organisations: Ohnisko group of fine artists (1963–1965), candidate for the Czechoslovakian union of fine artists (1968–1971), established in the Czech funds for the fine arts (1972–1991), TT club of fine artists and theoreticians in Brno (from the year 1990), Group of Olomouc fine artists (from the year 1991), Artist committee (from the year 1992).

Miroslav Šnajdr st.

Miroslav Šnajdr sen. Geboren 8. November 1938 in Toveř (bei Olomouc). Maler, Zeichner, Gelegenheitsgrafiker. Studium: Militärische Musikschule in Liberec (1952–1956), Staatskonservatorium in Brno, Fachrichtung Waldhorn (1962–1967). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1967 (CZ, SR), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1965 (CZ, SR, E, R, PL, D, F, CH, NL, CAN, USA). Vertretung in den Sammlungen: Nationalgalerie in Prag, die Galerien „Alšova jihočeská galerie“ in der Stadt Hluboká nad Vltavou, „Galerie Benedikta Rejta“ in Louny, „Moravská galerie“ in Brno, „Horácká galerie výtvarného umění“ in der Stadt Nové město na Moravě, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Kreisgalerie der bildenden Kunst in Zlín, Staatliche Kunstsammlungen

Dresden, Galerie Benedet in Ovideu (E) und Privatsammlungen (CZ, SK). Preise: Preis der Stadt Olomouc für das Lebenswerk (1999), Preis von Michal Ranný für einen bedeutenden Beitrag der tschechischen Bildkultur (2001). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Gestaltergruppe Ohnisko (1963–1965), Kandidat des Verbandes der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1968–1971), beim Tschechischen Fonds der bildenden Künstler in Evidenz geführt (1972–1991), TT Klub der bildenden Künstler und Theoretiker in Brno (seit dem Jahre 1990), Verband der Bildner der Region Olomouc (seit dem Jahre 1991), Kunstverein „Umělecká beseda“ (seit dem Jahre 1992).

■ ◁ BUKOVÝ LES II – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE
BEECH FOREST II – KLIMT PARAPHRASE
BUCHENWALD II – KLIMT PARAPHRASE
2006

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ▽ TŮŇ – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE
POOL – KLIMT PARAPHRASE
DER TEICH – KLIMT PARAPHRASE
1996

uhel, křída, olej, plátno / charcoal, pastel, oil on canvas
Kohle, Kreide, Öl auf Leinwand
100 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

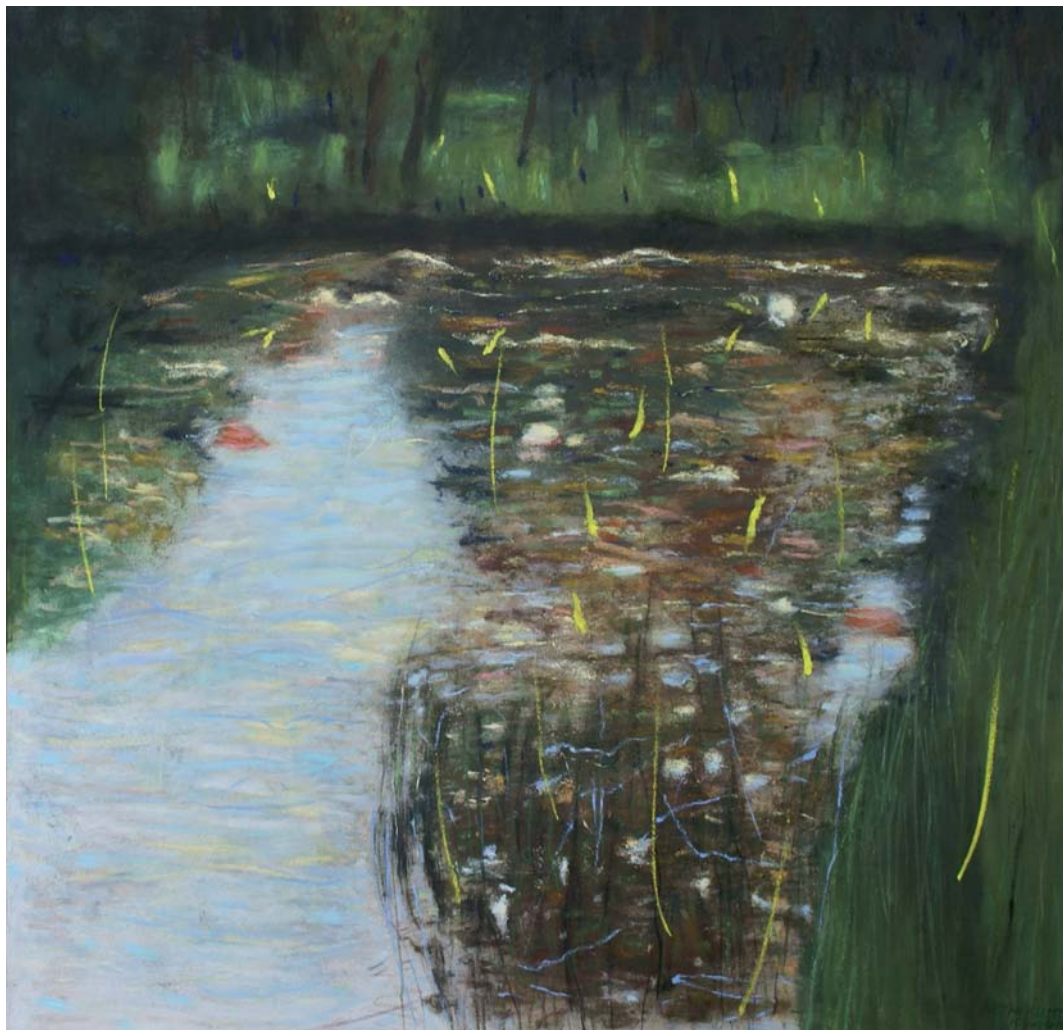
■ ATTERSKE JEZERO II – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE ▷
ATTER RESERVOIR – KLIMT PARAPHRASE
ATTER RESERVOIR – KLIMT PARAPHRASE
2006

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

■ MLADÉ BŘÍZY – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE ▽
YOUNG BIRCH TREES – KLIMT PARAPHRASE
JUNGE BIRKEN – KLIMT PARAPHRASE
1996

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

■ △ PO DEŠTI – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE
AFTER THE RAIN – KLIMT PARAPHRASE
NACH DEM REGEN – KLIMT PARAPHRASE
1996

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 70 cm
s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / UNTITLED / OHNE TITEL ▷

2006

olej, plátno na dřevě / oil and canvas on wood

Öl und Leinwand auf Holz

66 x 55,5 cm

s. m. / p. o. / p.

■ TŮŇ – KLIMTOVSKÁ PARAFRÁZE ▽

THE POOL – KLIMT PARAPHRASE

DER TEICH – KLIMT PARAPHRASE

2007

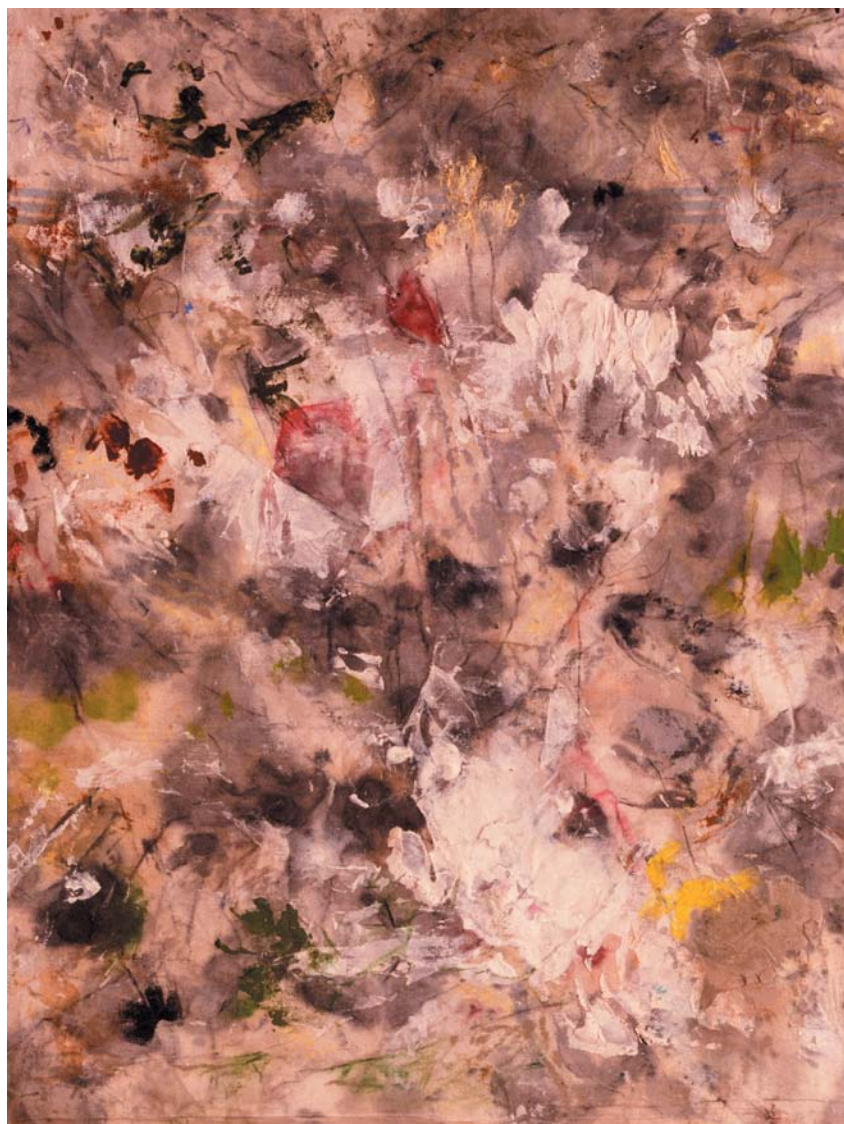
tempera, olej, pastel, plátno

tempera, pastelle and oil on canvas

Tempera, Pastell und Öl auf Leinwand

100 x 100 cm

s. m. / p. o. / p.

Zdeněk Vacek

■ ▲ PODZIMNÍ KRAJINA I / FALL LANDSCAPE I
HERBST LANDSCHAFT I

1969
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
38 x 75 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ▼ LÁNY / TRACTS OF LAND / LANDSTRICHE

1982
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
110 x 140 cm
s. m. / p. o. / p.

Zdeněk Vacek. Narozen 1. 6. 1940 v Ostravě-Zábřehu. Malíř, grafik, autor objektů, realizací do architektury (mozaiky, reliéfy) a realizací v oboru užitého umění (grafika, tapisérie), fotograf a filmař. Studia: Soukromá výtvarná studia u malířů Alji Berana, Aloise Kučery a Jana Sedláčka (1960–1965), Filmová fakulta Akademie múzických umění v Praze (1961). Samostatně vystavuje od roku 1982 (CZ), společně od roku 1965 (CZ, SK, D, E, NL, RUS, D, A, V). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum umění

Olomouc a soukromé sbírky (CZ, CAN, USA, E, D, GB, H, JAP, RUS, A, F, I, VEN, KUWAIT, LICHTEN, SCH). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Kandidát Svazu československých výtvarných umělců (1968–1970), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), registrován při Českém fondu výtvarných umění (1970–1991), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1990).

LD

Lit: Zdeněk Vacek. *Obrazy 1963/1990*. [Katalog výstavy]. Text Jiří Hastík. Olomouc, Oblastní galerie výtvarného umění 1990. – Zdeněk Vacek. *Obrazy, grafika, objekty. 1960–2000*. [Katalog výstavy]. Texty Zdeněk Pospíšil, Jiří Hastík, Alois Rečka, Rudolf Chadraha, Břetislav Uhlář, Veronika Mališová. [Olomouc, Unie výtvarných umělců Olomoucka 2000].

■ KRAJINA MOTÝLŮ / LANDSCAPE OF BUTTERFLIES △
SCHMETTERLINGLANDSCHAFT

1984

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

45 x 55 cm

s. m. / p. o. / p.

■ FRAGMENTY KRAJINY ▽

FRAGMENTS OF LANDSCAPE

BRÜCHTEILE EINER LANDSCHAFT

1984

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

55 x 45 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA MÉHO SYNA II ▷

LANDSCAPE OF MY SON II

LANDSCHAFT MEINES SOHNS II

1985

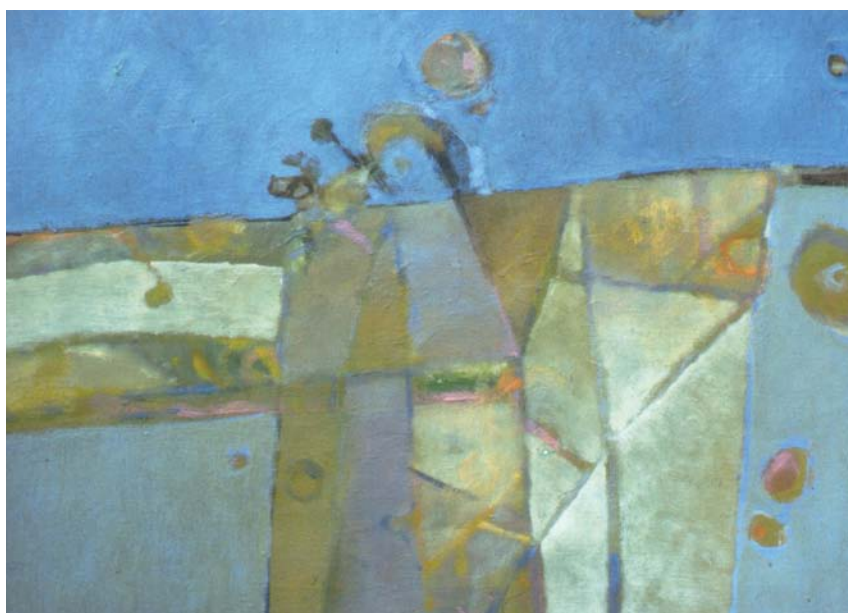
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

125 x 163 cm

s. m. / p. o. / p.

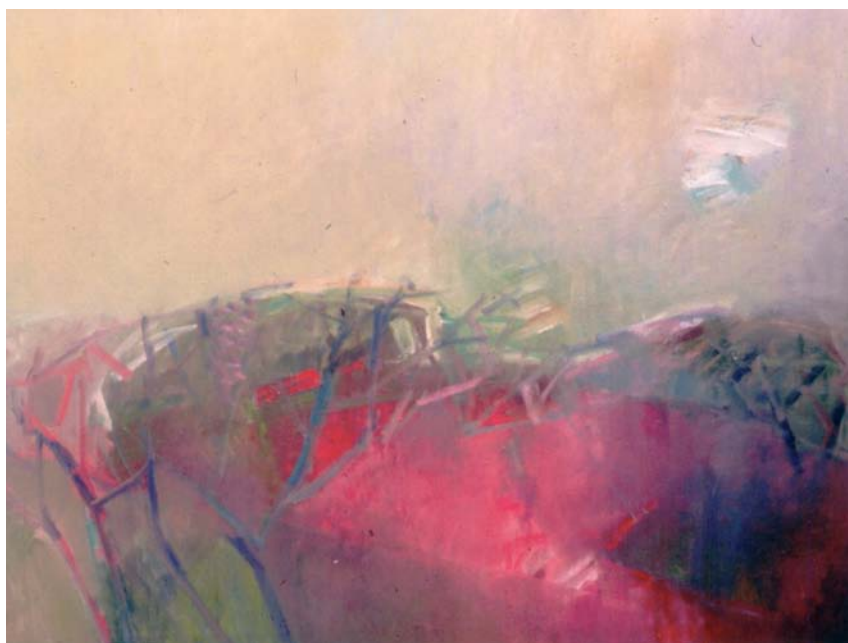
Zdeněk Vacek

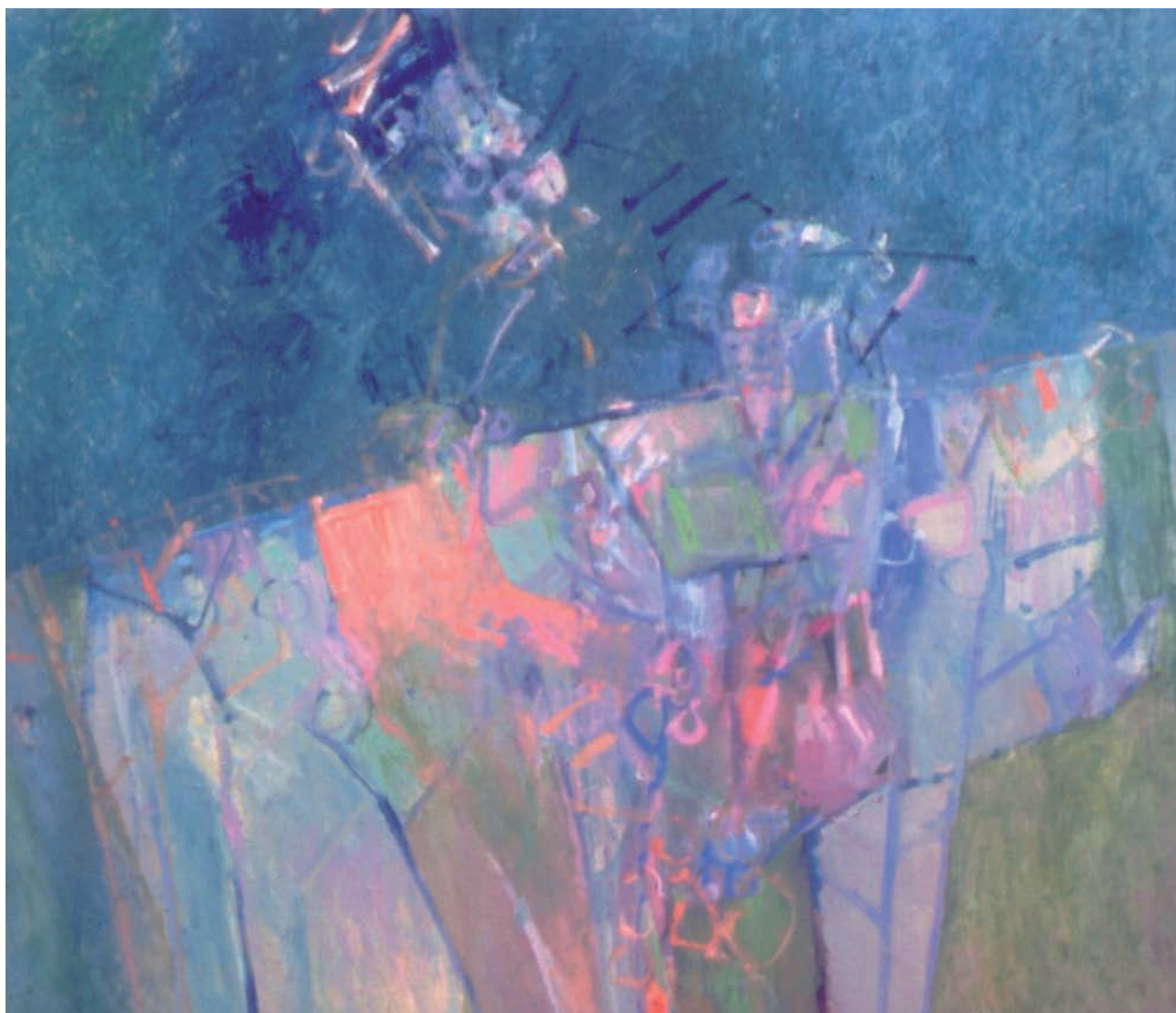

■ △ OBRAZ KRAJINY / LANDSCAPE / LANDSCHAFT
1985
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
60 x 79 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ◁ RŮŽOVÁ LOUKA / PINK MEADOW / ROSA WIESE
1983
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
100 x 130 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ▽ ZLATÁ LOUKA / GOLDEN MEADOW
GOLDENE WIESE
1981
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
20 x 40 cm
s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL △
1984
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand
130 x 160 cm
s. m. / p. o. / p.

Zdeněk Vacek. Born 1. 6. 1940 in Ostrava-Zábřeh. Painter, graphic artist, objects artist, artist of compositions in the field of architecture (mosaics, reliefs) and compositions in the field of applied art (graphics, tapestry), photographer and film producer. Studied at private studies with the painters Aljo Beran, Alois Kučera and Jan Sedláček (1960–1965), Film Faculty of the Music Arts Academy in Prague (1961). He has exhibited in solo shows since 1982 (CZ), collectively since 1965 (CZ, SK, D, E, NL, RUS, D, A, V). Represented in collections at: Muzeum umění Olomouc and private collections (CZ, CAN, USA, E, D, GB, H, JAP, RUS, A, F, I, VEN, KUWAIT, LICHTEN, SCH). Membership in art groups and associations: Svaz československých výtvarných umělců (1968–1970), Svaz českých výtvarných umělců (1989–1990), registered at Český fond výtvarných umění (1970–1991), Unie výtvarných umělců Olomoucka (since 1990).

Zdeněk Vacek. Geboren 1. 6. 1940 in Ostrava-Zábřeh. Maler, Grafiker, Autor der Objekte, Realisationen in Architektur (Mosaik, Reliefe) und Gestaltungen auf dem Gebiet der angewandten Kunst (Grafik, Tapisserie), Fotograf und Filmer. Studium: Privatstudien in bildender Kunst bei den Malern Aljo Beran, Alois Kučera und Jan Sedláček (1960–1965), Filmfakultät der Akademie der musischen Künste in Prag (1961).

Ilja Zachoval

■ ◀ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT
2007

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

42 x 29,5 cm

s. m. / p. o. / p.

■ KRAJINA / LANDSCAPE / LANDSCHAFT ▶
2007

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

42 x 29,5 cm

s. m. / p. o. / p.

Ilja Zachoval. Narozen 2. 11. 1951 v Praze. Malíř, grafik, umělecký kovář, autor realizací do architektury a v oboru užitého umění (tapiserie, plakáty). Studia: Vyučen kovářem a zámečníkem v Ústředí uměleckých řemesel v Praze (1967–1971), Akademie výtvarných umění v Praze, ateliér monumentální malby (1976–1981, A. Paderlík). Samostatně vystavoval od počátku 80. let (CZ), společně od roku 1982 (CZ). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Kandidát Svazu českých výtvarných umělců (1981–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1990).

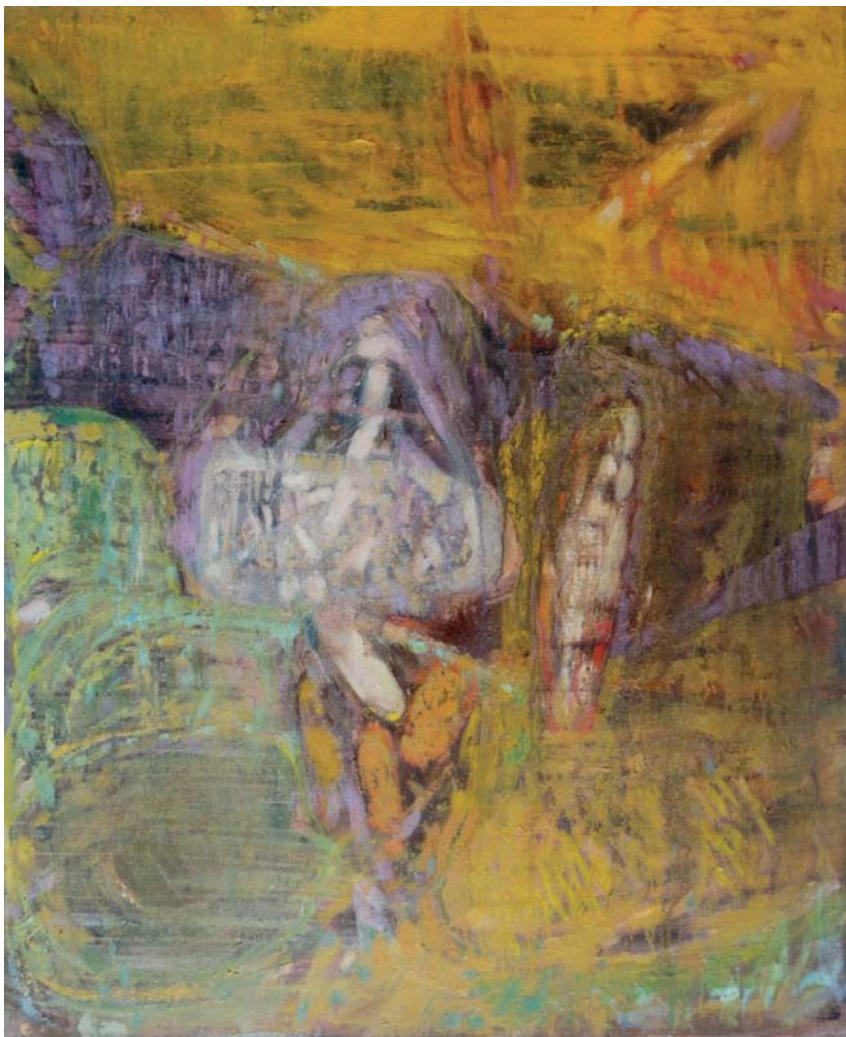
LD

Ilja Zachoval. Born 2. 11. 1951 in Prague. Painter, graphic artist, art smith, artist of compositions in architecture and in the field of applied art (tapestry, posters). Studied at Skilled smith and lock smith at the Centre of Art Artisans in Prague (1967–1971), Academy of Fine Arts in Prague, studio of large-scale painting (1976–1981, A. Paderlík). He has exhibited in solo shows since the beginning of eighties (CZ), collectively since 1982 (CZ). Membership in art groups and associations: Svaz českých výtvarných umělců (1981–1990), Unie výtvarných umělců Olomoucka (since 1990).

Ilja Zachoval. Geboren 2. 11. 1951 in Prag. Maler, Grafiker, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet des angewandten und monumentalen Schaffens. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1976–1981, A. Paderlík). Er hat Einzelausstellungen seit dem Anfang 80. Jahre (CZ), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1982 (CZ). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechischen bildenden Künstler (1981–1990), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (seit 1990).

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž* 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989.

Petr Zlamal

◁ ŘECKÁ KRAJINA / GREEK LANDSCAPE ■

GRIECHISCHE LANDSCHAFT

2003

olej, sololit / oil on fiberboard / Öl auf Holzfaserplatte

90 x 80 cm

s. m. / p. o. / p.

▽ NOČNÍ KRAJINA V TEPLÉ ■

NIGHT LANDSCAPE IN TEPLÁ

NACHTLANDSCHAFT IN TEPLÁ

2004

akryl, papír / acrylic on paper / Akryl auf Papier

300 x 500 mm

s. m. / p. o. / p.

Petr Zlamal. Narozen 21. března 1949 v Olomouci. Malíř, kreslíř, autor realizací v oblasti užité a monumentální tvorby. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze, Ateliér monumentální malby (1968–1974, Arnošt Paderlík). Samostatně vystavuje od roku 1963 (CZ, I, D), společně od roku 1975 (CZ, PL, I, D, NL, V, USA). Zastoupení ve sbírkách: Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Ministerstvo kultury České republiky a soukromé sbírky (ČR, D, USA). Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Evidován při Českém fondu výtvarných umění (1974–1990), Svaz českých výtvarných umělců (1974–1991), Unie výtvarných umělců Olomoucka (od 1990), Občanské sdružení Grimm (od 2001).

LD

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž 1989*. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – *Petr Zlamal. Obrazy / 1999*. [Katalog výstavy.] Text Zdeněk Pospíšil. Olomouc, Unie výtvarných umělců Olomoucka 1999. – *Petr Zlamal. Příběh genu*. [Katalog výstavy.] Text Jiří Hastik. Šternberk, Galerie Šternberk 2000. – *Petr Zlamal. Vnější a vnitřní světy. Obrazy z let 2002–2005*. [Katalog výstavy.] Text Věra Jirousová. Šternberk, Galerie Šternberk 2006. – *Petr Zlamal. Nahoře i dole. Obrazy z let 2002–2007*. [Katalog výstavy.] Text Ladislav Daněk. [Šternberk 2007].

■ ROSTLINY / PLANTS / PFLANZEN △

2005

kombinovaná technika, sololit

combination technique on fiberboard

Mischtechnik auf Holzfaserplatte

50 x 70cm

s. m. / p. o. / p.

Petr Zlamal

Petr Zlamal. Born 21st march 1949 in Olomouc. Painter, draughtsman and director in the field of applied and monumental arts. Studies: Prague's academy of fine arts, studio of monumental arts (1968–1974, under A. Paderlík). Work shown in independent art shows from 1963 (CZ, I, D), and participation in group shows from 1975 (CZ, PL, I, D, NL, V, USA). Work represented in the following collections: Olomouc's museum of art, – Museum of modern art, Czech ministry of culture as well as private collections throughout (ČR, D, USA). Membership in the following art associations: Established in the Czech fund for the fine arts (1974–1990), Czech union of fine artists (1974–1991), Olomouc's union of fine artists UVUO (from 1990), Grimm's public organisation (from 2001).

Petr Zlamal. Geboren 21. März 1949 in Olomouc. Maler, Zeichner, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet des angewandten und monumentalen Schaffens. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag, Atelier für monumentales Gemälde (1968–1974, A. Paderlík). Er hat Einzelausstellungen seit dem Jahre 1963 (CZ, I, D), Gruppenausstellungen seit dem Jahre 1975 (CZ, PL, I, D, NL, V, USA). Vertretung in den Sammlungen: Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Kulturministerium der Tschechischen Republik und Privatsammlungen (CZ, D, USA). Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Beim Tschechischen Fonds der bildenden Künste in Evidenz geführt (1974–1990), Verband der tschechischen bildenden Künstler (1974–1991), Union der bildenden Künstler der Region Olomouc (seit 1990), Bürgervereinigung Grimm (seit 2001).

■ ▲ PÁLAVA / PÁLAVA / PÁLAVA
1990
akryl, sololit / acrylic on fiberboard
Akryl auf Holzfaserplatte
70 x 100 cm
s. m. / p. o. / p.

■ ITALSKÁ KRAJINA / ITALIAN LANDSCAPE △
 ITALIENISCHES LANDSCHAFT
 1995
 akryl, sololit / acrylic on fiberboard
 Akryl auf Holzfaserplatte
 40 x 80cm
 s. m. / p. o. / p.

■ LES / FOREST / WALD ▽
 2002
 kombinovaná technika, sololit
 combination technique on fiberboard
 Mischtechnik auf Holzfaserplatte
 60 x 48cm
 s. m. / p. o. / p.

Wilhelm Zlamal

Wilhelm Zlamal. Narozen 10. října 1915 ve Šternberku – zemřel 22. prosince 1995 ve Šternberku. Malíř, kreslíř, příležitostný grafik, autor realizací v oblasti užité a monumentální tvorby. Studia: Akademie výtvarných umění v Praze (1934–1938, Josef Loukota, Franz Thiele, Max Švabinský), Akademie der bildenden Künste in München (1939–1942, Hermann Kaspar). Samostatně vystavoval od roku 1944 (ČR), společně od roku 1938 (ČR, D). Zastoupení ve sbírkách: Ministerstvo školství České republiky, Muzeum umění Olomouc – Muzeum moderního umění, Město Šternberk, Slezské zemské muzeum v Opavě. Ceny a ocenění: V roce 2005 mu bylo uděleno čestné občanství města Šternberka in memoriam za jeho kulturně společenský přínos v oblasti výtvarného umění. Členství v uměleckých skupinách a spolcích: Svaz československých výtvarných umělců (1950–1970), Svaz českých výtvarných umělců (?–1990).

LD

Wilhelm Zlamal. Born 10th october 1915 in Šternberk – died 22nd december in the same town. Painter, draughtsman and occasional graphic artist as well as director the field of monumental and applied arts. Studies: Prague's academy of fine arts (1934–1938, under Josef Loukota, Franz Thiele and Max Švabinský), Akademie der bildenden Künste in München (1939–1942, under Hermann Kaspar). Work shown in independent art shows from the year 1944 (CZ), and participation in group shows from 1938 (CZ, D). Work represented in the following collections: Czech ministry of education, Museum of art in Olomouc – Museum of modern art, Šternberk city collection, Silesian regional museum in Opava. Prizes and awards: In the year 2005 our artist was awarded the city award of Šternberk city in celebration of his contributions to the fine arts. Membership of art organisations: Czechoslovakian union of fine artists (1950–1970), Union of Czech fine artists (?–1990).

Wilhelm Zlamal

■ ◁ LIPINA / LIPINA / LIPINA

1947?

akvarel, papír / aquarelle on paper / Aquarell auf Papier

430 x 520 mm

s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL ▷

1982

pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier

300 x 420 mm

s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL ▽

1981

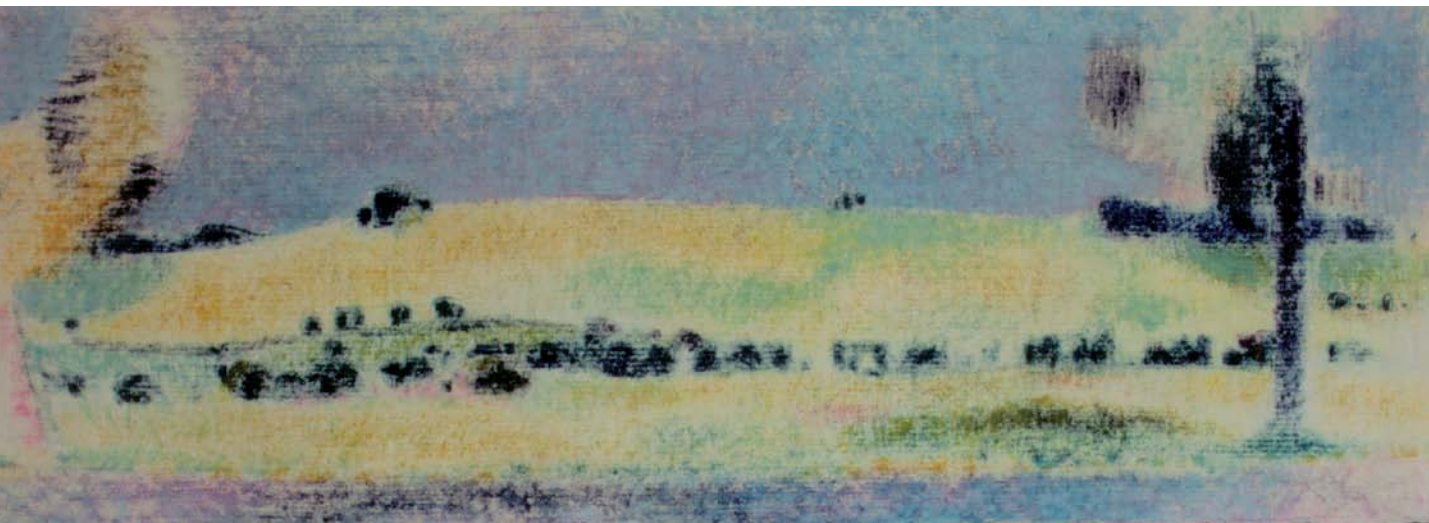
olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

60 x 70 cm

s. m. / p. o. / p.

Wilhelm Zlamal

Wilhelm Zlamal. Geboren 10. Oktober 1915 in Šternberk – gestorben 22. Dezember 1995 in Šternberk. Maler, Zeichner, Gelegenheitsgrafiker, Autor der Gestaltungen auf dem Gebiet des angewandten und monumentalen Schaffens. Studium: Akademie der bildenden Künste in Prag (1934–1938, Josef Loukota, Franz Thiele, Max Švabinský), Akademie der bildenden Künste in München (1939–1942, Hermann Kaspar). Er hatte Einzelausstellungen ab dem Jahre 1944 (CZ), Gruppenausstellungen ab dem Jahre 1938 (CZ, D). Vertretung in den Sammlungen: Schulministerium der Tschechischen Republik, Kunstmuseum Olomouc – Museum moderner Kunst, Stadt Šternberk, Schlesisches Landesmuseum in Opava. Preise und Würdigungen: Im Jahre 2005 wurde ihm das Ehrenbürgerrecht der Stadt Šternberk für seinen kulturell gesellschaftlichen Beitrag auf dem Gebiet der bildenden Kunst in memoriam verliehen. Mitgliedschaft in den Künstlergruppen und -vereinen: Verband der tschechoslowakischen bildenden Künstler (1950–1970), Verband der tschechischen bildenden Künstler (?–1990).

Lit: Kolektiv autorů: *Katalog výtvarných umělců olomoucké oblasti. A/Ž* 1989. Olomouc – Praha, Český fond výtvarných umění 1989. – Zdeněk Pospíšil: *Wilhelm Zlamal*. Olomouc, Nakladatelství Danal 1999. – Petr Zlamal. *Příběh genu*. [Katalog výstavy.] Text Jiří Hastík. Šternberk, Galerie Šternberk 2000. – *Útěk a exil v umění*. [Katalog výstavy.] Texty Jean-Claude Concolato, Zdeněk Hojda, Jan Klápště, Lubomír Konečný, Jiří Pehe, Roman Prah, Ivona Raimanová, Hana Seifertová. Praha, Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky 2002. – *Wilhelm Zlamal*. [Katalog výstavy.] Text Ladislav Daněk. Šternberk, Městská kulturní zařízení p. o. – Galerie Šternberk 2005.

■ △ ŽNĚ / THE HARVEST / DIE ERNTE

70. léta 20. stol.

olej, plátno / oil on canvas / Öl auf Leinwand

110 x 144 cm

s. m. / p. o. / p.

■ ▽ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL

1980

pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier

300 x 900 mm

s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL △

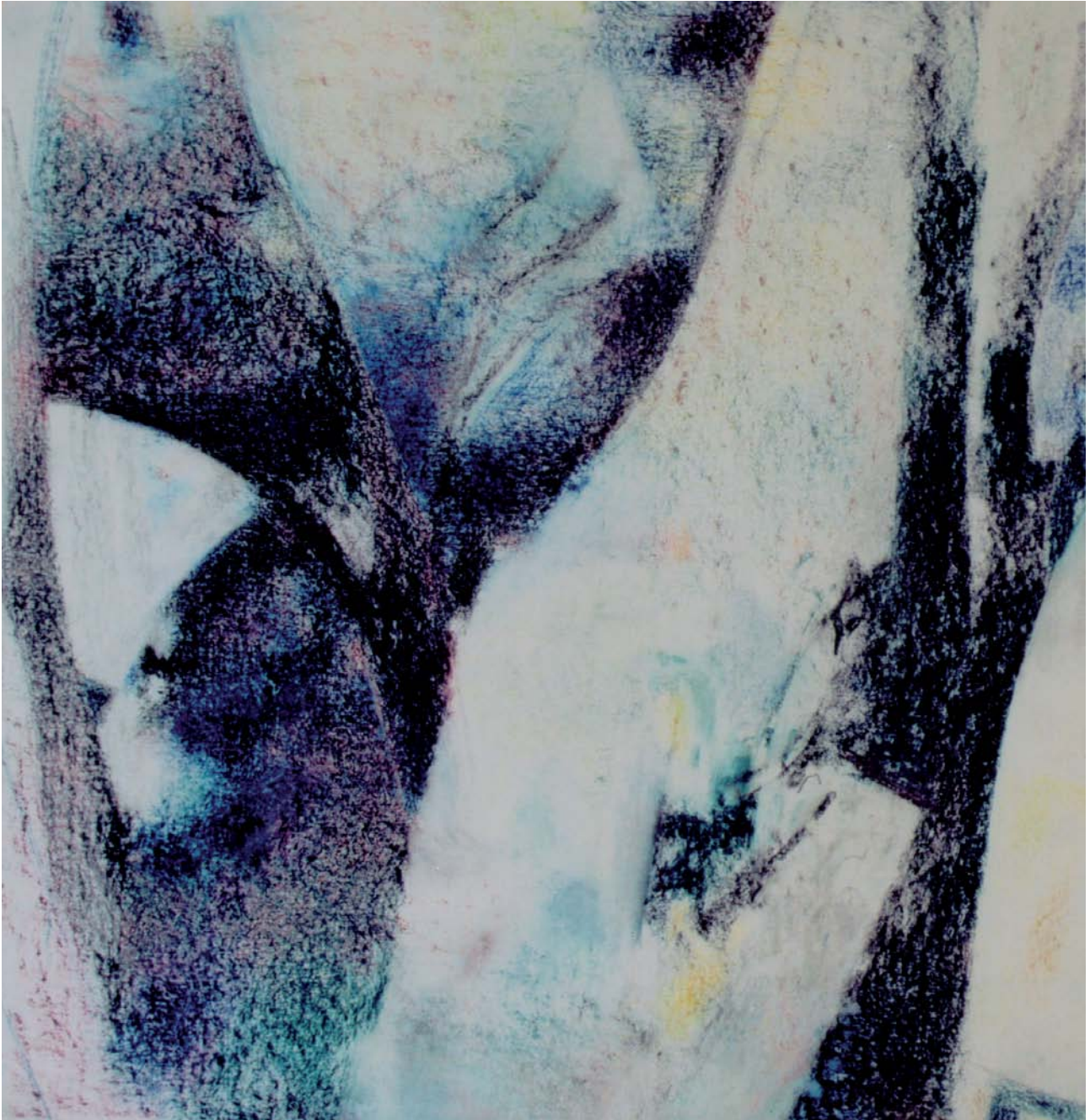
1983

pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier

300 x 420 mm

s. m. / p. o. / p.

Wilhelm Zlamal

■◀ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL
1985
pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier
400 x 400 mm
s. m. / p. o. / p.

■ BEZ NÁZVU / NO TITLE / OHNE TITEL ▶
1985
pastel, papír / pastel and paper / Pastell auf Papier
420 x 300 mm
s. m. / p. o. / p.

SEZNAM ZKRATEK

MGB = Moravská galerie v Brně
MKP = Muzeum Komenského v Přerově
MPP = Muzeum Prostějovska v Prostějově
MUO = Muzeum umění Olomouc
UMO = Úřad města Olomouce
VMŠ = Vlastivědné muzeum v Šumperku
MB = Muzeum v Bruntále
s. m. = soukromý majetek
Lit. = Literatura

Zkratky uvedené literatury: T.: NS I. = Prokop Toman, Nový slovník československých výtvarných umělců I. A-K, Praha 1947, T.: NS II. dtto II. L-Ž Praha 1950
H.: NE = Anděla Horová (ed.), Nová encyklopedie českého výtvarného umění A-M. a N-Ž, Praha 1995
Ch. = Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950-2002, Ostrava 1992 až dosud
(Internet. údaje, např. www.VKOL.cz /HLEDEJ; REGO ... / neuváděny)

Míry obrazů jsou uváděny v cm,
u prací na papíře (kresby, grafiky) v mm.
U obou autorů (Ladislava Daňka – LD
a Josefa Malivy – JM) byl respektován jejich
způsob zpracování medailonů a citované
literatury.

PODĚKOVÁNÍ

Za poskytnutí podkladů pro reprodukce děkujeme
Muzeu umění Olomouc, Moravské galerii v Brně,
Muzeu Komenského v Přerově, Muzeu Prostějovska
v Prostějově, Vlastivědnému muzeu
v Šumperku, Úřadu města Olomouce,
soukromým sběratelům, majitelům pozůstalostí
a žijícím autorům, bez jejichž pomoci by publikace
nemohla v tomto rozsahu vzniknout.

2 0 0 8

